



Jaarverslag 2000

Erasmus Universiteit Rotterdam
in woord en beeld

Erasmus Universiteit Rotterdam. De universiteit die werkt.



ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Jaarverslag 2000

Erasmus Universiteit Rotterdam

in woord en beeld

Colofon

Uitgave

Erasmus Universiteit Rotterdam

Juni 2001

Redactie

Bureau van de Universiteit

Eindredactie

Afdeling Onderwijs en Onderzoek (Algemeen Jaarverslag)

Directoraat Financiële, Economische en Begrotingszaken (Financieel Jaarverslag)

Afdeling Interne- en Externe Betrekkingen (drukwerkbegeleiding)

Fotografie

Levien Willemse

Opmaak en druk

B&T Ontwerp en advies, Rotterdam

ISBN 90-56771140

Inleiding


Het jaarverslag 2000 beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen van de Erasmus Universiteit Rotterdam in dit jaar. Het verslag is opgesteld conform de in 1994 door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OC&W) gegeven Richtlijn Verslag Hoger Onderwijs. In deze richtlijn en in artikel 2.9 van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) wordt gesproken over het Verslag dat bestaat uit drie delen: de jaarrekening, het jaarverslag en de overige financiële gegevens. Voor de duidelijkheid worden de drie verslagonderdelen in het vervolg aangeduid als het 'Jaarverslag'. Het eerste deel van het Jaarverslag bevat beschrijvingen en beleidsmatige informatie over belangrijke ontwikkelingen binnen de instelling. Het Financieel Jaarverslag bevat de Jaarrekening – de financiële verantwoording – en de bekostigingsgegevens.

Het Jaarverslag 2000 van de Erasmus Universiteit Rotterdam is vastgesteld door het College van Bestuur op 23 mei 2001 en is op 20 juni 2001 goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Vastgesteld d.d. 23 mei 2001

Het College van Bestuur van de Erasmus Universiteit Rotterdam,

dr. H.J. van der Molen,
Voorzitter



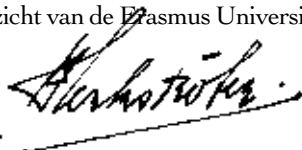
mr. H.P. Patoir,
Secretaris van de Universiteit



Goedgekeurd d.d. 20 juni 2001

De Raad van Toezicht van de Erasmus Universiteit Rotterdam

prof.drs. C.A.J. Herkströter R.A.,
Voorzitter



Inhoudsopgave Jaarverslag 2000

	<i>Bericht van de Raad van Toezicht</i>	<i>7</i>
<i>1.</i>	<i>Instelling algemeen</i>	<i>9</i>
	1.1 De missie van de Erasmus Universiteit Rotterdam	10
	1.2 De universiteit in 2000	10
	1.3 Strategie en beleid	11
	1.4 Positionering	11
	1.5 Interne organisatie	12
	1.6 Onderwijsaanbod	12
	1.7 Interne onderwijs- en onderzoekstimulering	15
	1.8 Erasmus Universiteit Rotterdam Holding BV	17
	1.9 Universiteitsbibliotheek	18
<i>2.</i>	<i>Onderwijs</i>	<i>21</i>
	2.1 Specifieke kenmerken onderwijs	22
	2.2 Kwantitatieve gegevens over het initieel onderwijs	22
	2.3 Samenhang in het opleidingspakket	26
	2.4 Interne kwaliteitszorg	26
	2.5 Externe kwaliteitszorg	26
	2.6 Kwaliteit en studeerbaarheid	26
	2.7 ICT in het onderwijs	27
	2.8 Nieuwe varianten in 2000	27
	2.9 Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt; WO-monitor	27
<i>3.</i>	<i>Onderzoek</i>	<i>29</i>
	3.1 Onderzoeksmissie	30
	3.2 Profilering en prioritering	30
	3.2.1 Medisch onderzoek	30
	3.2.2 Genoomonderzoek	31
	3.2.3 Economische en bedrijfswetenschappen	32
	3.2.4 Juridisch onderzoek	33
	3.3 Wetenschapspersoneelsbeleid	34
	3.3.1 Landelijke stimulering	34
	3.3.2 Loopbaanperspectief wetenschappelijk onderzoekers aan de EUR	35
	3.4 Onderzoekondersteuning aan de EUR	36
	3.5 Kwaliteitszorg onderzoek	37
	3.6 Onderzoekscholen	38
	3.7 Europees onderzoek	39
	3.8 Tweede geldstroom	40
	3.9 Kwantitatieve gegevens over onderzoek	43

4.	<i>Studenten</i>	45
	4.1 Inleiding	46
	4.2 Begeleiding van studenten	46
	4.3 Cultuur	46
	4.4 Doelgroepenbeleid	46
	4.5 Studievoortgang	46
	4.6 Financiële ondersteuning studenten	47
5.	<i>Internationalisering</i>	49
	5.1 Internationaal beleid	50
	5.2 Internationalisation Quality Review	50
	5.3 Internationale onderwijsontwikkeling	50
	5.4 Bachelor-mastersysteem en internationalisering	51
	5.5 Andere talen	51
	5.6 Internationale onderwijsbeurzen	51
	5.7 Facilitering internationale studenten	52
6.	<i>Personeelsbeleid</i>	53
	6.1 Algemene ontwikkelingen	54
	6.2 Personeelsbeleid	54
	6.3 Arbeidsvoorwaardengelden	55
	6.4 Keuzemodel arbeidsvoorwaarden	56
	6.5 Collectieve ziektekostenverzekering	56
	6.6 ARBO	56
	6.7 EUR-beleid tegen seksuele intimidatie, agressie en geweld	56
	6.8 P&O-informatiesysteem	56
	6.9 Communicatie	57
	6.10 Reorganisaties	57
	6.11 Bureau Mobiliteit, Training & Opleiding	57
	6.12 Beloningen en arbeidsmarkttoelage	58
	6.13 Ziekteverzuimcijfers	58
	6.14 Personeelscijfers	59
7.	<i>Huisvesting, materieel en milieu</i>	63
	7.1 Huisvesting	64
	7.2 Veiligheid, arbeidsomstandigheden en milieu	64

8.	<i>Academisch Ziekenhuis Rotterdam</i>	67
8.1	EMCR	68
8.2	Plandocument	68
8.2.1	Onderwijs	68
8.2.2	Onderzoek	68
9.	<i>Financieel Jaarverslag 1999</i>	69
9.1	Algemene toelichting	70
9.2	Cijfermatige samenvatting Financieel Verslag	73
9.3	Prestatiegegevens	74
10.	<i>Jaarrekening</i>	79
10.1	Balans per 31 december 2000	80
10.2	Exploitatierekening 2000	81
10.3	Toepassing richtlijnen	82
10.4	Toelichting op de Balans	83
10.5	Toelichting op de exploitatierekening	89
10.6	Toelichting op de investeringen	93
10.7	Overige toelichtingen	93
10.8	Accountantsverklaring	98
11.	<i>Bijlagen bij Jaarrekening</i>	99
11.1	Vaste activa: Terreinen en gebouwen	100
11.2	Vaste activa: Inventaris en apparatuur en 1 ^e inrichting	100
11.3	Vorderingen met betrekking tot rijksbijdragen	100
11.4	Eigen vermogen	101
11.5	Personele- en overige lasten naar kostensoorten	102
11.6	Rekeningoverzicht naar hoofdkostenplaatsen	103
11.7	Balans en exploitatierekening per 31 december 2000 in mln €	104
12.	<i>Overige gegevens</i>	105
12.1	Gemiddelde bezetting naar functie of rangcategorie naar kostenplaatsen (omgerekend naar voltijdse aanstelling)	106
12.2	Kasstroomoverzicht	107
12.3	Bestemming exploitatieresultaat	108
12.4	Rechtspersonen, waarin de EUR deelneemt	109
	<i>Bijlagen</i>	113
B1	Post-initieel en contractonderwijs (studiejaar 2000-2001)	114
B2	Rapportage afgeronde projecten gefinancierd uit het Studeerbaarheidsfonds	115
B3	Promotierendement AIO's en bursalen	143
B4	Samenstelling RvT, CvB, URaad en overzicht beheerders	147

Bericht van de Raad van Toezicht

De Raad ontleent zijn bevoegdheden aan de enkele jaren geleden in het kader van de modernisering van de universitaire bestuursorganisatie gewijzigde wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (MUB/WHW). Hieronder volgt een selectie van de onderwerpen waaraan de Raad in het verslagjaar aandacht heeft besteed.

In het verslagjaar werd meermalen met het College van Bestuur van gedachten gewisseld over de vorming van het Erasmus *universitair* Medisch Centrum Rotterdam (EMCR). Over dit onderwerp werd tweemaal gezamenlijk vergaderd met de Raad van Toezicht van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam.

De Raad gaf zijn goedkeuring aan het jaarverslag 1999 en de begroting voor het jaar 2001. De jaarrekeningcontrole 1999 werd voor het eerst door het kantoor PricewaterhouseCoopers als externe accountant van de EUR verricht. Het door de externe accountant opgestelde accountantsverslag werd eveneens in de Raad besproken.

Aanvragen voor twee nieuwe opleidingen, psychologie en criminologie, werden voor advies aan de AdviesCommissie Onderwijsaanbod (ACO) voorgelegd. Dit initiatief werd door de Raad ondersteund.

In de Raad is intensief van gedachten gewisseld over de mogelijkheden van de EUR bij invoering van het bachelor-mastersysteem.

Door de Raad worden de leden van het College van Bestuur benoemd. Ten gevolge van het vertrek van de zittende rector magnificus prof.dr. P.W.C. Akkermans MA per 1 september 2000 werd per deze datum prof.dr.ir. J.H. van Bommel als zijn opvolger benoemd.

Voorts maakte de Raad voortgang met de procedure die moet leiden tot de vervulling van de vacature van de voorzitter van het College van Bestuur die, ten gevolge van pensionering van de zittende voorzitter, dr. H.J. van der Molen, ontstaat per 1 juli 2001.

De Raad besloot de vacature, ontstaan door het vertrek per 1 juni 2000 van mr. J. Vrolijk, in te vullen nadat er een nieuwe voorzitter is benoemd.

De Raad van Toezicht is in het verslagjaar vier keer bijeen geweest voor het reguliere overleg, meestal in de volledige samenstelling. Daarnaast vonden er een aantal extra vergaderingen plaats in verband met de vacatures in het College van Bestuur.

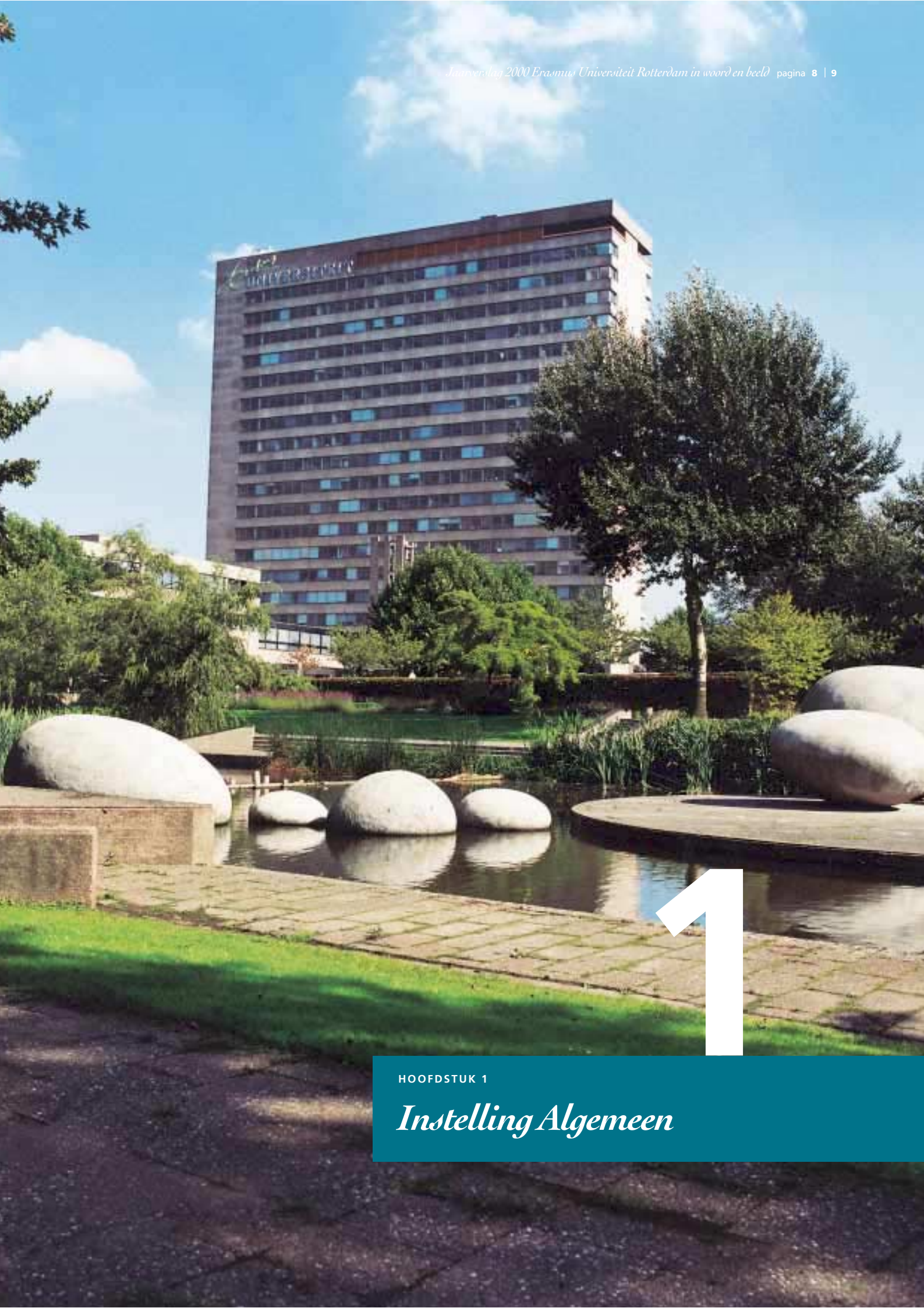
De samenstelling van de Raad is vanaf de oprichting d.d.1 mei 1997 ongewijzigd (zie bijlage 4).

De Raad van Toezicht spreekt zijn waardering uit voor de inzet van bestuur en medewerkers en de resultaten die daarmee zowel bij het onderwijs als het onderzoek zijn bereikt.

De Raad van Toezicht,



prof. drs C.A.J. Herkströter RA, voorzitter



HOOFDSTUK 1

Instelling Algemeen

1.1 *De missie van de Erasmus Universiteit Rotterdam*

De Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) wil bijdragen aan de vooruitgang van de wetenschap en de ontwikkeling van de maatschappij. Daartoe biedt zij haar studenten en staf de mogelijkheid om in vrijheid onderwijs- en onderzoeksactiviteiten te ontplooiën en neemt daarbij door de academische gemeenschap vastgestelde maatstaven in acht. Zij houdt daarbij rekening met de actuele maatschappelijke behoeften en ontwikkelingen. Tegen die achtergrond leidt de EUR haar studenten op tot wetenschappelijk geschoolden, waarbij de nadruk ligt op academische vorming op het raakvlak van kennisontwikkeling en kennis-toepassing vanuit een interdisciplinaire benadering. Het onderzoek aan de EUR is zowel fundamenteel van aard als gericht op praktische toepasbaarheid.

1.2 *De universiteit in 2000*

Dit eerste jaar van het nieuwe millennium was voor de EUR een jaar waarin zowel op het terrein van onderwijs als op dat van onderzoek veel is gebeurd.

Januari

In deze maand verhuisde het Institute for Housing and Urban Development Studies (IHS) naar het nieuwe J-gebouw op de Woudesteincampus. Niet alleen kwam het instituut geografisch nader tot de EUR, er is ook nauwer dan voorheen samengewerkt.

Op 10 januari ontving geneticus prof.dr. Jan Hoeijmakers, samen met de natuurkundige prof.dr.ir. Wim van Saarloos de Descartes-Huygens Prijs 1999. Zij werden onderscheiden voor de bevordering van de wetenschappelijke samenwerking tussen Nederland en Frankrijk.

In Intermediair van januari is de Economen Top-40 verschenen. Opvallend is dat in de top-10 vier economen die verbonden zijn aan de EUR zijn opgenomen. Geen andere universiteit is zo sterk vertegenwoordigd in de top-10.

Februari

In februari vierde de opleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen haar tienjarig bestaan met een internationaal congres 'The long run. Longterm developments in the arts and cultural industries'.

Samen met vijf buitenlandse universiteiten start de EUR de eerste postdoctorale opleiding 'Global e-Commerce'. Een wereldprimeur die aanslaat. Drie dagen na het verschijnen van de advertentie waren er al zo'n driehonderd aanvragen voor informatie binnen.

Maart

De klinisch geneticus prof.dr. Hans Galjaard werd in maart 2000 benoemd tot commandeur in de Ordre National du Mérite. De Franse president Chirac verleende hem de onderscheiding tijdens zijn staatsbezoek aan ons land. Professor Galjaard kreeg de onderscheiding in zijn hoedanigheid als lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie voor Wetenschappen (KNAW) voor zijn bijdragen aan de wetenschap.

April

Diederick van Schaik, student Bedrijfseconomie aan de EUR, wint de NBN Rabobank scriptieprijs. Zijn scriptie gaat over Islamitisch bankieren. Met de prijs wordt het beste afstudeerwerk gehonoreerd op het terrein van bedrijfs-ethiek, integriteit en maatschappelijk verantwoord bankieren.

Dubbel succes voor de EUR bij de studentenkampioenschappen marathon: bij de heren wordt Juriaan Galavazi kampioen en bij de vrouwen wordt Liesbeth Noordergraaf eveneens kampioen.

Mei

Dr. Jan Brinkhuis en dr. Caroline Klaver ontvangen uit handen van de rector magnificus respectievelijk de onderwijs- en onderzoeksprijs 2000 voor hun bijzondere verdiensten op genoemde terreinen voor de EUR.

Prof.dr. Bart Nooteboom en prof.dr. Jan Hoeijmakers worden benoemd tot lid van de KNAW.

Prof.dr. Hans Galjaard ontvangt uit handen van burgemeester Opstelten de Johan van Oldenbarneveltpenning. De penning wordt jaarlijks toegekend aan iemand die veel heeft betekend voor Rotterdam.

Juni

Emil de Jong wint de eerste prijs met zijn scriptie 'Mass Customization & detailhandel' over het fenomeen massamaatwerk. Het Hoofdbedrijfsschap Detailhandel stelde de prijs beschikbaar.

De faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen start een tweede master of science opleiding die toegankelijk is voor een kleine groep excellente studenten. De master of science opleiding 'clinical

epidemiology' bestond al. Het aanbod is nu uitgebreid met 'molecular medicine'.

Juli

De onderzoekschool Maatschappelijke Veiligheid van de faculteit der Rechtsgeleerdheid wordt erkend door de KNAW. De EUR is penvoerder van het instituut. Mirande Adriaensen, van de opleiding Geneeskunde, ontvangt als een van de 39 veelbelovende jonge afgestudeerden de zeer prestigieuze Talentenbeurs 2000-2001. De winnaars worden middels een nationale competitie geselecteerd. De Talentenbeurs stelt de absolute top onder pas afgestudeerden in staat een jaar te verblijven aan een buitenlandse instelling.

Augustus

Drs. R. Meijerink wordt per 1 augustus benoemd als voorzitter van de Raad van Bestuur van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam (AZR).

September

Prof.dr. P.W.C. Akkermans draagt het rectoraat over aan prof.dr.ir. J.H. van Bommel.

Een nieuw medicijn tegen de ziekte van Pompe wordt gepresenteerd. In het AZR Sophia Kinderziekenhuis blijkt dat het nieuwe medicijn (gewonnen uit konijnenmelk) voor de erfelijke en dodelijke spierziekte veelbelovende resultaten laat zien.

Op 4 september gaat de opleiding Informatica & Economie officieel van start. De belangstelling is groot, ongeveer 120 eerstejaars beginnen dit studiejaar aan de opleiding. De nieuwe Engelstalige masteropleiding Business Administration gaat, nu nog onder de vlag van Bedrijfskunde, van start met 200 studenten uit 44 landen.

Op 15 september studeert de vijfduizendste arts af aan de EUR.

Oktober

Het voornemen een opleiding Psychologie aan de EUR te starten wordt formeel met de aanstelling van prof.dr. Henk Schmidt, bouwdecaan voor de nieuwe opleiding. Het voorstel voor de opleiding wordt samen met de aanvraag voor de nieuwe opleiding Criminologie aan de ACO gezonden.

November

Twee 'onorthodoxe' onderzoekers van de EUR ontvangen geld uit de 'Vernieuwingsimpuls' van NWO: de econoom dr. Robert Dur, met 27 jaar de jongste van de 43 prijswin-

naars en de geneticus en ontwikkelingsbioloog dr. Wouter de Laat.

Dr. Ton van der Steen, UHD aan de EUR en verbonden aan het Cardiologisch Instituut Nederland, is met zijn onderzoeksgroep benoemd tot NWO Pionier Technische Wetenschappen. Van der Steen kreeg de Pioniersbeurs (Pionier: Persoonsgerichte Impuls voor Onderzoeksgroepen met Nieuwe Ideeën voor Excellent Research) voor de ontwikkeling van nieuwe diagnostische methoden die kleine plaques in de bloedvaten analyseren.

De minister van Onderwijs van Indonesië, Dr. Yahya A. Muhaimin, bezoekt de EUR. Tijdens dit bezoek heeft de minister gesproken met het College van Bestuur, de decanen en enkele Indonesische studenten.

1.3 Strategie en beleid

De uitgangspunten van strategie en beleid zijn in 2000 onverminderd actueel gebleken. Hier wordt derhalve volstaan met een verwijzing naar het jaarverslag over 1999 waarin uitvoerig ingegaan is op de strategie en het beleid van de EUR.

1.4 Positionering

Voor het onderwijs vervult de EUR een belangrijke regionale functie. Ruim de helft van de studenten komt uit de directe omgeving. De aantrekkelijkheid van de EUR voor studenten uit het buitenland is met de komst van de Engelstalige masteropleiding Business Administration gegroeid.

De EUR onderhoudt contacten met instellingen voor hoger onderwijs in de regio op verschillende terreinen (doorstroommogelijkheden en aansluiting, ICT, kwaliteitszorg, bibliotheek, internationalisering, faciliteiten en studentenvoorzieningen).

In 2000 heeft dit concreet geleid tot bijvoorbeeld verkorte doctoraalprogramma's economie en bedrijfseconomie voor respectievelijk hbo'ers Logistiek en hbo'ers Bedrijfs-economie en Accountancy.

Op initiatief van de gemeente wordt samengewerkt in het bureau Summercourses Rotterdam-Delft. Onder de vlag van dit bureau worden kwalitatief hoogwaardige zomeronderwijstrajecten aangeboden met als doel profilering van de regio en het aantrekken van cursisten.

Daarnaast richtte, in het kader van de Strategische Alliantie met de TUDelft, het afgelopen jaar de aandacht op centraal niveau zich met name op de mogelijkheden om de onderlinge complementariteit op onderwijsgebied te kunnen benutten. De uitwerking hiervan zal in 2001 verder plaatsvinden.

Vanaf september 2000 bestaat voor excellente studenten de mogelijkheid om een dubbeldocoraal drs-ir economie-elektrotechniek te behalen. Tevens is het groene licht gegeven voor AIDA (Atelier voor Interactieve Duurzaamheid Activiteiten), een samenwerkingsinitiatief tussen EUR, TUDelft en gemeente Rotterdam.

Kenniskring Rotterdam

In de evaluatie van de Kenniskring Rotterdam van 12 maart 1999 worden aanbevelingen gedaan voor een vervolgproject Kenniskring Rotterdam. De evaluatie leidde in het voorjaar van 2000 tot het besluit van zowel de gemeente Rotterdam als de Erasmus Universiteit Rotterdam om het project in ieder geval drie jaar een vervolg te geven. In 2000 zijn door het Centrum voor Onderwijs en Statistiek (COS) activiteiten gecontinueerd die in de jaren daarvoor in gang waren gezet. Het betrof een aantal seminars rond het thema 'arbeid en economie'. Voor deze activiteiten is ten laste van het budget 'Kenniskring' een bedrag gedeclareerd bij de bestuursdienst.

Bij de EUR en bij de gemeente Rotterdam is verder nagedacht over de missie, de opzet en de organisatie van de Kenniskring Rotterdam. Daarbij is gestreefd naar een definitieve doorstart in 2001. In aanloop naar deze doorstart is het domein www.kenniskringrotterdam.nl reeds geclaimd.

Regionaal Arrangement Hoger Onderwijs (RAHO)

In het najaar van 1999 tekenden de hoger onderwijsinstellingen van Rotterdam, de TU Delft, de hogescholen met een vestiging in Rotterdam, MKB-Nederland, de Kamer van Koophandel Nederland, de Hollandse Werkgevers Vereniging en de Gemeente Rotterdam een startdocument: het Regionaal Arrangement Hoger Onderwijs. Men wil zich gezamenlijk inzetten voor het verhogen van het opleidingsniveau in de regio. Aandachtspunten zijn onder andere de regio Rijnmond profileren als een studie- en werkregio, verhogen en verbeteren van in- en doorstroom naar het hoger onderwijs, ontwikkelen van specifieke leertrajecten en kwalitatief en kwantitatief inspelen op de Rijnmondse arbeidsmarkt. De stuurgroep RAHO heeft een drietal projecten benoemd die voor

uitwerking in aanmerking komen: regionaal servicecentrum VO-HO, arbeidsmarktmonitor en regionale studievoorlichtingsbeurs. In 2000 is gewerkt aan de verdere uitwerking van de projectvoorstellen. Het regionaal servicecentrum zou de taak van coördineren en initiëren van samenwerkingsprojecten tussen hoger onderwijsinstellingen onderling en met het voortgezet onderwijs op zich moeten nemen. Er is een werkgroep aan de slag gegaan om de doelstelling en inhoud van de arbeidsmarktmonitor vorm te geven. De monitor moet de behoefte aan hoger opgeleiden op de arbeidsmarkt inventariseren en relateren aan de verwachte uitstroom van de hoger onderwijsinstellingen, waardoor in een zo vroeg mogelijk stadium krapte, overschot en behoefte aan nieuwe opleidingen gesignaleerd kan worden. Daarnaast is gewerkt aan de organisatie van de regionale studievoorlichtingsbeurs. Het ligt in de bedoeling deze beurs jaarlijks terug te laten keren. Begin 2001 zal het evenement voor het eerst plaatsvinden. Leerlingen van het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs kunnen tijdens deze beurs kennismaken met de hoger onderwijsinstellingen binnen en buiten de regio Rijnmond en zich oriënteren op beroepen en werkvelden.

1.5 Interne organisatie

De functie van de twee universitaire medezeggenschapsorganen, de Universiteitsraad (UR) en het Erasmus Universiteit Rotterdam Overleg Personeelsaangelegenheden (EUROPA), is ongewijzigd. De samenstelling van de UR is te vinden in bijlage 4. De UR vertegenwoordigt de studenten en de medewerkers van de EUR en wordt door het College van Bestuur geraadpleegd over besluiten die het College wil gaan nemen op de hoofdlijnen van het onderwijs-, onderzoek- en personeelsbeleid. Het EUROPA bestaat uit door de vakbonden voor overheidspersoneel aangewezen leden, die als werknemersvertegenwoordiging overleg voeren met het College van Bestuur, de werkgever van het universitaire personeel.

1.6 Onderwijsaanbod

Initieel onderwijs

In 2000 zijn twee nieuwe opleidingen ontwikkeld:

Psychologie en Criminologie.

De Rotterdamse Psychologieopleiding is exclusief gericht op het thema arbeid. Zij zal zich richten op het opleiden

van arbeids- en organisatiepsychologen, gezondheidspsychologen en onderwijspsychologen met een bijzondere expertise op het terrein van werk- en werkgerelateerde problemen. De opleiding is multidisciplinair van aard en besteedt veel aandacht aan academische en beroepsvaardigheden.

De opleiding Criminologie is gericht op interdisciplinaire academische vorming en beoogt de student op te leiden tot criminologisch onderzoeker of voor te bereiden op een beroepspraktijk. De opleiding wordt gezamenlijk verzorgd door drie instellingen: de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit Leiden en de Erasmus Universiteit Rotterdam. Beide opleidingen zijn voor advies ingediend bij de Adviescommissie Onderwijsaanbod (ACO). Inmiddels zijn beide opleidingen van een positief advies voorzien.

De Engelstalige opleiding Business Administration is in 2000 goedgekeurd door de minister en gaat formeel in het studiejaar 2001-2002 van start. In 2000 is er onder de vlag van Bedrijfskunde al met een proefklas gestart. Deze start was zeer succesvol.

De opleiding Informatica & Economie is in het studiejaar 2000-2001 formeel van start gegaan. Ook hier kan gesproken worden van een succes. In dit eerste studiejaar zijn ongeveer 120 eerstejaars aan de opleiding begonnen.

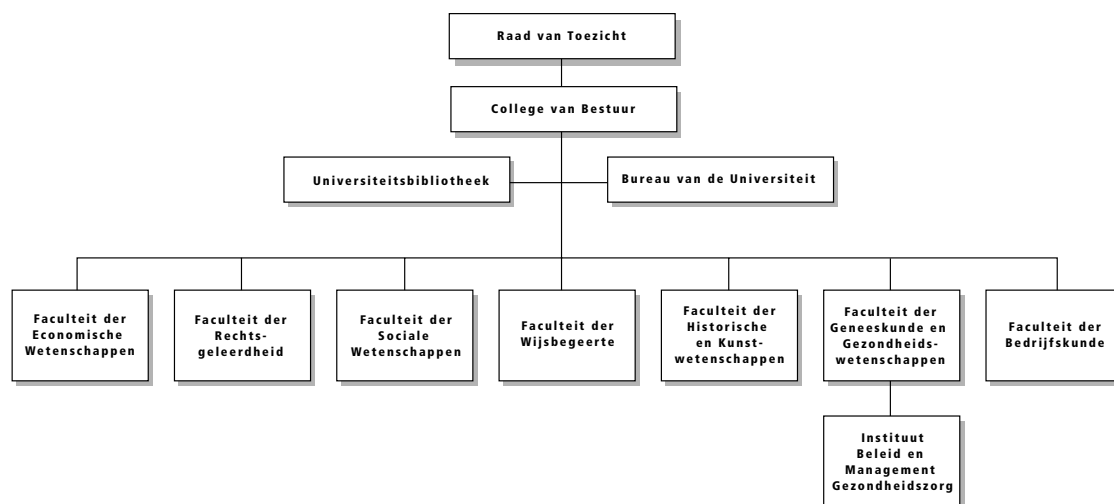
Invoering bachelor-masterstelsel

Een belangrijke ontwikkeling in de komende jaren is de invoering van een bachelor-masterstelsel binnen de EUR. In 2000 is een stuurgroep Bachelor Master ingesteld die verantwoordelijk is voor de invoering van het bachelor-masterstelsel op instellingsniveau.

De stuurgroep bestaat uit: prof.dr. ir. J.H. van Bommel (voorzitter), prof.dr. P.H.A.M. Verhaegen (faculteit der Bedrijfskunde), prof.mr. L.J.J. Rogier (faculteit der Rechtsgeleerdheid), drs. A.D. van der Pijl (directeur Onderwijs, Onderzoek en Studentenzaken) en drs. C.P.A. van den Berg (secretaris). In het najaar van 2000 heeft het College van Bestuur, op advies van de stuurgroep, een kader voor de invoering van het stelsel vastgesteld:

- het bachelortraject duurt drie jaar, waarbij de functies van de propedeuse (oriëntatie, verwijzing en selectie) blijven bestaan. Tevens wordt een certificaat uitgereikt;
- in principe zal iedere initiële student na de bachelor verdergaan met een master. Daarnaast is er een externe instroom in de masterfase;
- het mastertraject duurt een of twee jaar. Voor programma's van twee jaar dient een inhoudelijke motivatie en een bekostigingsplan aanwezig te zijn;

Organogram



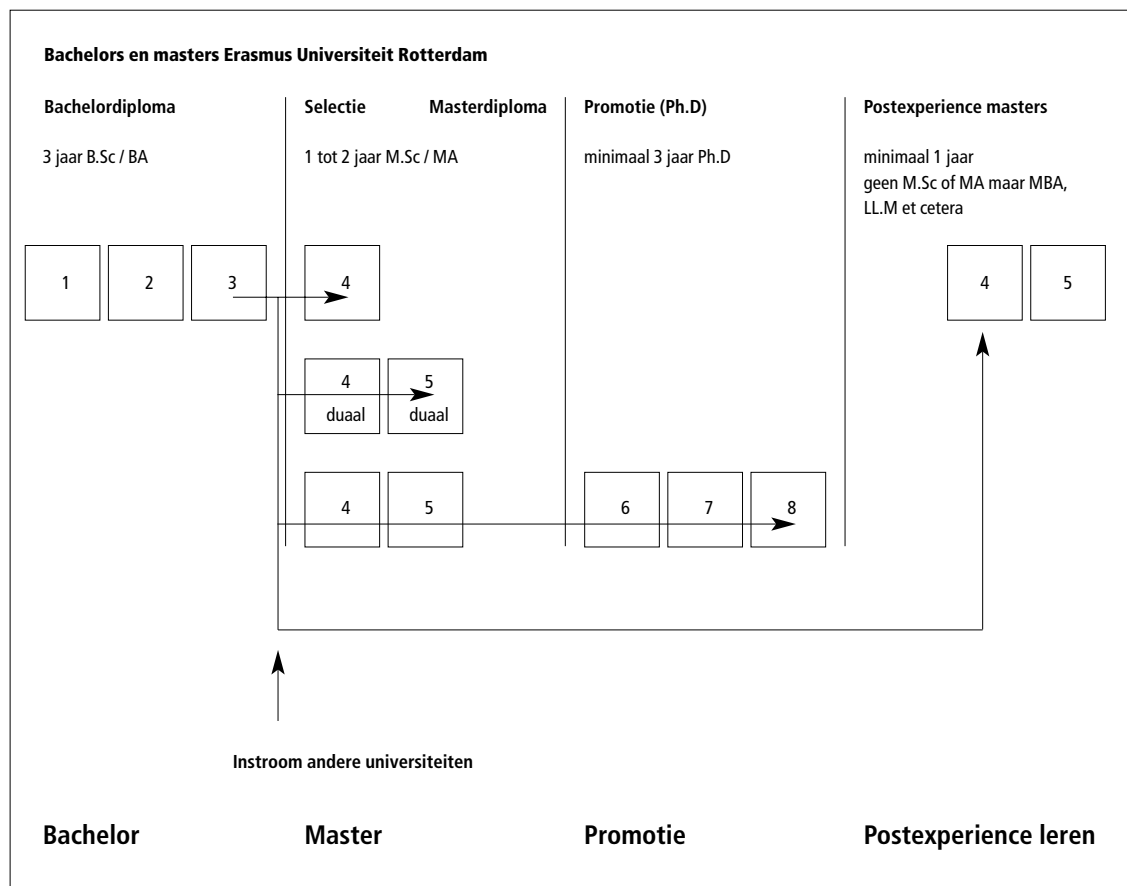
1. INSTELLING ALGEMEEN

- d) bij voorkeur worden masters in de Engelse taal aangeboden;
- e) afhankelijk van de eindtermen is er een duidelijk onderscheid tussen: pre-experience (geen werkervaring) en postexperience (wel werkervaring) masteropleidingen, alsmede professional (toepassingsgerichte) en scientific (wetenschappelijke) masteropleidingen;
- f) er wordt gekozen voor een open en flexibel onderwijsstelsel. Hierbij wordt het stelsel van majors (hoofdvak) en minors (groot bijvak) gehanteerd;
- g) alle bachelors aan de EUR starten in september 2002. Het starten van masters kan vanaf september 2002. Uiterlijk in september 2005 zijn alle masters aan de EUR begonnen.

Een schematische weergave van het bachelor-masterstelsel aan de EUR is onderaan deze pagina te vinden. Op basis van het kader werken de faculteiten aan de invulling van de onderwijsprogramma's in een bachelor-masterstructuur.

Teneinde het invoeringsproces beheersbaar te houden heeft de stuurgroep Bachelor Master geadviseerd de activiteiten als volgt te prioriteren:

- 1e prioriteit: het omvormen van de huidige opleidingen naar een bachelor-masterstructuur;
- 2e prioriteit: het afstemmen (binnen en tussen faculteiten) van de instroom en doorstroom van de bachelor- naar de masterfase;
- 3e prioriteit: het starten van nieuwe initiatieven, bijvoorbeeld nieuwe mastersopleidingen.



Postinitieel en contractonderwijs

De EUR beschikt over een breed scala aan postinitieële opleidingen en contractonderwijs waarmee ingespeeld wordt op de vraag naar een leven lang leren. De programma's komen vrijwel allemaal voort uit de praktijk van alledag en bieden actuele toepasbare kennis van een verantwoord niveau, verzorgd door docenten van de EUR en experts uit bedrijfsleven en van overheden.

De programma's en cursussen worden verzorgd door de faculteiten, al dan niet organisatorisch ondergebracht in bijvoorbeeld EED (Erasmus Executive Development) of ORP (Opleidingscentrum voor Recht en Praktijk), Erasmus Universiteit Rotterdam Accountancy, Auditing en Controlling BV (EURAC), Erasmus Plus en Rotterdam School of Management (RSM). Komende jaren zullen weer diverse nieuwe programma's en opleidingen ontwikkeld worden die aansluiten bij de vraag vanuit de praktijk.

Een volledig overzicht van het postinitieel en contractonderwijs staat in bijlage 1.

1.7 Interne onderwijs- en onderzoekstimulering

IMPULS

In 1996 werden 30 projectvoorstellen gehonoreerd in het kader van IMPULS. Dit beleidsinitiatief heeft als doel het elan van de EUR te versterken door het creëren en bevorderen van perspectiefrijke vernieuwingen op het gebied van onderwijs en onderzoek.

In 2000 zijn de volgende projecten inhoudelijk en financieel afgerond:

- Mr.-drs. programma rechten en economie.
De faculteiten der Rechtsgeleerdheid en der Economische Wetenschappen hebben een dubbeldoctoraalprogramma opgezet dat de mogelijkheid biedt aan goede en gemotiveerde studenten om in zes jaar zowel de meester- als doctorandustitel te behalen. In totaal nemen ruim honderd studenten deel.
- Dubbeldoctoraal.
In dit project zijn door de faculteiten FSW, FHKW en FW de mogelijkheden onderzocht voor het behalen van een dubbeldoctoraal in vier tot vijf jaar. Uit het onderzoek bleek dat het om een gering aantal dubbelstudenten gaat. De meesten daarvan willen slechts een aantal vakken in de andere studierichting volgen en hebben het behalen van een dubbeldoctoraal niet als doel. De conclusie van het project is dan ook dat het niet reëel is een dubbeldoctoraalprogramma op te zetten.

- Direct Marketing.

Dit project behelsde de opzet van een postdoctoraal programma op het gebied van direct marketing. De opleiding is in het studiejaar 1999-2000 voor de tweede maal aangeboden.

Diverse projecten zullen in 2001 afgerond worden. Een aantal projecten loopt nog door.

Van een groot aantal projecten kan gezegd worden dat ze succesvol zijn verlopen. Dit geldt onder meer voor de volgende projecten:

- Integraal Document Management (postdoctorale opleiding);
- Graduate School of Environmental Management (postdoctorale opleidingsactiviteiten op het gebied van milieumanagement);
- MKB en Ondernemerschap (expertisecentrum dat onderwijs en onderzoek initieert op het gebied van entrepreneurship en kleine bedrijven).

Vernieuwingsruimte EUR

De vernieuwingsruimte is bedoeld voor het tijdelijk stimuleren van vernieuwende activiteiten op het gebied van onderwijs en onderzoek, die aansluiten bij de doelstellingen in het EUR-strategiedocument 1999-2005.

In 2000 zijn een aantal nieuwe initiatieven gehonoreerd.

- Querido leerstoel (Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen).
Deze leerstoel is ingesteld op initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Erasmus Universiteit Rotterdam. Het doel is bij te dragen aan de ontwikkeling van vernieuwende visies op de bijdrage van wetenschappelijk onderzoek, opleiding en gezondheidszorg aan de Nederlandse volksgezondheid in de 21e eeuw.
- Opleiding Psychologie.
Financiering van de aanloopkosten van de start van de nieuwe opleiding Psychologie.
- Expertise Centrum Gezondheidsethiek.
Dit initiatief behelst het oprichten van een interfacultair centrum dat zich ten doel stelt nieuw en baanbrekend onderzoek te verrichten op het gebied van de gezondheidsethiek en meer in het bijzonder op het terrein van de ethical assessment van nieuwe technologie. De faculteiten der Wijsbegeerte, Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen en het Institute for Medical Technology Assessment werken hierin samen.

Andere initiatieven werden reeds eerder gehonoreerd, bijvoorbeeld:

- Internationalisering.
Het doel hiervan is het versterken en bevorderen van de internationale focus in alle activiteiten aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Integratie van ICT in het onderwijs.
Doelstelling is binnen vier jaar (voor 2005) informatie- en communicatietechnologie als medium voor leren en onderwijs op de juiste plaatsen in het curriculum te hebben geïntegreerd.
- Kwaliteitszorg.
De EUR werkt aan het structureren van de activiteiten met betrekking tot kwaliteitszorg binnen het onderwijs. In 2000 is daartoe het 'Werkdocument Kwaliteitszorg onderwijs EUR' opgesteld, gebaseerd op het INK-model. Op basis van de ervaringen met een pilot wordt het systeem verder uitgewerkt en ligt het in de bedoeling het systeem universiteitsbreed te implementeren.
- Kenniskring.
De ondersteuning vanuit de vernieuwingsgelden heeft tot doel het project Kenniskring Rotterdam uit te breiden met activiteiten ter bevordering van de netwerken tussen kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven in de regio.

In 2000 zijn de eisen om in aanmerking te komen voor vernieuwingsgelden bijgesteld; de projecten zijn bij voorkeur grootschalig en de faculteit draagt zorg voor een *matching* van 50% tot een maximum van 1 miljoen gulden.

Onderwijs- en onderzoeksprijs 2000

De onderwijs- en onderzoeksprijs is op 31 mei 2000 uitgereikt. De bijeenkomst werd dit jaar opgeluisterd door professor Ton van Raan, directeur van het Centrum voor Wetenschaps- en Technologie Studies (CWTS), die een lezing gaf met de titel 'Academisch prestige, een kwestie van wikken en wegen'.

De Onderwijsprijs werd toegekend aan dr. Jan Brinkhuis (48) universitair hoofddocent bij de capaciteitsgroep Econometrie, Besliskunde en Informatica. De jury motiveert deze keuze als volgt: "door zijn inzet, zijn vernieuwende aanpak en de unieke wijze waarop hij zijn studenten tegemoet treedt heeft hij een buitengewoon goede naam als docent. Door zijn aanpak weet hij op heldere en overtuigende wijze vaak moeilijk toegankelijke kennis over te dragen op zijn studenten. In de aanpak doet hij een beroep op de verantwoordelijkheid van de studenten

voor het slagen van zijn of haar eigen leerproces." In het kort houdt de methode in dat studenten in groepen van vier wekelijks vier uitdagende opgaven maken. Na afloop van het college krijgen ze een half uur de correcte oplossingen te zien. Een week later leveren ze een tweede versie in. Deze versie bestaat uit de bewering 'onze eerste versie is correct' of uit een bekentenis van hoogstens twee regels van de gemaakte fouten en uit een verbetering in eigen woorden. In de derde week geeft de docent zijn mening over het werk van de studenten. Het blijkt dat de studenten deze manier als plezierig en erg leerzaam ervaren. De methode-Brinkhuis is inmiddels door een aantal collega's overgenomen; de methode wordt zowel in de propedeuse als in de doctoraalfase gebruikt en is eveneens in te zetten bij het onderwijs van anderen. Ook op onderzoeksgebied heeft hij zijn sporen verdiend. Zijn onderzoek in de Optimalisatie Theorie is van internationale allure. Hij is verbonden als onderzoeker aan het Thomas Stieltjes Institute for Mathematics en hij is fellow van het Tinbergen Instituut.

De Onderzoeksprijs is toegekend aan mevrouw dr. Caroline C.W. Klaver (32), die in januari 2000 cum laude promoveerde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam op het proefschrift *Genetic epidemiologic studies on age-related maculopathy (ARM), a population-based approach*. Haar proefschrift had ten doel de kennis omtrent de oorzaken van leeftijdsgebonden maculopathie te vergroten, door middel van genetisch epidemiologische studies gebaseerd op personen die deelgenomen hadden aan het ERGO-onderzoek. Het juryrapport bevatte de volgende passage: "dr. Klaver is een zeer getalenteerde en gemotiveerde onderzoeker. Zij heeft op uitstekende wijze innoverende methodologieën voor genetisch epidemiologisch onderzoek bedacht en uitgevoerd. Met name is haar wetenschappelijke kwaliteit ook gebleken uit de zeer positieve beoordelingen van de buitenlandse referenten van haar proefschrift." Zij is momenteel assistent geneeskunde in opleiding (AGIO) en zal dit jaar haar opleiding tot oogarts afronden bij het Interuniversitair Oogheelkundig Instituut van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Het plan is dat dr. Klaver aansluitend een jaar op de Harvard School of Public Health zal verblijven. Besprekingen zijn gaande om daarna haar talenten verder te ontwikkelen binnen het genetisch-oogheelkundig onderdeel van het Netherlands Institute for Health Sciences (NIHES) en het Erasmus Universiteit Rotterdam Gezondheid van Ouderen (ERGO)-onderzoek.

1.8 Erasmus Universiteit Rotterdam Holding BV

Algemeen

EUR Holding BV maakt deel uit van het organisatorisch kader van de Erasmus Universiteit Rotterdam maar heeft een eigen structuur en eigen richtlijnen. EUR Holding bestond in 2000 vijf jaar en omvatte vijftien werkmaatschappijen die alle actief zijn op het gebied van contractonderwijs en/of contractonderzoek. De EUR is 100% aandeelhoudster van EUR Holding BV en EUR Holding BV is 100% aandeelhoudster van alle vijftien werkmaatschappijen.

Evaluatie van EUR Holding BV

Op het moment dat EUR Holding in 2000 de eerste vijf jaar van haar bestaan noteerde is op verzoek van het College van Bestuur van de EUR door een extern bureau een evaluatie van EUR Holding uitgevoerd. De uitkomst van deze evaluatie mag stemmen tot tevredenheid.

De destijds geformuleerde doelstellingen:

- het transparant maken van de EUR-contractactiviteiten;
- het beperken van de financiële risico's van omvangrijke derde geldstroomprojecten;
- het ontwikkelen van academische 'werkplaatsen';
- het vergroten van de portefeuille aan EUR-contractactiviteiten;
- het creëren van een aan de universiteit verbonden organisatorisch kader voor ondernemende medewerkers;
- het weer binnen de universitaire invloedssfeer brengen van, onafhankelijk van de universiteit opererende, rechtsvormen teneinde deze omzet terug te brengen in het universitaire circuit;
- het gepast gebruikmaken van fiscale instrumenten; blijken over het algemeen goed te zijn gerealiseerd.

In 2001 zal de aandeelhoudster naar aanleiding van de evaluatie een aantal beleidsmaatregelen formuleren ten aanzien van onder andere:

- de positie van EUR Holding BV in relatie tot het Erasmus Universitair Medisch Centrum Rotterdam (EMCR);
- mogelijke andere vormen van participatie door en/of in EUR Holding en/of haar dochtermaatschappijen;
- de plaats van de EUR Holding als onderdeel van de EUR.

Deze beleidsmaatregelen zijn bedoeld om het kader te scheppen waarbinnen EUR Holding BV de komende jaren een verdere voorspoedige ontwikkeling kan doormaken.

Fusie en oprichting van nieuwe werkmaatschappijen

EUR Holding BV, de Faculteit der Economische Wetenschappen en de Faculteit der Bedrijfskunde / Rotterdam School of Management hebben in het jaar 2000 een vijftal werkmaatschappijen gefuseerd in een nieuwe interdisciplinaire en interfacultaire werkmaatschappij genaamd: Erasmus University Centre for Contract Research and Business Support BV (ERBS BV).

In 2000 zijn de volgende nieuwe werkmaatschappijen opgericht:

- Sophia AZR/FGG Kindergeneeskunde BV
- ViroClinics BV
- Corporate Communication Centre BV

Omzet en resultaat

In 2000 groeide de omzet met mln f 9,2 van mln f 28,4 naar mln f 37,5.

De stijging in omzet is mede veroorzaakt door een autonome groei van de bestaande werkmaatschappijen en de oprichting van drie nieuwe werkmaatschappijen. Daarnaast is voor activiteiten het penvoerderschap gevoerd hetgeen een incidentele stijging van de omzet van circa 1,5 miljoen gulden veroorzaakt heeft. Het resultaat nam af van mln f 2,9 in 1999 tot mln f 1,6 in 2000. De oorzaken voor deze daling zijn van incidentele aard. Het eigen vermogen bedroeg per einde boekjaar mln f 17,3 waarvan mln f 9,8 vrij vermogen.

1. INSTELLING ALGEMEEN

BV's met oprichtingsdatum

		Omzet		Bedrijfsresultaat		Eigen vermogen	
(x f 1.000)							
op basis van enkelvoudige gegevens							
	Sedert	2000	1999	2000	1999	2000	1999
CCC BV	01/00	1245		155		1335	
ECFT BV	07/98	160	192	-34	-11	32	66
EFMI BV	09/97	1112	676	69	35	224	155
EIFP BV	10/97	590	695	-4	97	346	359
Erasmus Pharma BV	01/98	768	316	468	151	935	467
Erasmus Plus BV	03/96	8302	6269	-667	448	-641	26
ERBS BV	07/95	6824	5701	106	568	1237	1171
EURAC BV	12/98	6038	6286	-681	856	215	896
IMTA BV	07/95	5222	3600	290	275	2922	551
MGZ Instituut BV	07/99	195	0	22	-4	62	40
MI&EUR BV	08/96	1792	725	1090	19	1425	335
RISBO BV	02/96	1864	1914	40	231	627	587
SEOR BV	01/97	3510	2616	42	136	8648	8606
Sophia Kindergeneesk. BV	02/00	41		-62		-18	
ViroClinics BV	11/00	566		262		306	
EUR Holding BV	07/95	1767	1225	525	88	17266	12433
Saldo		39996	30215	1621	2889	34921	25692
Eliminatie onderlinge transacties		-2470	-1871			-17655	-13259
Totaal		37526	28344	1621	2889	17266	12433

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Het totale ziekteverzuimpercentage binnen de holding-structuur was in 2000 2,44% (3,13% in 1999). Het landelijk gemiddelde is 5,3% (5,6% in 1999).

Personeelsformatie binnen EUR Holding BV

In 2000 nam het totaal aantal medewerkers van de werkmaatschappijen toe van 121 naar 184. Het totale aantal medewerkers dat door de verschillende werkmaatschappijen is ingehuurd van de Erasmus Universiteit Rotterdam bedraagt om en nabij de 400 personen.

Prognose omzet en resultaat in 2001

In november 2000 is de begroting 2001 voor de bestaande activiteiten vastgesteld op 38 miljoen gulden aan omzet met een verwacht resultaat van 4%.

Raad van Commissarissen EUR Holding BV in 2000

Dr. J. de Jong, voorzitter
Prof. dr. T. Kloek
Prof. dr. M.A.D.H. Schalekamp

Directie en staf EUR Holding BV

drs. Raymond J. Benders, *algemene directie*
mw. drs. H. Dempster, *planning & control*

mw. drs. E.M.W. van Leeuwen (tot 15 oktober 2000),
drs. E.N. Geuzinge (ad interim), *personeel & organisatie*
mw. mr. P.J. Toet en mr. E.A. de Waart (ad interim),
juridische zaken
mw. E.A. Greevink, *personeelsbeheer*
mw. L. Biervliet (tot 1 sept. 2000) en R.J.J.R. Scholte
(sinds 1 sept. 2000), *management assistente*

1.9 Universiteitsbibliotheek

De belangrijkste ontwikkeling in het verslagjaar is de bezinning op de toekomst van de wetenschappelijke informatievoorziening binnen de EUR geweest en op de rol daarbinnen van de Universiteitsbibliotheek (UB). In mei werd het beleidsplan Wetenschappelijke Informatievoorziening 2000-2002 door het College van Bestuur vastgesteld. Verdergaande elektronisering van de informatievoorziening en verbetering van de dienstverlening aan de primaire doelgroep (EUR-medewerkers en -studenten) staan hierbij centraal. Gestreefd wordt naar een eigentijdse wetenschappelijke informatievoorziening, rekening houdend met zowel de voorzienbare toekomstige behoeften van de gebruikers als de beschikbare mogelijkheden aan menskracht en financiële middelen.

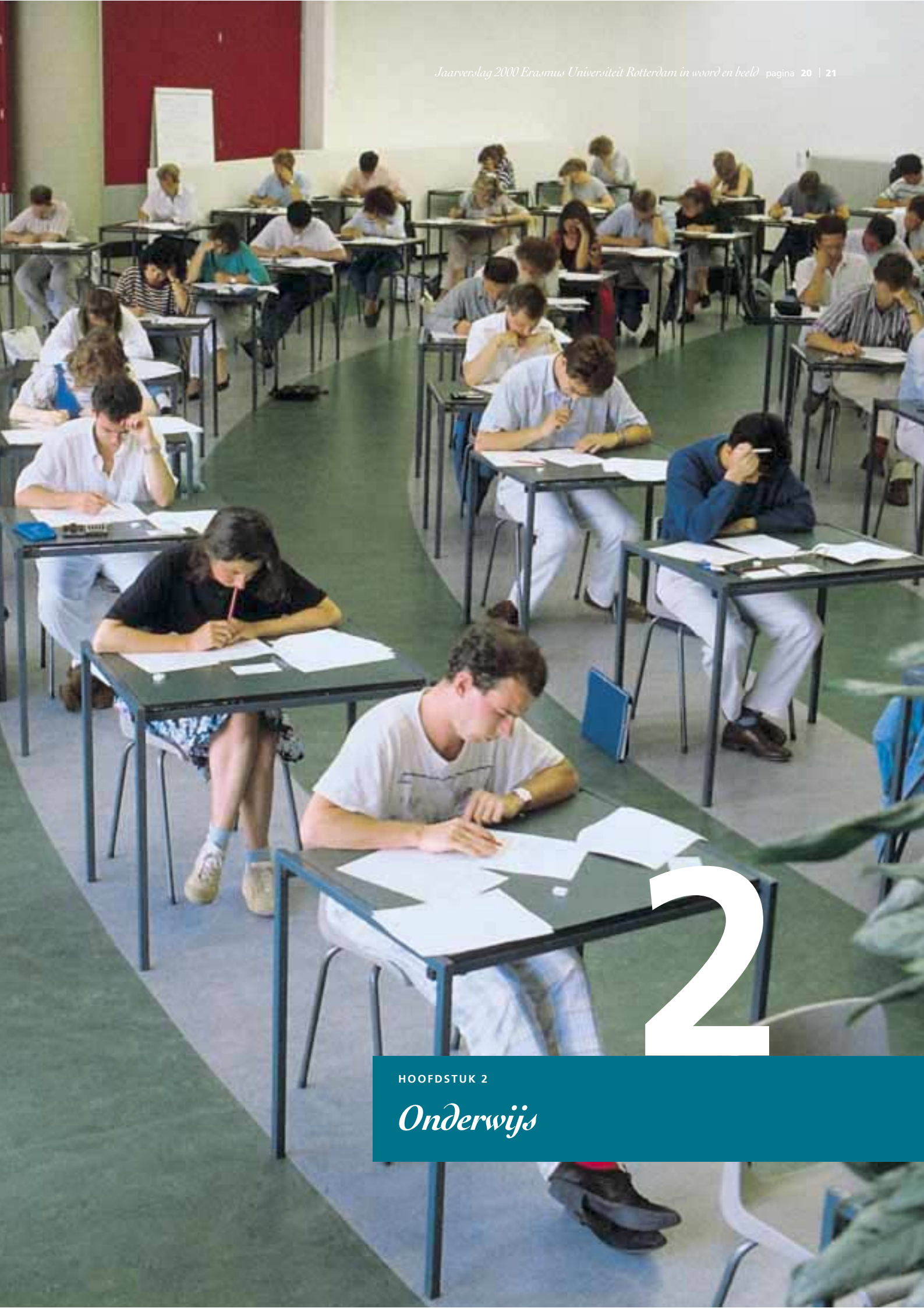
In uitvoering van dit beleidsplan heeft de UB enkele belangrijke licenties afgesloten voor toegang tot grote wetenschappelijke databanken met complete teksten. De belangrijkste hiervan is *Lexis Nexis Academic Universe*, waarin complete teksten en bibliografische gegevens zijn opgenomen op de gebieden bedrijfswetenschappen, rechtsgeleerdheid, geneeskunde en gezondheidszorg. De EUR was de eerste universiteit in Europa die haar studenten en medewerkers deze informatiebron kon aanbieden.

Begin 2000 werd *UB Web*, de nieuwe website van de UB, in gebruik genomen. Doorklikmogelijkheden maken het de gebruiker gemakkelijk om informatie te vinden. Een deel van die informatie is, in verband met licentiebepalingen, uitsluitend voor medewerkers en studenten van de EUR toegankelijk.

Om het onderwijs aan docenten en studenten op het gebied van (digitale) informatievaardigheden te bevorderen, is in 2000 een mede door het ICT-fonds gefinancierd project Informatievaardigheden gestart. De hierin te ontwikkelen onderwijsmodule sluit aan bij de bibliotheekinstructie die aan de eerstejaars wordt gegeven en houdt een verdere verdieping in van de kennis van informatiebronnen en vaardigheden in informatiebeheer. Voltooiing van het project wordt verwacht in 2002.

Verder kunnen nog worden gemeld:

- de overname van het Social Research Methodology Documentation Centre (SRM) door het Nederlands Instituut voor Wetenschappelijke Informatie (NIWI) in Amsterdam; drie SRM-medewerksters traden in dienst bij de UB;
- de start van een renovatie van het geautomatiseerde bibliotheeksysteem 'Randtriever';
- een lichte stijging van het aantal uitleningen ten opzichte van 1999;
- een forse stijging van het aantal tijdschriftartikelen dat via het interbibliotheecair leenverkeer (IBL) bij de UB wordt aangevraagd: van 3.300 in 1999 naar 11.100. Eén van de oorzaken is dat de UB een van de snelste leveranciers in Nederland is;
- de fysieke herinrichting van het Rotterdamsch Lees-kabinet; qua inrichting en uitstraling voldoet de ruimte weer aan de eisen van de tijd.



HOOFDSTUK 2

Onderwijs

2.1 *Specifieke kenmerken onderwijs*

De doelen zoals geformuleerd in het strategisch plan van de EUR, zijn nog steeds actueel.

- De kwaliteit van het huidige onderwijsaanbod is ook dit jaar weer verder versterkt. De aandacht voor kwaliteitszorg komt tot uitdrukking in het werkdocument 'kwaliteitszorg onderwijs'. Hierin wordt een werkwijze gepresenteerd op basis waarvan de kwaliteit van het onderwijs op een structurele manier in het oog wordt gehouden. Uitvoering van deze werkwijze vindt in de eerste helft van 2001 plaats middels een pilot bij de faculteit der Economische Wetenschappen.
- Het onderwijsaanbod is verder uitgebreid. De opleiding Informatica & Economie is formeel van start gegaan. De Engelstalige opleiding Business Administration (BA) is goedgekeurd en onder de vlag van de opleiding Bedrijfskunde gestart. Voor de nieuwe opleidingen Psychologie en Criminologie is een positief advies van de ACO ontvangen.
- Een toename van de interdisciplinariteit is zichtbaar op tal van terreinen. Zo is de Engelstalige opleiding BA een samenwerking tussen de faculteiten der Economische Wetenschappen en der Bedrijfskunde. Daarnaast is de mogelijkheid geopend om via een gestructureerd studie-

pad af te studeren als ingenieur in de elektrotechniek én als doctorandus in de economie.

- De integratie van relevante innovaties in het onderwijs is een belangrijk aandachtspunt van de EUR. Informatie- en communicatietechnologie in het onderwijs is op dit moment het belangrijkste aandachtspunt (paragraaf 2.7).

2.2 *Kwantitatieve gegevens over het initieel onderwijs*

Op 1 december 2000 waren er in totaal 16.091 inschrijvingen aan de EUR voor het initieel onderwijs, inclusief dubbelstudenten. De deelname aan het initieel onderwijs bedraagt 1,4% meer dan het jaar daarvoor (15.867 inschrijvingen). Het aantal extraneï (140) bedraagt 0,9% van het totaal aantal ingeschrevenen bij initieel onderwijs. Het aantal inschrijvingen van eerstejaars studenten voor het initieel onderwijs bedroeg op 1 december 2000 3.708, inclusief dubbelstudenten. De toename van eerstejaars bij initieel onderwijs ten opzichte van het jaar ervoor (3.600 inschrijvingen) bedraagt 3,0%. In het studiejaar 1999/2000 zijn er in totaal 1.801 studenten afgestudeerd (1998/1999: 1990 afgestudeerden).

Tabel 1

Aantal ingeschreven eerstejaars en totaal aantal ingeschrevenen per opleiding in collegejaar 2000/2001 (peildatum 1-12-2000); geslaagden collegejaar 1999/2000 (peildatum 1-12-2000).

De gegevens betreffen voltijd en deeltijd studenten. Eerstejaars si: studierichting/instelling, inclusief instroom in de postpropedeusefase en inclusief dubbelstudenten.

M	Eerstejaars si inclusief dubbel studenten			Totaal ingeschrevenen inclusief dubbel studenten			Geslaagden 1999/2000
	M	V	T	M	V	T	
Economie diversen	24	14	38	30	16	46	
Economie	591	212	803	2.908	867	3.775	432
Econometrie	44	18	62	286	90	376	54
Fiscale Economie	17	7	24	51	20	71	5
Informatica en Economie	124	16	140	203	27	230	
Japankunde	20	11	31	54	38	92	9
Totaal FEW	820	278	1.098	3.532	1.058	4.590	500
Nederlands Recht Diversen	7	3	10	7	5	12	
Nederlands Recht	370	326	696	1.505	1.493	2.998	227
Fiscaal Recht	27	24	51	164	97	261	38
Totaal FR	404	353	757	1.676	1.595	3.271	265
Sociologie Diversen	0	3	3	0	3	3	
Sociologie	26	54	80	113	187	300	25
Bestuurskunde	56	44	100	291	160	451	87
Bestuurskunde VO	43	25	68	134	86	220	
Totaal FSW	125	126	251	538	436	974	112
Geneeskunde Diversen	4	1	5	5	1	6	
Geneeskunde (*)	110	184	294	761	914	1.675	435
Beleid en Management Gezondheidszorg	23	97	120	111	349	460	36
Totaal FGG (**)	137	282	419	877	1.264	2.141	471
Wijsbegeerte Diversen	0	2	2	0	3	3	
Wijsbegeerte	38	24	62	82	47	129	3
Wijsgeer Wetenschapsgebied	16	9	25	52	17	69	6
Totaal FW	54	35	89	134	67	201	9
Maatschappijgeschiedenis Diversen	1	2	3	1	2	3	
Maatschappijgeschiedenis	36	36	72	166	162	328	30
Kunst- en Cultuurwetenschappen	19	59	78	59	215	274	26
Totaal FHKW	56	97	153	226	379	605	56
Bedrijfskunde Diversen	3	1	4	3	1	4	
Bedrijfskunde	471	186	657	2.714	1.136	3.850	388
Bedrijfskunde VO	77	14	91	230	36	266	
Business Administration	117	72	189	117	72	189	
Totaal FB (***)	668	273	941	3.064	1.245	4.309	388
Totaal Initiele Opleidingen	2.264	1.444	3.708	10.047	6.044	16.091	1.801
Totaal exclusief dubbele inschrijving	2.048	1.349	3.397	9.093	5.615	14.708	

(*) Inclusief artsenopleiding (275 vv 125 M en 150 V). Geslaagd: 241 doctoraal en 194 arts.

2. O N D E R W I J S

Tabel 2

Totaal aantal ingeschrevenen per opleiding onverdeeld naar studenten en extraneï (peildatum 1-12-2000)

M	Totaal ingeschrevenen inclusief dubbel			Waarvan studenten inclusief dual			Waarvan extraneï		
	M	V	T	M	V	T	M	V	T
Economie diversen	30	16	46	30	16	46	0	0	0
Economie	2.908	867	3.775	2.884	859	3.743	24	8	32
Econometrie	286	90	376	281	88	369	5	2	7
Fiscale Economie	51	20	71	51	20	71	0	0	0
Informatica en Economie	203	27	230	203	27	230	0	0	0
Japankunde	54	38	92	54	38	92	0	0	0
Totaal FEW	3.532	1.058	4.590	3.503	1.048	4.551	29	10	39
Nederlands Recht Diversen	7	5	12	7	5	12	0	0	0
Nederlands Recht	1.505	1.493	2.998	1.471	1.470	2.941	34	23	57
Fiscaal Recht	164	97	261	162	97	259	2	0	2
Totaal FR	1.676	1.595	3.271	1.640	1.572	3.212	36	23	59
Sociologie Diversen	0	3	3	0	3	3	0	0	0
Sociologie	113	187	300	111	186	297	2	1	3
Bestuurskunde	291	160	451	290	158	448	1	2	3
Bestuurskunde VO	134	86	220	133	86	219	1	0	1
Totaal FSW	538	436	974	534	433	967	4	3	7
Geneeskunde Diversen	5	1	6	5	1	6	0	0	0
Geneeskunde (*)	761	914	1.675	759	912	1.671	2	2	4
Beleid en Management Gezondheidszorg	111	349	460	109	349	458	2	0	2
Totaal FGG (**)	877	1.264	2.141	873	1.262	2.135	4	2	6
Wijsbegeerte Diversen	0	3	3	0	3	3	0	0	0
Wijsbegeerte	82	47	129	81	46	127	1	1	2
Wijsgeer Wetenschapsgebied	52	17	69	50	17	67	2	0	2
Totaal FW	134	67	201	131	66	197	3	1	4
Maatschappijgeschiedenis Diversen	1	2	3	1	2	3	0	0	0
Maatschappijgeschiedenis	166	162	328	165	162	327	1	0	1
Kunst- en Cultuurwetenschappen	59	215	274	59	213	272	0	2	2
Totaal FHKW	226	379	605	225	377	602	1	2	3
Bedrijfskunde Diversen	3	1	4	3	1	4	0	0	0
Bedrijfskunde	2.714	1.136	3.850	2.700	1.129	3.829	14	7	21
Bedrijfskunde VO	230	36	266	229	36	265	1	0	1
Business Administration	117	72	189	117	72	189	0	0	0
Totaal FB (***)	3.064	1.245	4.309	3.049	1.238	4.287	15	7	22
Totaal Initiele Opleidingen	10.047	6.044	16.091	9.955	5.996	15.951	92	48	140
Totaal exclusief dubbele inschrijving	9.093	5.615	14.708						

(*) Inclusief artsopleiding (275 vv 125 M en 150 V).

Tabel 3

Propedeuserendement van het cohort 1998/99 voltijd

HOOP-gebied	Aantal	Rendement (cumulatieve percentages)	
		na 1 jaar	na 2 jaar
Economie	2015	36	55
Gedrag en Maatschappij	197	35	53
Gezondheid	375	44	67
Recht	697	22	37
Taal en Cultuur	150	54	60

Propedeuserendement betreft de resultaten van de groep eerstejaars die in het collegejaar 1998/1999 aan de propedeusefase is begonnen. De kolom 'na 1 jaar' betreft dus degenen die in het collegejaar 1999/2000 hun propedeusediploma hebben behaald. In de kolom 'aantal' zijn aantal ingestroomde studenten in het collegejaar 1998/1999 opgenomen (de omvang van het cohort).

Tabel 4

Doctoraalfaserendement P-geslaagden EUR 1994/95 voltijd

HOOP-gebied	Aantal	Rendement (cumulatieve percentages)		
		na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar
Economie	966	6	24	49
Gedrag en Maatschappij	104	14	38	54
Gezondheid	248	29	79	87
Recht	328	5	24	39
Taal en Cultuur	92	7	23	40

In de tabellen 4 en 5 betekent 'na 3 jaar', drie jaar na instroom in de doctoraalfase. Het betreft hier de groep studenten die in 1994/95 aan de propedeuse is begonnen en na een aantal jaren het propedeutisch diploma heeft behaald. De kolom 'aantal' betreft de omvang van het cohort. Onder 'rendement' wordt het percentage weergegeven van degenen die drie, vier en vijf jaar na instroom in de doctoraalfase het doctoraaldiploma hebben behaald.

Tabel 5

Doctoraalfaserendement P-geslaagden EUR 1994/95 deeltijd

HOOP-gebied	Aantal	Rendement (cumulatieve percentages)		
		na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar
Economie	44	2	2	7
Gedrag en Maatschappij	25	28	40	56
Gezondheid	7	14	29	57
Recht	59	15	25	31
Taal en Cultuur	4	25	25	25

HOOP-gebieden (tabel 4 en 5):

Gezondheid: betreft de opleidingen Geneeskunde en Beleid en Management

Gezondheidszorg;

Economie: betreft de opleidingen Economie, Econometrie, Informatica en Economie, Japankunde, Bedrijfskunde;

Recht: betreft de opleiding Nederlands recht;

Gedrag en Maatschappij: betreft de opleidingen Bestuurskunde en Sociologie;

Taal en Cultuur: betreft de opleidingen Kunst- en Cultuurwetenschappen,

Maatschappijgeschiedenis, Wijsbegeerte en Wijsbegeerte van een Wetenschapsgebied.

2.3 *Samenhang in het opleidingspakket*

De opleidingen van de EUR concentreren zich rond een beperkt aantal kennisgebieden. Hiermee wordt samenhang gerealiseerd. De kennisgebieden zijn:

- geneeskunde en gezondheidswetenschappen;
- algemene economie, econometrie en bedrijfseconomie;
- managementwetenschappen;
- rechtsgeleerdheid;
- cultuur en samenleving.

Daarnaast wordt gestreefd naar meer disciplineoverstijgende activiteiten. Een belangrijke stimulans hiervoor is de invoering van de bachelor-masterstructuur (waarvoor zij verwezen naar hoofdstuk 1).

2.4 *Interne kwaliteitszorg*

Voortdurende verbetering van de kwaliteit van onze opleidingen is een van de speerpunten in het beleid voor de komende jaren. Studenten verwachten terecht dat het onderwijs dat zij volgen van hoog niveau is. Het afnemend veld eist goed opgeleide afgestudeerden en ook de overheid heeft toenemende aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs. Daarnaast wordt de positie die universiteiten/opleidingen ten opzichte van elkaar innemen een steeds belangrijker onderwerp in de voorlichting naar aanstaande studenten. Om adequaat in te spelen op deze ontwikkelingen is het College van Bestuur van mening dat het noodzakelijk werd om centraal een kader te stellen op basis waarvan de kwaliteit van het onderwijs zich verder kan ontwikkelen. Deze zogenoemde interne kwaliteitszorg is als volgt gedefinieerd: 'Interne kwaliteitszorg is een samenhangend stelsel van instrumenten en maatregelen, zowel ten behoeve van onderzoek naar en vaststelling van de kwaliteit van het onderwijs, als ten behoeve van kwaliteitsverbetering. De kwaliteit van het onderwijs betreft niet alleen de inhoud, de didactische vormgeving en het onderwijsrendement, maar ook de randvoorwaarden, waarbinnen het onderwijs wordt verzorgd.'

Het kader is bedoeld om richting te geven aan de kwaliteitsverbetering van het onderwijs. Daarnaast biedt het de mogelijkheid om een gemeenschappelijke visie op de kwaliteit van het onderwijs (verder) te ontwikkelen. Het is een manier om samenhangende processen met betrekking tot het onderwijs en trendmatige ontwikke-

lingen, zowel intern als extern, goed in kaart te brengen en om bovenal de kwaliteit van het onderwijs continu te verbeteren. Voor het opstellen van dit kader is aangesloten bij het model van het Instituut Nederlandse Kwaliteit (INK) en dit model is weer gebaseerd op het model van de European Foundation for Quality Management (EFQM) (voor meer informatie over het systeem en de bedrijven en organisaties die ermee werken wordt verwezen naar de internetsite van het INK: www.ink.nl). De keuze is totstandgekomen na bestudering van en vergelijking met andere mogelijkheden. Daarbij is vooral gekeken naar de mate waarin een dergelijk model zou kunnen voldoen aan de typisch universitaire wensen. Systemen als ISO bijvoorbeeld zijn uitermate nuttig om processen door te lichten maar ook niet meer dan dat. De meeste systemen schrijven, soms in detail voor, wat er moet gebeuren. Het INK-model vertelt niet wat er wel en wat er niet gedaan moet worden, maar het is een middel om stapsgewijs verbetering van kwaliteit te realiseren. Er is derhalve geen sprake van minimumeisen waaraan voldaan moet worden en evenmin is het gericht op het mogelijk maken van vergelijkingen tussen 'scores' van de verschillende organisatieonderdelen.

Begin 2001 wordt de in het werkdocument voorgestelde werkwijze door een pilot bij de faculteit der Economische Wetenschappen getoetst.

2.5 *Externe kwaliteitszorg*

Wat betreft de onderwijsvisitaties was 2000 een rustig jaar voor de EUR. Geen van de opleidingen werd bezocht door een visitatiecommissie.

2.6 *Kwaliteit en studeerbaarheid*

De minister van OC&W heeft in totaal 82 projecten van de EUR goedgekeurd die derhalve (deels) uit het studeerbaarheidsfonds gefinancierd zijn. Van deze 82 projecten zijn er in 1996, 1997, 1998 en 1999 reeds 49 afgerond. Over deze projecten is in de desbetreffende jaarverslagen reeds verslag gedaan. In het verslagjaar zijn de overige 33 projecten afgerond. De beschrijving van deze projecten is opgenomen in bijlage 2 van dit jaarverslag.

Hieronder is de verdeling van middelen en projecten over de organisatieonderdelen weergegeven.

Organisatie- onderdeel	Aantal projecten	Afgesloten per 31-12-2000	Toegewezen bedrag	Bedrag
FEW	7	7	2.141.245	2.140.562
FR	9	9	1.935.510	1.933.940
FSW	10	10	1.754.510	1.754.654
FGG	6	6	2.123.709	2.111.908
iBMG	6	6	1.023.940	1.023.993
FW	4	4	433.014	400.308
FHKW	9	9	1.698.200	1.694.633
FB	13	13	2.879.514	2.895.197
UB	1	1	275.500	253.412
BvdU	17	17	4.117.512	3.805.305
Totaal	82	82	18.382.683*	18.013.902

* in dit bedrag zit een overschrijding van het intentioneel budget van ruim 1,1 miljoen.

2.7 Informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het onderwijs

De EUR werkt sinds enkele jaren op stelselmatige wijze aan de integratie van informatie- en communicatietechnologie in het onderwijs. Eind 1998 is een EUR-breed beleidsplan 1999-2005 voor ICT in het onderwijs vastgesteld. Een stuurgroep ICT in het onderwijs is verantwoordelijk voor de voortgang van het project zoals geformuleerd in het beleidsplan 1999-2005. De rector magnificus is de voorzitter van deze stuurgroep. De faculteiten, het Bureau van de Universiteit en de Universiteitsbibliotheek hebben in dit kader in 1999 een eigen beleidsplan geformuleerd. Facultaire ICT-commissies of -werkgroepen coördineren de facultaire activiteiten omtrent ICT. Voor het uitvoeren van ICT-projecten is voor ieder organisatie-onderdeel een bedrag gereserveerd in een ICT-fonds. In 2000 zijn nagenoeg alle faculteiten begonnen met het uitvoeren van projecten. Voorbeelden van ICT-projecten zijn:

- facultaire ICT-steunpunten bij de FHKW en de FSW;
- implementatie elektronische leeromgeving bij de FW, FSW en FHKW;
- interactieve case bij FB;
- cursus didactisch gebruik van de elektronische leeromgeving Blackboard door het Onderwijskundig Expertisecentrum Rotterdam;
- cursus informatievaardigheden door de Universiteitsbibliotheek.

Ook in 2000 is het EUR-brede ICT-platform actief geweest. In totaal vonden zes bijeenkomsten plaats waarbij steeds een andere faculteit een presentatie van een ICT-

project heeft gegeven. Naast elkaar op de hoogte houden via bijvoorbeeld presentaties, heeft het ICT-platform tevens een functie op het terrein van draagvlakontwikkeling voor nieuw ICT-beleid. De voorzitter van het ICT-platform is tevens lid van de ICT-stuurgroep waardoor korte lijnen bestaan tussen het uitvoerend en het bestuurlijk niveau.

Gedurende het verslagjaar is binnen de EUR een pilot met de elektronische leeromgeving (ELO) Blackboard uitgevoerd. Met uitzondering van de faculteit der Bedrijfskunde hebben alle faculteiten aan deze pilot deelgenomen. De faculteit der Bedrijfskunde had zelfstandig reeds eerder een pilot uitgevoerd en is derhalve in 2000 begonnen om de ELO breder in het onderwijs te gaan gebruiken. De positieve ervaringen die bij de pilot zijn opgedaan hebben ertoe geleid dat het College van Bestuur in oktober 2000 besloot de instellingsbrede toepassing van de elektronische leeromgeving Blackboard zo snel en zo volledig mogelijk te effectueren.

2.8 Nieuwe varianten in 2000

Zie paragraaf 1.6 voor een beschrijving van de nieuwe varianten in 2000.

2.9 Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt; WO-monitor

In 1997 heeft het dagelijks bestuur van de VSNU – voor een periode van drie jaar (1998-2000) – besloten te komen tot de invoering van een landelijke WO-monitor. De WO-monitor verschaft de instellingen informatie over de aansluiting van opleidingen op de regionale en landelijke arbeidsmarkt en op vervolgopleidingen. Voorts geeft het rapport inzicht in het oordeel van afgestudeerden over verschillende aspecten van het onderwijs aan de EUR. Na de verschijning van de eerste WO-Monitor in 1999, verscheen in 2000 de tweede WO-monitor (WO-Monitor 1999). Deze monitor heeft betrekking op de afgestudeerden in het collegejaar 1997-1998.

In het algemeen kan worden geconcludeerd dat de EUR goed naar voren komt uit de WO-Monitor 1999. Deze conclusie is onder andere af te leiden uit de volgende feiten:

2 . O N D E R W I J S

- van de EUR-afgestudeerden zou 79% voor dezelfde opleiding en universiteit kiezen (landelijk 74%);
- de samenhang tussen de vakken, de keuzemogelijkheden in de opleiding en de kwaliteit van docenten wordt door meer dan 90% van de afgestudeerden als voldoende/goed beschouwd (landelijk idem);
- het gemiddelde brutomaandloon van de EUR-afgestudeerden bedraagt f 5.270,- (één jaar eerder f 4.960,-); landelijk is dat f 5.000,- (één jaar eerder f 4.880,-). Het gemiddelde brutomaandloon is ten opzichte van het voorafgaande jaar aanzienlijk gestegen;
- het percentage werkzame personen bedraagt 98% (landelijk 99%). Daarvan heeft 63% van de EUR-alumni een vaste aanstelling (landelijk 57%).

De informatie in de monitor WO-arbeidsmarkt 1999 is gebruikt voor verschillende doeleinden, zoals het kwaliteitszorgbeleid, de voorlichtingsactiviteiten van de faculteiten, de loopbaanoriëntatie en het alumnibeleid.



3

HOOFDSTUK 3

Onderzoek

3.1 *Onderzoeksmissie*

In het strategiedocument 1999-2005 staat als missie van de Erasmus Universiteit Rotterdam dat de EUR wil bijdragen aan de vooruitgang van de wetenschap en de ontwikkeling van de maatschappij. Het onderzoek aan de EUR is zowel fundamenteel van aard als gericht op praktische toepasbaarheid. De EUR biedt blijvend ondersteuning aan fundamenteel onderzoek dat naar internationale maatstaven van topniveau is. De EUR stimuleert voorts om op meer onderzoekgebieden tot de wereldtop te gaan behoren. Via een systeem van kwaliteitszorg wordt gegarandeerd dat het overige onderzoek aan de EUR ten minste van goede kwaliteit is. De EUR blijft tevens haar aandacht richten op onderzoek inzake maatschappelijke prioriteiten.

Terwijl samenwerking en synergie van disciplines al vele jaren kenmerkend zijn voor het wetenschappelijk onderzoek aan de EUR, zal het belang hiervan alleen nog maar toenemen. Juist aan de grenzen en op de raakvlakken van verschillende disciplines wordt vooruitgang in de wetenschap verwacht.

3.2 *Profilering en prioritering*

De academische centrumfunctie van de universiteit samen met het Erasmus *universitair* Medisch Centrum Rotterdam kenmerkt zich door het bestuderen van maatschappelijke en gezondheidsproblemen in interdisciplinair en wetenschappelijk perspectief en het leveren van bijdragen aan oplossingen van problemen. Vraagstukken op het terrein van ziekte en gezondheid (szorg), management, organisatie en beleid in zowel de publieke als de private sector zijn de centrale thema's voor wetenschappelijk onderzoek.

Behalve voor fundamenteel onderzoek is er aandacht voor maatschappelijk relevant onderzoek, dat over disciplinaire grenzen heen gaat. Voor de uitvoering van dergelijk onderzoek wordt veel belang gehecht aan een multidisciplinaire benadering. Derhalve wordt blijvend gestreefd naar diepgang en verbreding van onderzoek op het raakvlak van universiteit en maatschappij. Dergelijk onderzoek wordt deels gefinancierd uit de tweede geldstroom (zie 3.8). Het onderzoek aan de EUR heeft bovendien maatschappelijk relevante kanten op velerlei gebieden die aansluiten bij het wetenschappelijk onderzoeksprofiel van de EUR.

Op het gebied van de gezondheidszorg: chronische ziekten, ouderdomsziekten, pathofysiologie, kwaliteit en doelmatigheid van de zorg, gezondheid en sociale zekerheid en medische technologie.

Op het gebied van bedrijfsleven en maatschappij: informatie en communicatie-infrastructuur; de dienstensector; kennisinfrastructuur en -management, marketingmanagement; milieu-economie en -beleid, transport en logistiek, midden en kleinbedrijf, innovatie, mondialisering en mededinging; sociale cohesie, arbeidsmarkt en sociale ongelijkheid.

3.2.1 Medisch onderzoek

Het beleid ten aanzien van medisch onderzoek is gericht op het verder uitbouwen van de sterke positie van het Erasmus *universitair* Medisch Centrum Rotterdam (EMCR), bestaande uit de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen en het Academisch Ziekenhuis Rotterdam (Dijkzigt-Sophia-Daniël den Hoed). In het onderzoek van het EMCR naar gezondheid en ziekte wordt de internationaal erkende expertise op de gebieden klinische wetenschappen, gezondheidswetenschappen en biomedische wetenschappen gecombineerd. Het onderzoek richt zich op het leveren van een bijdrage aan medische kennis, kennis van gezondheidssystemen, verbetering van de gezondheidsomstandigheden en de opleiding van studenten, artsen en anderen. De organisatie is opgezet volgens een matrixstructuur. Wetenschappelijke afdelingen dragen bij aan onderzoeksprogramma's. Onderzoekprogramma's met gezamenlijke studieobjecten zijn in hoofdprogramma's geclusterd, die gezamenlijk het onderzoeksprofiel van het EMCR bepalen en het hele scala van onderzoek op het gebied van geneeskunde en gezondheidszorg omvatten.

Er zijn tien hoofdprogramma's, waarvan de eerste zes als grote programma's zijn te beschouwen en als zwaartepunten zijn aangewezen. Zij bepalen de basis van (lokale) onderzoeksinstituten, die op hun beurt de basis vormen voor de interuniversitaire onderzoekscholen, erkend door de KNAW.

Hoofdprogramma	Deelname in onderzoekschool
1. Genetisch onderzoek naar ziekten	Medical Genetics Centre (MGC)
2. Endocrinologie	Molecular Medicine (MM)
3. Immunologie en hematologie	Molecular Medicine (MM)
4. Oncologie	Molecular Medicine (MM)
5. Cardiovasculair onderzoek	Cardiovasculair Onderzoek-instituut EUR (COEUR)
6. Gezondheidswetenschappen	Netherlands Institute of Health Sciences (NIHES)
7. Ademhaling, anaesthesiologie en intensive care	-
8. Lever, gastro-enterologie	-
9. Revalidatietechnologie	-
10. Zintuigen en zenuwstelsel	Helmholtz School voor Autonome research

Het instituut Beleid en Management Gezondheidszorg (iBMG) dat onderdeel is van de FGG, concentreert het onderzoek in drie programma's:

1. Organisatie en kwaliteit van zorg; integraal zorgmanagement
2. Structuur en financiering gezondheidszorg; consumentenkeuze en mobiliteit
3. Medical Technology Assessment

3.2.2 Genoomonderzoek

Het analyseren van genomen – de verzameling genen van een organisme – vormt vandaag de dag onmiskenbaar het front van de wetenschap. Hier vinden ontwikkelingen plaats die gedurende de komende decennia de wetenschap, de samenleving en de industrie zullen sturen. In 2000 werd de zo goed als complete volgorde van het menselijk DNA beschikbaar. Zowel nationaal als internationaal realiseert men zich dat in de komende jaren het genoomonderzoek een maatschappelijke omwenteling teweeg zal brengen. Een nieuw tijdperk breekt aan waarin breedgericht genoomonderzoek een dominante rol zal spelen. De ontwikkeling van dit onderzoek is in een stroomversnelling geraakt dankzij de exponentiële toename van de capaciteit van de apparatuur voor analyse van DNA, RNA en eiwitten. Deze in zowel genomics als proteomics is bereikt door automatisering en miniaturisatie en de mogelijkheden om grote hoeveelheden gegevens met behulp van computers te verwerken (bio-informatics).

Een nieuw multidisciplinair medisch/biologisch onderzoeksterrein is aan het ontstaan, waarin genoom-, eiwit- en klinisch onderzoek en fysiologie met elkaar verbonden zijn en waarbij een vraagstelling wordt benaderd op verschillende niveaus (gen, eiwit, cel, organisme, populatie en omgeving).

Een belangrijke nieuwe ontwikkeling is de bio-informatica, die naar verwachting zowel het fundamentele, het gezondheidswetenschappelijke als het patiëntgebonden onderzoek zal raken. De faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen wil zich op dit gebied profileren. Door het grootschalige en systematische karakter van de nieuwe aanpak zullen de grenzen in het biomedisch onderzoek opnieuw worden verlegd. Naast basale kennis over normale moleculaire, cellulaire en fysiologische processen zal dit onderzoeksterrein ook informatie verschaffen over pathologische omstandigheden. Dit zal een enorme impact hebben op diagnostiek, therapie en preventie van ziekten.

Het biomedisch genoomonderzoek wordt bij de EUR uitgevoerd door de afdeling Celbiologie en de afdeling Klinische Genetica. In Rotterdam zijn unieke mogelijkheden door aansluiting bij de internationale ontwikkelingen dankzij de combinatie van excellent biomedisch onderzoek, excellent epidemiologisch onderzoek en biostatistiek, alsmede het omvangrijke en gevarieerde patiëntenmateriaal van AZR (Dijkzigt-Sophia-Daniël den Hoed), het grootste academisch ziekenhuis van Nederland.

Omdat de ontwikkelingen in het genoomonderzoek razendsnel gaan, zal voortvarend geïnvesteerd worden in een centrale faciliteit voor genomics, proteomics en bio-informatics waarvoor in het verslagjaar reeds fondsen zijn geworven uit diverse bronnen.

Te verwachten ontwikkelingen en resultaten:

- high-impact biomedisch onderzoek: genetische oorzaken van ziekten (kanker, cardiovasculaire aandoeningen, infectieziekten, neurologische aandoeningen, aandoeningen van het bewegingsapparaat) gen-omgeving interactie, ontwikkeling van diagnostiek en therapie;
- stroomversnelling in moleculaire diagnostiek;
- patenteerbare nieuwe vindingen en te commercialiseren resultaten;
- starten van biomedische bedrijven;
- snellere vertaling van basale resultaten naar diagnostiek, therapie en zorg.

De Queridoleerstoel geïntegreerde gezondheidszorgstelsels is in november 1997 ingesteld door de toenmalige minister van OC&W (Ritzen), de minister van VWS (Borst) en de EUR. De leerstoel is ingesteld aan de EUR bij de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, onder de naam van prof.dr. Andries Querido, emeritus hoogleraar endocrinologie. Jaarlijks wordt op de leerstoel een buitenlandse hoogleraar aangesteld die college zal geven over de integratie van onderzoek, opleiding en zorg. De Queridoleerstoel is bedoeld om bij te dragen aan het ontwikkelen van voor Nederland passende samenhangende visies op onderzoekbeleid, de artsopleiding en de ordening van de gezondheidszorg voor de 21e eeuw. OC&W, VWS en de EUR dragen ieder Kf 50 per jaar bij voor een periode van vijf jaar. In 2000 is de eerste bezetter van de Queridoleerstoel bekendgemaakt: prof.dr. J.F. Mustard, (emeritus)hoogleraar pathologie aan de McMaster University (Canada). Professor Mustard heeft een indrukwekkende academische status verworven op het gebied van de ontwikkeling van atherosclerose, waarover hij meer dan 400 wetenschappelijke publicaties op zijn naam heeft staan, waarvan vele in vooraanstaande wetenschappelijke tijdschriften. Hij is oprichter van het Canadian Institute for Advanced Research, een gezaghebbend multidisciplinair onderzoeksinstituut, en vervult een groot aantal maatschappelijke functies. Voor zijn wetenschappelijke en maatschappelijke bijdragen heeft hij meer dan twintig prijzen en onderscheidingen ontvangen. Hij beschikt over een groot internationaal netwerk in het onderzoekbeleid en maatschappelijke organisaties. De afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg van de medische faculteit zal als gastheer optreden.

3.2.3 Economische en bedrijfswetenschappen

Het economisch, bedrijfseconomisch en bedrijfskundig onderzoek is verankerd in de door de KNAW erkende onderzoekscholen Tinbergen Instituut (TI) en het Erasmus Research Institute of Management (ERIM). Het Tinbergen Instituut omvat het economisch onderzoek en de onderzoekersopleiding van de economische faculteiten van de EUR, de UvA en de VU. Het TI is voor het eerst erkend in 1996 en heeft in december 2000 hererkenning aangevraagd bij de KNAW.

De missie van het TI uit 1996 blijft ook in de komende vijf jaar het uitvoeren en stimuleren van fundamenteel en toegepast economisch onderzoek en de organisatie van een excellent PhD-training programme in de volgende vier gerelateerde onderzoekthema's:

1. Instituties en besliskunde
2. Financiële en internationale markten
3. Arbeid, regio en omgeving
4. Econometrie en operationele research

Bedrijfseconomie, in nauwe verbinding met belangrijke en complexe nieuwe ontwikkelingen in theoretische en toegepaste economie, hoort bij het onderzoekveld van het TI.

De belangrijkste verdiensten van het TI in de laatste vijf jaar betreffen:

- het toekennen van de fellowstatus aan facultaire onderzoekers, hetgeen een belangrijke invloed had op het onderzoekklimaat in de faculteiten, omdat de fellowstatus een standaard gezet heeft voor goed onderzoek;
- de organisatie van onderzoek, met een onderzoeksraad; faciliteiten voor goede onderzoekers; een efficiënt directoraat voor onderzoek en PhD-opleiding; de TI discussion paper series;
- het PhD-programma met interne en externe cursussen; beoordeling van individuele onderzoekprogramma's; organisatie van wekelijkse seminars; faciliteiten en begeleiding voor PhD-studenten.

De helft van de PhD-studenten komt de laatste jaren uit het buitenland, voornamelijk uit de Oost-Europese landen. In het verslagjaar werden de aio-cursussen gestructureerd in een coherent masterprogramma, geheel passend in de in 2000 actueel wordende discussie over de introductie van de bachelor-masterstructuur. Dit masterprogramma staat open voor de beste op onderzoek georiënteerde studenten in hun laatste jaar, waar zij onderwijs volgen in micro- en macro-economie, organisatie, econometrie en wiskunde.

In 2000 kreeg Bert Menkveld, assistent in opleiding van het Tinbergen Instituut, de Chorafasprijs. De prijs is bestemd voor veelbelovende jonge onderzoekers en bedoeld als ondersteuning voor het onderzoek en bestaat uit een certificaat en een geldbedrag van \$ 4.000.

Het Erasmus Research Institute for Management (ERIM) is ontstaan uit een samenwerkingsverband tussen de faculteiten der Economische Wetenschappen en der Bedrijfskunde en is in 1999 voor het eerst door de KNAW erkend.

Als missie heeft ERIM geformuleerd: het leveren van een bijdrage aan wetenschappelijk onderzoek dat organisaties in staat stelt hun bedrijfsprocessen te beoordelen, en op

een profijtelijke en verantwoorde manier te verbeteren en uit te voeren. Het onderzoeksfocus is op de firma in zijn omgeving, zijn intra- en interfirmarelaties, zijn bedrijfsprocessen in hun interafhankelijke connecties en het management daarvan als een exclusief en onderscheiden wetenschappelijk domein.

ERIM's doel is om eersteklas onderzoek in management uit te voeren, erkend door de community of peers en een vooruitstrevend PhD-programma in management aan te bieden voor de opleiding van nieuwe, excellente wetenschappers op dit gebied.

De onderzoekprogramma's van ERIM zijn:

1. Business processes, Logistics en Information Systems
2. Managing relationships for performance
3. Decision making in Marketing Management
4. Financial decision making and accounting
5. Strategic renewal and the dynamics of firms, networks and industries

In 2000 is een programmacommissie geïnstalleerd alsmede een externe begeleidingscommissie. Tevens zijn de ERIM Report Series met betrekking tot research in management en het ERIM support programme gelanceerd.

In Intermediair van januari 2001 is de economen top-40 van 2000 verschenen. Vier EUR-economen, Franses, Bovenberg, Zhang en Dekker staan respectievelijk op de derde, vijfde, achtste en tiende plaats. Bleichrodt staat op de twaalfde en Nootboom op de 31^e plaats. De score wordt bepaald over een reeks van vijf jaren op basis van het aantal publicaties in wetenschappelijke tijdschriften uit de Social Science Citation Index (SSCI). Vooral de positie van de hoogleraren Franses en Dekker heeft zich jaar na jaar verbeterd. Zowel Franses als Zhang hebben de EUR-onderzoeksprijs gekregen, respectievelijk in 1998 en 1999.

In ESB van december 2000 worden op basis van gewogen citaties in 200 economische tijdschriften tussen 1984 en 1996 tien toonaangevende economen in ons land onderscheiden. Hieronder bevinden zich vijf EUR-wetenschappers: prof. Bos (emeritaat), professoren Klamer, Nootboom, Krug en Van Riel. Nederlandse managementwetenschappers en economen presteren relatief goed in vergelijking met hun Europese vakgenoten.

In 2000 werd de IT&L award aan twee Erasmus-aio's uitgereikt voor studies relevant voor verkeer en vervoer: Drs. L.W.P. Peeters voor een dienstregeling van de

spoorwegen en drs. J.R. van der Meer met een pre-arrival information voor een intern transportsysteem.

3.2.4 Juridisch onderzoek

Op initiatief van de juridische faculteit van de EUR is, samen met de juridische faculteiten van de VU en de LEI, de Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO) en het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) een nieuwe interuniversitaire Onderzoeksschool Maatschappelijke Veiligheid (OMV) opgericht. In het verslagjaar is deze onderzoeksschool erkend door de Erkenningcommissie Onderzoeksscholen (ECOS) van de KNAW.

Centraal staat het ontwikkelen van een nieuwe denkrichting en een nieuwe (rechts)wetenschappelijke onderzoekagenda, van theoretische voorwaarden voor multidisciplinariteit, alsmede het op elkaar betrekken van verschillende wetenschappelijke disciplines. De missie van OMV is het verrichten van wetenschappelijk multidisciplinair onderzoek en de wetenschappelijke vorming van onderzoekers op het gebied van maatschappelijke veiligheid. De OMV verricht onderzoek op het gebied van maatschappelijke veiligheid in het algemeen, in de onderscheiden deelgebieden – grondslagen van veiligheid en sociale cohesie en rechtshandhaving en nieuwe strategieën van misdaadbestrijding – in het bijzonder, en in de onderlinge samenhang tussen de deelgebieden.

De drie centrale onderzoeksthema's zijn:

1. criminaliteit, gericht op afwijkend gedrag, overlast, belaging, subjectieve overlast, en dergelijke;
2. openbare orde en rechtshandhaving (rechtswetenschappelijk en empirisch);
3. grootschalige ongevallen, zorgplicht, redelijke technologie, technologie en aansprakelijkheid en risico-aanvaarding.

De aandachtsgebieden zijn: de ontwikkeling van veiligheidsmodellen; de ontwikkeling van juridische en maatschappelijke kaders voor toegestane methodieken voor informatievergaring en informatie; de gewenste rol en organisatie van politie inclusief reikwijdte van informatievoorziening en de presentatie veiligheidsbeleid naar de burger.

Zowel zuiver wetenschappelijk onderzoek als ook transformatie van wetenschappelijke in praktisch bruikbare kennis, staan op de agenda van OMV.

3.3 *Wetenschapspersoneelsbeleid*

Nadat een jaar eerder de loopbaanontwikkeling van jonge wetenschappers onder de loep is genomen en bekritiseerd vanwege het ontbreken van carrièrekansen, zijn in het jaar 2000 nogal wat rapporten verschenen over het universitaire loopbaanbeleid. Zowel NWO als de VSNU, het Landelijk Aio / Oio Overleg als het Landelijk Postdocplatform zijn gekomen met stelselmatige analyses van de problemen waar vooral jonge en vrouwelijke wetenschappers tegenaan lopen.

Zo lopen jonge wetenschappers stuk op gebrek aan doorstroommogelijkheden, zijn ze ontevreden over financiële en maatschappelijke waardering, willen zij meer intellectuele vrijheid, zelfstandigheid en internationale uitwisselingsmogelijkheden, en schatten vrouwen hun kansen op de arbeidsmarkt lager in.

In de Rijksbegroting 2001 wordt met het thema wetenschap als loopbaan vooral verwezen naar het in juni 2000 verschenen rapport Van Vucht Tijssen 'Talent voor de toekomst, toekomst voor talent'. Weinig jongeren kiezen voor een carrière in het onderzoek, onder andere omdat een carrièreperspectief ontbreekt. Dit geldt nog sterker voor vrouwen. Het rapport doet voorstellen op de volgende terreinen: instroom van jonge wetenschappers; verblijf binnen de wetenschapsorganisaties (werkklimaat), samenwerking met bedrijfsleven, overheid en non-profitorganisaties, in- en doorstroom van vrouwen, carrièreperspectieven en arbeidsmarktpositie.

3.3.1 Landelijke stimulering

Vernieuwingsimpuls NWO

Om vernieuwend onderzoek de ruimte te geven en om jong talent kansen te bieden is de Vernieuwingsimpuls voor het wetenschappelijk onderzoek totstandgekomen. De Vernieuwingsimpuls als stimuleringsinstrument voor hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek is in de plaats gekomen van de dieptestrategie, een kwaliteitsstrategie voor toponderzoek. Het gaat om onderzoek waar nog geen aanwijsbare partijen direct voordeel van hebben, maar dat toch de basis kan leggen voor nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen en op termijn kan leiden tot versterking van de maatschappelijke, culturele of economische basis van onze samenleving. De procedure legt eerder de nadruk op een selectie van personen dan op beoordeling van onderzoeksplannen. De vernieuwingsimpuls is bedoeld om het toekomstige tekort aan personeel in de kennisinfrastructuur op te lossen. Daarom

een versterking van middelen juist voor vernieuwend onderzoek, met name te benutten voor bij NWO tot nu toe onderbedeelde gebieden, te weten het onderzoek binnen de alfa-gammawetenschappen en het onderzoek dat ligt op het grensgebied tussen disciplines, het zogenoemde interdisciplinaire onderzoek. Ergo, bij vernieuwing komen bij uitstek de interdisciplinaire gebieden in beeld.

In 2000 is de eerste tranche gestart met 40 onderzoekers en aan het einde van het jaar is besloten een versnelde tweede ronde voor nog eens 40 onderzoekers te laten plaatsvinden. Met het uitkomen van de Rijksbegroting 2001 is bekend geworden dat meer geld beschikbaar is gekomen voor universiteiten, met name voor het oplossen van specifieke arbeidsmarktknelpunten voor jonge onderzoekers. Het kabinet heeft hiervoor vanaf 2000 een bedrag van 40 miljoen per jaar ter beschikking gesteld. In de eerste ronde Vernieuwingimpuls NWO heeft de EUR twee laureaten:

De econoom dr. Robert Dur die cum laude gepromoveerd is aan de EUR. Zijn onderzoek 'intrinsic motivation and extrinsic rewards' gaat om de vraag waarom mensen werken en wat hen beweegt. Hij wil een brug slaan tussen economie en psychologie.

De geneticus dr. Wouter L. de Laat doet onderzoek naar activation of gene expression in trans- and relocalisation of genomic integration sites by the betaglobin locus control region. Hij is op zoek naar fundamentele kennis van genregulatie, aangezien fouten in genexpressie de oorzaak zijn van vele ziekten, zoals kanker.

ASPASIA-programma NWO

Als onderdeel van een breder beleid dat de doorstroming naar hogere academische functies moet bevorderen, wordt met het in 2000 gestarte ASPASIA-programma beoogd vrouwen een kans te geven door te dringen tot de hogere niveaus van de loopbaanpiramide; met name van het niveau van universitair docent (UD) naar dat van universitair hoofddocent (UHD).

In november 2000 heeft de minister nog eens aangedrongen op het nemen van verantwoordelijkheid door universiteiten, bijvoorbeeld door meer rekening te houden met de kwaliteit dan met de kwantiteit van publicaties van vrouwen (met een gezin) bij de kandidatuur voor hoge (wetenschappelijke) functies. De vergroting van het aantal vrouwen in het onderzoek wordt namelijk niet alleen als een emancipatorische, maar ook als een economische noodzaak gezien.

Bedraagt het percentage vrouwelijke hoogleraren landelijk slechts 5%, Rotterdam scoort met 3% zelfs onder het gemiddelde. Wat UHD's en UD's van de EUR betreft zijn de cijfers eveneens opvallend: respectievelijk 21 vrouwen en 167 mannen en 85 vrouwen en 326 mannen. Het ASPASIA-programma van NWO dat in 2000 startte, is bedoeld om verandering in dit soort verhoudingen te brengen, te beginnen bij de stap van UD naar UHD. Voor het ASPASIA-programma kwamen in totaal 131 aanvragen binnen, een groot aantal en van goede kwaliteit. In plaats van 15 werden in de eerste ronde 30 aanvragen gehonoreerd.

Het ASPASIA-programma is voor de EUR in de eerste ronde succesvol geweest met toekenning van vier van de in totaal 30 beschikbare subsidies en bevordering van de UD's in kwestie tot UHD. De 'barst in het glazen plafond' is een feit. De laureaten zijn: dr. Monique (M.M.B) Breteler, neuro-epidemiologie, dr. Marlies (E.M.) Galenkamp van de juridische faculteit, dr. Anita (A.C.S.) Hokken-Koelega, kinderarts-endocrinoloog en dr. Jacqueline (J.C.M.) Witteman, genetische epidemiologie.

Eind 2000 is het programma MEERVOUD (MEER Vrouwelijke Onderzoekers als UD) van NWO gestart. Hiermee wordt beoogd meer vrouwelijke postdocs te laten doormen naar een permanente positie als universitair docent en verhoging van de status van deeltijdwerken. Dit programma staat open voor onderzoekers in de biologie en aardwetenschappen, de natuurkunde, informatica, scheikunde en andere exacte wetenschappen.

Het ministerie van OC&W heeft in 2000 middelen beschikbaar gesteld voor de versnelde instroom van hooggekwalificeerde opvolgingskandidaten van zittende hoogleraren in bepaalde vakgebieden. Het programma wordt uitgevoerd door het gebiedsbestuur Maatschappij en Gedragswetenschappen van NWO.

In 2000 is aan de EUR in het kader van de Van der Leeuw-leerstoelen Psychologie en Pedagogiek een Van der Leeuw-leerstoel bedrijfspsychologie toegekend. De hoogleraar bedrijfspsychologie mw.prof. dr. D.N. den Hartog is benoemd op een duoplaats met een zittende hoogleraar die in 2005 met emeritaat gaat.

Hiermee is de beoogde impuls gegeven aan de interdisciplinaire beoefening van de bedrijfspsychologie op het raakvlak van psychologie en bedrijfs- en managementwetenschappen binnen de EUR ter versterking van het onderzoek in de sector bedrijfseconomie. Ten tweede past dit uitstekend in het strategisch beleid ten aanzien van interdisciplinariteit van universiteit en faculteit. Gelet op de positionering van de leerstoel binnen de EUR, waar vanuit verschillende disciplines managers worden opgeleid, zal de Van der Leeuw-hoogleraar zich wat betreft onderzoek primair bezighouden met loopbaanverloop en -ontwikkeling van managers. Het onderzoek heeft een internationaal karakter (RSM, London Business School). Het derde doel dat hiermee bereikt is, betreft de stimulans voor de loopbaanontwikkeling van jonge vrouwelijke wetenschappers.

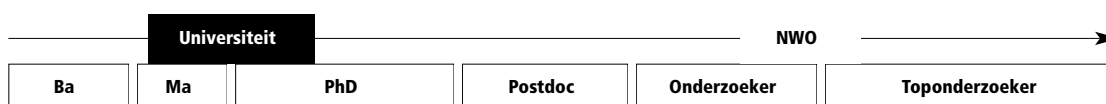
3.3.2 Loopbaanperspectief wetenschappelijk onderzoekers aan de EUR

Om de betrokken wetenschappers (begeleiders en jonge onderzoekers) te attenderen op de loopbaanmogelijkheden is in 2000 het volgende loopbaanperspectief gepresenteerd. Een van de aandachtspunten in de versterking van het wetenschappelijk onderzoek aan de EUR is een gerichte loopbaanbegeleiding door middel van een continue selectie. De universiteit zal er meer op gericht zijn in de bachelorsfase talentvolle studenten te vinden en te interesseren voor een wetenschappelijk gerichte masterfase. Daaruit kunnen de meest talentvollen worden geselecteerd voor een PhD-fase. De fasen daarna (van postdoc tot toponderzoeker) kunnen door NWO (mede)ondersteund worden.

Ter ondersteuning van het geschetste traject (zie ook onder aan deze pagina) bestaat een aantal stimuleringsinstrumenten: bij het begin van de loopbaan bij de EUR zelf, in een later stadium via de EUR door de tweede geldstroom-gremia NWO en KNAW. Een loopbaantraject na de promotie van aio of oio kan als volgt ondersteund worden:

EUR-Fellow

Aansluitend op de promotie, maar niet langer dan twee jaar daarna, zijn vier plaatsen per jaar beschikbaar voor EUR-fellows. Deze zijn speciaal bestemd voor jonge



academici aan het begin van hun wetenschappelijke loopbaan. De EUR-fellows worden door de EUR gefinancierd.

Persoonsgebonden subsidierondes NWO

Programma's gericht op jonge postdocs, zoals de Persoonsgerichte Postdoc Subsidies (PPS) en Postdocs Universitaire Loopbaan Stimuleringsprogramma's (PULS).

Programma Akademieonderzoekers KNAW

Het programma heeft als doel behoud en van jong, wetenschappelijk talent voor de Nederlandse universiteiten en bijdragen aan de verjonging van de vaste wetenschappelijke staf van de Nederlandse universiteiten. Kandidaten dienen een postdoc-ervaring van ten minste twee jaar te hebben.

Van postdoc naar UD en van UD naar UHD

NWO-programma's voor vrouwen in de wetenschap: MEERVOUD en ASPASIA.

Programma- en projectsubsidies van NWO

NWO kent stimuleringsprogramma's, zoals het centraal beurzenprogramma en het stipendiumprogramma op centraal niveau, en decentraal beheerde speciale programma's die per wetenschapsgebied zijn ondergebracht bij de gebiedsbesturen.

Hogere categorieën persoonsgerichte NWO-programma's

De Vernieuwingsimpuls NWO betreft een omvangrijke vijfjarige subsidie voor jonge onderzoekers van hoog wetenschappelijk niveau met innovatieve onderzoekplannen. Het PIONIER-programma stelt een briljante, jonge onderzoeker met hooglerarskwaliteiten in staat een nieuwe onderzoeklijn op te zetten. Ten slotte is er SPINOZA, de Nederlandse 'Nobelprijs'. Dit is een beloning voor een toponderzoeker van bewezen kwaliteit met ruime mogelijkheden om de kroon op zijn of haar werk te zetten.

3.4 Onderzoekondersteuning aan de EUR

Het toponderzoek aan de EUR is voornamelijk te vinden op medisch terrein. Omdat er van een subtop sprake is op de gebieden econometrie en economie en omdat op de overige terreinen veel onderzoek nog in ontwikkeling is, is ontwikkeling en stimulering van wetenschappelijk onderzoek in brede zin een voortdurend aandachtspunt. Deze constatering geldt ook voor participatie in de

tweede geldstroom (NWO, KNAW). Om het onderzoek op alle fronten te stimuleren zijn instrumenten ontwikkeld om dit te bereiken.

Bij de EUR vigeren verschillende stimuleringsinstrumenten ten aanzien van wetenschappelijk onderzoek. In onderstaand overzicht staan de financiële maatregelen weergegeven.

1. Voor onderzoek worden de parameters onderzoeksschool per WP-fte, promoties aan de EUR en tweede geldstroom gehanteerd bij toekenning van extra middelen.
2. In de modelmatige vergoeding tweede-geldstroom personeel wordt een vergoeding gegeven voor WP2-fte en OBP2-fte.
3. Met de breedtestrategie worden aan faculteiten per WP-fte-deelname aan erkende onderzoekscholen, met een minimum van vijf fte, middelen toegewezen.
4. De premiëringen van tweede geldstroomonderzoek (gefinancierd door NWO en KNAW) en van internationaal onderzoek / EU-projecten zijn bedoeld ter versterking van de (inter)nationale wetenschapscompetitie aan de EUR.
 - De premie ter stimulering van onderzoek en internationalisering betreft een bijdrage van Kf 15 voor door het College van Bestuur voorgedragen aanvragen voor het programma Akademieonderzoekers en voor de door het College van Bestuur voorgedragen maar niet gehonoreerde aanvragen voor de Vernieuwingsimpuls NWO.
 - De premiëring geldt ook voor de door NWO met een 'A' beoordeelde aanvragen, die financieel niet (kunnen) worden gehonoreerd en voor de ten minste als goed beoordeelde, maar niet gehonoreerde aanvragen in de EU-kaderprogramma's.
5. In de regeling EUR-Fellows, bestemd voor jonge, hoog gekwalificeerde onderzoekers, zijn per jaar vier Erasmusfellowships beschikbaar van Kf 400 per EUR-Fellow.
6. Het NWO-programma ASPASIA om vrouwen naar een UHD-functie te bevorderen, ondersteunt de EUR door de aio of de postdoc te financieren indien de aanvraag ten minste als goed is beoordeeld, maar bij gebrek aan financiën niet door NWO kan worden gehonoreerd.
7. Ten slotte kent de EUR de Vernieuwingsruimte, die zowel geldt voor aanvragen op het gebied van onderwijs als onderzoek. Ook in 2000 is dit initiatief innovatiegericht en expliciet bestemd voor vernieuwende activiteiten die passen in de EUR strategie 1999-2005.

De regeling EUR-Fellows is een aantal jaren geleden ontworpen om jonge, zeer getalenteerde wetenschappelijke onderzoekers voor de universiteit te kunnen behouden of te verwerven. Het EUR-Fellowship wordt – door tussenkomst van de decaan – aangevraagd door de verantwoordelijke hoogleraar en is bedoeld voor recent gepromoveerde onderzoekers die aan het begin staan van hun wetenschappelijke carrière en geen vast dienstverband bij de EUR hebben. Per fellowship, dat een duur heeft van maximaal vier jaar, is een bedrag van Kf 400 beschikbaar. Ieder jaar nemen faculteiten met één of meer excellente, jonge onderzoekers aan deze interne wetenschapscompetitie deel en in iedere ronde is het niveau van de voorgedragen academici hoog.

Vanwege incidentele beschikbaarheid van meer middelen en het hoge wetenschappelijke niveau van kandidaten konden in 2000 in eerste instantie zes EUR-Fellowships worden toegekend aan:

Dr. D.J.C. van Dijk, postdoc Econometrisch Instituut
 Dr. Peter Mascini, postdoc Faculteit der Sociale Wetenschappen over asielzoekersaanvragen
 Dr. ir. Harold Krikke, onderzoeker EUR en UT over retourlogistiek.
 Dr. T.B. van Dijk, postdoc bij het Institute of Hematology
 Mw.dr. M. Suttmüller, postdoc laboratorium kindergeneeskunde, kindergastro-enterologie en voeding
 Dr. W.B.F. Brouwer, afdeling health policy and management

Vanwege de goede score bij hun aanvraag voor Akademie-onderzoeker in 2000 zijn ter stimulering van hun verdere onderzoekloopbaan in tweede instantie nog twee EUR-Fellowships toegekend aan:

Dr.ir. J. Charité, afdeling celbiologie en genetica
 Dr. R. Paap, postdoc Econometrisch Instituut

Tot slot biedt de EUR in dit verband de cursus basisdidactiek aan op basis van centrale financiering aan alle nieuwe aio's en aan hen die in 2000 in dienst zijn gekomen. Tevens geeft de EUR een tegemoetkoming in de reiskosten op basis van OV aan aio's woonachtig buiten Rotterdam.

De *breedtestrategie* is opgezet als gerichte kwaliteitssteun aan onderzoekscholen door middel van een reallocatie van onderzoeksmiddelen binnen universiteiten. Omdat de universiteiten door de opzet van de breedtestrategie vanaf 1999 de ontwikkeling van een eigen

kwaliteit- en profileringsbeleid ter hand hebben genomen, is een van de hoofdlijnen van het wetenschapsbeleid feitelijk bereikt. De minister stelde daarom in het Wetenschapsbudget 2000 dat hij de uitvoering van de breedtestrategie verder aan de instellingen overlaat, onder de aanname dat de interne herverdeling van onderzoeksgeld blijft gehandhaafd. De EUR zal eveneens op de reeds ingeslagen weg voortgaan.

De EUR past de toedeling in het kader van de breedtestrategie jaarlijks aan naar rato van het aantal fte's onderzoek dat een faculteit inzet in een door de KNAW erkende onderzoekschool, met een minimum van vijf fte. Door de recente erkenningen van twee onderzoekscholen aan de EUR deelt de Faculteit der Bedrijfskunde in 2000 en de Faculteit der Rechtsgeleerdheid in 2001 voor het eerst mee, waarmee een verdere verschuiving van onderzoeksgeld een feit is.

3.5 *Kwaliteitszorg onderzoek*

Ruimte voor eigen verantwoordelijkheid vertaalt zich in het feit dat onderzoekers moeten doen waar zij goed in zijn, dus het doen van onderzoek, aldus het Wetenschaps Budget (WeBu) 2000. Derhalve dient de beheerslast, met name de vele evaluatieprocedures, te worden teruggedrongen. Het bestaande systeem van kwaliteitszorg en verantwoording van onderzoek moest daarom worden vereenvoudigd en aangescherpt, met als doel reductie van de beoordelingslast, transparantie van de kwaliteitszorg en een krachtig onderzoekmanagement. Het rapport *Kwaliteit Verplicht. Naar een nieuw stelsel van kwaliteitszorg voor het wetenschappelijk onderzoek* van de werkgroep Kwaliteitszorg Wetenschappelijk Onderzoek, onder voorzitterschap van prof.dr.ir. J.H. van Bommel, is in 2000 uitgebracht.

Het fundament van het nieuwe stelsel van kwaliteitszorg bestaat uit permanente interne zelfevaluatie en externe beoordeling. De beoordeling dient zich op twee aspecten te richten: de kwaliteit van het onderzoek en de kwaliteit van het onderzoekbeleid. De zesjaarlijkse externe kwaliteitsbeoordeling geschiedt op basis van peer review, waarbij het initiatief voor de externe beoordeling – die geschiedt in internationale context – bij de onderzoekinstelling ligt. De EUR is met name geïnteresseerd in de opzet van de zelfevaluatie en de onderzoekbeoordeling in internationale context en zal het EUR-onderzoekbeleid toetsen aan de nieuwe ontwikkelingen.

Onderzoekvisitaties

In 2000 zijn de onderzoekprogramma's in de discipline Filosofie aan een oordeel onderworpen. Het VSNU-rapport 'Philosophy' verscheen in mei. De internationale onderzoekscommissie beoordeelde 34 programma's van tien universiteiten. De commissie was van mening dat de standaard van het filosofisch onderzoek behoorlijk is verbeterd sinds de visitatie in 1995. Dit is voornamelijk bereikt doordat meer samenhang in de programmering is aangebracht, er meer en betere internationale publicaties waren en meer samenwerking tussen onderzoekers in nationale en internationale context. Men vond het hoge niveau van het onderzoek vergelijkbaar met dat in andere landen. De visitatiecommissie was onder de indruk van de vorderingen in het filosofisch onderzoek aan de EUR. Sinds de laatste visitatie heeft de faculteit drie nieuwe onderzoekprogramma's opgezet, waarvan de commissie met name de nieuwe en opmerkelijke ontwikkelingen op het gebied van de economiefilosofie toejuichte. "Dit programma past goed in de geschiedenis van de EUR op het terrein van de economie", vond de commissie. En ook het onderzoekprogramma gericht op ICT is interessant en sluit aan op de algemene zorg in de samenleving voor nieuwe ontwikkelingen.

Met name is progressie geboekt in termen van levensvatbaarheid (score: 4-5) en relevantie (4-5), en ook de kwaliteit (3,5-5) is vooruitgegaan ten opzichte van 1995. De productiviteit (3-4) was iets minder dan bij de vorige visitatie (3-5). De commissie is uitermate tevreden over de infrastructurele ondersteuning van de universiteit aan de onderzoekprogramma's waardoor de levensvatbaarheid van de faculteit is vergroot. Ook de onderzoeksprogramma's van milieukunde zijn in 2000 beoordeeld. Een verslag hierover wordt opgenomen in het jaarverslag 2001, in samenhang met het dan eveneens beoordeelde onderzoek in de vakgebieden politicologie, sociologie en bestuurskunde.

3.6 Onderzoekscholen

Uit de laatste ronde onderzoekschoolerkenning en de voorschriften van de KNAW over hererkenningen is gebleken dat de KNAW onverminderd belang hecht aan onderzoekscholen. De universiteiten hebben in de laatste ronde in ieder geval hun herkenningsaanvragen ingediend. Met bijna alle voor de EUR belangrijkste onderzoeksvelden participeert de EUR thans in erkende onderzoekscholen, waarvan vijf met de EUR als

penvoerder, en in twaalf met andere universiteiten als penvoerder. Kritisch beschouwd echter, blijft het EUR-aandeel in erkende onderzoekscholen ten opzichte van andere universiteiten achter.

Binnen de EUR bestaat de interfacultaire onderzoekschool:

- Erasmus Research Institute of Management (ERIM); samenwerking tussen EUR-faculteiten der Bedrijfskunde (penvoerder) en der Economische Wetenschappen (1999)

Van de navolgende interuniversitaire onderzoekscholen is de EUR penvoerder:

- Tinbergen Instituut (TI): faculteit der Economische Wetenschappen van de EUR in samenwerking met de UvA en de VU (1996)
- Netherlands Institute for Health Sciences (NIHES): faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de EUR in samenwerking met het RIVM, het UMCU-UU en het AMC-UvA (1992, 1997)
- Postgraduate School Molecular Medicine: Pathofysiologie van Groei en Differentiatie (MM/OPGD): faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de EUR in samenwerking met LEI (1994, 1999)
- Onderzoekschool Maatschappelijke Veiligheid (OMV): faculteit der Rechtsgeleerdheid in samenwerking met LEI, de VU, TNO en het NSCR (2000)

De EUR participeert in de navolgende interuniversitaire onderzoekscholen:

- Medisch-Genetisch Centrum Zuid-West Nederland (MGC): faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de EUR in samenwerking met LEI (penvoerder) (1992, 1997), MGC participeert in de Toponderzoekschool Centre for Biomedical Genetics (CBG) in samenwerking met de UU (penvoerder), de UvA en de LEI
- Interuniversitaire Onderzoekschool N.W. Posthumus Instituut: Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen van de EUR (penvoerder tot 1999) in samenwerking met de KUN (penvoerder vanaf 1999), de UvA, de VU, de UU, de RUG, de LEI, de LUW, de KUB en de TUE (1994, 1999)
- Thomas Stieltjes Institute for Mathematics: faculteit der Economische Wetenschappen van de EUR in samenwerking met LEI (penvoerder), de UvA, de VU, de TUD en de TUE (1994, 1999)

- Onderzoekschool Transport, Infrastructuur and Logistiek (TRAIL): faculteiten der Economische Wetenschappen, der Bedrijfskunde en der Rechtsgeleerdheid alsmede de faculteit der Sociale Wetenschappen van de EUR in samenwerking met de TUD (penvoerder) (1997)
- Nederlandse Onderzoekschool voor Bestuurskunde (NOB): faculteit der Sociale Wetenschappen van de EUR in samenwerking met de UT (penvoerder) en LEI (1996)
- Onderzoekschool Wijsbegeerte: faculteit der Wijsbegeerte van de EUR in samenwerking met de KUN (penvoerder), de VU, de LEI, de UU en de KULeuven (1996)
- Onderzoekschool Ethiek: EUR-faculteiten der Wijsbegeerte en der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen in samenwerking met de VU (penvoerder), de KUB, de KUN, de UvA en de UU (1994, 1999)
- Center for Resource Studies on Human Development (CERES): faculteit der Rechtsgeleerdheid van de EUR (geassocieerd) met de UU (penvoerder), de UvA, de VU, de KUN, de WU en het ISS (1994, 1999)
- School voor Informatie en Kennissystemen (SIKS): faculteit der Economische Wetenschappen (geassocieerd) met de UvA, de VU (penvoerder), de TUE, de TUD, de UT, de LEI, de UM, de UU, de KUB en het CWI (1998)
- Onderzoekschool Rechten van de Mens: faculteit der Rechtsgeleerdheid van de EUR in samenwerking met de UU (penvoerder) en de UM (1995, 2000)
- Huizinga Instituut voor Cultuurgeschiedenis: Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen van de EUR in samenwerking met UvA (penvoerder), de UU, de KUN, de UM, de LEI, de VU en de UT (1995, 2000)
- Helmholtzschool voor Autonomous Systems Research: faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de EUR in samenwerking met de UU (penvoerder) (1994, 2000)

De EUR zal nieuwe aanvragen vanuit de faculteiten ondersteunen en gelet op het strategisch belang voor de EUR ten aanzien van het desbetreffende wetenschappelijk onderzoek van faculteiten en/of onderzoeksgroepen, volgens het geldende ECOS-protocol naar de KNAW doorgeleiden. Het zal vooral gaan om die onderzoekscholen met de EUR als penvoerder, waarin onderzoek en onderzoekersopleiding gegroepeerd worden rond toponderzoekers, met als doel de EUR (inter)nationaal te positioneren. De EUR blijft dan ook de breedtestrategie uitvoeren ter ondersteuning van het onderzoek dat plaatsvindt in het kader van erkende onderzoekscholen.

Met de laatste KNAW-erkenningen van de onderzoekscholen Erasmus Research Institute of Management (ERIM) in 1999 en de Onderzoekschool Maatschappelijke Veiligheid (OMV), hebben de wetenschapsgebieden van drie Woudesteinfaculteiten een belangrijke kwaliteitsimpuls gekregen.

De faculteit der Sociale Wetenschappen zocht in 2000 (na het niet hererkennen van de AVVSB-onderzoekschool door de KNAW) aansluiting bij de Amsterdam School for Social Research (ASSR) die in 1999 is herkend.

3.7 Europees onderzoek

De EU-onderzoekcommissaris Philippe Busquin heeft in 2000 een plan gepresenteerd over de Europese onderzoekruimte European Research Area (ERA) en daarmee een voorzet gegeven voor het zesde kaderprogramma, KP6 (Sixth Framework Programme). Het gaat vooral om de aandacht voor fundamenteel onderzoek in een Europese context. Doel is de achterstand van Europa ten opzichte van de Verenigde Staten en Japan te verkleinen. Voor wetenschappelijk onderzoek is een bedrag van € 17,5 miljard (bijna 39 miljard gulden) beschikbaar voor de periode 2002-2006, dit is 17% meer dan voor KP5. Er is gekozen voor meer en beter geïntegreerde projecten. Consortiavorming van bedrijven, universiteiten en onderzoekscentra zal worden gestimuleerd. De kernprioriteiten zijn: genoomonderzoek en biotechnologie in de geneeskunde, informatietechnologie, nanotechnologie, lucht- en ruimtevaart, voedselveiligheid, duurzame ontwikkeling en mondiale verandering, burgers en bestuur in Europa. Dit laatste onderwerp betreft mobiliseren van researchcapaciteit in economische, politieke, sociale en menswetenschappen. Ook mobiliteit van onderzoekers, het MKB en centres of excellence blijven belangrijke onderwerpen. De Europese Commissie kan onderzoekprojecten voor maximaal 50% ondersteunen.

In november 2000 heeft de EUR deelgenomen aan de Ronde Tafel Conferentie R&D beleid EU en het Zesde Kaderprogramma in Noordwijk. Het doel was met belangrijke gebruikers van het huidige Kaderprogramma, beleidsmakers van diverse departementen en intermediaire organisaties kennis te nemen van de inzichten, wensen en eisen waaraan volgens 'de gebruikers' een succesvol Kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling dienen te voldoen.

Voor de EUR zijn in dit kader met name van belang:

1. Centres of Excellence – kennisnetwerken – virtuele samenwerking
Een goed voorbeeld is de toponderzoekschool *Centre for Biomedical Genetics (CBG)*, een samenwerkingsverband tussen vier Nederlandse universiteiten. Binnen CBG-kaders is men in staat alert in te spelen op de grote veranderingen die zich voltrekken in de bio-wetenschappen, met name op de snelle veranderingen op het gebied van genomics en proteomics.
2. Industriële doelstellingen en verhoging van deelname van het bedrijfsleven acht de EUR van belang maar deze zijn als doel op zich niet te bereiken. Samenwerking van industrie en wetenschap, en verbinding van toegepast met fundamenteel onderzoek zal meer en betere resultaten opleveren.
3. De inrichting van het Zesde Kaderprogramma ten opzichte van het Vijfde Kaderprogramma
Werd KP5 gekenmerkt door projectfinanciering, die veel bureaucratie met zich meebracht, in KP6 is gekozen voor programmafinanciering. Indien een en ander vooral ter voorkoming van die bureaucratie is opgezet, geldt dat samenwerking in onderzoeknetwerken de nadruk dient te krijgen. In universiteiten is netwerkvorming al enige tijd een 'must' bij het totstandkomen van belangrijk onderzoek.

3.8 *Tweede geldstroom*

De minister van OC&W heeft in november 2000 nog eens benadrukt dat de gelden in de algemene tweede geldstroom moeten worden ingezet voor vernieuwend onderzoek. Het strategisch plan van NWO, waarvan het concept in september 2000 met de Colleges van Bestuur van universiteiten is besproken, zal worden ingezet bij de invulling van nationale prioriteiten.

De EUR hecht bijzonder aan de participatie in tweede geldstroomprojecten omdat dit een belangrijke parameter is voor het meten van wetenschappelijke kwaliteit. De mogelijkheden worden dan ook ruim onder de aandacht gebracht van faculteiten en er zijn een aantal *incentives* ingezet bij deelname of honorering. De EUR scoort bij de tweede geldstroomprojecten van NWO en ook bij aantallen KNAW-onderzoekers vaak onder het landelijke gemiddelde, maar het beeld verschilt enigszins per discipline. Soms is de situatie heel goed, zoals bij de FGG, soms ook is er sprake van een achterstand vergeleken bij andere universiteiten of van het niet indienen van aanvragen.

Bij de ronde Akademieonderzoekers in 2000 hebben de faculteiten weinig aanvragen ingediend waardoor de EUR het quotum van zeven aanvragen niet haalde. Wellicht speelde de vlak daaraan voorafgaande ronde Vernieuwingsimpuls NWO daarbij een rol. Hoe dan ook, de EUR viel dit jaar niet in de prijzen. Wel werden alledrie verlengingaanvragen van de EUR gehonoreerd. Het betrof de ASPASIA-laureate mw.dr. M.M.B. Breteler en mw.dr. M.M. von Lindern, beiden van de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen. Ook voor dr. M.A. Carree van de faculteit der Economische Wetenschappen werd de verlengingsaanvraag gehonoreerd.

Gehonoreerde aanvragen

Van de vele andere aanvragen die wel werden gehonoreerd alsmede toegekende lidmaatschappen, met name in de tweede geldstroom, wordt hieronder een aantal apart vermeld.

- Na eerder SPINOZA-laureaat prof.dr. F.G. Grosveld, behoort nu ook SPINOZA-laureaat prof.dr. J.H.J. Hoeijmakers tot het selecte gezelschap leden van de Koninklijke Nederlandse Akademie voor Wetenschappen (KNAW).
- De klinisch geneticus prof.dr. Hans Galjaard (wetenschapper in de celbiologie en erfelijkheidsonderzoek) werd in 2000 benoemd tot commandeur in de Ordre National du Mérite. De onderscheiding werd uitgereikt door de Franse president Chirac. Hij kreeg zijn onderscheiding in zijn hoedanigheid als lid van de KNAW voor zijn bijdrage aan de wetenschap. Een paar maanden later ontving hij de Johan van Oldebarneveltpenning uit handen van burgemeester Opstelten. "U hebt samen met talloze collega's de medische faculteit van de Erasmus Universiteit Rotterdam in zo'n 35 jaar ontwikkeld tot een toonaangevend instituut en resultaten van wetenschappelijk onderzoek bij een groot publiek gebracht." Opstelten noemde voorts zijn vermogen de kloof tussen wetenschap en publiek te overbruggen, de grote internationale reputatie en zijn deelname aan talloze commissies en organisaties op het gebied van gezondheid. De penning wordt jaarlijks toegekend aan iemand die veel heeft betekend voor Rotterdam. In het verslagjaar kreeg professor Galjaard ook nog de medaille van verdienste van de universiteit van Cuba.
- Aan celbioloog prof.dr. D. Bootsma, hoogleraar genetica is in 2000 de Mauro Baschirotto Award toegekend. Hij kreeg deze Europese onderscheiding voor zijn wetenschappelijke bijdragen op het gebied van de genetica. De prijs bestaat uit een gouden ring en een geldbedrag.

- Dr. Agnes Bijvoet heeft de Prinses Beatrixfonds Jaarprijs neuromusculaire ziekten 1999 ontvangen voor haar onderzoek op het gebied van de ziekte van Pompe. De prijs is ingesteld door de Stichting onderzoek Neuro-musculaire ziekten en is bedoeld voor jonge talentvolle onderzoekers die excellent onderzoek hebben verricht op het gebied van neuromusculaire ziekten. Haar onderzoek heeft de basis gelegd voor de start van een clinical trial, waarin de veiligheid en het effect van de enzymvervangingstherapie bestudeerd wordt in patiënten. De trial is begonnen op de afdeling kindergeneeskunde van het Sophia Kinderziekenhuis. Biochemicus dr. Arnold Reuser en dr. Ans van der Ploeg, kinderartsen in het Sophia Kinderziekenhuis hebben in het afgelopen jaar bij de afdeling klinische genetica van de EUR en met medewerking van het biofarmaceutische bedrijf Pharming Group NV uit Leiden meegewerkt aan het onderzoek naar de ziekte van Pompe: een ziekte die door het ontbreken van het eiwit alfa-glucosidase suikers in de spieren niet kan omzetten in glucose waardoor de spieren geleidelijk slapper worden en hart- en ademhalingsproblemen ontstaan met fatale afloop. Door het menselijk gen a-glucosidase bij konijnen in te bouwen wordt alfa-glucosidase in hun melk geproduceerd en door kinderen deze melk te laten drinken krijgen zij op een natuurlijke wijze het eiwit binnen.
- Prof.dr. H.L.F. Saeijs kreeg in 2000 de koninklijke onderscheiding Officier in de Orde van Oranje Nassau, onder andere voor zijn milieudenken over het omgaan met water. Als bioloog en oud-directeur van Rijkswaterstaat was hij het die de basis legde voor 'Het Internationale Waterforum' dat onlangs werd gehouden.
- Dr.ir. Ton van der Steen, universitair hoofddocent aan de EUR en verbonden aan het interuniversitair Cardiologisch Instituut Nederland (ICIN) is met zijn onderzoeksgroep benoemd tot NWO PIONIER (persoonsgerichte impuls voor onderzoeksgroepen) technische wetenschappen, met een beurs van twee miljoen gulden. Voor de ontwikkeling van nieuwe diagnostische methoden die kleine plaques (aderverkalking) in de bloedvaten analyseren en zo stabiele plaques onderscheiden van scheurgevoelige plaques. De techniek zou veel hartinfarcten kunnen voorkomen. Naar schatting wordt 40% van de acute hersen- en hartinfarcten veroorzaakt door het scheuren van zo'n plaque.
- Prof.dr. B. Nooteboom, hoogleraar bedrijfskunde, is in 2000 benoemd tot lid van de KNAW.
- Mw.prof. J. van Doorne-Huiskes werd in 2000 benoemd als lid van het gebiedsbestuur MaG, zij zal onder meer optreden als portefeuillehouder voor de programma's sociale cohesie en succesvol ouder worden.
- Prof. dr. W. van Bunge, die in 1999 een NWO-subsidie van f 810.000,- ontving voor zijn onderzoek in de filosofiegeschiedenis naar 'De vroege verlichting in de Nederlandse Republiek: Cartesianisme, Spinozisme en Empirisme', bekleedde in 2000 vanwege de Spinoza-stichting de Spinozaleerstoel.
- Van dr. mr. Nachoem M. Wijnberg werd het project 'Art en award: prizes and competitive dynamics in the cultural industries' goedgekeurd door het gebiedsbestuur MaG, sectie ESR, van NWO
- Van prof.dr. A.C.F. Vorst werd het project 'The option approach to asset-liability management' goedgekeurd, eveneens door het gebiedsbestuur MaG, ESR van NWO
- Een Persoonlijke PostdocSubsidie (PPS) van gebied MaG van NWO (25 aanvragen, 9 toekenningen) ging in 2000 naar dr. D.J.C. van Dijk van de capaciteitsgroep econometrie en statistiek voor zijn onderzoek 'Robust analysis of multivariate nonlinear time series models and non linear panel data models'. Ook dr. P. Mascini, (sociologie) ontving een PPS voor zijn onderzoek 'Discretionaire strategieën in een bureaucratische context: persoonlijkheidsafhankelijke beslissingen omtrent asielaanvragen'. Beide heren kregen in 2000 een EUR-fellowship.
- Dr. J. Pel heeft met zijn onderzoeksgroep en in samenwerking met de NWO technologiestichting STW een methode ontwikkeld om bij patiënten die moeilijk kunnen plassen de blaasdruk te meten zonder een onaangenaam katheter te hoeven inbrengen. Door de blaasdruk te meten kan de uroloog de patiënt uitsluiten geven of het slechte plassen veroorzaakt wordt door de blaas of door de prostaat. De nieuwe uitwendige katheter is patiëntvriendelijker. STW heeft een octrooi op de vinding aangevraagd.
- De technologiestichting STW publiceerde in het utilisatierapport 2000 de resultaten van projecten die in 1989 en in 1994 van start gingen. Voor de EUR werden daarin genoemd: prof.dr. P.A. Moerman die softwarepakketten voor minicomputers bij Siemens Nixdorf en Philips en een managementtool ontwikkelde voor strategische samenwerking in netwerkperspectieven. Het Erasmus-team speelde een leidende rol bij het profileren en toepassen van netwerkideeën in de industrie en dienstverlening, toeleveren en uitbesteden en supply chain management.

3 . O N D E R Z O E K

Prof.dr. R.N. Bom werd genoemd in verband met trans thoracale echocardiografie probes ten behoeve van driedimensionale reconstructie van het menselijk hart. Hierin zoekt men naar de technologische aspecten van zo'n probe , door vanaf de buitenkant ruimtelijke plaatjes (driedimensionaal) van het hart te maken of te reconstrueren om daarna met ultrageluid het gedrag van het kloppende hart te kunnen volgen.

- Bij de Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen gingen in 2000 de volgende door NWO gesubsidieerde

onderzoeken van start: prof.dr. S. Stuurman 'Francois Poulan de la Barre'; dr. F.M.M. de Goey 'Techniek van het havenbedrijf'; dr. J.C. Visser 'De groei van de overleg-economie' en 'Unilever 1938-1948'.

- Prof.mr. J.M. van Dunné werd in 2000 gekozen tot 'membre titulaire' van de Académie Internationale de Droit Comparé. Professor van Dunné heeft diverse nationale rapporten geschreven voor de Académie en gefungeerd als algemeen rapporteur op het congres te Bristol.

3.9 Kwantitatieve gegevens over onderzoek

Tabel 1

Promoties aan de Erasmus Universiteit Rotterdam in 2000 naar HOOP-gebied

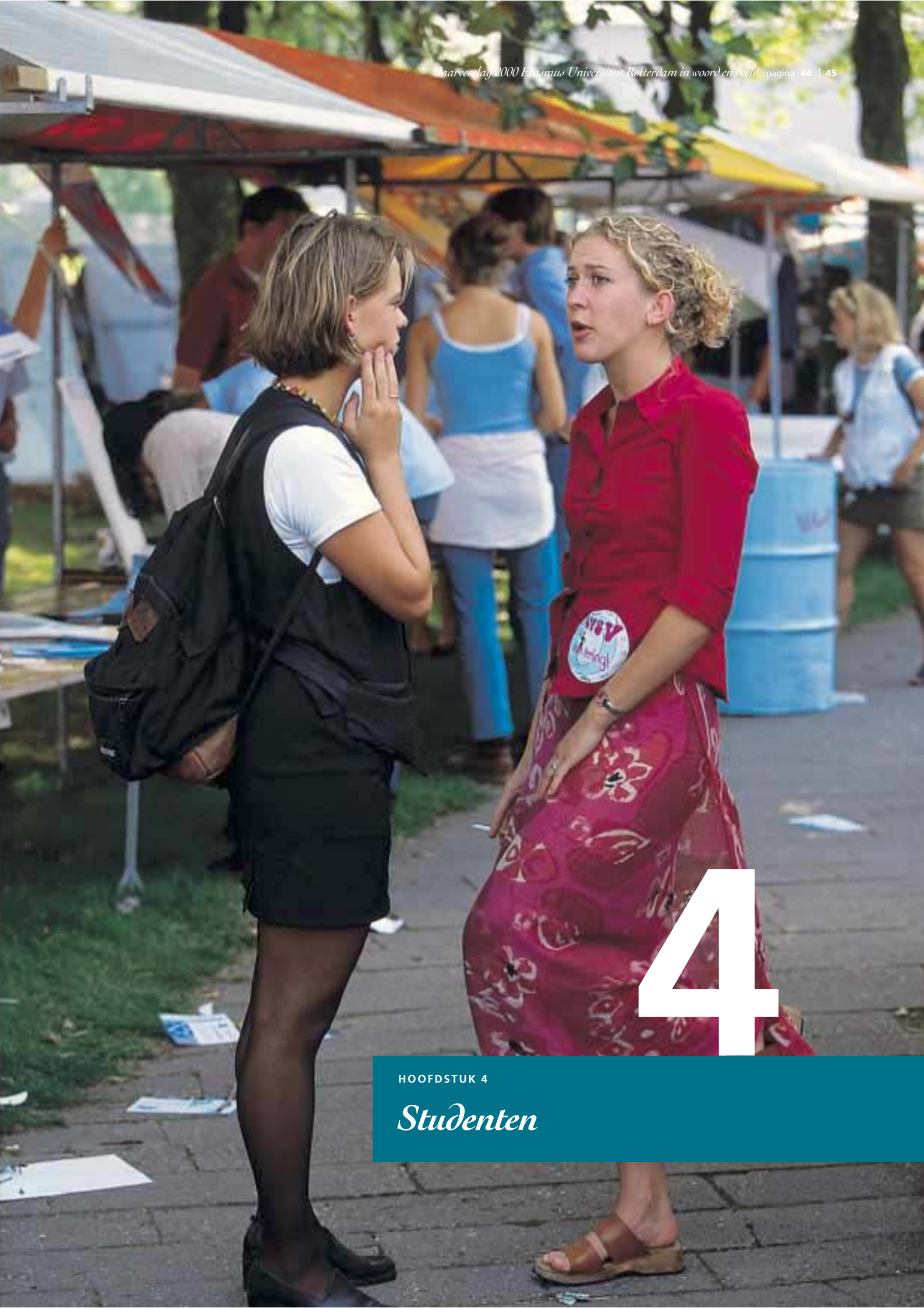
HOOP-gebied	Aantal
Gezondheid	110
Economie	30
Recht	12
Gedrag & Maatschappij	6
Taal & Cultuur	7
Totaal	165

Tabel 2

In- en uitstroomgegevens onderzoekscholen

Onderzoekscholen met de EUR als penvoerder: in- en uitstroom aio's en oio's in 2000 met (+) en zonder (-) promotie, tussen haakjes zijn de promoties van in eerdere jaren uitgestroomde aio's en oio's opgenomen

Deelnemende instelling	Instroom		Uitstroom+		Uitstroom-	
	M	V	M	V	M	V
Onderzoekschool Molecular Medicine						
* EUR	4	11	3 (5)	1 (9)	4	10
* RUL	5	6	4 (3)	4 (3)	10	12
Totaal	9	17	7 (8)	5 (12)	14	22
Netherlands Institute for Health Sciences (NIHES)						
* EUR/UU/AMC	10	24	2 (2)	5 (1)	4	15
Tinbergen Instituut						
* EUR	8	1	2 (4)	1 (2)	6	2
* VUA	6	4	3 (2)	1 (1)	2	1
* UVA	5	2	1 (1)	2 (1)	5	2
Totaal	19	7	6 (7)	4 (4)	13	5
Erasmus Research Institute of Management (ERIM)						
* EUR	10	5	2 (4)	1	0	0



HOOFDSTUK 4

Studenten

4.1 *Inleiding*

De universiteit heeft in voorgaande jaren enkele projecten gestart die in 2000 vrucht zijn gaan dragen. Zo is besloten om Erasmus Cultuur na afloop van de proefperiode van twee jaar voort te zetten. Binnen het project 'begeleiden en verwijzen' is een website met uitvoerige informatie gerealiseerd die studenten helpt om succesvol te studeren. In vervolg op eerdere projecten die de universiteit samen met ECHO heeft uitgevoerd is een nieuw gestart.

4.2 *Begeleiding van studenten*

Binnen het Erasmus Web is in april 2000 het Studentenweb ingericht. Daarbij zijn de verwijzingen naar al bestaande informatie, diensten, faciliteiten en functionarissen opnieuw gestructureerd in de vorm van een wegwijzer met toevoeging van zelftests, een archief van veelgestelde vragen en de homepages van studentendecanen. Het geheel is nadien uitgebreid met de webs studiekeuze en studeren en de interactieve vraagbaak.

4.3 *Cultuur*

Het experiment Erasmus Cultuur is in 2000 met succes afgesloten en omgezet in een definitieve voorziening. Op het vlak van actieve cultuurbeoefening worden cursussen (audiovisueel, muziek, schrijven, theater, beeldende kunst en dans) aangeboden. Er worden muziek- en theaterprojecten opgezet waarbij studenten onder professionele begeleiding werken aan een productie. Ook wordt assistentie gegeven aan activiteiten voor culturele verenigingen. Om studenten kennis te laten maken met het culturaanbod in Rotterdam bemiddelt Erasmus Cultuur bij de verkoop van cultuurabonnementen, losse voorstellingen en excursies. Uitgangspunt bij dit alles is dat de Erasmus Universiteit Rotterdam een stadsuniversiteit is: er wordt volop gebruikgemaakt van de culturele voorzieningen die Rotterdam te bieden heeft.

4.4 *Doelgroepenbeleid*

Met steun van ECHO is een nieuw project gestart dat is gericht op de instroom van allochtone studenten in het hoger onderwijs en de uitstroom van afgestudeerden naar de arbeidsmarkt. Daarbij wordt ingehaakt op

activiteiten van de allochtone studentenorganisaties. Studenten blijven betrokken bij de voorlichtingsmiddagen voor ouders en zijn actief als mentor van leerlingen op scholen in Rotterdam. Ze betrekken daarbij ook afgestudeerden. Voor de uitstroom naar de arbeidsmarkt worden afgestudeerden ingezet als mentoren/coaches.

4.5 *Studievoortgang*

De universiteit zendt na afloop van elk studiejaar aan alle studenten een overzicht van de behaalde resultaten. Van de studenten met een tempobeurs of prestatiebeurs eerste jaar wordt het aantal studiepunten berekend. De studenten krijgen hiervan in oktober bericht op hun studieadres. De universiteit stelt de Informatie Beheer Groep op de hoogte welke student al dan niet heeft voldaan aan de voor hen geldende studievoortgangsnorm. Van de studenten met een tempobeurs behaalden 1.427 minder dan 21 studiepunten en van de studenten met een prestatiebeurs eerste jaar 496.

De faculteit der Bedrijfskunde heeft met ingang van het studiejaar 1999-2000 een bindend studieadvies (bsa) ingevoerd. De faculteit der Bedrijfskunde beoogde hiermee het volgende:

1. Betere condities te scheppen voor een verkorting van de feitelijke studieduur tot een redelijk gemiddelde, zodanig dat er ruimte ontstaat voor doctoraalstudenten om zichzelf te ontwikkelen en op de arbeidsmarkt te profileren door deelname aan de internationale uitwisselingsprogramma's van de faculteit, door (extra) bedrijfsstages en door extra-curriculaire activiteiten.
2. De studenten meer uit te dagen om, zowel in de propedeuse als daarna, studieprestaties te leveren en de bestaande vrijblijvendheid in de studiecultuur terug te dringen.
3. De selectieve functie van de propedeuse te versterken en het moment waarop (zelf)selectiebeslissingen tot stand komen, te vervroegen.

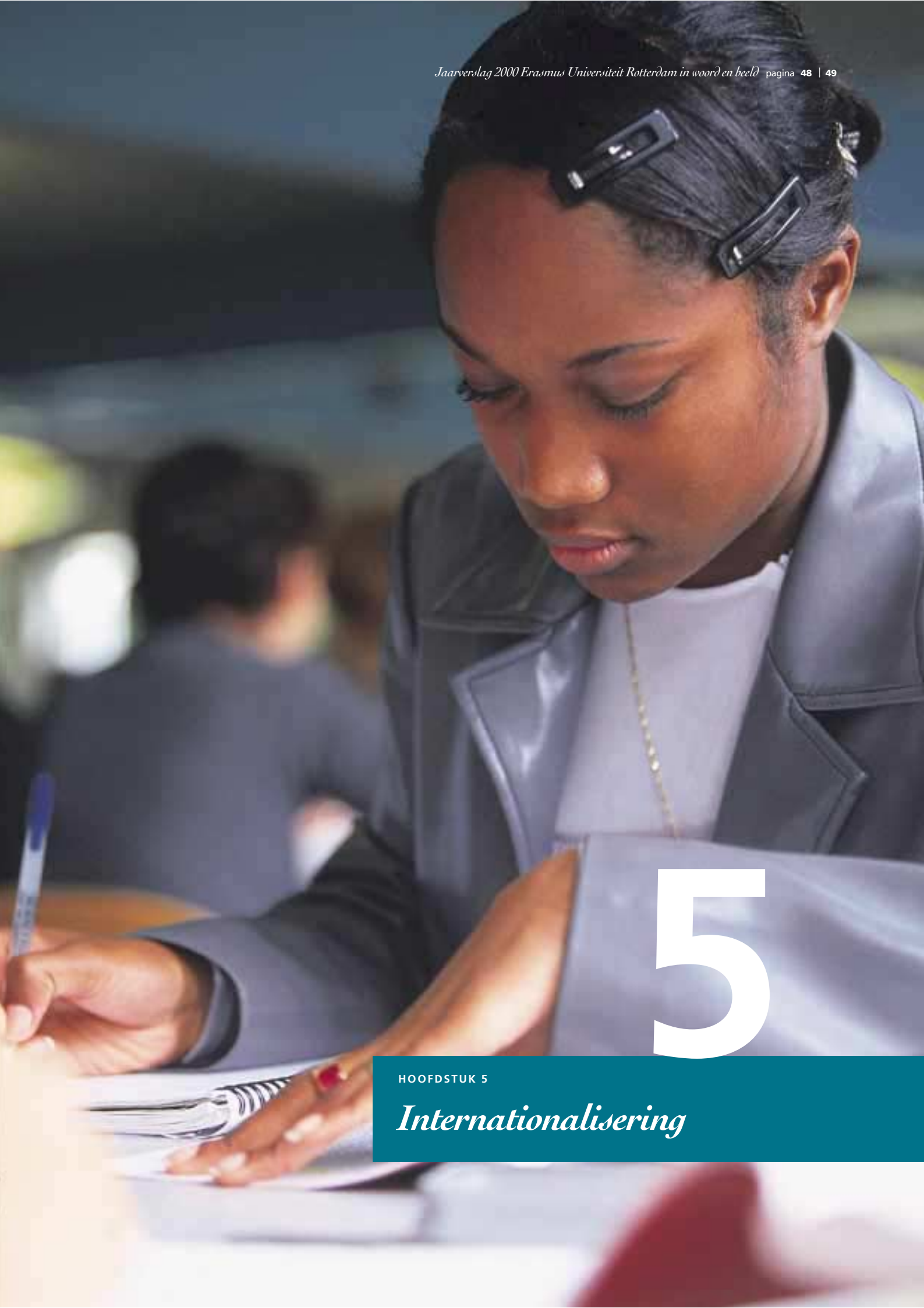
Om het bsa op een goede wijze ten uitvoer te brengen heeft de faculteit het systeem van studiebegeleiding en -advisering (aan de hand van activiteiten die uitgevoerd moeten worden) in drie onderdelen gesplitst: het mentoraat, de studieadviseurs en studentendecanen en de examencommissie. Elk onderdeel heeft een eigen specifieke taak in de begeleiding van de studenten.

De conclusies die na één jaar bindend studieadvies worden getrokken zijn:

- Met betrekking tot de eerste doelstelling: de faculteit concludeert op grond van de vergelijking met studiejaar 1998-1999 dat de combinatie van studiebegeleiding en bsa leidt tot een aanzienlijk hoger propedeuse rendement. Deze conclusie is wellicht wat voorbarig omdat het nog de vraag is welk percentage van de 60,5% studenten die door mogen gaan met de studie, nog zal afvallen en hoelang ze over het resterende deel van de studie zullen gaan doen.
- Met betrekking tot de tweede doelstelling: gezien het hogere percentage studenten die 28 of meer studiepunten hebben behaald, kan geconcludeerd worden dat de studenten meer uitgedaagd worden om in de propedeuse studieprestaties te leveren.
- Met betrekking tot de derde doelstelling: de faculteit concludeert dat het bsa zelfselectie stimuleert. De uitstroom wordt niet groter maar vindt op een eerder moment plaats. Deze conclusie wordt echter niet ondersteund door de kwantitatieve gegevens. In het studiejaar 1999-2000 is 7,5% van de studenten officieel gestopt (= zelfselectie), tegen 19% een jaar eerder.

4.6 Financiële ondersteuning studenten

De regeling financiële ondersteuning studenten die de universiteit heeft getroffen op grond van artikel 7.51 van de Wet op het Hoger onderwijs en het Wetenschappelijk onderzoek, biedt compensatie aan studenten die als gevolg van bijzondere omstandigheden niet voldoen aan de voortgangseisen van tempobeurs of prestatiebeurs eerste jaar, of die niet binnen de looptijd van het beursdeel van studiefinanciering afstuderen. Over het studiejaar 1998-1999 kregen 27 studenten compensatie voor de omzetting van de beurs in een lening (tempobeurs) en 15 voor het definitief worden van de lening (prestatiebeurs eerste jaar). Voor het studiejaar 1999-2000 kregen 63 studenten afstudeersteun en nog eens 8 studenten een individuele bestuursbeurs. Daarnaast keerde de universiteit aan een aantal studentenorganisaties een subsidie uit ter financiering van de beurzen voor hun bestuursleden.



5

HOOFDSTUK 5

Internationalisering

5.1 *Internationaal beleid*

Het versterken van 'de internationale gerichtheid van de EUR in al haar activiteiten' is een hoofddoelstelling in het strategisch beleidsplan (1999-2005) van de universiteit.⁵ In toenemende mate vindt wereldwijd samenwerking en uitwisseling plaats van studenten en wetenschappers. Met name waar het de kwaliteit van onderwijs en onderzoek betreft is internationale samenwerking onontbeerlijk geworden. De ontwikkeling van onderzoek en de presentatie ervan vinden in internationale context plaats. Om een aantal redenen is een internationale oriëntatie voor de Erasmus Universiteit Rotterdam van essentieel belang. Tegen deze achtergrond krijgt internationalisering van onderwijs en onderzoek op de EUR gestalte.

1. Voor het verrichten van (top)onderzoek is een permanente uitwisseling met buitenlandse onderzoekers noodzakelijk.
2. Uitwisseling met opleidingen van buitenlandse universiteiten vergroot de aantrekkelijkheid van het onderwijs aan de EUR.
3. Het leven van studenten wordt verrijkt door een verblijf in het buitenland of de ontmoeting met buitenlanders in het onderwijs aan de EUR. De voorbereiding van studenten op de (internationale) arbeidsmarkt en samenleving wordt er door bevorderd.
4. Een internationaal opererende universiteit is in staat zich aan te passen aan de voorwaarden en uitdagingen van de internationale economie, ontvangt internationale erkenning, en is beter in staat de beste studenten en onderzoekers wereldwijd aan te trekken.

5.2 *Internationalisation Quality Review*

Op 6 juli 1999 heeft het College van Bestuur besloten deel te nemen aan een Internationalisation Quality Review (IQR) van de CRE (Association of European Universities). Doel van de IQR is het laten evalueren van het internationaliseringsbeleid van de EUR. De IQR is wat betreft opzet en uitvoering vergelijkbaar met de Nederlandse visitaties:

1. de instelling schrijft een zelfevaluatie, in dit geval over internationaliseringsbeleid en -strategie;
2. een team van experts, het Peer Review Team (PRT), bezoekt de instelling.

In het jaar 2000 zijn de voorbereidingen voor de IQR getroffen. Alle faculteiten hebben een zelfstudie voor internationaliseringsbeleid geschreven en die voorts gebundeld in een eindrapport. De deans of International Affairs (contactpersonen voor internationalisering per faculteit) hebben hierbij een belangrijke rol gespeeld. Het bezoek van het Peer Review Team is gepland in de week van 23 april 2001.

5.3 *Internationale onderwijsontwikkeling*

Onderwijsontwikkeling

In september 2000 is de nieuwe Engelstalige opleiding Business Administration (BA) van start gegaan. Deze opleiding is een gezamenlijk initiatief van de faculteit der Bedrijfskunde en de faculteit der Economische Wetenschappen. Enkele kerngegevens van de opleiding zijn:

- 200 eerstejaarsstudenten;
- 50% internationale studenten;
- 43 nationaliteiten;
- gemiddelde leeftijd van 21 jaar.

De vijfjarige opleiding BA bestaat uit een driejarige bachelor en een tweejarige master. Afgestudeerden verkrijgen de titel Bachelor / Master of Science in Business Administration.

Overige nieuwe ontwikkelingen op het terrein van een internationaal onderwijsaanbod zullen gaan plaatsvinden in het kader van de invoering van een bachelor-master-systeem binnen de EUR. Gedacht wordt aan nieuwe Engelstalige masteropleidingen, zowel pre- als post-experience.

Studentenmobiliteit

De studentenmobiliteit is een belangrijk onderdeel van internationalisering in het initiële onderwijs. In 2000 is het aantal studenten dat een periode in het buitenland heeft gestudeerd licht gedaald. Met het oog op de daling van het aantal uitgaande studenten is er blijvende aandacht voor voorlichtingsactiviteiten, zoals de jaarlijkse voorlichtingsmarkt grenzeloos studeren.

De aantrekkelijkheid van de universiteit voor buitenlandse studenten is onverminderd hoog.

⁵ Strategisch plan EUR 1999-2005, pagina 8.

Tabel 1

Aantal ingeschreven studenten met een niet-Nederlandse nationaliteit (1 december 2000, CBS)

Herkomst	Aantal	Percentage
Europese Unie	230	27
Europa overig	93	11
Noord-Amerika	38	4
Indonesië	68	8
China	37	4
Overige	389	45
Totaal	855	100

Tabel 2

Aantal ingeschreven inkomende uitwisselingsstudenten per faculteit

Faculteit	Aantal	Percentage
Bedrijfskunde	106	23
Economische Wetenschappen	164	36
Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen	9	2
Historische en Kunstwetenschappen	8	2
Rechtsgeleerdheid	135	30
Sociale Wetenschappen	21	5
Wijsbegeerte	8	2
EUR	451	100

Tabel 3

Aantal uitgaande Erasmus/Socrates studenten per faculteit

Faculteit	95/96	96/97	97/98	98/99	99/00
Bedrijfskunde	65	38	38	46	49
Economische Wetenschappen	53	40	56	70	59
Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen	19	8	5	8	1
Historische en Kunstwetenschappen	22	10	5	10	2
Rechtsgeleerdheid	61	18	24	18	18
Sociale Wetenschappen	29	22	7	6	15
Wijsbegeerte	2	-	1	2	2
Algemeen	14				
EUR	265	136	136	160	146

5.4 Bachelor-mastersysteem en internationalisering

De invoering van een bachelor-mastersysteem in het hoger onderwijs ervaart de EUR als een kans om zich internationaal beter te kunnen profileren. Teneinde richting te geven aan het implementatieproces heeft het College van Bestuur in 2000 een invoeringskader vastgesteld. Een

van de elementen binnen dit kader is het – waar mogelijk – aanbieden van Engelstalige masters. Verwacht wordt dat met name in de masterfase het aantal buitenlandse studenten zal toenemen. Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 1.6.

5.5 Andere talen

De EUR organiseert al enkele jaren de EUR-talencursussen ter ondersteuning van de internationale mobiliteit. Het betreft hier zowel cursussen aan Rotterdamse studenten die een periode in het buitenland gaan studeren als aan buitenlandse studenten die onderwijs aan de EUR (gaan) volgen. De volgende taalcursussen zijn in het collegejaar 2000-2001 door de EUR verzorgd:

1. Spaans: 85 deelnemers (beginners- en vervolgcursus);
2. Frans: 14 deelnemers;
3. Duits: 14 deelnemers;
4. Italiaans: 10 deelnemers;
5. Nederlands:
 - Intensive Dutch Course: 75 deelnemers;
 - Beginners Course Dutch: 54 deelnemers;
 - Follow-up Course Dutch: 14 deelnemers.

5.6 Internationale onderwijsbeurzen

Tot 1999 heeft de EUR als organisatie niet deelgenomen aan internationale onderwijsbeurzen, afgezien van deelname aan een onderwijsbeurs in Brussel in de tweede helft van de jaren negentig. In het kader van de activiteiten rond 'Export hoger onderwijs in Azië' is de EUR in 2000 voor het eerst in Azië gepromoot tijdens student fairs in Taipeh (Taiwan), Jakarta en Surabaya (Indonesië). Dankzij de samenwerking met de Netherlands Organization for International Cooperation in Higher Education (NUFFIC) en de lokale kantoren die het Nederlands hoger onderwijs vertegenwoordigen (Netherlands Trade International Office respectievelijk Netherlands Education Centre) is deelname aan deze onderwijsbeurzen een succes geweest.

In het najaar is de voorbereiding van deelname aan onderwijsbeurzen in China in februari 2001 gestart. Het overleg daartoe wordt gekanaliseerd via het overlegplatform Netwerk Internationale Onderwijs Programma's onder voorzitterschap van prof.dr. W. Lammerts van Bueren.

5.7 *Facilitering internationale studenten*

Het aantal onderwijsprogramma's dat gericht is op een internationaal publiek groeit. Naarmate studenten en cursisten uit verder weg gelegen streken komen, is het lastiger om toegangspapieren voor Nederland te krijgen. De EUR kan in principe gebruikmaken van de zogenoemde korte procedure voor verstrekking van een Machtiging Voorlopig Verblijf (MVV, ofwel 'visum' in het spraakgebruik), doch daar is tot dusver terughoudend mee omgegaan, vanwege de financiële risico's die kleven aan de garantstelling van de instelling voor het betreffende individu. In 2000 is door het College van Bestuur besloten om toepassing van de korte procedure voor het afgeven van een MVV te verruimen voor studenten die via de kantoren in Jakarta (NEC) en Beijing (China Holland Education Foundation) bij de EUR zijn aangemeld. Deze kantoren stellen zich garant voor de betreffende studenten wat betreft beschikking over voldoende financiële middelen voor levensonderhoud en studiekosten voor de periode van studie in Nederland.

6

HOOFDSTUK 6

Personeelsbeleid

6.1 *Algemene ontwikkelingen*

Het jaar 2000 stond in het teken van het verder uitwerken en tot uitvoering brengen van het ziekteverzuimbeleid, het loopbaan- en mobiliteitsbeleid, alsmede het aanstellingsbeleid. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor een nieuw beloningenbeleid voor het wetenschappelijk personeel.

Belangrijk was ook het totstandkomen van de nieuwe CAO voor Nederlandse universiteiten. In het najaar is men tot een definitief akkoord gekomen. De CAO heeft een looptijd van 1 juni 2000 tot en met 31 mei 2002. Een belangrijke afspraak in de CAO betreft een salarisverhoging van 7% over de looptijd van de CAO. Voor aio's is tot een aanmerkelijke verhoging van het salaris besloten; deze kan oplopen tot 25%. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de invoering van een keuzemodel arbeidsvoorwaarden. In dit model kunnen medewerkers kiezen voor het sparen van vrije tijd of het omzetten van vrije dagen in geld. De invoering van een keuzemodel zal in 2001 nog het nodige voorbereidingswerk vergen.

De sterke groei in de werkgelegenheid en het beperkte aanbod van werkzoekenden heeft tot een overspannen arbeidsmarktsituatie geleid. Met name de arbeidsmarkt voor hoog opgeleiden is uiterst krap, wat voor de universitaire sector zorgwekkend is. Het verschil tussen salarissen van universitaire instellingen en het bedrijfsleven maakt het voor de universiteiten steeds moeilijker personeel te werven en te behouden.

Binnen de EUR is de krapte op de arbeidsmarkt merkbaar bij zowel de werving van het wetenschappelijk personeel als het ondersteunend en beheerspersoneel.

6.2 *Personeelsbeleid*

Loopbaan- en mobiliteitsbeleid

In 2000 is met de medezeggenschapsorganen overeenstemming bereikt over het loopbaan- en mobiliteitsbeleid. Het loopbaan- en mobiliteitsbeleid is gericht op het vergroten van de inzetbaarheid van alle medewerkers. Uitgangspunt is dat iedere medewerker periodiek van functie kan wisselen. Om de vijf jaar wordt in een loopbaan- en mobiliteitsbeleid gesprek een beslissing genomen over de verdere invulling van de loopbaan. Het loopbaan- en mobiliteitsbeleid wordt mogelijk door het loslaten van de koppeling tussen de aard van het dienstverband en de te vervullen

functie. Met andere woorden: medewerkers met een dienstverband voor onbepaalde tijd worden voor vijf jaar in één functie aangesteld.

Het loopbaan- en mobiliteitsbeleid is in beginsel van toepassing op alle nieuw in dienst te nemen medewerkers. In de advertentieteksten voor vacatures is melding gemaakt van het mobiliteitsbeleid. De huidige medewerkers kunnen op vrijwillige basis deelnemen. Door middel van een brochure zullen de medewerkers over het beleid worden ingelicht.

Doelstelling is om ten minste tussen 15% en 25% van de nieuwe medewerkers, na een periode van vijf jaar in één functie, daadwerkelijk van functie te laten wisselen.

Functieroulatie

In 2000 zijn voorbereidingen getroffen voor de invoering van een project Functieroulatie. Doel van het project is het stimuleren van mobiliteit door een groot aantal medewerkers van het ondersteunend en beheerspersoneel (obp) de mogelijkheid te bieden van functie te veranderen. Vooralsnog wordt het project in de vorm van een pilot uitgevoerd bij het Bureau van de Universiteit, de Universiteitsbibliotheek, het instituut Beleid en Management Gezondheidszorg en de faculteiten der Sociale Wetenschappen, Historische en Kunstwetenschappen en Wijsbegeerte. Op termijn zal deelname aan het project ook voor het obp van de overige faculteiten mogelijk zijn.

Aanstellingsbeleid

In het afgelopen jaar is een aanvang gemaakt met de invoering van het nieuwe aanstellingsbeleid. Doelstelling van dit beleid is het bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de instroom. Hiertoe zijn de volgende twee instrumenten ingevoerd:

- gedragsgerichte interviewtechniek: deze gesprekstechniek is erop gericht om in selectiegesprekken de kandidaat te vragen naar concreet vertoond gedrag uit het verleden in plaats van mogelijk gedrag in de toekomst. Dit heeft een hogere voorspellende waarde voor gedrag in de toekomst;
- assessment: voor structurele functies boven schaal 10 wordt, alvorens een kandidaat wordt aangesteld, een assessment uitgevoerd bij een extern bureau. Door middel van een assessment wordt de kandidaat objectief beoordeeld op, voor de functie relevante, competenties.

Een aantal leidinggevenden en personeelsfunctionarissen heeft in 2000 de cursus 'Gedragsgericht interviewen'

gevolgd om bovengenoemde gesprekstechniek toe te kunnen passen in selectiegesprekken. Ook is in deze cursus aandacht besteed aan de inhoud en toegevoegde waarde van assessments. Ook in 2001 staat een aantal cursussen gepland.

Beloningenbeleid voor wetenschappelijk personeel

Een aantrekkelijk beloningsstelsel voor wetenschappelijk personeel is belangrijk, gelet op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, de concurrentie met het bedrijfsleven en de andere instellingen voor hoger onderwijs. In 2000 is met het oog hierop een voorstel gedaan voor een nieuw beloningenbeleid voor wetenschappelijk personeel (WP). Het nieuwe beleid is gericht op een herziening van het huidige beloningsstelsel, zodat goede prestaties adequaat beloond worden en het leveren van prestaties ook aantrekkelijk blijft voor medewerkers die aan het maximum van hun schaal zitten.

Een van de belangrijkste wijzigingen in het beleid is het hogere aanvangssalaris voor de functies UD en UHD (respectievelijk 11 en 14), alsmede de mogelijkheid van een uitlooschaal, namelijk schaal 13 en 15. Deze laatste schalen worden slechts toegekend aan medewerkers, indien de facultair op te richten commissie loopbaanbeleid WP van mening is dat betreffende persoon voldoet aan gestelde kwalificaties.

In- en doorstroom binnen functies is in dit nieuwe beleid afhankelijk van prestaties en het hebben van kwalificaties. Er zijn drie soorten kwalificaties te onderscheiden: onderzoekskwalificatie, onderwijskwalificatie en managementkwalificatie. Na overeenstemming over het beleid met de medezeggenschapsorganen, zal in 2001 aan deze kwalificaties decentraal inhoud worden gegeven. Decentraal wordt verder nog een regeling voor de commissie loopbaanbeleid WP uitgewerkt, als ook de functietyperingen U(H)D en hoogleraar.

Ziekteverzuimbeleid

Er is in 2000 veel tijd besteed aan de invoering van het ziekteverzuimbeleid. Het beleid is gericht op actieve en preventieve verzuimbeheersing. Doelstelling van het beleid is te komen tot:

- het vaststellen van het werkelijke verzuimpercentage;
- het inzichtelijk maken van het percentage beïnvloedbaar verzuim;
- het substantieel terugbrengen van een percentage beïnvloedbaar ziekteverzuim.

Om inzicht te krijgen in de werkelijke verzuimcijfers is decentraal een heldere ziek- en herstelmeldingsprocedure ingevoerd. Deze procedure is tezamen met een brochure Ziekteverzuim onder alle medewerkers verspreid om te benadrukken dat het melden en registreren van verzuim de basis vormt voor een actief verzuimbeleid.

Bij het verkrijgen van gegevens over het percentage beïnvloedbaar verzuim wordt gebruikgemaakt van de diensten van Maetis. Daarnaast ontvangen medewerkers, die langer dan zeven dagen ziek zijn, een formulier waarop ze kunnen aangeven in hoeverre de oorzaken van het verzuim liggen in het werk. Indien noodzakelijk wordt direct actie ondernomen.

Begin 2001 zal per organisatieonderdeel een nulmeting worden uitgevoerd. De nulmeting zal informatie bevatten over verzuimcijfers, het percentage beïnvloedbaar verzuim, alsmede de acties die worden ondernomen of reeds hebben plaatsgevonden om het beïnvloedbare verzuim te reduceren.

Leidinggevend zijn verantwoordelijk voor de verzuimbegeleiding op hun afdeling. Een cursus Ziekteverzuim zal het komende jaar worden georganiseerd om leidinggevend effectief om te leren gaan met ziekteverzuim. In de cursus zal worden ingegaan op de signalering en aanpak van ziekteverzuim. Daarnaast zullen gespreksvaardigheden worden getraind.

6.3 Arbeidsvoorwaardengelden

In 2000 is besloten de arbeidsvoorwaardengelden 2001, in combinatie met het door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen ter beschikking gestelde budget voor versterking van het loopbaanperspectief voor jonge onderzoekers, onder meer als volgt in te zetten:

- Reiskosten:
per 1 januari 2001 ontvangen tijdelijke medewerkers woonachtig buiten Rotterdam een tegemoetkoming in reiskosten gedurende de eerste drie jaar van hun dienstverband. Aio's ontvangen de tegemoetkoming gedurende de gehele duur van hun dienstverband als aio;
- Cursus Basisdidactiek:
de cursus Basisdidactiek van het OECR (voor aio's) wordt centraal gefinancierd;

- Hogere aanvangsschaal functie Universitair Docent: de EUR heeft de aanvangsinschaling van een aio die wordt benoemd tot Universitair Docent verhoogd van schaal 10 naar schaal 11. Deze maatregel draagt bij aan de verbetering van het loopbaanperspectief en is gericht op het behoud van talent.
- Corporate spirit: in het kader van het project corporate spirit zal een activiteitenprogramma worden ontwikkeld.

6.4 *Keuzemodel arbeidsvoorwaarden*

In de nieuwe CAO Nederlandse universiteiten wordt een keuzemodel voor arbeidsvoorwaarden geïntroduceerd. De Vereniging van Nederlandse Universiteiten heeft in overleg met de vakbonden besloten dat de nieuwe regeling uiterlijk 1 januari 2002 moet zijn ingevoerd.

Het keuzemodel geeft de medewerker invloed bij de vaststelling van het voor hem of haar geldende arbeidsvoorwaardenpakket. Hierdoor wordt het mogelijk bepaalde arbeidsvoorwaarden om te ruilen voor andere: bijvoorbeeld salaris voor meer vrije tijd of andersom. Ook bestaat de mogelijkheid om een deel van het brutosalaris te gebruiken voor bijvoorbeeld de bekostiging van kinderopvang.

Omdat de te maken keuzes gevolgen kunnen hebben voor de sociale zekerheid en er daarnaast rekening gehouden dient te worden met belastingtechnische consequenties en de opbouw van pensioen, heeft het College van Bestuur besloten om dit keuzemodel gedegen voor te bereiden en eerst per voornoemde datum bij de EUR in te voeren. Tevens zal onderzocht worden op welke wijze het administratieve proces op een adequate wijze vorm kan krijgen. In het najaar van 2001 zal iedere medewerker een keuze kunnen bepalen waarbij per keuzemogelijkheid de consequenties zullen worden vermeld.

6.5 *Collectieve ziektekostenverzekering*

In het najaar van 2000 is besloten om per 1 januari 2001 van collectieve ziektekostenverzekeraar te veranderen. Dit besluit is genomen omdat Zilveren Kruis Achmea een in verhouding gunstiger ziektekostencontract aanbodde dan de OHRA. De verschillen waren met name te vinden in een aantal financiële aspecten.

6.6 *ARBO*

In 2000 is Maetis gestart met het houden van een Risico-inventarisatie en -evaluatie (RIE). Bij alle organisatie-onderdelen is een organisatie- en gebouwen-RIE uitgevoerd. Hiervan is het gedeelte 'gebouwen' in het najaar zo goed als afgerond. De resultaten zullen in het begin van 2001 aan de beheerders worden uitgereikt, waarna gestart kan worden met het opstellen van actieplannen. Uit de eerste resultaten van de organisatie-RIE bleek de noodzaak voor een vervolgonderzoek met betrekking tot de welzijnscomponent. Maetis heeft bij de uitvoering van de welzijns-RIE gebruikgemaakt van de (gecertificeerde) VBA-methode. Resultaten hiervan worden begin 2001 verwacht.

6.7 *EUR-beleid tegen seksuele intimidatie, agressie en geweld*

De VSNU heeft in het kader van de CAO Nederlandse universiteiten een gedragscode ter voorkoming van seksuele intimidatie, agressie en geweld opgesteld. In verband hiermee heeft de EUR in 1999 een nieuwe klachtenprocedure opgesteld. Aan de hand van de gedragscode en de nieuwe klachtenprocedure is in 2000 een brochure 'EUR-beleid tegen seksuele intimidatie, agressie en geweld' geschreven. Deze brochure wordt in 2001 uitgereikt aan alle (nieuwe) medewerkers en studenten.

6.8 *Pe3O-informatiesysteem*

Door de groeiende vraag naar managementinformatie op het P&O-terrein is in 1999 een onderzoek gestart naar het huidige P&O-informatiesysteem (PEINSY). Uit dat onderzoek bleek dat PEINSY minder geschikt is om aan deze (veranderende) informatiebehoefte tegemoet te komen. Die conclusie heeft in 2000 geleid tot de beslissing om een nieuw systeem aan te schaffen. Gekozen is voor SAP HR. Begin oktober is gestart met de inrichting van het nieuwe systeem. Naar verwachting zal het nieuwe P&O-informatiesysteem eind 2001 worden geïmplementeerd.

6.9 *Communicatie*

Om de communicatie naar de medewerkers over het personeelsbeleid te professionaliseren is het directoraat Personeel & Organisatie in 2001 gestart met het uitbrengen van een reeks brochures. De brochure Ziekteverzuim is halverwege 2000 onder de medewerkers verspreid. Begin 2001 zal de brochure Loopbaan- en mobiliteitsbeleid verschijnen.

6.10 *Reorganisaties*

De volgende reorganisaties hebben in 2000 hun beslag gekregen:

- Centrale Instrumentele Dienst (CID) (FGG)
In 2000 is verdere invulling gegeven aan de in 1999 voorgenomen reorganisatie van de CID. De reorganisatie was gericht op het reduceren van het aantal hiërarchische lagen in de organisatie en verbeteren van de productiviteit. De nadruk in de werkzaamheden moest komen te liggen op de denk- en ontwerpfase en minder op de uitvoering. Onderhoudswerkzaamheden behoren niet meer tot het takenpakket van het nieuwe CID. Deze reorganisatie had voor een aantal medewerkers personele consequenties. Uiteindelijk is voor alle medewerkers een aanvaardbare oplossing gevonden, hetzij met een regeling, hetzij via een herplaatsing.
- Overgang personeel Accountancy, Administratieve organisatie en Bestuurlijke informatiekunde (ACAB/FEW) naar EURAC BV
In 2000 is de overplaatsing van personeel van ACAB naar de Erasmus Holding B.V. voltooid. De personeelsleden zijn in dienst gekomen van EURAC B.V. Eventuele (nadelige) afwijkingen in arbeidsvoorwaarden zijn met behulp van regelingen gecompenseerd.
- Reorganisatie directoraat Informatievoorziening en Automatisering (DIA)
Naar aanleiding van een onderzoek naar de effectiviteit en efficiëntie op de afdeling DIA is een voorstel gedaan voor verandering van werkwijze. Dit heeft tot een herschikking van afdelingen, functies en taken geleid. Deze reorganisatie heeft niet tot gedwongen ontslagen geleid en is in 2000 afgerond.

- Overname van het Social Research Methodology Documentation Centre (SRM) door het Nederlands Instituut voor Wetenschappelijke Informatiediensten (NIWI)

In het voorgaande jaar heeft de Universiteitsbibliotheek aangegeven de werkzaamheden van het SRM over te willen hevelen naar het NIWI. Omdat slechts een gedeelte van de personeelsleden in dienst wilde treden bij het NIWI, is voor het overige personeel een herplaatsings-traject gestart.

6.11 *Bureau Mobiliteit, Training en Opleiding*

Binnen Bureau Mobiliteit, Training en Opleiding is een aantal taken ondergebracht in het kader van het mobiliteitsbeleid. Naast loopbaanadvies en het verkorte loopbaanadvies voor tijdelijke medewerkers met een aanstelling van meer dan twee jaar, wordt een cursusprogramma ontwikkeld en EUR-breed aangeboden. Incidenteel worden adviezen gegeven met betrekking tot individuele training- en opleidingsvragen. Tevens wordt het vacaturebeheer bij MT&O uitgevoerd, met daarbij de opdrachtverwerking van het publiceren van vacatures, zowel intern als extern.

Het aantal ingeschreven kandidaten bedroeg op 1 januari 2000 103 medewerkers (68 OBP en 35 WP), gedurende het jaar zijn daar 222 (86 OBP en 136 WP) inschrijvingen bijgekomen. In de loop van 2000 zijn 270 (112 OBP en 158 WP) dossiers afgesloten.

Van 181 kandidaten is bekend dat zij zich voldoende toegerust vinden om hun loopbaan verder zelf vorm te geven. Van 89 kandidaten is bekend dat zij een andere functie intern (35) of extern (48) vervullen of waarvan het contract is verlengd (6).

MT&O is in 2000 betrokken geweest bij drie reorganisaties: de afronding van de reorganisatie van FEW, de opheffing van SRM en de inkrimping van CID binnen FGG.

In drie gevallen is het ontslag geëffectueerd. Met negen medewerkers is een ander dienstverband binnen de eigen faculteit of afdeling aangegaan en voor drie medewerkers zijn interne afspraken gemaakt. Vier medewerkers hebben extern een andere functie gevonden.

Er zijn zes herplaatsingskandidaten met andere reden dan reorganisatie binnen MT&O begeleid. Vier daarvan hebben extern een andere functie aanvaard. Bij twee is het ontslag geëffectueerd.

Er zijn 282 vacatures gemeld bij MT&O. Het merendeel daarvan is op de vacaturesite gepubliceerd en is meestal ook in advertentievorm in landelijke dagbladen/regionale bladen en vakliteratuur verschenen.

6.12 Beloningen en arbeidsmarkttoelage

Aan medewerkers die goed of zeer goed hebben gefunctioneerd kan een extra beloning worden toegekend in de vorm van een gratificatie, een extra periodiek of functioneringstoelage. In 2000 is aan 593 medewerkers een extra beloning toegekend.

Beloningen

Toekenning	Aantal personen
Gratificatie	453
Extra periodiek	89
Functioneringstoelage	50
Totaal	593

Arbeidsmarkttoelagen worden verstrekt aan medewerkers die voor de EUR behouden moeten blijven. In 2000 is aan 98 personen een dergelijke toelage verstrekt, in totaal voor een bedrag van f 600.162,-. Een verschil van f 100.000,- met vorig jaar, te verklaren uit de huidige krapte op de arbeidsmarkt voor hoogopgeleiden. Met name het aantal wp'ers die een arbeidsmarkttoelage hebben ontvangen is gestegen.

Arbeidsmarkttoelagen

Sectoren	Aantal personen	Percentages
Financieel-economisch	12	12,2
Automatisering	10	10,2
Wetenschappelijk	47	48,0
Overig	29	29,6
Totaal	98	100

6.13 Ziekteverzuimcijfers

Het ziekteverzuimpercentage over het jaar 2000 was 3,49% ten opzichte van 3,30% in 1999. Een lichte stijging dus. De gemiddelde ziekteduur is daarentegen gedaald van 20,5 naar 16,0 dagen. In het afgelopen jaar werden 9 medewerkers arbeidsongeschikt, waarvan 7 gedeeltelijk.

Ziekteverzuimpercentage

Personeelscategorie	Percentage
WP	2,15
OBP	5,42
WP & OBP	3,49

Gemiddelde ziekteduur in dagen ⁶

Personeelscategorie	Duur
WP	18,61
OBP	14,90
WP & OBP	16,00

Ziekmeldingsfrequentie ⁷

Personeelscategorie	Gevallen per 100 medewerkers
WP	38,87
OBP	119,03
WP & OBP	71,73

Percentage niet ziek ⁸

Personeelscategorie	Niet ziek per 100 medewerkers
WP	68,00
OBP	67,13
WP & OBP	67,65

Arbeidsongeschikt

Aantal	Volledig	Gedeeltelijk
9	2	7

⁶ De gemiddelde ziekteduur in dagen is berekend aan de hand van de in 2000 beëindigde ziektegevallen, zonder verrekening van verlofdagen of deeltijdfactor

⁷ Ziekmeldingsfrequentie: het aantal in 2000 begonnen ziektegevallen per 100 medewerkers

⁸ Percentage niet ziek: het aantal medewerkers per 100 dat niet ziek is gemeld

6.14 Personeelscijfers

Omvang van het personeelsbestand

In 2000 nam het aantal personen in dienst van de EUR toe van 3320 op 31 december 1999 tot 3436 personen op 31 december 2000. Een stijging van ongeveer 3,5%. Het

aantal volledige arbeidsplaatsen nam toe met 3,2% van 2652 fte naar 2736 fte. De groei in werkgelegenheid had met name betrekking op het wetenschappelijk personeel (WP), dit nam toe met 69 fte. Het aantal fte onder het ondersteunend en beheerspersoneel nam toe met 15.

Totaal aantal volledige arbeidsplaatsen (peildatum 31 december 2000)

		hl	uhd	ud	overig wp	aio	stud.ass.	obp	totaal
BvdU + UB	Mannen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	240,7	240,7
	Vrouwen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	149,9	149,9
	Totaal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	390,6	390,6
FHKW	Mannen	6,3	4,0	14,6	7,2	1,8	0,9	2,0	36,9
	Vrouwen	1,3	1,0	4,2	6,1	1,0	2,1	7,7	23,4
	Totaal	7,6	5,0	18,8	13,3	2,8	3,0	9,7	60,3
FW	Mannen	3,4	0,2	11,7	6,0	3,8	1,2	1,5	27,8
	Vrouwen	0,0	0,0	1,1	2,7	1,0	1,3	2,6	8,7
	Totaal	3,4	0,2	12,8	8,7	4,8	2,5	4,1	36,5
FB	Mannen	20,6	26,2	34,5	17,2	26,4	12,7	24,7	162,3
	Vrouwen	1,0	0,2	8,5	2,0	11,0	10,0	52,8	85,3
	Totaal	21,6	26,4	43,0	19,2	37,4	22,7	77,5	247,6
FR	Mannen	22,4	18,6	32,8	12,8	13,8	7,5	17,5	125,5
	Vrouwen	1,2	4,6	16,3	8,0	11,4	12,9	43,4	97,9
	Totaal	23,6	23,2	49,1	20,8	25,2	20,4	60,9	223,4
FGG	Mannen	63,5	53,2	72,9	148,8	83,0	1,5	232,6	655,5
	Vrouwen	0,8	9,3	20,9	124,2	120,1	0,4	296,3	572,0
	Totaal	64,3	62,5	93,8	273,0	203,1	1,9	528,9	1.227,5
iBMG	Mannen	3,5	7,4	9,1	16,5	2,0	1,8	1,1	41,5
	Vrouwen	0,0	0,2	5,6	16,9	5,3	3,9	11,8	43,6
	Totaal	3,5	7,6	14,7	33,4	7,3	5,7	12,9	85,1
FSW	Mannen	13,8	12,6	19,1	11,3	13,0	4,0	3,8	77,6
	Vrouwen	0,7	0,0	2,4	4,3	6,5	2,9	20,1	36,9
	Totaal	14,5	12,6	21,5	15,6	19,5	6,9	23,9	114,5
FEW	Mannen	28,4	36,0	56,6	48,7	41,8	15,2	26,7	253,5
	Vrouwen	0,7	0,5	9,0	16,5	10,0	8,6	51,5	96,8
	Totaal	29,1	36,5	65,6	65,2	51,8	23,8	78,2	350,3
Totaal	Mannen	161,9	158,2	251,4	268,6	185,6	44,8	550,7	1.621,2
	Vrouwen	5,7	15,9	67,9	180,6	166,3	42,0	636,0	1.114,5
	Totaal	167,6	174,1	319,3	449,2	351,9	86,8	1.186,7	2.735,7

6. PERSONEELSBELEID

Vrouwen

Op 31 december 1999 waren er 1380 vrouwen in dienst van de EUR. Dit bedroeg 41,5% van het totale personeelsbestand. In 2000 is het aantal vrouwen toegenomen met 82 personen. Deze toename betekent dat het aandeel vrouwen binnen de EUR is opgelopen naar 42,8%.

Het aandeel van het WP onder vrouwen is ongeveer gelijk aan dat van het OBP.

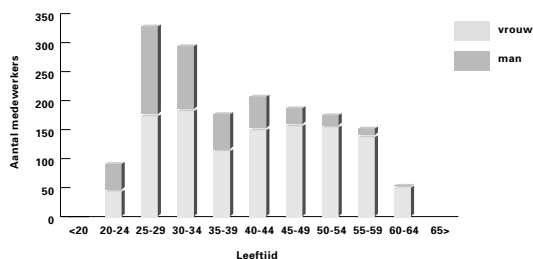
Het aantal vrouwelijke hoogleraren steeg met drie personen (totaal negen personen, 5,7 fte). Ten opzicht van 1999 is het aantal UHD's met één persoon en het aantal UD's eveneens met één persoon toegenomen.

Aan vier vrouwelijke UD's heeft het NWO, in het kader van het ASPASIA-project, een subsidie toegekend. De vier UD's zijn benoemd tot UHD en hun onderzoek wordt gefinancierd door NWO.

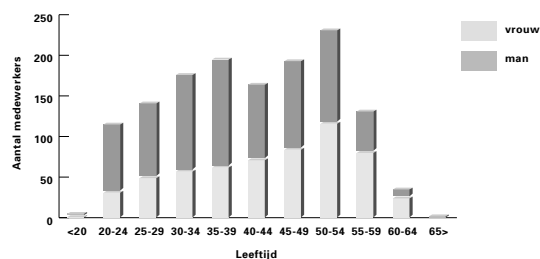
Totaal aantal personen (peildatum 31 december 2000)

		hl	uhd	ud	overig wp	aio	stud.ass.	obp	totaal
BvdU + UB	Mannen	0	0	0	0	0	0	258	258
	Vrouwen	0	0	0	0	0	0	198	198
	Totaal	0	0	0	0	0	0	456	456
FHKW	Mannen	7	4	18	11	2	3	3	48
	Vrouwen	2	1	5	9	1	7	9	34
	Totaal	9	5	23	20	3	10	12	82
FW	Mannen	4	1	14	10	4	5	2	40
	Vrouwen	0	0	2	3	1	5	3	14
	Totaal	4	1	16	13	5	10	5	54
FB	Mannen	29	33	41	21	27	48	26	225
	Vrouwen	1	1	10	2	11	36	63	124
	Totaal	30	34	51	23	38	84	89	349
FR	Mannen	32	19	43	18	14	25	21	172
	Vrouwen	2	7	21	11	12	41	56	150
	Totaal	34	26	64	29	26	66	77	322
FGG	Mannen	67	56	85	172	83	5	252	720
	Vrouwen	1	10	27	154	121	1	376	690
	Totaal	68	66	112	326	204	6	628	1.410
iBMG	Mannen	5	8	10	22	2	5	2	54
	Vrouwen	0	1	6	23	6	13	14	63
	Totaal	5	9	16	45	8	18	16	117
FSW	Mannen	17	13	22	15	13	13	5	98
	Vrouwen	2	0	3	5	8	11	24	53
	Totaal	19	13	25	20	21	24	29	151
FEW	Mannen	42	43	70	64	43	58	30	350
	Vrouwen	1	1	13	23	10	29	68	145
	Totaal	43	44	83	87	53	87	98	495
TOTAAL	Mannen	203	177	303	333	188	162	599	1.965
	Vrouwen	9	21	87	230	170	143	811	1.471
	Totaal EUR	212	198	390	563	358	305	1.410	3.436

Leeftijdsopbouw Wetenschappelijk Personeel (exclusief student-assistenten)



Leeftijdsopbouw Ondersteunend en Beheerspersoneel



In bovenstaande grafiek staat de leeftijdsopbouw van het personeel van de EUR weergegeven. De piek bij het WP wordt veroorzaakt door de aio's. Voor het overige vertoont de opbouw een geleidelijk patroon, met een lichte stijging bij de leeftijdscategorie 50-54 jaar. Deze stijging is te herleiden naar het OBP. In zijn totaliteit vertoont de leeftijdsopbouw geen verontrustend beeld in het licht van de landelijke tendens van vergrijzing. Dit neemt niet weg dat, met het oog op de huidige krapte op de arbeidsmarkt voor hoogopgeleiden en de mogelijkheden van vervroegd pensioen, de personeelsplanning een punt van aandacht blijft.

Flexibele arbeid

In 2000 is veel gebruikgemaakt van flexibel personeel; oproepkrachten voor de incidentele werkzaamheden, uitzendkrachten voor de wat langere termijn, soms met uitzicht op een dienstverband bij de EUR. In de zomer is gestart met een offerteronde voor uitzendbureaus. Naar aanleiding van deze offerteronde is het contract met Tempo-team verlengd. Door de intentie uit te spreken alle aanvragen bij Tempo-team uit te zetten, zijn scherpe prijsafspraken gemaakt. Daarnaast heeft Tempo-team een inhouse-vestiging geopend om zo de bereikbaarheid en communicatie te optimaliseren.



HOOFDSTUK 7

Huisvesting, materieel en milieu

7.1 Huisvesting

Het jaar 2000 was op het gebied van de huisvesting een relatief rustig jaar, in die zin dat er geen ingrijpende (ver)bouwprojecten plaatsvonden.

Het ruimtebestand van de universiteit per 1 januari 2001 vertoont in m² netto functioneel daarom geen schokkende afwijkingen ten opzichte van dat per 1 januari 2000.

Ruimtebestand EUR per 1 januari 1999, 2000 en 2001 in m²
netto-functioneel

	1999	2000	2001
Woudestein	70.115	77.281	77.288
Hoboken	54.731	54.643	54.591
Totaal	124.846	131.924	131.879

Van de gebouwen, die gerekend worden tot het complex Woudestein, is circa 19.350 m² functioneel netto, eigendom van Erasmus Beleggingen B.V., terwijl circa 5.750 m², functioneel netto aan sportfaciliteiten wordt geëxploiteerd door de Stichting Studentenvoorzieningen Rotterdam. Als gevolg van de totstandkoming van het EMCR wordt nagedacht over het toekomstige economische eigendom van het complex Hoboken. Er kunnen nu nog geen uitspraken over worden gedaan.

Op Woudestein wordt als gevolg van de komst van nieuwe opleidingen en de huidige huisvestingssituatie van de faculteit der Bedrijfskunde gewerkt aan nieuwbouwplannen. Het ligt in de bedoeling om eventuele nieuwbouw per 1 september 2004 in gebruik te nemen.

7.2 Veiligheid, arbeidsomstandigheden en milieu

De zorg voor veiligheid, arbeidsomstandigheden en milieu is bij de universiteit geïntegreerd in het totale instellingsbeleid. Deze zorg wordt uitgevoerd door de volgende diensten.

1. Maetis Arbo (gecertificeerde externe Arbo-dienst)
2. AVM (sector Arbo, Veiligheid en Milieu)
3. Biologisch veiligheidsfunctionaris (BVF)
4. Stralings Beschermingsdienst (SBD)
5. De bedrijfshulpverlening (BHV)

Ad 1 Maetis Arbo

Maetis Arbo voert de volgende (wettelijke) taken uit. In de eerste plaats worden, in samenwerking met de interne dienst en de Arbo- en Milieucontactpersonen (AMK'ers), risico-inventarisaties en -evaluaties (RI&E) uitgevoerd en opgesteld. In de tweede plaats heeft Maetis Arbo een rol in de begeleiding van zieke werknemers. In de derde plaats voeren zij periodiek het arbeidsgezondheidskundig onderzoek uit. In de vierde plaats verzorgt Maetis Arbo het arbeidsomstandighedensprekkuur. Tot slot, in de vijfde plaats, verzorgt zij (aanstellings)keuringen en vaccinaties.

Ad 2 AVM

De sector AVM is een universitaire dienst die, zowel organisatorisch als wat betreft de huisvesting, geplaatst is binnen het bureau van de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen.

In het verslagjaar is deze sector formatief op sterkte gebracht en bestaat thans uit 5,5 formatieplaatsen. AVM voert alle taken uit op het gebied van de zorg voor veiligheid, arbeidsomstandigheden en milieu, voorzover deze niet door de andere partijen worden uitgevoerd. Het betreft onder meer de veiligheid ten aanzien van het werken met chemicaliën, het binnenklimaat, asbest en beeldschermwerk. Daarnaast coördineert AVM de inbreng van de diverse betrokken diensten en deskundigen. De nadruk ligt op de onafhankelijke advisering van alle betrokkenen, zowel van bestuurders en medezeggenschapsorganen als van medewerkers en studenten.

Ad 3 en 4 Biologisch veiligheidsfunctionaris (BVF) en Stralings Beschermingsdienst (SBD)

De biologisch veiligheidsfunctionarissen houden het wettelijke verplichte toezicht op het werken met genetisch gemodificeerde organismen. De stralingsbeschermingsdienst houdt het wettelijk verplichte toezicht op de stralingsveiligheid. Daarnaast voeren deze deskundigen andere taken uit die noodzakelijk zijn, zoals het geven en coördineren van voorlichting en onderricht, het opstellen van procedures, het bijhouden van administraties en het verlenen van interne toestemmingen.

Ad 5 De bedrijfshulpverlening

De coördinatie van de bedrijfshulpverlening (BHV) is ondergebracht bij het directoraat Materieel-, Technisch en (gebouwen)Beheer. De betreffende medewerker verzorgt voor beide complexen, Woudestein en Hoboken, de voor de BHV-organisatie benodigde opleidingen,

oefeningen en herhalingslessen. Tevens verzorgt deze medewerker de EHBO-opleidingen voor afdelingsmedewerkers. Daarnaast houdt de medewerker zich, vooral op Hoboken, bezig met preventief toezicht. Op Woudestein wordt dit verzorgd door de Technische Dienst in samenwerking met de Beveiligingsdienst.

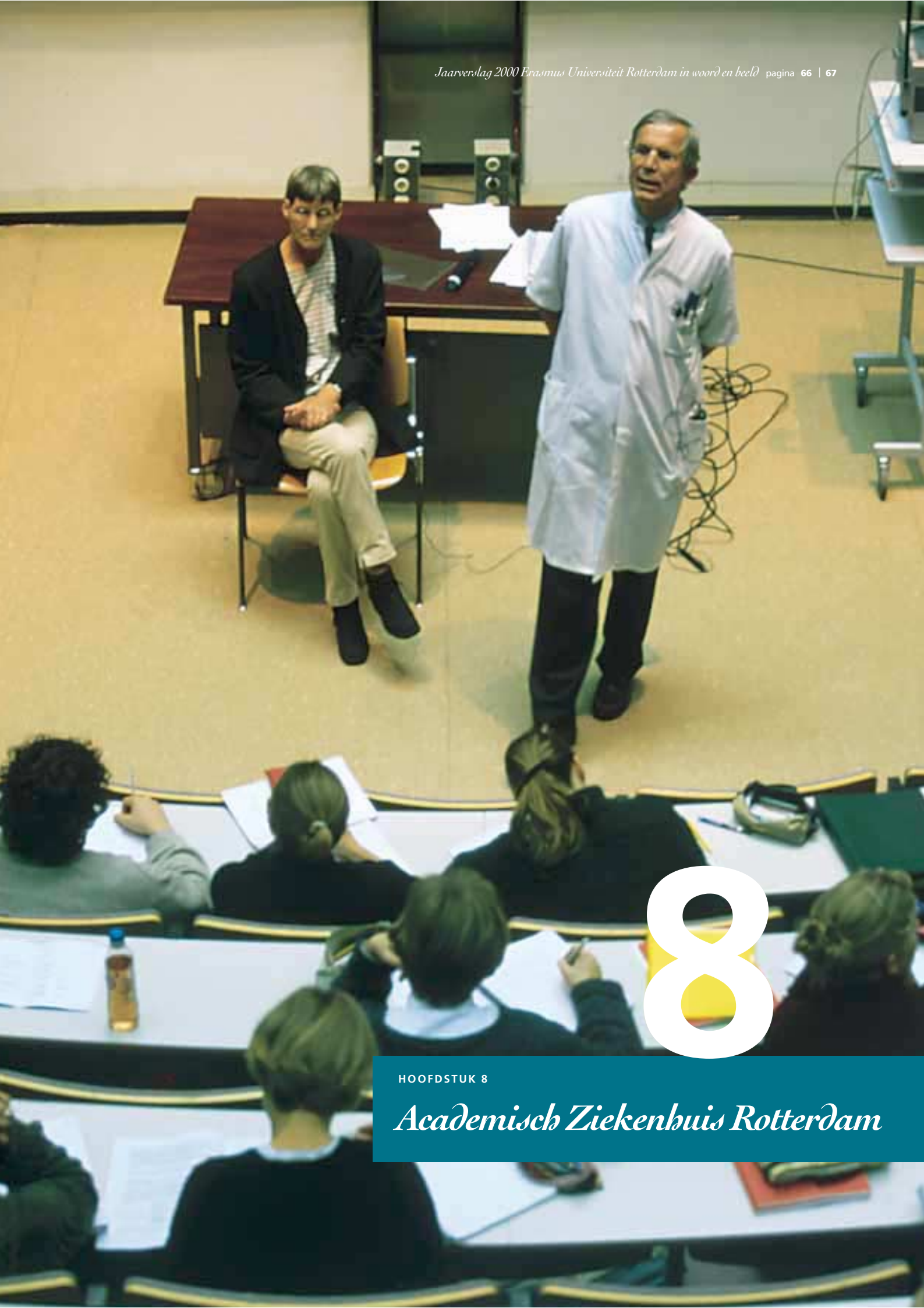
Ten behoeve van het functioneren van het calamiteiten- en ontruimingsplan, alsmede het vergroten van de bekendheid en herkenbaarheid van de plannen bij de gebruikers van de complexen, worden jaarlijks ontruimingsoefeningen in de gebouwen van de Erasmus Universiteit Rotterdam gehouden, waar iedereen aan moet deelnemen.

In 2000 is, in samenwerking met de AMK'ers, zowel op het Hoboken- als het Woudesteincomplex, een aantal RI&E's afgerond.

Het milieuzorgsysteem in het Hobokencomplex is verder geïmplementeerd. Met name is aandacht besteed aan het chemicaliënbeheersysteem. Het totale zorgsysteem is uitgebreid doordat de energiebesparingsprocedures erin werden ondergebracht.

Voor de uitgevoerde RI&E's zullen in 2001 plannen van aanpak gemaakt worden, waarmee een systematische aanpak van de Arbozorg gewaarborgd is.

Voorts zal het milieuzorgsysteem verder worden uitgebouwd. Door de AVM zal de afstemming met de diverse betrokkenen en diensten worden verbeterd.



HOOFDSTUK 8

Academisch Ziekenhuis Rotterdam

8.1 EMCR

De planvorming met betrekking tot de integratie van de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (FGG) en het Academisch Ziekenhuis Rotterdam (AZR) in het Erasmus *universitair* Medisch Centrum Rotterdam (EMCR) is in het verslagjaar met kracht voortgezet. Een beknopt overzicht van de in de eerste fase bereikte resultaten luidt als volgt:

- vorming van één Raad van Toezicht voor zowel de EUR als het EMCR;
- inrichting en samenstelling van de RvB van het EMCR. Deze raad is per 1 september 2000 gaan functioneren;
- afstemming van het beleid van het EMCR met de EUR vindt plaats in het gemeenschappelijk beleidsorgaan (GBO). De samenstelling van het GBO zal worden aangepast;
- inrichting van een beheersorganisatie waarin de RvB van het EMCR de bevoegdheden van de RvB van het AZR, de decaan van de FGG en een ruime delegatie van de beheerstaken van het CvB wordt toebedeeld;
- ruime mandatering van beheersbevoegdheden van de RvB naar de afdelingshoofden binnen het EMCR conform de filosofie *Beter Besturen*;
- vorming van een stafconvent waarin ook de pré-klinische afdelingshoofden participeren;
- vorming van een transparant stelsel van medezeggenschap;
- bij de vorming van het EMCR betrokken personeelsleden van EUR en AZR wordt een salaris- en werkgelegenheids-garantie gegeven.

Voor de tweede fase van de vorming van het EMCR heeft de Raad van Bestuur een nieuwe projectorganisatie ingesteld. Deze projectorganisatie omvat een stuurgroep en een zevental projectgroepen waarin aandacht wordt besteed aan de volgende aspecten: het besturingsmodel, de arbeidsvoorwaarden en het sociaal beleid, informatie-management, de coördinatie van de kerntaken, de geldstromen en het financieel beleid, de gebouwen en de facilitaire voorzieningen en de extramuraal gefinancierde (onderzoeks)activiteiten.

8.2 Plandocument

Het Gemeenschappelijk Beleidsorgaan (GBO) heeft in december het Plandocument 2001-2002 vastgesteld. Behalve aan de stand van zaken met betrekking tot de

vorming van het EMCR wordt in dit plandocument aandacht besteed aan de samenwerking tussen ziekenhuis en universiteit en komt de verwevenheid in taken, die op een groot aantal gebieden binnen ziekenhuis en faculteit een rol speelt, aan de orde. Van groot belang is in dit verband de voorgenomen nieuwbouw van het AZR. Er is overeenstemming bereikt tussen AZR en EUR over het basisprogramma nieuwbouw AZR. Bij de nieuwbouw wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de, op basis van de strategische beleidsvisie EMCR, door FGG in samenspraak met AZR geformuleerde wensen ten aanzien van patiënt-gerelateerde onderwijs- en onderzoekfaciliteiten. Uiteraard zal een substantiële verhoging van de numerus fixus ook zijn effect hebben op het nieuwbouwtraject. Recent is door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen groen licht gegeven voor het indienen van de Aanvraag Verklaring voor de eerste tranche van de nieuwbouw.

8.2.1 Onderwijs

Het AZR draagt bij aan de uitvoering van de opleiding Geneeskunde, onder andere via (a) personeel aangesteld bij het AZR of FGG, (b) infrastructuur, zoals onderwijs-ruimten en onderwijsleermiddelen en (c) daartoe bereid zijnde patiënten. De volgende curriculumonderdelen zijn, in wisselende mate, mede afhankelijk van de inbreng van het AZR:

- *Stages*: praktijkstage (1e jaar), keuzeonderwijs/-onderzoek (jaar 2-4), practicum klinische vaardigheden en introductiecursus kliniek (jaar 3-5), co-assistentschappen (kern en keuze; jaar 5-6).
- *Demonstraties*: klinische colleges in de kernthema's (jaar 1-4), medisch probleemoplossend onderwijs inclusief attitudeonderwijs en praktische klinische vaardigheden (jaar 1-4).

Voor de opleiding BMG geldt dat in toenemende mate het AZR beschikbaar is als stagewerkplaats.

8.2.2 Onderzoek

AZR en FGG voeren als EMCR een gezamenlijk onderzoek-beleid, gericht op het realiseren en continueren van een gezamenlijk onderzoeksprofiel. Het EMCR streeft in dat verband naar een stroomlijning van de onderzoeks-organisatie.



HOOFDSTUK 9

Financieel Jaarverslag 2000

9.1 Algemene toelichting

Resultaten 2000

Het operationele resultaat van de EUR in 2000 bedroeg mln f 16,1 positief. Ten behoeve van maatregelen in de rechtspositonele sfeer is mln f 5,1 extra gedoteerd, waarvan mln f 2,6 voor algemene voorzieningen en mln f 2,5 voor ADV-spaarvarianten. Tevens is het saldo aan overlopende verlofdagen ultimo 2000 geïnventariseerd. Als gevolg van de toename van het aantal ADV-dagen is dit inmiddels opgelopen tot het equivalent van ruim 200 fte. Ter voldoening aan nieuwe richtlijnen, die per 2001 volledig van kracht zullen zijn, is besloten om het eigen vermogen hiervoor aan te passen, waarbij de veronderstelling is gehanteerd dat de groei in dit saldo mln f 5,0 per jaar heeft bedragen. Per saldo leidt dit tot een resultaat van mln f 6,0 positief over 2000 met de volgende opbouw:

Resultaat EUR sec	16,4
Resultaat bestemde reserves EUR sec incl. studeerbaarheidsfonds	-2,8
Resultaat Holding	1,6
Resultaat EUR Beleggingen BV	0,9
Operationeel resultaat	16,1
Saldo overlopende verlofdagen toe te rekenen aan 2000	-5,0
Extra dotatie rechtspositionele maatregelen (incl. ADV-spaarvarianten)	-5,1
Totaal resultaat EUR	6,0

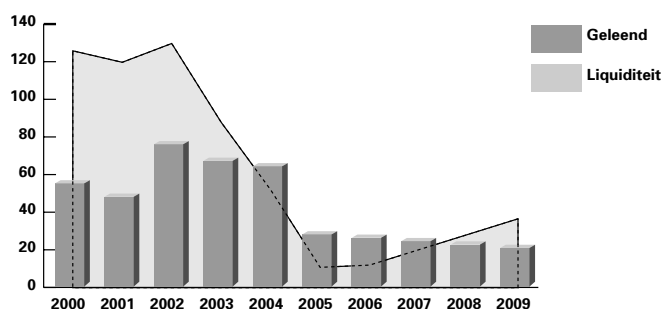
Investerings

In totaal verwacht de EUR ca. mln f 120 te investeren in de komende jaren, enerzijds als afronding van de renovatie op Hoboken en anderzijds ter vergroting van het ruimteareaal op Woudestein waar de huidige krapte inmiddels heeft geleid tot externe huur. Een deel van die uitbreiding is bestemd voor derden, waardoor de exploitatiekosten voor de EUR kunnen worden beperkt. Het meerjarig investeringsoverzicht is opgenomen onder de rubriek toelichting op de investeringen.

Liquiditeiten

Tot de liquiditeiten worden in dit verband gerekend de obligaties, die vanwege de nog resterende looptijd als financiële vaste activa zijn aangemerkt, effecten, bankrekeningen en deposito's met een kortere looptijd dan 1 jaar.

De liquiditeitspositie van de EUR is in 2000 verbeterd met mln f 26,6 tot in totaal mln f 125,9. Een neveneffect is de groei in rente-inkomsten, zij het dat de hogere rentestand in 2000 t.o.v. 1999 een minstens zo grote invloed heeft gehad. De verwachte ontwikkeling in de liquiditeiten wordt gedomineerd door de aflossing van leningen, die in het verleden zijn aangegaan voor de investeringen in het J- en M-gebouw en de hierboven aangegeven investeringen, waarvoor naar verwachting een lening moet worden aangegaan van mln f 35. De totale liquiditeit bestaat voor 75% uit transactieliquiditeit (= het saldo van vlottende passiva en overige vlottende activa).



Vergelijking jaarrekening met begroting en vorige jaarrekening

De inkomsten vielen in 2000 hoger uit dan begroot. De grootste procentuele stijging t.o.v. het vorig jaar was waar te nemen bij de onderzoeksprojecten (+26%) en de overige opbrengsten (+15%). Aan de kostenkant uitte zich dat in hoger dan begrote uitgaven in m.n. de overige goederen en diensten, uitzendkrachten en declaranten en overige personele lasten. De salarislasten stegen weliswaar aanzienlijk (+ mln f 26 = 10%), maar dit werd meer dan goedgemaakt door de stijging in de rijksbijdrage (+ mln f 14) en de overige baten (+ mln f 13). Van deze stijging in de personele lasten is bijna 5% toe te schrijven aan personeelsuitbreiding en 5% aan algemene salarismaatregelen, de stijging van de beginsalarissen bij AIO's, de nieuwe inschaling van medisch specialisten en andere maatregelen om de arbeidsmarktpositie van de universiteit te verbeteren. Ook heeft de universiteit in 2000 een groter beroep gedaan op uitzendkrachten en declaranten (+ mln f 5). De materiële lasten waren in 2000 mln f 13 (+ 8%) hoger dan in 1999, deels als rechtstreeks gevolg van de hogere inkomsten en deels door de algemene prijsstijging.

Stelselwijziging

De nieuwe richtlijnen voor de verslaglegging, die met ingang van volgend jaar integraal van kracht zijn, bevelen aan om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het BW en de daaruit voortvloeiende eisen voor de presentatie van de balans. De EUR heeft deze richtlijnen zoveel mogelijk al in 2000 gevolgd.

Deze wijzigingen hebben betrekking op:

- De bepaling van de omvang van de wachtgeldvoorziening: Deze omvat thans alle verplichtingen voor toekomstige wachtgeldbetalingen aan voormalige EUR-medewerkers
- Het nemen van een voorziening uit hoofde van ADV-spaarvarianten inclusief de opgebouwde premie
- Beleggingen die langer dan één jaar worden aangehouden worden verantwoord onder de financiële vaste activa.
- (Termijnen van) leningen die binnen één jaar na balansdatum worden afgelost worden verantwoord onder de kortlopende schulden.
- Het passiveren van opgebouwde saldi aan overlopende verlofdagen.

Deze laatste post is voor wat betreft het aan 2000 toe te rekenen gedeelte ad mln f 5 ten laste gebracht van het exploitatieresultaat. Het restant ad mln f 20,9 is in mindering gebracht op het eigen vermogen ultimo 1999. Ook de vergelijkende cijfers zijn hiervoor aangepast.

EUR-Holding en EUR-Beleggingen BV

De EUR-Holding heeft haar omzet in 2000 zien groeien met mln f 9,5 tot mln f 38,4 en behaalde een resultaat van mln f 1,6 positief. Deze groei is ten dele het gevolg van de transitie van externe stichtingen in dochters van de holding.

Daarnaast heeft een herstructurering plaatsgevonden, die ertoe leidde dat een vijftal BV's, die gelieerd waren aan FEW en FB, zijn gefuseerd tot een nieuwe BV. Er zijn drie nieuwe BV's opgericht. De opname van een externe rechtspersoon heeft geleid tot een extra vermogensgroei van mln f 1,2.

Dankzij de tot stand koming van het J-gebouw, dat eind 1999 in gebruik is genomen, is de omzet van Beleggingen BV gegroeid met mln f 3,7 tot mln f 9,3. Het resultaat bedroeg mln f 0,9 positief.

Studeerbaarheidsfonds

De projecten in het kader van studeerbaarheid zijn in 2000 afgerond. In totaal is mln f 18,2 geïnvesteerd in de periode 1996-2000.

ICT

De EUR heeft de afgelopen jaren al veel geïnvesteerd in de ICT-infrastructuur m.n. in het upgraden van het netwerk. Ook is gekozen voor Blackboard als softwareplatform dat de basis moet zijn voor het onderwijsaanbod. In de komende jaren moet dit aanbod geleidelijk worden uitgebouwd. Ten behoeve van het netwerk investeert de EUR in totaal mln f 18, terwijl voor ICT in het onderwijs mln f 10 is gereserveerd, waarvan in 2000 een klein deel is besteed.

EMCR

De vorming van het EMCR zal ertoe leiden dat de universitaire verslaglegging in de toekomst er anders uit gaat zien. Daarbij staat voorop dat de universitaire jaarrekening wel een volledig beeld moet geven van de baten en lasten uit hoofde van O&O-activiteiten, maar dat de balanspositie veel beperkter kan zijn, omdat deze, voor wat betreft de medische faculteit, integraal onderdeel gaat uitmaken van de balans van het AZR.

EURO

Binnen de EUR is een nagenoeg uitputtende inventarisatie gemaakt van de EURO-gevoelige objecten. Alle voor de bedrijfsvoering vitale systemen zijn aangepast of zullen medio 2001 geschikt zijn gemaakt voor de EURO. In het afgelopen jaar is daar naast veel aandacht besteed aan voorlichtingsmateriaal, waarin bedragen zowel in EURO's als in guldens zijn vermeld. De planning voor de feitelijke overgang begin 2002 is erop gericht om de periode dat met 2 valuta wordt gewerkt zo kort mogelijk te houden. Naar de huidige inzichten zal dat ertoe leiden dat de decentrale administraties eerder worden afgesloten dan thans gebruikelijk.

Vooruitzichten

Het toenemende belang dat 18-jarigen en ouderen hechten aan een hogere opleiding en het imago van de universiteit vertalen zich in een hogere toeloop van studenten en cursisten en stijgende 3^e geldstroominkomsten. Zo steeg de werkvoorraad (het saldo van aanneemsom en projectkosten) bij de faculteiten en diensten aanzienlijk en bedraagt het ultimo 2000 ca mln f 120. De start van de opleiding psychologie versterkt deze tendens. De economische vooruitzichten kunnen voor enige vertraging zorgen.

De belangrijkste beperkende factoren voor een verdere groei zijn de beschikbaarheid van voldoende ruimtefaciliteiten en de krapte op de arbeidsmarkt. In de komende jaren is dan ook een investering voorzien voor een uitbreiding met 16.000 m² om die ruimtenood te lenigen. De concurrentiepositie op de (krappe) arbeidsmarkt baart al enige jaren zorgen vanwege de beperkte financiële mogelijkheden van de universiteit. Met o.a. het verder flexibiliseren van de arbeidsvoorwaarden (cafetariamodel) zal worden getracht een relatief betere positie op die markt te verkrijgen. Ook de centrale overheid lijkt hiervan doordrongen te zijn, zodat verwacht mag worden dat de ontwikkeling in de rijksbijdrage ook in dit opzicht enig soelaas zal bieden.

9.2 Cijfermatige samenvatting Financieel Verslag

Het totaal aan baten bedroeg mln f 624,9, (in 1999 mln f 570,3), het totaal aan lasten bedroeg mln f 618,9, (in 1999 mln f 574,7).

De baten en lasten waren als volgt verdeeld (bedragen x mln f 1,0):

	2000	1999	1998
Baten			
Rijksbijdrage	396,5	375,9	355,3
Collegegelden	40,1	39,2	36,0
Opbrengst werk voor derden	64,2	64,8	49,4
Mutatie onderhanden werk	24,3	5,2	9,8
Overige opbrengsten	94,3	81,7	78,5
Rente	5,5	3,5	3,6
Totaal baten	624,9	570,3	532,6
Lasten			
Beloning voor arbeid incl.soc.lasten	285,7	259,3	241,9
Overige personele lasten ¹⁾	52,5	53,7	41,3
Huisvestingslasten	55,4	52,9	52,8
Apparatuur en inventaris	21,9	21,0	20,0
Overige goederen en diensten	87,6	76,6	70,2
Rentelasten	3,8	3,9	3,9
Inkomensoverdracht AZR	104,3	98,6	90,2
Overige inkomensoverdrachten	7,7	8,7	8,4
Totaal lasten	618,9	574,7	528,7
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	6,0	(4,4)	3,9
Buitengewone baten		2,5	
Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering	0,0	2,5	0,0
Resultaat	6,0	(1,9)	3,9
Netto werkkapitaal (in mln f)	29,5	23,9	13,6
Current ratio	1,11	1,10	1,06

¹⁾ I.v.m. doorgevoerde stelselwijziging in 2000 zijn de vergelijkende cijfers over voorgaande jaren aangepast.

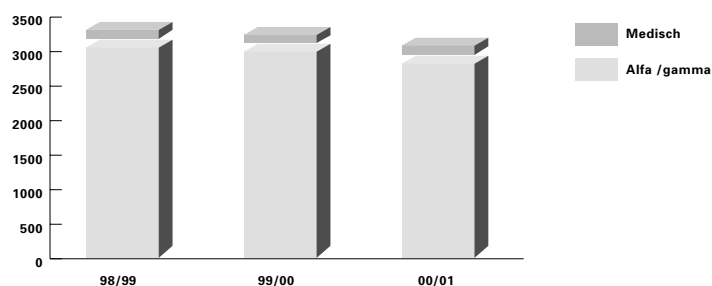
9.3 Prestatiegegevens

Met ingang van dit verslagjaar is het bekostigingsmodel PBM van kracht, waarin meer dan in het vorige model STABEK, dat in 1999 voor het laatst is toegepast, prestaties een rol spelen. Dat komt tot uitdrukking in een hoger gewicht van de prestatie-indicatoren. Daarnaast is in PBM het aantal gerealiseerde ingeschrevenen gedurende 4 dan wel 6 (geneeskunde) jaar vervangen door het aantal eerstejaars-instelling. Nog steeds geldt dat de parameters met een vertraging van 2 jaar doorwerken in de bekostiging.

De aantallen eerstejaars-instelling, die van belang zijn voor het nieuwe bekostigingsmodel PBM dat vanaf 2000 vigeert, zijn:

	97/98	98/99	99/00	00/01
Totaal	2.728	3.172	3.113	2.939
Waarvan Geneeskunde	259	257	243	262
Waarvan BMG	166	137	125	108

Aantal eerstejaars studenten

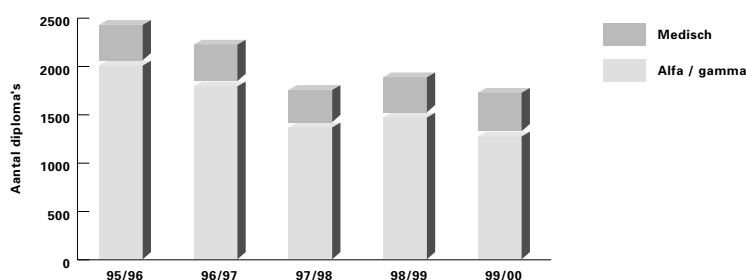


Afgestudeerden

De grafiek geeft de ontwikkeling weer van het aantal afgestudeerden tot en met 1999/2000.

	97/98	98/99	99/00
Aantal	1.861	1.990	1.801
Waarvan Geneeskunde	212	201	241
Waarvan arts	176	216	194
Waarvan BMG	54	52	36

Aantal doctoraal diploma's



Onderwijs

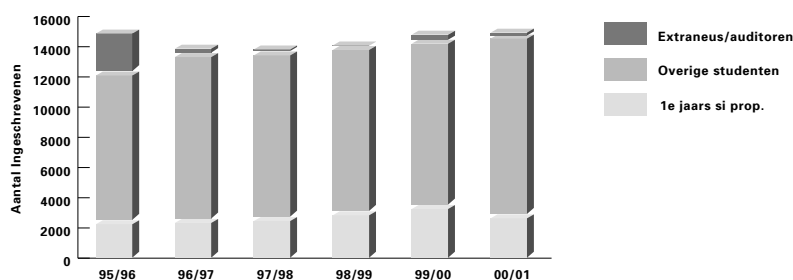
In de hieronder genoemde inschrijfgegevens (eerstejaars, overige studenten en extraneï) zijn begrepen degenen die bij een andere instelling dan de EUR aan hun financiële verplichtingen hebben voldaan.

De aantallen zijn (excl.dubbele inschrijvingen bij de EUR):

	98/99 (1 dec.)	99/00 (1 okt.)	00/01 (1 okt.)
eerstejaars s-i prop.	3.099	3.291	2.937
eerstejaars s-i Japankunde	27	24	25
eerstejaars instelling – 1 oktober telling	3.172	3.113	2.939
eerstejaars WO-Ned.	2.872	3.262	2.931
ingeschreven studenten *	14.047	14.610	14.798
extraneï	285	227	67

* excl. 2e fase lerarenopleiding.

Ingeschrevenen 1^e fase



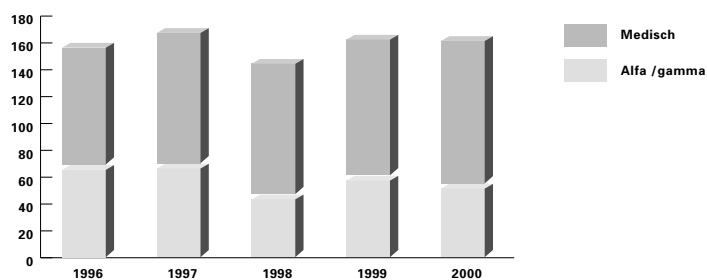
Promoties

Het aantal promoties bedroeg in 1999 en 2000:

	1999	2000
Aantal	166	165
waarvan Geneeskunde	105	110
waarvan BMG	1	1

De meerjarige ontwikkeling is als volgt:

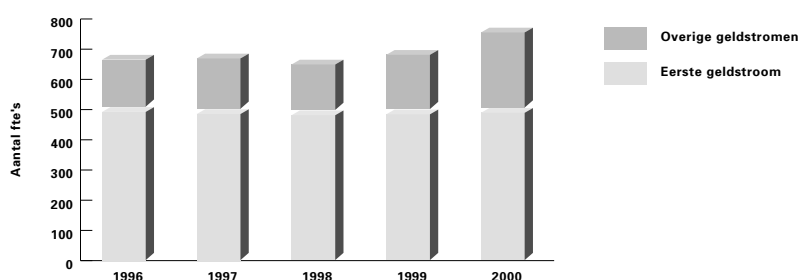
Promotie-aantallen



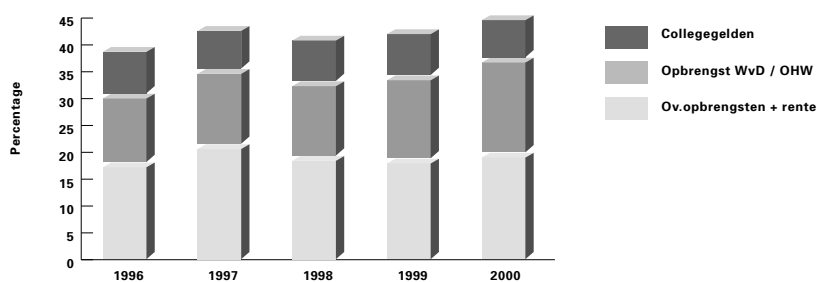
Onderzoek

Hieronder is als indicatie van de omvang van de onderzoekstaak weergegeven het aantal fte's uit de eerste geldstroom (hoofdzakelijk rijksbijdrage) dat t.b.v. het onderzoek wordt gealloceerd in de begroting, en het aantal fte's bekostigd uit opbrengsten van derden t.b.v. contract- en subsidieonderzoek.

	1999	2000
WP onderzoek 1e geldstroom cf. intern verdeelmodel	499,5	505,4
WP betrokken bij onderzoek voor derden. Excl. Toegerekende onderzoekers-fte's in 1 ^e geldstroom en WP-academische ziekenhuizen	197,1	266,5

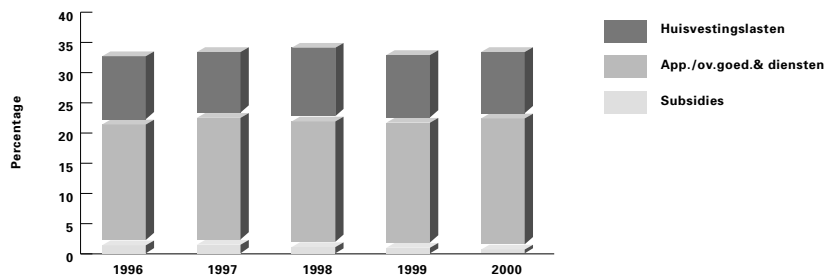
Omvang onderzoek**Exploitatie**

Onderstaande grafiek geeft het aandeel overige baten weer in een percentage van de totale baten onderverdeeld in collegegelden, opbrengst werk voor derden / mutatie onderhanden werk en overige opbrengsten incl. rentebaten over de jaren 1996 t/m 2000. De 'uitschieter' in 1997 is het gevolg van een eenmalige bijdrage ten behoeve van het Nefkensgebouw.

Overige baten als % totale baten (excl. Rijksbijdrage AZR)

Hieronder is het aandeel van de materiële lasten als percentage van de totale lasten weergegeven onderverdeeld in huisvestingslasten, apparatuur / overige goederen en diensten en subsidies over de jaren 1996 t/m 2000.

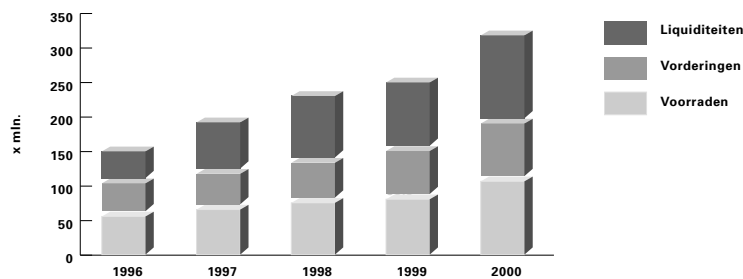
Materiële lasten als % totale kosten (excl. Rijksbijdrage AZR)



Balans

Onderstaande grafiek geeft de vlottende activa weer onderverdeeld naar voorraden, vorderingen en liquide middelen incl. effecten over de jaren 1996 t/m 2000.

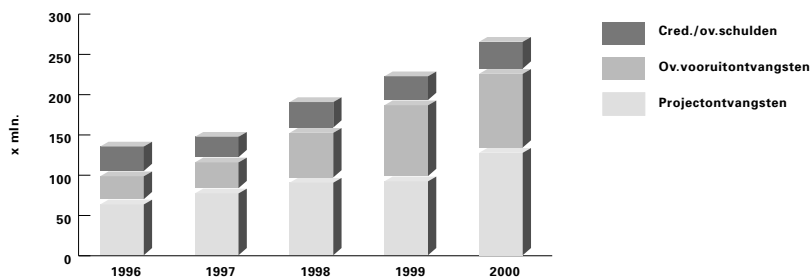
Vlottende activa



De voorraden zijn in 2000 gestegen door met name de toename in de post onderhanden werk voor projecten.

Onderstaande grafiek geeft de vlottende passiva weer, onderverdeeld naar projectontvangsten, overige vooruitontvangsten en crediteuren/overige schulden over de jaren 1996 t/m 2000.

Vlottende passiva



De sprong 1997 naar 1998 is het gevolg van de overgang op het baten-lasten stelsel voor de tegemoetkoming ziektekosten en vakantietoelagen. Het accres in 2000 is enerzijds veroorzaakt door een groei van de projectontvangsten en anderzijds door het opnemen van de overlopende verlofdagen en de aflossingstranche 2001 van de (lang)lopende lening bij de BNG.

10

HOOFDSTUK 10

Jaarrekening

10. JAARREKENING

10.1 Balans per 31 december 2000 (x mln f 1,0)

	2000	1999
ACTIVA		
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	491,9	505,9
Financiële vaste activa	37,1	20,4
Vlottende activa		
Vorraden	112,4	87,8
Vorderingen	83,2	69,9
Effecten	3,8	
Liquide middelen	103,0	94,4
Totaal activa	831,4	778,4
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	472,2	465,0
Voorzieningen		
Onderhoudsvoorziening	3,6	4,8
Overige voorzieningen	35,5	26,1
Langlopende schulden	47,2	54,3
Kortlopende schulden	272,9	228,2
Totaal passiva	831,4	778,4

10.2 Exploitatierekening 2000 (x mln f 1,0)

	Begroting 2000	Rekening 2000	Rekening 1999
BATEN			
Rijksbijdrage	393,9	396,5	375,9
Collegegelden	37,3	40,1	39,2
Opbrengst werk voor derden	}	64,2	64,8
Mutatie onderhanden werk		24,3	5,2
Overige opbrengsten	85,3	94,3	81,7
Rentebaten	12,0	5,5	3,5
Totaal baten	591,4	624,9	570,3
LASTEN			
Personele lasten	314,6	338,2	313,0
Overige lasten	268,1	280,7	261,7
Totaal lasten	582,7	618,9	574,7
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	8,7	6,0	(4,4)
Buitengewone baten			2,5
Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering	-	-	2,5
Resultaat	8,7	6,0	(1,9)

10.3 Toepassing richtlijnen

Consolidatie

De cijfers van de 100% deelnemingen ERASMUS Beleggingen BV en ERASMUS Holding BV (incl.dochter BV's), zijn geconsolideerd in de jaarrekening. Deze zijn gevestigd in Rotterdam.

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

De activa en passiva zijn, tenzij anders vermeld, tegen de nominale waarde opgenomen.

Boekenbezit

Het boekenbezit is niet geactiveerd. De aanschaf wordt direct ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Vorderingen

Waar nodig is door middel van een voorziening rekening gehouden met de mate van oninbaarheid.

Gebouwen en terreinen

Uitgangspunt voor de waardebepaling is de historische aanschafwaarde.

Voorraden

De voorraden zijn per 31 december opgenomen. De waarderingsgrondslag voor de voorraden is gebaseerd op inkooprijzen.

Onderhanden werk

Dit betreft de directe en indirecte kosten van de ultimo 2000 nog niet opgeleverde projecten onder aftrek van reeds bekende verliezen.

Effecten

Deze zijn gewaardeerd op het minimum van verkrijgingsprijs en marktwaarde.

10.4 Toelichting op de Balans

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

mln f 491,9 – (1999: mln f 505,9)

hieronder zijn opgenomen:

investeringen in gebouwen en terreinen voor mln f 472,8 (1999: mln f 486,6)

investeringen in inventaris en apparatuur voor mln f 19,1 (1999: mln f 19,3)

Terreinen en gebouwen

Bij de bepaling van de boekwaarde hebben de volgende waarderingsregels als uitgangspunt gediend:

- Op terreinen wordt niet afgeschreven.
- De afschrijvingstermijn op het bouwkundig deel is 60 jaar met een restwaarde van 20% van de historische aanschafwaarde.
- Technische installaties en overige niet tot het bouwkundig deel te rekenen investeringen worden in 25 jaar geheel afgeschreven.
- Het aandeel van het bouwkundig deel bij oplevering bedraagt 75%.
- Afgeschreven wordt met ingang van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. In afwijking hiervan wordt op het M-gebouw tijdsevenredig 2% per jaar afgeschreven vanaf 1 mei 1994. Het J-gebouw is begin 2000 opgeleverd.
- Het parkeerdek Woudestein wordt in 10 jaar volledig afgeschreven.

	Historische aanschafwaarde	Afschrijvingen	Boekwaarde
Ultimo 1999 cf. Jaarrekening 1999	653,4	166,8	486,6
Investeringen 2000	0,4		0,4
Mutatie 2000	-0,5		-0,5
Afschrijving		13,7	-13,7
Ultimo 2000	653,3	180,5	472,8

De kosten van 'eerste inrichting' zijn opgenomen onder 'inventaris en apparatuur'.

De Dienst Gemeentelijke Belastingen Rotterdam heeft de gebouwen en terreinen van de EUR gewaardeerd op mln f 440. De gebouwen zijn tegen herbouwwaarde verzekerd voor een bedrag ad mln f 853.

Inventaris, apparatuur en 1^e inrichting

Activawaardering

De EUR hanteert een afschrijvingsregime voor roerende goederen met een aanschaffingsprijs van meer dan Kf 25,0. De Erasmus Holding BV en haar dochters activeren roerende goederen met een aanschafwaarde vanaf Kf 5. De eerste afschrijvingstranche vindt plaats in het jaar van aanschaf. De afschrijvingstermijn is afhankelijk van het soort apparaat en varieert van 3 tot 25 jaar. De van derden ontvangen bijdragen voor apparatuuraanschaffingen zijn als inhaalafschrijving in mindering op de boekwaarde gebracht.

10. JAARREKENING

	Historische aanschafwaarde	Afschrijvingen	Boekwaarde
Ultimo 1999 cf. Jaarrekening 1999	66,9	47,6	19,3
Investerings 2000	6,4		6,4
Mutatie 2000	0,5		0,5
Afschrijving		7,1	-7,1
Uitlichting 2000	-2,5	-2,5	-
Ultimo 2000	71,3	52,2	19,1

De kostprijs van apparatuur met een aanschafwaarde tussen Kf 5,0 en Kf 25,0 bedroeg in afgelopen jaren (in mln f)

1996	1997	1998	1999	2000
2,9	3,2	3,6	3,6	3,9

Financiële vaste activa

mln f 37,1 – (1999: mln f 20,4)

Naast de vordering op het Ministerie van OC&W in verband met de kasbeperking ad mln f 13,4 (1999: mln f 10,6), zijn hieronder leningen aan deelnemingen van de EUR opgenomen ad mln f 4,6 (1999: mln f 4,9) en de obligaties en deposito's met een looptijd langer dan 1 jaar ad mln f 19,1 (1999: mln f 4,9). De specificatie van de leningen is als volgt:

	2000 In mln f	1999 In mln f
Lening Erasmus Zalenverhuur BV - tegen 5% - looptijd 30 jaar – begindatum 15-4-1992 1)	1,8	1,8
Lening St.Studenten Voorzieningen – tegen 4½% - looptijd ca.20 jaar – begindatum 01-01-1999 2)	2,4	2,6
Lening St.Erasmus Facilitair Centrum – renteloos – begindatum 07-04-1992 3)	0,2	0,2
Lening NSOB - renteloos – begindatum 13-02-1996 4)	0,2	0,3
Totaal	4,6	4,9

1. De door Erasmus Zalenverhuur BV te ontvangen huurpenningen zijn aan de EUR verpand.
2. Als zekerheid dient de subsidie van de EUR aan de SSVR.
3. Direct opeisbaar. Als zekerheid dienen de aandelen in Erasmus Zalenverhuur BV.
4. Lening NSOB betreft het EUR-aandeel ad Kf 250, waarvan 1/3 in 2000 is afgelost, in een mede door de Universiteit Utrecht, Universiteit Amsterdam en de Universiteit Leiden verstrekte lening aan de NSOB ad mln f 1,0.

De obligaties en langlopende deposito's zijn (in mln f):

Obligaties	7½% Obligaties ING 94/04 - nominaal mln f 5,0	5,3
Deposito's	diverse deposito's met aflooptdata in de jaren 2002 t/m 2005	13,8

VLOTTENDE ACTIVA**Voorraden**

mln f 112,4 – (1999: mln f 87,8)

De post voorraden bestaat uit de volgende onderdelen:

	2000 In mln f	1999 In mln f
Voorraad PC-Shop	0,1	0,2
Magazijn kantoorartikelen/technisch	0,6	0,3
Relatiegeschenken	0,1	0,1
Specifieke voorraden	0,1	-
Onderhanden werk	111,5	87,2
Totaal	112,4	87,8

Vorderingen

mln f 83,2 – (1999: mln f 69,9)

Onder de vorderingen zijn opgenomen:

	2000 In mln f	1999 In mln f
Debiteuren	64,2	44,2
Vorderingen op rechtspersonen, waarin wordt deelgenomen	3,5	8,1
Overige vorderingen w.o.transitoria	15,5	17,6
Totaal	83,2	69,9

Effecten

mln f 3,8 – (1999: mln f 0,0)

Het aandelenbezit van de EUR is ontstaan door de overgang van een stichting in een dochtermaatschappij van de EUR Holding BV.

De hieronder opgenomen effecten bestaan uit (in mln f):

9% Obligaties Fortis 91/01 - nominaal mln f 3,0	3,0
9% Obligaties ABN/AMRO 91/01	0,2
Koninklijke olie / Elsevier	0,1
KBW Vermogensbeheer	0,5
Totaal	3,8

Liquide middelen

mln f 103,0 – (1999: mln f 94,4)

Het saldo liquide middelen is als volgt opgebouwd:

	2000 In mln f	1999 In mln f
Kassen	0,1	0,1
Bank- en girorekeningen	102,9	94,3
Totaal	103,0	94,4

De EUR heeft een zogenaamde “parapluafsprak” met de huisbankier gemaakt, die inhoudt dat negatieve saldi op de ene rekening worden gecompenseerd met positieve saldi op andere rekeningen. Rente wordt berekend over de som van de saldi.

Het saldo ‘Bank- en girorekeningen’ is inclusief uitstaande deposito’s ad mln f 73,1 waarvan de looptijd minder dan 1 jaar bedraagt.

EIGEN VERMOGEN

mln f 472,2 – (1999: mln f 465,0)

Het eigen vermogen is opgebouwd uit de algemene reserves (bestaande uit bedrijfsreserve en bestemde reserves) en overige reserves (bestaande uit afschrijvingsreserves en reserve voorheen vermogen uit onroerende goederen).

Het cumulatieve effect als gevolg van de stelselwijziging m.b.t. het opnemen van opgebouwde tegoeden aan verlofdagen als passiefpost is als rechtstreekse mutatie in het eigen vermogen ultimo 1999 verwerkt. Op basis van een partiële opgave ultimo 2000 van de organisatieonderdelen, die betrekking had op 70% van de totale personeelsomvang, is een schatting gemaakt van de waarde van de opgebouwde overlopende vakantiedagen per ultimo 1999. Deze is geraamd op mln f 20,9 en leidt tot aanpassing van het eigen vermogen ultimo 1999.

Het verloop in het eigen vermogen is als volgt:

	1999	Mutatie	2000
Bedrijfsreserve cf. jaarrekening 1999	85,4		
Waarde overlopende vakantiedagen	-20,9		
	64,5	8,2	72,7
Bestemde reserves	18,1	0,1	18,2
Afschrijvingsreserves	3,4	-1,1	2,3
Reserve voorheen vermogen uit onroerende goederen	379,0	-	379,0
	465,0	7,2	472,2

Binnen de reserves is mln f 0,7 verschoven van bestemde reserves naar bedrijfsreserves.

Het bedrag aan interne trekkingsrechten binnen de bedrijfsreserve bedraagt mln f 60,0. In de mutatie is naast het resultaat ad mln f 6,0 ook de vermogensgroei als gevolg van de omzetting van stichtingen in dochters van de Holding opgenomen.

VOORZIENINGEN**Onderhoudsvoorzieningen**

mln f 3,6 – (1999: mln f 4,8)

De onderhoudsvoorziening is in 2000 met mln f 1,2 afgenomen tot mln f 3,6.

De onderhoudsvoorziening kende het volgende verloop:

	In mln f
Saldo ultimo 1999	4,8
Dotatie 2000	18,9
Onttrekking 2000	-20,1
Totaal	3,6

Overige voorzieningen

mln f 35,5 – (1999: mln f 26,1)

Voorziening rechtspositionele maatregelen

mln f 32,6 – (1999: mln f 25,6)

De voorziening rechtspositionele maatregelen omvat de verplichtingen van de EUR uit hoofde van verwachte wachtgeldbetalingen plus verplichtingen uit hoofde van andere rechtspositionele maatregelen.

De verplichtingen uit hoofde van toekomstige wachtgeldbetalingen ad mln f 30,0 zijn geschat op basis van de brutoverplichting, zoals die is opgegeven door USZO ad mln f 39,9 en het feitelijke realisatiepercentage van die brutoverplichting in 2000 ad 75%. Hierin zijn m.i.v.2000 ook de verplichtingen begrepen uit hoofde van oude wachtgeld (voor 1991 ad mln f 8,2).

De uitgaven ten laste van dit fonds aan USZO bedroegen in 2000 mln f 9,1.

	In mln f
Saldo ultimo 1999	25,6
Uitgaven t.l.v. voorziening	-9,1
Storting	16,1
Saldo ultimo 2000	32,6

ADV-spaarvarianten

mln f 2,5 - (1999: mln f 0,0)

Afstudeerfonds

mln f 0,4 - (1999: mln f 0,5)

De opgenomen omvang betreft het bedrag dat de EUR op basis van aan studenten toegekende bedragen in 2000 zal moeten uitbetalen in 2001.

LANGLOPENDE SCHULDEN

mln f 47,2 - (1999: mln f 54,3)

Hieronder is opgenomen een lening verstrekt door de Bank Nederlandse Gemeenten aan de Erasmus Beleggingen BV ad mln f 32,0 waarop t/m 2000 mln f 7,7 is afgelost. Deze lening is verstrekt tegen een rentepercentage van 8,55% (vast tot 1-7-2004) af te lossen in 30 jaarlijkse termijnen vanaf 1994. De EUR heeft zich jegens de geldgever borg gesteld voor een richtige nakoming van alle verplichtingen van de geldnemer uit de leningsovereenkomst waarvoor een positieve hypotheekverklaring is verstrekt.

Tevens is een lening verstrekt door de Bank Nederlandse Gemeenten aan de EUR ad mln f 30,0 met de volgende rentepercentages op jaarbasis en vervaldatum:

- f 6 mln, rente 5,20%, vervaldatum 28-10-2001.
- f 6 mln, rente 5,36%, vervaldatum 28-10-2002.
- f 6 mln, rente 5,46%, vervaldatum 28-10-2003.
- f 12 mln, rente 5,72%, vervaldatum 28-10-2005.

De aflossingstranche 2001 ad mln f 7,1 (2000: mln f 1,1) is onder de kortlopende schulden opgenomen.

KORTLOPENDE SCHULDEN

mln f 272,9 - (1999: mln f 228,2)

Deze schulden zijn als volgt uit te splitsen:

	2000 In mln f	1999 In mln f
Crediteuren	23,9	20,1
Vooruitontvangen bedragen en nog te betalen posten:		
• Projectontvangsten	128,2	98,3
• Collegegelden	26,6	27,3
• ZNU en vakantietoelagen	12,5	12,2
• Vakantiedagen (incl. EUR Holding BV)	26,4	20,9
• Rijksbijdrage i.v.m. studeerbaarheidsfonds		2,6
• Lening BNG	7,1	1,1
• Overig w.o. cursusgelden	32,3	27,0
Schulden aan rechtspersonen, waarin wordt deelgenomen	1,0	0,7
Schulden ter zake van belastingen en premies sociale verzekeringen	11,6	14,7
Overige schulden	0,7	1,1
Schulden ter zake van pensioenpremie	2,6	2,2
Totaal	272,9	228,2

Ter toelichting wordt het volgende opgemerkt:

- Het bedrag 'projectontvangsten' betreft de bijdragen die in 2000 of eerder zijn gefactureerd voor de ultimo jaar nog niet opgeleverde projecten.
- Onder lening BNG is opgenomen het bedrag aan aflossing van de lening ad mln f 32,0 door BNG verstrekt aan de Erasmus Beleggingen BV ad mln f 1,1 en het deel van de lening ad mln f 30,0 van BNG aan de EUR waarvan de vervaldatum valt op 28.10.2001 ad mln f 6,0.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet uit de balans blijvende verplichtingen betreffen:

- De garantiestelling m.b.t. exploitatiekosten van Zalenverhuur
- Huurcontracten voor het M-gebouw en Visser 't Hooft met Zalenverhuur BV ad mln f 5,5 per jaar die lopen tot 2003 resp. 2005 met een verlengingsclausule.
- De resterende bestedingsverplichting ad mln f 2,6 in verband met ontvangen Spinoza-prijzen en Louis Jeantetprijs.
- Bestemde rijksbijdragen voor duale trajecten (mln f 0,4) en uitwisseling met Indonesië (mln f 0,1).
- Overeenkomst met de SSVR op grond waarvan de SSVR jaarlijks een subsidie ontvangt van mln f 1,7 met een looptijd van 3 jaar t/m 2001 met een verlengingsclausule.
- Als gevolg van de nieuwe inschaling als medisch specialist zullen de verplichtingen uit hoofde van pensioenen opnieuw bepaald worden door het ABP en bij de EUR in rekening worden gebracht, die deze bedragen zal verrekenen met het AZR.

10.5 Toelichting op de exploitatierekening

Algemeen

De exploitatierekening is opgesteld conform het baten-lasten-stelsel.

Rijksbijdrage

mln f 396,5 – (1999: mln f 375,9)

De door het departement toegekende rijksbijdrage 2000 bedroeg, inclusief de uitkering voor wachtgelden en investeringen, mln f 393,9. Aan de toegekende rijksbijdrage is toegevoegd de mutatie studeerbaarheidsgelden 2000 ad mln f 2,6 waarvan de rijksbijdrage in voorgaande jaren als vooruitontvangen rijksbijdrage is verantwoord.

De toegekende rijksbijdrage kan worden onderscheiden in (bedragen in mln f):

Een modelmatig berekende rijksbijdrage voor de universiteit	246,6
Een rijksbijdrage die de EUR ontvangt voor het AZR, waarin begrepen mln f 19,4 t.b.v. taken die binnen de EUR worden uitgevoerd.	123,7
Toewijzing voor wachtgelden voor EUR	11,4
Bijdrage in afschrijvingskosten	11,2
Duale opleidingen wo	0,2
Euro-middelen	0,2
Extra middelen kinderopvang	0,1
Decentrale selectiemogelijkheden	0,1
Verhoging numerus fixus aantallen geneeskunde	0,2
Regeling stimulering aansluiting vwo-wo 1999-2001	0,2
<hr/>	
Toegekende rijksbijdrage conform brief FTO/TBV-2000/211968 M	393,9
Bij: mutatie studeerbaarheidsgelden 2000 waarvan de rijksbijdrage in voorgaande jaren als vooruitontvangen rijksbijdrage is verantwoord	2,6
<hr/>	
Rijksbijdrage in de exploitatie	396,5

10. JAARREKENING

De modelmatig bepaalde rijksbijdrage wordt bepaald door het departement door middel van het prestatie bekostigingsmodel. De daarbij gebruikte modelparameters zijn;

	1e jaars instelling		Geslaagden		Promoties	
	Alfa/gamma	Geneeskunde	Alfa/gamma	Geneeskunde doct. + artsex.	Alfa/gamma	Geneeskunde
1997	2469	259	1831	213	70	101
1998	2915	257	1473	176	47	101
2 jaars gemiddelde	2692	258	1652	195	58	101

Rijksbijdrage AZR

In 2000 heeft de EUR mln f 123,7 (FTO/TBV-2000/211968 M d.d. 13-12-2000) aan rijksbijdrage ontvangen voor de werkplaatsfunctie ten behoeve van de Medische Faculteit van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam. Deze rijksbijdrage was als volgt opgebouwd (in mln f):

Rente	10,2
Modelmatige bijdrage	108,1
Arbeidsvoorwaarden (o.a.wachtgelden)	0,3
Salaris- en prijsbijstellingen (gedurende het jaar)	5,1
Totaal	123,7

De rentecomponent betreft 25% van de rentekosten samenhangend met de financiering van investeringen in gebouwen op basis van goedgekeurde plannen.

In totaal is mln f 919,9 incl. de investeringscomponent via het model verdeeld over de AZ'n in 2000. De verdeling over compartimenten met de gehanteerde parameterwaarden is (cf. wo/f-1999/43089 d.d. 22-10-99):

	AZR	totaal AZ'n	Parameter	Totaal AZ'n
Vaste voet	30,0	240,0		
Fnm2	47,5	388,4	105.700	864.281
Studenten (eerstejaars)	3,8	20,9	258	1.411 (gem 97/98)
ArtsDipl	4,3	31,4	203	1.471 (gem 96/98)
WP	17,8	125,7	1.185	8.360 (idem)
Prom	4,7	31,4	98	659 (idem)
Totaal	108,1	837,8		

De te hanteren parameters 2000 zijn:

a. aantal ingeschreven studenten studiejaar op 1-12-2000	1.681
b. aantal artsgetuigschriften van het studiejaar 1999/2000	194
c. aantal leden WP in dienst van de universiteit op 31-12-1999	708
d. aantal Medische specialisten in dienst van het AZR op 31-12-99 (incl.AZR-Daniel)	419,27
e. aantal personeelsleden in dienst van NWO op 31-12-99	30,3
f. aantal AGIO's in dienst van het AZR op 31-12-99 (incl.AZR-Daniel)	255,05
g. aantal proefschriften aan de faculteit in 1999	106
h. aantal m ² nuttige oppervlakte van het AZR	105.700
i. aantal m ² nuttige oppervlakte van AZR-Daniel	29.363
j. aantal co-assistentenplaatsen AZR	147,5
k. aantal fte ondersteunend personeel	658
l. voor O en O-ondersteuning beschikbaar gestelde ruimte en apparatuur	25%

Toelichting op indicatoren:

- d. het betreft hier WP formatie.
- h. er is gebruik gemaakt van het bekostigingsbesluit WHW, waar op basis van de NEN 2580 normen het aantal m² van het AZR is vastgesteld.
- k. het aantal AZR-fte op basis van het aantal niet-stafleden en niet-AGIO's binnen de rijksbijdrage 2000/2001, alsmede de overige WP formatie is opgevoerd. Er is gecalculeerd met de verantwoording 2000 alsmede de gebouw- en apparatuurgebonden functies, overige WP formatie, personele ondersteuning stafleden, personele vertragskosten, overhead.
- l. Uitgangspunt vormt het percentage gebouw- en apparatuurgebonden kosten dat uit de rijksbijdrage wordt gefinancierd.

Collegegelden

mln f 40,1 - (1999: mln f 39,2)

De baten uit collegegelden bedroegen mln f 40,1. Weliswaar nam het tarief voor collegegelden toe met ruim 2%, maar omdat er een verschuiving heeft plaatsgevonden van het hoger instellingstarief naar het lagere wettelijke tarief, dalen de inkomsten per student. Het aantal studenten nam met 3% toe.

Opbrengst werk voor derden / mutatie onderhanden werk

mln f 64,2 / mln f 24,3 - (1999: mln f 64,8 / mln f 5,2)

Onder 'opbrengst werk voor derden' zijn alle opbrengsten van de in het verslagjaar opgeleverde (deel-)projecten verantwoord.

Het totaal van opbrengst werk voor derden en baten mutatie onderhanden werk kan als volgt gecategoriseerd worden naar aard van de opdrachtgever:

	2000 In mln f	1999 In mln f
• Collectebusfondsen	18,9	15,3
• Bedrijven	24,4	16,5
• Overheid	13,0	16,8
• Internationale organisaties	20,6	15,2
• NWO	11,6	6,2
Totaal	88,5	70,0

In de bijdrage uit EU-programma's en overheid is een bedrag begrepen van totaal mln f 8,7 voor overdrachten aan partners in programma's waarbij de EUR optreedt als penvoerder, en beursbetalingen in het kader van uitwisselingsprogramma's. Deze overdrachten zijn als last verantwoord.

Overige opbrengsten

mln f 94,3 - (1999: mln f 81,7)

Deze opbrengsten zijn als volgt te rubriceren:

	2000 In mln f	1999 In mln f
Doorberekende personele lasten	26,5	19,0
PC-shop/Erasmus Rekencentrum	2,6	3,1
Opbrengsten energie	1,5	1,3
Huuropbrengsten	14,6	11,2
Cursusgelden	18,2	15,7
Academieonderzoekers (KNAW/NWO)	1,4	1,0
Diverse opbrengsten:		
• Fac.der Econ.wetenschappen	1,8	2,0
• Fac.der Bedrijfskunde	2,7	5,5
• Fac.der Gen.k.en Gezondheidswet.	14,8	9,5
Diversen	10,2	13,4
	94,3	81,7

Rentebaten

mln f 5,5 - (1999: mln f 3,5)

Personele lasten

mln f 338,2 - (1999: mln f 313,0)

De personele lasten (incl.starting in voorzieningen) in 2000 zijn mln f 25,2 hoger dan in 1999. Dit bedrag is exclusief mln f 0,5 dat betrekking heeft op deels verrekenende personeelslasten en deels als subsidie verantwoorde personeelslasten met gelieerde stichtingen. De personele lasten van de leden van het College van Bestuur bedroegen mln f 0,7. De tegemoetkomingen aan de leden van de Raad van Toezicht bedroegen mln f 0,1. De extra kosten als gevolg van de inschaling als medisch specialist ad mln f 9,9 zijn doorbelast aan het AZR.

Overige lasten excl. AZ-bijdrage

mln f 176,4 - (1999: mln f 163,1)

De overige lasten zijn in 2000 t.o.v. 1999 gestegen met mln f 13,3. Dit is het saldo van een stijging van de uitgaven voor overige goederen en diensten van mln f 11,0, apparatuur en inventaris met mln f 0,9 en huisvestingslasten mln f 2,5 en een daling van de inkomensoverdrachten met mln f 1,0 en rentelasten met mln f 0,1.

AZ-bijdrage

mln f 104,3 - (1999: mln f 98,6)

De rijksbijdrage t.b.v. AZ-taken bedroeg in 2000 mln f 123,7.

Hierop is in mindering gebracht mln f 19,4 voor taken die binnen de medische faculteit in dit kader worden uitgevoerd en waarvoor het budget conform de gemaakte afspraken bij de EUR blijft.

10.6 Toelichting op de investeringen

Als gevolg van de toenemende ruimtenood op het Woudestein-complex zal de EUR op deze locatie haar gebouwenareaal gaan uitbreiden met ca. 16000 m² plus ruimte t.b.v.derden. Tezamen met enkele voorziene renovaties is naar verwachting een bedrag van mln f 120 benodigd over een periode van 7 jaar. Aan de derden zal een commerciële huur in rekening worden gebracht.

Dit leidt tot het volgende overzicht:

Raming investeringen	2001	2002	2003	2004	2005	Totaal
(in mln f)	4	23	38	38	17	120

10.7 Overige toelichtingen

Consolidatie Erasmus Beleggingen BV

Erasmus Beleggingen is een volledige dochter van de EUR, waarin een aantal investeringsprojecten is ondergebracht. De in de jaarrekening van de EUR betrokken cijfers uit de jaarrekening van de Erasmus Beleggingen BV zijn:

	2000 In mln f	1999 In mln f
Exploitatie		
Totaal baten	9,3	5,6
Afschrijvingslasten	2,1	1,5
Rente	4,2	3,0
Huisvestingslasten	2,1	1,6
Totaal lasten	8,4	6,1
Balans		
Materiële vaste activa	79,1	80,9
Vorderingen	0,5	3,0
Liquide middelen	3,5	5,4
Totaal activa	83,1	89,3
Eigen vermogen	20,7	19,8
Langlopende schulden	47,2	54,3
Kortlopende schulden	15,2	15,2
Totaal passiva	83,1	89,3

In de consolidatie ten behoeve van de jaarrekening van de EUR (zie ook 11.6) zijn de onderlinge posten geëlimineerd.

De gebouwen worden verhuurd aan de Erasmus Zalenverhuur B.V., die op haar beurt de gebouwen doorverhuurt aan de EUR en anderen. De totale opbrengst bedraagt mln f 9,3 excl.BTW (1999 mln f 5,6). Deze verhoging is grotendeels toe te schrijven aan het in gebruik nemen van het J-gebouw. De EUR heeft in 2000 aan Erasmus Zalenverhuur mln f 5,4 (incl.BTW) aan huurpenningen betaald.

Eind 1995 is een wetwijziging van kracht geworden, die het niet meer mogelijk maakt om te opteren voor BTW-belaste huur indien de huurder(s) vrijwel uitsluitend onbelaste prestaties verrichten. Met betrekking tot het M-gebouw is besloten gebruik te maken van de overgangsbepaling. Die houdt in dat er sprake kan blijven van BTW-belaste verhuur, mits de huur tenminste 7% bedraagt van de stichtingskosten te verhogen met 0,15% per jaar vanaf het jaar van in gebruikname.

Consolidatie EUR Holding BV

De Erasmus Universiteit Rotterdam Holding BV is op 11 juli 1995 opgericht; de EUR houdt alle aandelen.

De EUR Holding heeft als taak om ten behoeve van de primaire activiteiten van de Universiteit, faciliteiten in de vorm van werkmaatschappijen te bieden waarin onderwijs en onderzoek kunnen worden ondergebracht. De EUR, de holding en haar dochters vormen een BTW-eenheid.

De EUR Holding BV telde ultimo 2000 de volgende 100% dochter BV's;

- Institute for Medical Technology Assessment (iMTA) BV (opgericht in 1995)
- Erasmus University Centre for Contract Research and Business BV (statutenwijziging 10.07.2000)
Na het passeren van de akte van fusie d.d. 10 juli 2000 zijn de hierna genoemde BV's opgegaan in de 'Erasm Business Support Centre BV' (opgericht in 1995) waarvan de naam is gewijzigd in Erasmus University Centre for Contract Research and Business BV
 - Instituut voor Arbeids- en Organisationswetenschappen (A&O-desk) BV (opgericht in 1995)
 - Erasmus Transport Economics Contracting Agency (ETECA) BV (opgericht in 1997)
 - For Industrial Economic Research (FIER) BV (opgericht in 1997)
 - Erasmus Centrum voor B&T Marketing BV (opgericht in 1998)
 - FEW-elan BV (opgericht in 1999)
- Erasmus Plus BV (opgericht in 1996)
- RISBO Contractresearch BV (opgericht in 1996)
- MIEUR Implementation and Exploitation BV (opgericht in 1996)
- Sociaal-Economisch Onderzoek en Ontwikkelingsassistentie Rotterdam (SEOR) BV (opgericht in 1997)
- Erasmus Instituut voor Financiële Planning (EIFP) BV (opgericht in 1997)
- Erasmus Food Management Institute (EFMI) BV (opgericht in 1997)
- Erasmus Pharma BV (opgericht in 1998)
- Erasmus Center for Financial Training BV (opgericht in 1998)
- Erasmus Universiteit Rotterdam Accountancy, Auditing en Controlling BV (EURAC) (opgericht eind 1998)
- MGZ instituut BV (opgericht in 1999)
- Corporate Communication Centre BV (opgericht in 2000)
- Sophia AZR/FGG Kindergeneeskunde BV (opgericht in 2000)
- ViroClinics BV (opgericht in 2000)

De in de jaarrekening van de EUR betrokken cijfers uit de geconsolideerde jaarrekening van de Holding BV zijn:

	2000 In mln f	1999 In mln f
Exploitatie		
Opbrengst werk voor derden	20,6	12,9
Mutatie onderhanden werk	2,4	4,1
Overige opbrengsten	14,6	11,5
Rente	0,8	0,4
Totaal baten	38,4	28,9
 Personele lasten	 21,9	 16,5
Materiële lasten	14,9	9,5
Totaal lasten	36,8	26,0
 Balans		
Vaste activa	0,6	0,3
Vorraden	15,4	13,1
Vorderingen	17,9	13,4
Effecten	0,8	
Liquide middelen	20,5	17,0
Totaal activa	55,2	43,8
 Eigen vermogen	 17,3	 12,4
Langlopende schulden	0,6	0,5
Kortlopende schulden	37,3	30,9
Totaal passiva	55,2	43,8

Studeerbaarheidsfonds

Aan de EUR is voor projecten ter verbetering van kwaliteit en studeerbaarheid in totaal mln f 17,2 ter beschikking gesteld. De kosten in 2000 bedroegen mln f 3,1, waarvan mln f 2,6 kan worden gedekt uit de in voorgaande jaren voor dit doel ontvangen rijksbijdrage. Het restant heeft de EUR uit eigen middelen bijgepast.

In het verslagjaar zijn de volgende projecten voltooid:

Project	Integrale Kosten (Kf)	Begroting (in Kf)
2.3.1 Onderwijsk. Expertise Centrum R'dam	844,0	844,1
2.3.2 Bevordering aansl. VWO-EUR	380,7	378,3
2.5.1 Oefenrechtbank	194,1	194,8
2.6.1 De Universiteit als Academie en Atelier	570,6	570,6
2.6.3 Verbetering didactische vaardigh. docenten	183,3	183,3
2.7.1 Toep. inform. techn. i/h onderwijs	1.047,7	1.048,0
2.7.2 Klinische Lijnonderwijs	658,5	659,0
2.7.5 Curriculumboek	239,0	239,7
2.8.1 Studentenvolgsysteem en st. begeleiding	101,1	101,1
2.8.2 Verbetering afstudeerfase	60,2	60,2
2.8.3 Tweelingstage	150,0	150,0
2.9.1 Kennis- en vaardighedenverwerving informatietechnologie	147,6	150,0
2.9.2 Stage	110,7	139,8
2.9.4 Verbetering studievorderingenbeleid	98,8	100,0
2.10.1 Vervolgproject verbet. studenteninstroom	153,0	153,0
2.11.3 Didactische professionalisatie docenten	183,8	183,8
2.11.4 Monitoring en begeleiding kwaliteit tentaminering	182,5	182,4
2.11.8 Ontwikkeling systematiek afstudeerfase	127,0	125,2
2.11.9 Versterken vaardighedenkwalificatie studenten	428,7	427,4
3.19 Begeleidings- en verwijzingsprocedure	674,9	675,0
4.2.3 Ontwikkeling en verzorging vakdidactische trainingen	194,0	194,4
5.1.1 Intensivering en kwaliteitsverbetering van het onderwijs	432,4	432,0
5.2.2 Zelfselectie studenten mbv test	82,6	84,0
5.2.4 Colloquia/masterclass	30,1	30,0
5.3.2 Onderwijskundige D-Base voor internationale strafrechtelijke verdragen	300,0	300,0
6.2.3 Summercourses/masterclass	80,0	80,0
7.1.1 Herz. Propedeuse (vervallen zie proj. 2.7.4)		212,5
7.1.2 Professionalisering docenten	54,5	60,0
10.2.2 Verbetering didactisch vaardigheden docenten	289,5	270,0
11.1.2 Onderwijs prestaties, meetinstrumentarium, terugkoppeling en personeel	130,8	130,0
11.2.1 Vernieuwing drs-opleiding	405,9	403,0
11.2.4 Automatisering verwerking onderwijsvaluaties	50,1	50,0
11.2.6 Invoering snelle herkansingen	152,8	150,0
11.3.2 Ontwikkeling locale variant Market Info system	301,8	300,0
Totaal	9.040,7	9.261,6

Duaal onderwijs

De Minister van OC&W heeft voor projecten ten behoeve van stimulering van duale opleidingen in het wetenschappelijk onderwijs aan de EUR de navolgende subsidies ter beschikking gesteld;

Duale opleidingen genoemd in brief CFI/FTO-98/21555 U d.d. 31 juli 1998;

Faculteit	Opleiding	(Duale) specialisatie	1998 (in Kf)	1999 (in Kf)
Rechtsgeleerdheid	Nederlands recht	Bestuursrecht	333	167

Het verloop van de bestemde reserve is als volgt (bedragen in Kf):

Saldo ultimo 1999	307,3
Kosten 2000	-307,3
Saldo ultimo 2000	0,0

Duale opleidingen genoemd in brief FTO/TBD-99/18542 U d.d. 11 juni 1999;

Faculteit	Opleiding	(Duale) specialisatie	1999 (in Kf)	2000 (in Kf)
Sociale Wetenschappen	Bestuurskunde	– Publiek-private) bedrijfsvoering)	407	251
Economische Wetenschappen	Econometrie	– Beleid & politiek) n.v.t.)		

Het verloop van de bestemde reserve is als volgt (bedragen in Kf):

Saldo ultimo 1999	358,2
Bestemde rijksbijdrage 2000	251,0
Kosten 2000	-244,7
Saldo ultimo 2000	364,5

Uitwisseling Indonesië

De bestemde reserve 'Uitwisseling Indonesië' betreft de regeling ondersteuning internationale mobiliteit studenten HO 1997-1998 en stimuleringsregeling export HO 1997-2000.

Het verloop van de bestemde reserve 'Uitwisseling Indonesië', is als volgt (bedragen in Kf):

Saldo ultimo 1999	266,4
Kosten 2000	-151,4
Saldo ultimo 2000	115,0

Stimulering aansluiting VWO-WO

De bestemde reserve 'Stimulering aansluiting VWO-WO' betreft een project in het kader van de zogenoemde eerste tranche.

Het verloop van de bestemde reserve 'Stimulering aansluiting VWO-WO', is als volgt (bedragen in Kf):

Saldo ultimo 1999	4,6
Bestemde rijksbijdrage 2000	197,6
Kosten 2000	-177,7
Saldo ultimo 2000	24,5

Voor al deze additionele rijksbijdragen gelden aanvullende voorwaarden.

10.8 Accountantsverklaring

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 2000 van de Erasmus Universiteit Rotterdam te Rotterdam gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de instelling.

Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig algemeen in Nederland aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten en in overeenstemming met het controleprotocol WO-instellingen 2000.

Volgens deze richtlijnen en het controleprotocol dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening.

Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bevoegd gezag van de instelling daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

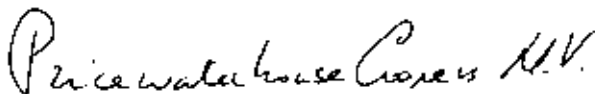
Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

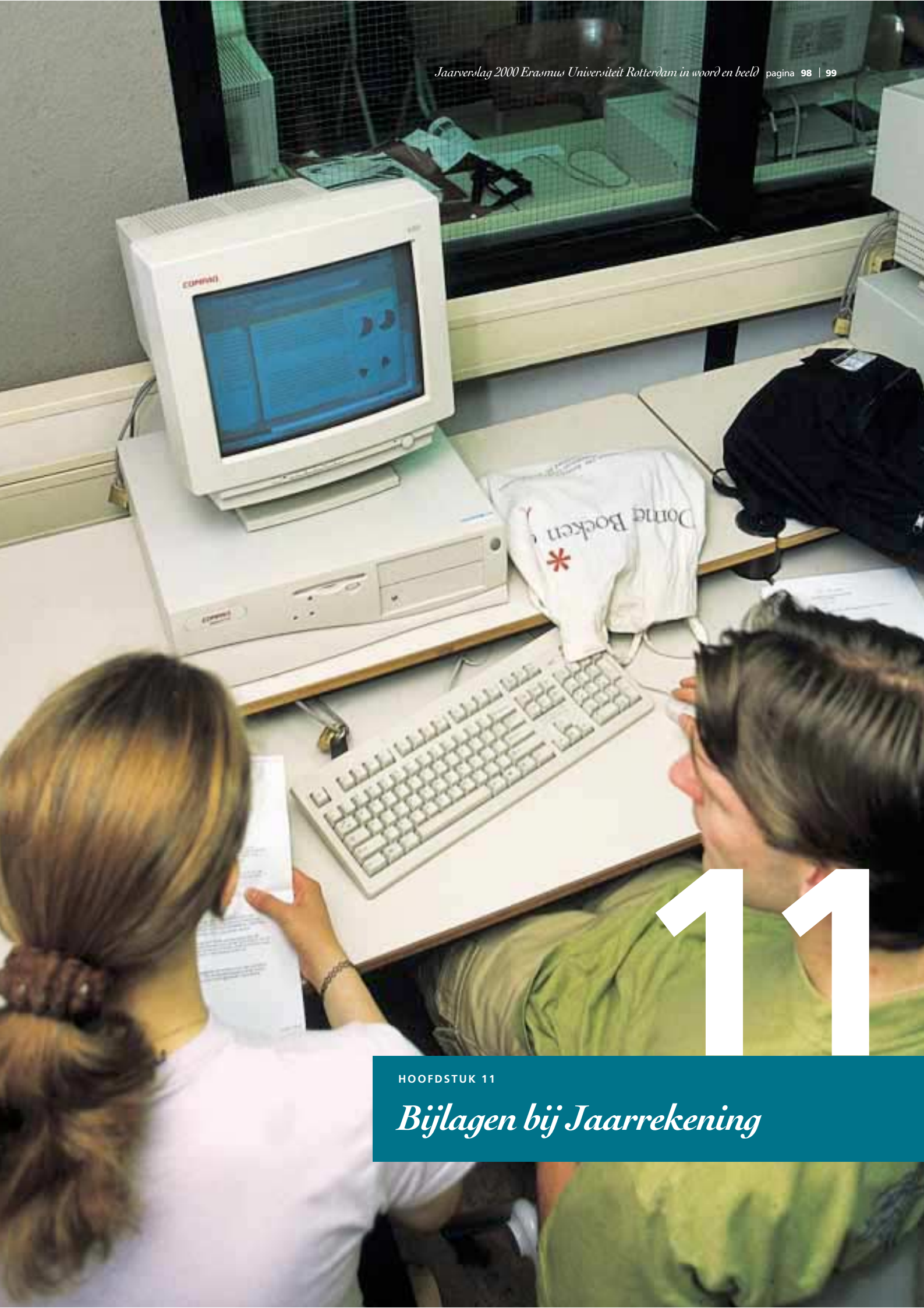
Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2000 en van het resultaat over 2000 en voldoet aan de bepalingen inzake de jaarrekening, zoals opgenomen in de Richtlijnen verslag (jaarrekening) en begroting voor instellingen voor wetenschappelijk onderwijs.

Voorts verklaren wij dat voldaan is aan de geldende wet- en regelgeving voorzover deze betrekking heeft op de toewijzing en de besteding van de rijksmiddelen.

Rotterdam, 23 mei 2001



PricewaterhouseCoopers N.V.



HOOFDSTUK 11

Bijlagen bij Jaarrekening

11. BIJLAGEN BIJ JAARREKENING

11.1 Vaste activa: Terreinen en gebouwen (x mln f 1,0)

	Terreinen	Aanschafwaarde gebouwen	Afschrijvingen	Boekwaarde
Stand per 1.1.12000	40,3	613,1	166,8	486,6
Investerings 2000		0,4		0,4
Mutatie 2000		(0,5)		(0,5)
	40,3	613,0	166,8	486,5
Afschrijvingen 2000			13,7	(13,7)
	40,3	613,0	180,5	472,8

11.2 Vaste activa: Inventaris, apparatuur en I^e inrichting (x mln f 1,0)

	Aanschafwaarde	Afschrijvingen	Boekwaarde
Stand per 1.1.2000	66,9	47,6	19,3
Investerings 2000	6,4		6,4
Mutatie 2000	0,5		0,5
Uitlichtingen 2000	(2,5)	(2,5)	-
	71,3	45,1	26,2
Afschrijvingen 2000		7,1	(7,1)
Stand per 31.12.2000	71,3	52,2	19,1

11.3 Vorderingen met betrekking tot rijksbijdragen (x mln f 1,0)

Stand kasbeperking per 1.1.2000	10,6
Bij: Rijksbijdrage	393,9
	404,5
Af: Uitgekeerde rijksbijdrage	391,1
Stand kasbeperking per 31-12-2000	13,4

11.4 Eigen vermogen (x mln f 1,0)

ALGEMENE RESERVE

Bedrijfsreserve	Saldo per 31.12.'99	Bestemming resultaat '99	Mutaties 2000	Saldo per 31.12.'00
Stand ultimo jaar	64,7	(0,2)	1,9	66,4
Resultaat gew. bedrijfsvoering				6,3
				72,7

De mutatie 2000 bestaat uit een overheveling van mln f 0,7 t.l.v. bestemde reserves en de opname beginbalans van de nieuw binnen de Holding BV opgenomen dochter BV (m.n. Corporate Communication Centre BV) ad mln f 1,2. Het saldo ultimo 1999 is aangepast voor de vermogensmutatie ad mln f 20,9 neg. betreffende 'overlopende verlofdagen' die als nog te betalen kosten zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

Bestemde reserves	Saldo per 31.12.'99	Bestemming resultaat '99	Mutaties 2000	Saldo per 31.12.'00
Stand ultimo jaar	18,7	(0,6)	(0,7)	17,4
Resultaat gew. bedrijfsvoering				0,8
				18,2

Onder mutatie 2000 is opgenomen de overheveling van saldi bestemde reserves t.g.v. de bedrijfsreserve

OVERIGE RESERVE

Afschrijvingsreserve grafieken	Saldo per 31.12.'99	Bestemming resultaat '99	Mutaties 2000	Saldo per 31.12.'00
Stand ultimo jaar	0,2			0,2
Afschrijvingsreserve apparatuur	Saldo per 31.12.'99	Bestemming resultaat '99	Mutaties 2000	Saldo per 31.12.'00
Stand ultimo jaar	0,2	(0,1)		0,1
Afschrijvingsreserve 1e inrichting	Saldo per 31.12.'99	Bestemming resultaat '99	Mutaties 2000	Saldo per 31.12.'00
Stand ultimo jaar	4,1	(1,0)		3,1
Resultaat gew. bedrijfsvoering				(1,1)
				2,0
Reserve voorheen vermogen uit onroerende goederen	Saldo per 31.12.'99	Bestemming resultaat '99	Mutaties 2000	Saldo per 31.12.'00
Stand ultimo jaar	379,0			379,0

11. BIJLAGEN BIJ JAARREKENING

11.5 Personele- en overige lasten naar kostensoorten (x mln f 1,0)

PERSONELE LASTEN

		Begroting 2000	Rekening 2000	Rekening 1999
Beloning voor arbeid				
Salarissen)		213,5	197,4
Overhevelingstoeslag)		3,7	3,8
Vakantietoelagen)		17,0	15,8
Overige toelagen -/- vereveningsbijdrage)		10,4	5,7
)	280,7	244,6	222,7
Sociale lasten (inc. pensioenpremie)				
Tegemoetkoming ziektekosten)		12,1	11,8
Pensioenpremie)		21,0	17,6
Soc.verzekeringen -/- inhoudingen)		8,0	7,2
			41,1	36,6
Overige personele lasten				
Dot.voorz.rechtspositionele maatr.		15,2	18,6	26,7
Uitzendkrachten, declaranten		8,9	7,3	12,2
Overige personele lasten		9,8	16,6	14,8
		33,9	52,5	53,7
Totaal personele lasten		314,6	338,2	313,0

OVERIGE LASTEN

Huisvestingslasten				
Huur		6,1	6,8	6,4
Wettelijke lasten		2,6	2,5	2,4
Onderhouds- en expl.voorziening		18,9	18,9	17,8
Energie		9,1	7,7	7,8
Overige huisvestingslasten		5,8	5,8	5,3
Afschrijving		13,7	13,7	13,2
		56,2	55,4	52,9
Apparatuur en inventaris				
Afschrijving apparatuur en 1e inrichting		5,4	7,1	7,8
Overige apparatuur en inventaris		9,3	14,8	13,2
		14,7	21,9	21,0
Overige goederen en diensten				
		75,7	87,6	76,6
Rentelasten				
		4,1	3,8	3,9
Inkomensoverdrachten				
Rijksbijdrage Academisch Ziekenhuis		104,3	104,3	98,6
Affiliaties		3,5	1,2	1,5
Subsidies/bijdragen		9,6	6,5	7,2
		117,4	112,0	107,3
Totaal overige lasten		268,1	280,7	261,7
Totaal lasten		582,7	618,9	574,7

11.6 Rekeningoverzicht naar hoofdkostenplaatsen (x mln f 1,0)

	Begroting 2000			Saldo	Rekening 2000			Saldo	Rekening 1999			Saldo
	Personele lasten	Overige lasten	Baten		Personele lasten	Overige lasten	Baten		Personele lasten	Overige lasten	Baten	
Faculteit der Rechtsgeleerdheid Faculteit der Econ.wetenschappen Faculteit der Soc.wetenschappen Faculteit der Hist.-/Kunstwetenschappen Faculteit der Bedrijfskunde Faculteit der Gen.k.en Gezondh.wetenschappen Faculteit der Wijsbegeerte	24,9	5,2	7,3	22,8	24,9	6,8	7,8	23,9	23,1	6,0	6,9	22,2
	39,4	9,0	9,9	38,5	39,7	10,7	13,1	37,3	39,4	10,0	13,5	35,9
	13,9	4,3	4,5	13,7	13,1	3,9	3,7	12,3	12,3	3,6	3,7	12,2
	8,0	2,3	1,8	8,5	8,5	2,7	2,7	8,5	7,9	2,0	2,0	7,9
	28,0	12,4	9,1	31,3	27,7	16,1	13,1	30,7	24,5	10,6	11,1	24,0
	129,0	47,5	65,5	111,0	139,2	61,6	84,2	116,6	118,9	56,8	75,3	100,4
	3,9	1,1	1,2	3,8	4,0	0,8	1,3	3,5	3,3	0,6	0,9	3,0
Subtotaal	247,1	81,8	99,3	229,6	257,1	102,6	126,1	233,6	229,4	89,6	113,4	205,6
Bibliotheek Bureau van de Universiteit	6,0	6,0	0,8	11,2	5,4	6,3	1,0	10,7	5,6	5,0	1,0	9,6
	36,0	79,0	33,0	82,0	36,8	78,0	35,9	78,9	35,1	80,2	36,6	78,7
Subtotaal	42,0	85,0	33,8	93,2	42,2	84,3	36,9	89,6	40,7	85,2	37,6	88,3
Erasmus Beleggingen BV EUR Holding BV Centrale baten/lasten Wachtgelden Rijksbijdrage Acad. Ziekenhuizen												
	13,6	8,5	9,2	(0,7)	16,3	8,5	9,4	(0,9)	9,6	6,3	5,7	0,6
		14,9	29,9	(1,4)		20,5	38,4	(1,6)		16,4	28,9	(2,9)
		1,7	12,2	(10,5)	4,1	3,7	14,5	(6,7)	6,6	3,3	3,4	6,5
	11,9			11,9	18,5			18,5	26,7			26,7
Subtotaal	25,5	129,4	51,3	103,6	38,9	137,0	62,3	113,6	42,9	124,6	38,0	129,5
Rijksbijdrage Collegegelden Overige opbrengsten Rente baten (excl Beleggingen BV) Elim. verrekningen in aansluiting naar de rekening												
Subtotaal	-	(28,1)	407,0	(435,1)	-	(43,2)	399,6	(442,8)	-	(37,7)	381,3	(419,0)
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	314,6	268,1	591,4	(8,7)	338,2	280,7	624,9	(6,0)	313,0	261,7	570,3	4,4
Buitengewone baten				-			-	-			2,5	(2,5)
Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,5	(2,5)
Exploitatieresultaat		8,7		8,7		6,0		6,0		(1,9)		(1,9)
Totaal	314,6	276,8	591,4	(0,0)	338,2	286,7	624,9	(0,0)	313,0	259,8	572,8	0,0

11. BIJLAGEN BIJ JAARREKENING

11.7 Balans en exploitatierekening per 31 december 2000 (x mln €)

	2000	1999		Begroting 2000	Rekening 2000	Rekening 1999
ACTIVA			BATEN			
Vaste Activa			Rijksbijdrage	178,7	179,9	170,6
Materiële vaste activa	223,2	229,6	Collegegelden	16,9	18,2	17,8
Financiële vaste activa	16,8	9,3	Opbrengst werk voor derden	9,0	29,1	29,4
Viottende activa			Mutatie onderhanden werk	19,6	11,0	2,4
Voorraden	51,0	39,8	Overige opbrengsten	38,7	42,8	37,1
Vorderingen	37,8	31,7	Rentebaten	5,4	2,5	1,6
Effecten	1,7					
Liquide middelen	46,7	42,8				
Totaal activa	377,2	353,2	Totaal baten	268,3	283,5	258,9
PASSIVA			LASTEN			
Eigen vermogen			Personele lasten	142,8	153,4	142,1
Algemene reserve	214,3	211,0	Overige lasten	121,6	127,4	118,8
Voorzieningen			Totaal lasten	264,4	280,8	260,9
Onderhoudsvoorziening	1,6	2,2	Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	3,9	2,7	(2,0)
Overige voorzieningen	16,1	11,8	Buitengewone baten			1,1
Langlopende schulden			Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering	-		1,1
Kortlopende schulden			Resultaat	3,9	2,7	(0,9)
Totaal passiva	377,2	353,2				

12

HOOFDSTUK 12

Overige gegevens

12.1 *Gemiddelde bezetting naar functie of rangcategorie naar kostenplaatsen
(omgerekend naar voltijdse aanstelling)*

	Fac. der Rechts- geleerdheid	Fac. der Econ.weten- schappen	Fac. der Soc.weten- schappen	Fac. der Hist- & Kunstweten- schappen	Fac. der Bedrijfskunde	Fac. der Gen.k. & gez.h.weten- schappen	Fac. der Wijsbegeerte	Universiteits- bibliotheek	Bureau v/d Universiteit	BV	Totaal
Wetenschappelijk personeel;											
Hoogleraar B	17,5	18,0	9,1	2,5	14,6	44,2	1,2				107,0
Hoogleraar A	4,5	10,8	4,8	5,3	5,5	24,3	2,2				57,3
Universitair hoofddocent	25,7	52,3	14,3	5,5	27,2	83,0	0,0				208,0
Universitair docent	51,5	67,6	20,4	19,1	41,3	94,9	14,2				308,9
AIO	21,3	45,5	16,4	0,7	38,9	111,3	5,4				239,5
Student assistent	19,9	24,6	6,1	2,6	24,3	5,7	2,0				85,2
Overig WP	20,7	33,8	13,5	10,8	17,5	143,5	1,2				241,0
Subtotaal	161,1	252,5	84,6	46,4	169,2	506,9	26,3	0,0	0,0	0,0	1.247,0
Niet wetenschappelijk personeel;											
Schaal 1 t/m 9	46,8	65,1	16,8	5,0	54,5	351,7	3,7	48,4	219,6		811,5
Schaal 10 + 11	10,2	10,6	5,6	5,2	16,3	35,9	1,3	9,0	70,7		164,8
Schaal 12 t/m 14	3,3	5,5	1,0	1,0	3,0	22,6		2,7	41,6		80,6
Schaal 15 en hoger		1,0				3,4		1,0	10,0		15,4
Subtotaal	60,2	82,2	23,4	11,1	73,8	413,6	4,9	61,1	341,8	0,0	1.072,3
Subtotaal WP + NWP	221,4	334,7	108,0	57,6	243,0	920,5	31,2	61,1	341,8	0,0	2.319,2
Personeel 2e/3e geldstroom gefinancierd door derden in dienst van de EUR + EUR BV's	1,9	23,2	4,4	2,6	3,0	334,8	6,4			111,1	487,3
Totaal	223,2	357,9	112,3	60,2	246,0	1.255,3	37,6	61,1	341,8	111,1	2.806,5
Personeel in dienst bij subsidiegever	1,0	2,0		1,8		22,0					26,8

12.2 *Kasstroomoverzicht*

	2000 in mln f	1999 in mln f
Kasstroom uit operationele activiteiten		
– Resultaat	6,0	(1,9)
– Mutatie reservekeningen		
* Beginbalans CCC BV reserves	1,2	
– Afschrijvingen	20,8	20,8
– Mutatie werkkapitaal:		
* Voorraden	(24,6)	(5,2)
* Vorderingen	(13,3)	(11,8)
* Effecten	(3,8)	
* Schulden	44,7	14,5
– Mutaties voorzieningen	8,2	13,0
	<u>39,2</u>	<u>29,4</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
– Materiële vaste activa	(6,8)	(25,4)
– Uitlichting roerende goederen	-	0,1
– Financiële vaste activa	0,3	0,4
	<u>(6,5)</u>	<u>(24,9)</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
– Rijksbijdrage	(2,8)	(0,8)
– Bankkrediet	(7,1)	(1,1)
– Overige financiering (effecten)	(14,2)	3,4
	<u>(24,1)</u>	<u>1,5</u>
Mutatie liquide middelen	<u>8,6</u>	<u>6,0</u>
Beginstand liquide middelen	94,4	88,4
Mutatie liquide middelen	8,6	6,0
Eindstand ultimo jaar	<u>103,0</u>	<u>94,4</u>

12. OVERIGE GEGEVENS

12.3 Bestemming exploitatieresultaat

Exploitatieresultaat

Het resultaat bedraagt mln f 6,0 en wordt toegevoegd aan de algemene- / overige reserves.

Resultaat uit gewone bedrijfsvoering

– Bedrijfsreserve		6,3
– Bestemde reserves		
– dotatie 2000	7,1	
– onttrekking 2000	(6,3)	
		0,8
– Overige reserves		
– afschrijvingsreserve apparatuur	-	
– afschrijvingsreserve 1 ^e inrichting	(1,1)	
		(1,1)
		6,0

12.4 Rechtspersonen, waarin de EUR deelneemt

Hieronder zijn opgenomen bij het bestuur van de universiteit bekende rechtspersonen:

- die (semi) universitaire taken uitvoeren
- die op enigerlei wijze duurzaam gebruik maken van de infrastructuur van de EUR.
- waarmee een samenwerkingsovereenkomst is gesloten door het CvB
- waarvan meer dan de helft van de bestuurders wordt benoemd door of namens het CvB van de EUR dan wel een risico > 250 kf wordt gelopen in de vorm van garantiestelling/lening.
- die een jaaromzet kennen van meer dan 250 Kf dan wel een 100% deelneming zijn.

Naam/zetel	Kinderdagverblijf "Onder d'EUR"
Datum overeenkomst	30.08.1984
Doel	<ol style="list-style-type: none"> 1. De stichting heeft ten doel het in stand houden, exploiteren en beheren van "Onder d'Eur" en voorts al hetgeen met een of ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords. 2. "Onder d'Eur" is bij uitsluiting bedoeld voor kinderen in de leeftijd van drie maanden tot vier jaar, van wie de ouder(s) of verzorger(s) bij plaatsing: <ul style="list-style-type: none"> • hetzij in dienst zijn van de Erasmus Universiteit Rotterdam; • hetzij studeren aan de Erasmus Universiteit Rotterdam; • hetzij niet in dienst zijn van de Erasmus Universiteit Rotterdam maar gedurende minimaal zes maanden ononderbroken werkzaam zullen zijn voor de Erasmus Universiteit Rotterdam; • hetzij werkzaam zijn bij het Nederlands Economisch Instituut.
Kosten	1.204 Kf - Jaarrekening 1999
Resultaat	51 Kf neg.- Jaarrekening 1999
Eigen vermogen	193 Kf - Jaarrekening 1999

Naam/zetel	Stichting Rotterdam School of Management
Datum overeenkomst	19.08.1996
Doel	De stichting heeft tot doel het (doen) verzorgen van full-time dan wel part-time post-doctorale managementopleidingen en het bevorderen en (doen) verrichten van wetenschappelijk onderzoek in dat verband
Kosten	16.575 Kf - Jaarrekening 1999
Resultaat	1.339 Kf - Jaarrekening 1999
Eigen vermogen	4.767 Kf - Jaarrekening 1999

Naam/zetel	Erasmus Zalenverhuur BV
Datum overeenkomst	10.04.1992
Doel	Stichten en exploiteren van onroerende goederen
Kosten	6.497 Kf - Jaarrekening 2000
Resultaat	18 Kf - Jaarrekening 2000
Eigen vermogen	225 Kf neg. - Jaarrekening 2000
Bijzonderheden	Opgericht door Stichting Erasmus Facilitair Centrum waarin de EUR 1 van de 3 bestuursleden benoemt. De EUR heeft aan Erasmus Zalenverhuur BV een lening verstrekt van mln f 2,1.

12. OVERIGE GEGEVENS

Naam/zetel	Stichting Studenten Voorzieningen Rotterdam
Datum overeenkomst	30.10.1986 (geactualiseerd 25.01.1994)
Doel	Behartigen van gemeenschappelijke belangen van studenten van de EUR; in bijzondere gevallen ook anderen (na goedkeuring CvB) dmv: <ul style="list-style-type: none"> • Bevorderen lichamelijke vorming en sport • Beheren fondsen cult./esth./soc.activiteiten
Kosten	2.584 Kf - Jaarrekening 1999
Resultaat	68 Kf - Jaarrekening 1999
Eigen vermogen	1.617 Kf - Jaarrekening 1999
Bijzonderheden	De SSVR heeft de SEKZ opgericht, die zorgdraagt voor het beheer van het sportcomplex

Naam/zetel	Stichting Nederlandse School voor Openbaar Bestuur
Datum overeenkomst	01.07.1995
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Verzorgen van hoogwaardige opleidingen, leergangen en bijeenkomsten ten behoeve van het hoger kader van (overheids) organisaties op het gehele terrein van de bestuurskunde. • Het (bijdragen aan het) adviseren van de publieke sector op bestuurskundig terrein. • Participeren in veranderingstrajecten binnen de publieke sector, in bijzonder door advisering op bestuurskundig terrein. • Voorts al hetgeen met het voorgaande rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords
Kosten	3.067 Kf - Jaarrekening 1998/1999
Resultaat	962 Kf - Jaarrekening 1998/1999
Eigen vermogen	1.342 Kf - Jaarrekening 1998/1999
Bijzonderheden	De EUR heeft hieraan een achtergestelde renteloze lening ad Kf 250, waarvan 1/3 in 2000 is afgelost, verstrekt evenals RUL, RUU, UVA

Naam/zetel	Stichting Klinische Genetica
Datum overeenkomst	20.09.1994
Doel	<ul style="list-style-type: none"> • Het bevorderen van erfelijkheidsvoorlichting, vroegtijdige onderkenning en diagnostiek van aangeboren afwijkingen en erfelijke ziekten alsmede de preventie van deze aandoeningen. • Alle overige activiteiten die tot het doel bevorderlijk kunnen zijn. • Het verwerven van de middelen noodzakelijk om het doel der stichting te bevorderen
Bijzonderheden	Financiële gegevens zijn niet bekend.

Naam/zetel	Stichting Instituut Financieel Economisch Beleid
Datum overeenkomst	4 juli 1991
Doel	In samenwerking met de Erasmus Universiteit Rotterdam verzorgen van een postdoctorale Beroepsopleiding Financieel Economisch Beleidsmedewerker (BOFEB) en het bevorderen van hoogwaardig onderzoek op het gebied van financieel economisch beleid aan de EUR via het Onderzoekscentrum Financieel Economisch Beleid (OCFEB)
Kosten	1.888 Kf - Jaarrekening 1999
Resultaat	17 Kf neg. - Jaarrekening 1999
Eigen vermogen	153 Kf - Jaarrekening 1999

Naam/zetel **Stichting Instituut voor Verslavingsonderzoek Rotterdam**

Datum overeenkomst 01.04.1994

Doel De verwerving en overdracht van wetenschappelijke kennis van de verslavingsproblematiek om op die manier een bijdrage te leveren aan de oplossing daarvan

Kosten 1.979 Kf - Jaarrekening 1999

Resultaat 187 Kf - Jaarrekening 1999

Eigen vermogen 822 Kf - Jaarrekening 1999

Naam/zetel **Stichting Respiratoire Virologie in het bijzonder Influenza**

Datum overeenkomst 18.12.1991

Doel Het doen uitvoeren en bevorderen van onderzoek van respiratoire virale aandoeningen, in het bijzonder de influenza, en het verbreiden van kennis hierover binnen dan wel vanuit de Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam, alsmede de bevordering van al hetgeen daarmee in de ruimste zin verband houdt, of bevorderlijk kan zijn

Kosten 1.564 Kf - Jaarrekening 1999

Resultaat 197 Kf neg. - Jaarrekening 1999

Eigen vermogen 1.085 Kf - Jaarrekening 1999

Naam/zetel **EURZA Arbo BV**

Datum oprichting 17.06.1997

Doel De vennootschap heeft ten doel het verlenen van bijstand aan werkgevers bij de uitvoering van hun verplichtingen op grond van de Arbeidsomstandighedenwet, onder andere door het vervullen van de taken aangeduid in artikel 18, lid1 onder a, b, c en f van de Arbeidsomstandighedenwet, en alles wat aan deze doelstelling dienstbaar kan zijn

Deelnemingspercentage 49%

Bijzonderheden Vanaf begin 1999 is deze BV in liquidatie

Geconsolideerde rechtspersonen**Naam/zetel** **Erasmus Universiteit Rotterdam Holding BV**

Datum oprichting 11.07.1995

Doel Het ten behoeve van de primaire activiteiten van de Universiteit faciliteiten in de vorm van werkmaatschappijen te bieden (100% Dochters van de EUR Holding) waarin onderwijs en onderzoek kunnen worden ondergebracht indien universitaire onderdelen daar redenen voor zien.

Kosten 35.905 Kf - Jaarrekening 2000

Resultaat 1.621 Kf - Jaarrekening 2000

Eigen vermogen 17.266 Kf - Jaarrekening 2000

Deelnemingspercentage 100%

12. OVERIGE GEGEVENS

Naam/zetel	Erasmus Beleggingen BV
Datum oprichting	29.04.1992
Doel	Het beleggen van vermogen in de meest ruime zin des woords en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord
Kosten	6.288 Kf (excl. afschrijving) - Jaarrekening 2000
Resultaat	897 Kf - Jaarrekening 2000
Eigen vermogen	20.692 Kf - Jaarrekening 2000
Deelnemingspercentage	100%

B

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: POST-INITIEEL EN CONTRACTONDERWIJS (STUDIEJAAR 2000-2001)

(voor een actueel overzicht wordt verwezen naar de Internetpagina: www.eur.nl/onderwijs/doorstuden/index.html)

Rechtsgeleerdheid

- Certificaatonderwijs
- Juridisch Postacademisch Onderwijs
- Postacademische Leergang Arbeidsrecht
- Postacademische Leergang Ondernemingsrecht
- Erasmus LL.M. Programme Business and Trade Law
- Erasmus LL.M. Programme International Law
- European Master in Law & Economics

Economische Wetenschappen

- Postdoctorale opleiding Forensic Auditing (Eurac bv)
- Postdoctorale opleiding Internal/Operational Auditing (Eurac bv)
- Postdoctorale opleiding EDP-Auditing/IT-Auditing (Eurac bv)
- Postdoctorale opleiding tot Registercontroller (Eurac bv)
- Postdoctorale opleiding Accountancy (Eurac bv)
- Beroepsopleiding Financieel-Economisch Beleidsmedewerker (BOFEB)
- Master of Financial Planning
- Sales en Account Management
- Verkopen aan grote accounts
- Sales in de Fast Moving Sector
- Sales in de Financiële Sector
- Praktijkcursus Sales Force en Account Management
- Electronic Commerce
- Postdoctorale Leergang Europese Fiscale Studies
- Groeimanager MKB
- Erasmus Masterclass Ondernemen
- Management en Mainport Kennis, Innovatie en Strategie
- Masterclass Estate Planning
- Masterclass Supply Chain Manager
- Master of Food Management
- Master's Course on Urban Management
- Master's Course Management of the European Metropolitan Region (MEMR)

- Master of Philosophy in Economics (Tinbergen Institute)
- MSc Maritime Transport & Logistics
- Master in Financial Management

Economische Wetenschappen / Bedrijfskunde

Erasmus Executive Development (EED)

- In-Company en Open Executive Opleidingen
- Postdoctorale opleiding Management Consultant
- In-company and Open Executive Programs
- GEM-Global e-Commerce Masters
- Strategic ICT Leadership Program
- Electronic Commerce Strategy
- Program for International Management in Europe (PRIME)
- Journey to Self Discovery
- Social Intra/Entrepreneurship in the Health Care Sector
- Executive Leadership Development
- The European Experience

Bedrijfskunde

- Masterclass Cross Cultureel Management
- Masterclass Wetenschappelijke Trends en Kwaliteitsmanagement
- Executive International Master of Corporate Communication Program
- Executive Summercourse Corporate Communication

Rotterdam School of Management

- Business Valuation Experts
- Business Valuation Essentials
- Masterclass Interim Management
- Interim Management Essentials
- Full-time International MBA/MBI programs
- Part-time MBA/MBI programs
- Master of HRD Leadership
- Trading Room

Geneeskunde en

Gezondheidswetenschappen

- Nationale Master of Public Health
- Masterclass voor Directeuren van Gezondheidszorginstellingen
- PAO Geneeskunde en andere programma's

- Specialisatie Seksuologie
- NIHES Degree Programmes (MSc, MPH, DSc)
 - Clinical Epidemiology
 - Epidemiology
 - Health Services Research
 - Medical Informatics
 - Public Health
 - Genetic Epidemiology
- NIHES Sciences Short Courses
- International Master of Public Health Programme

Sociale Wetenschappen

- Master of Public Administration (MPA)
- Procesmanagement
- Electronic Government
- Master of European Public Administration
- International PhD Programme in Cleaner Production, Cleaner Products, Industrial Ecology & Sustainability

Historische en Kunstwetenschappen

- Postdoctorale Opleiding Journalistiek (PDOJ)
- Postdoctorale Opleiding Financieel Economische Journalistiek (PDOE)
- Postdoctorale Opleiding Integraal Document Management (IDM)
- Certificaatstudie Kunst- en Cultuur Management

Wijsbegeerte

- Mastercourse Sociale Cohesie en Sociaal Beleid in een Multiculturele Samenleving
- MPhil/PhD Programme Philosophy and Economics
- MA in Philosophy

Overige onderwijs

- Opleidingstrajecten voor Herintredende Academici
- Erasmus Colleges
- Summer Courses Rotterdam Delft
- Hoger onderwijs voor ouderen (HOVO)
- Deeltijd-, avond- en verkorte opleidingen naar het doctoraal examen
- Voltijdopleidingen naar het doctoraal examen

BIJLAGE 2: RAPPORTAGE AFGERONDE PROJECTEN GEFINANCIERD UIT HET STUDEERBAARHEIDSFONDS

1 Bureau van de Universiteit

1.1 Begeleiden en verwijzen

Doel

Via in eerste instantie uitbreiding van de capaciteit op centraal niveau voor studentenbegeleiding, in het bijzonder diegenen die dreigen uit te vallen, wordt beoogd zicht te krijgen in de problematiek met als uiteindelijk doel het op basis van de hiermee opgedane ervaringen (her)inrichten van de begeleidingsstructuur. In feite betreft het hier een vooruitlopen op de mogelijke uitkomsten van het project 'Ontwikkelen van een begeleidings- en verwijzingsstructuur'. Verder zal informatiemateriaal worden verzameld, en up-to-date worden gehouden, met betrekking tot het onderhavige onderwerp.

Uitvoering

De oorspronkelijke doelstelling van het project is uitgewerkt in een ondernemingsplan van 1997. Als doel wordt genoemd het vergroten van de capaciteit op universitair niveau voor studentenbegeleiding. De doelgroep wordt omschreven als studenten die (studie)problemen ondervinden, dreigen uit te vallen of enige tijd na het begin van het studiejaar instromen. De te ontwikkelen activiteiten zijn gericht op een verbetering van de deskundigheid van de begeleiders, de optimalisering van de monitoring, het ontwikkelen van testmogelijkheden en actualisering en verbetering van het documentatiesysteem van het Studenten Informatiecentrum.

De doelstelling is geconcretiseerd in de volgende deelprojecten:

1. inventarisatie van de studiegerelateerde problemen, bestaande voorzieningen en voorstellen voor nieuwe voorzieningen;
2. monitoring met als uiteindelijk doel te komen tot een studentenvolgsysteem voor het signaleren van studenten die in moeilijkheden verkeren, het vastleggen en uitwisselen van informatie over begeleiding;
3. heruitgave van een brochure voor studenten en begeleiders over overstapmogelijkheden tussen wo en hbo;

4. aanbieden van de cursus studiekeuzevaardigheden in samenwerking met de hogescholen in Rotterdam;
5. professionalisering van begeleiders in de vorm van themabijeenkomsten, trainingen en het beschikbaar stellen van een zogenoemde tool-kit in samenwerking met de studentendecanen uit het Rotterdams hoger onderwijs;
6. informatieverstrekking over voorzieningen en ontwikkelingen op het vlak van begeleiden en verwijzen aan studentenbegeleiders en docenten;
7. verbetering van het documentatiesysteem van het Studenten Informatiecentrum, waarbij het deels ging om het bestaande materiaal en deels om de inrichting van een internetsite met actuele informatie op het gebied van studiebegeleiding en verwijzing en het beschikbaar stellen van tests op het gebied van studie- en beroepskeuze;
8. integraal studiebegeleidings- en verwijzingsplan, bestaande uit concrete afspraken tussen de afzonderlijke faculteiten en de afdeling Studentenvoorzieningen over verdeling van taken, verantwoordelijkheden en informatie-uitwisseling.

In een eerste fase is het bestaande aanbod van voorzieningen, en de recente ontwikkelingen daarin binnen de EUR en andere universiteiten en hogescholen, geïnventariseerd. In vervolg daarop zijn drie speerpunten voor het project ontwikkeld:

- (1) aanvulling van het bestaande aanbod aan voorzieningen voor studenten;
- (2) professionalisering en informatievoorziening van de studentenbegeleiders;
- (3) vergroting van de bekendheid van voorzieningen onder studenten en studentenbegeleiders.

Een panel van studenten uit alle faculteiten (behalve wijsbegeerte) is driemaal bijeengevoerd om in algemene zin en aan de hand van concrete voorstellen te spreken over de behoeften van studenten inzake begeleiden en verwijzen.

Zeven expertgroepen, bestaande uit de projectmedewerker en enkele deskundigen van de faculteiten en het Bureau van de Universiteit, hebben de speerpunten uitgewerkt: (1) professionele vaardigheden voor studenten, (2) interactieve vraagbaak en archief van veelgestelde vragen, (3) internet, (4) test, (5) automatisering en registratie, (6) professionalisering van studentenbegeleiders en (7) studiekeuze. Bij de expertgroep studiekeuze is het Rotterdams Beraad Studentendecanen betrokken, het overleg tussen de studentendecanen van de hogescholen en de EUR.

Bereikte resultaten

1. Aanvulling van het bestaande aanbod aan voorzieningen voor studenten.
 - Internet: Studentenweb (www.eur.nl/studenten/)
 - Studiekeuze: brochure 'Overstappen & doorstromen'
 - Studiekeuze: studiekeuzeweb (www.eur.nl/studenten/studiekeuze/zelfwerk/index.html)
 - Studiekeuze: verruiming mogelijkheden om Traject te raadplegen
 - Tests: zelftests op het web (www.eur.nl/studenten/testen/index.html)
 - Tests: testfaculteiten.
 - Informatie: archief van veelgestelde vragen (www.eur.nl/studenten/archief/index.html)
 - Trainingen: studie- en academische vaardigheden
2. Professionalisering en informatievoorziening van de studentenbegeleiders
 - Professionalisering: scholing
 - Uitwisseling van informatie: e-maillijsten
 - Uitwisseling van informatie: mentorstelsels
 - Uitwisseling van informatie: elektronische registratie van gesprekken en onderlinge verwijzingen
 - Uitwisseling van informatie: overleg studentenbegeleiders
3. Het vergroten van de bekendheid van voorzieningen onder studenten en studentenbegeleiders
 - Studenten: via mentoren
 - Studenten: via het web

Bij een afweging van de geboekte resultaten tegen de doelstelling zijn de volgende conclusies te trekken:

De voorzieningen voor studentenbegeleiding op universitair niveau zijn daadwerkelijk uitgebreid. De hoeveelheid informatie waarmee studenten zelf aan de slag kunnen is mede dankzij de inzet van het internet verbreed en toegankelijk gemaakt. Ook is het nu mogelijk voor studenten om onder begeleiding of zelfstandig diverse tests af te leggen of vragenlijsten door te nemen.

Het merendeel van de deelprojecten is gerealiseerd. Het deelproject waarbij het uiteindelijke doel is om te komen tot een studentenvolgsysteem voor het vastleggen en uitwisselen van informatie over begeleiding, is niet realiseerbaar gebleken. Een reeds bestaand systeem, BORIS, bleek niet geschikt als instrument voor het uitwisselen van informatie tussen studentbegeleiders op facultair en universitair niveau. Wel zijn de ervaringen benut in definitiestudie van een registratiemodule die kan worden gekoppeld aan de opzet voor een nieuw systeem. Het deelproject, verbetering van het documentatiesysteem van het Studenten Informatiecentrum, wordt binnenkort gerealiseerd door meer informatie via het web beschikbaar te stellen op de website van het Documentatiecentrum. Het deelproject, het integraal studiebegeleidings- en vervolgingsplan, blijft beperkt tot werkafspraken tussen de studiebegeleiders onderling zonder formalisering in bijvoorbeeld overeenkomsten over dienstenniveau.

Betrokkenheid studenten

Zoals reeds vermeld zijn studentenpanels direct betrokken geweest bij de opzet en uitwerking van de voorstellen. Op dit moment maken studenten op grote schaal gebruik van de aangeboden mogelijkheden via het web.

Dual commitment

De kosten voor het project in de eerste drie jaren zijn gedekt door de bijdrage uit het studeerbaarheidsfonds. De werkzaamheden in dit verband worden voortgezet. De kosten hiervoor worden uiteraard door de instelling zelf gedragen.

1.2 Onderwijskundig Expertise

Centrum Rotterdam

Doel

Algemene projectdoelstelling

Het opzetten van een kleinschalig onderwijskundig expertisecentrum om onderwijskundige expertise toegankelijk te maken voor verbetering van facultaire onderwijsprogramma's binnen de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Concrete projectdoelstellingen

1. Het stimuleren tot en samen met faculteiten ontwikkelen van professionaliseringsbeleid dat bijdraagt aan de onderwijskundige professionalisering van docenten in de context van onderwijsloopbanen naast onderzoekloopbanen.
2. Het samen met faculteiten ontwikkelen en uitvoeren van een scholingsaanbod voor junior-, medior- en seniordocenten ter ondersteuning van een continue onderwijskundige professionalisering van stafleden (basiscursus didactiek, korte cursussen, master classes en onderwijsmanagementtrainingen).
3. Het onderling afstemmen van de facultaire evaluatiesystemen voor kwaliteitsbewaking op cursusniveau en het koppelen van die systemen aan een verwijzende functie voor docenten om gericht deel te nemen aan scholing en trainingsmogelijkheden binnen de EUR en daarbuiten.
4. Het structureel inbedden en verplicht stellen van de cursus basisdidactiek voor alle nieuw aan te stellen juniordocenten.
5. Het in samenwerking met programma-directeuren onderwijs ontwikkelen van specifieke maatwerk onderwijsproducten ter versterking van de onderwijsconcepten binnen facultaire onderwijsprogramma's (realisatie van inhoudelijke en onderwijskundige afstemming binnen programma's).
6. Het in samenwerking met programma-directeuren onderwijs ontwikkelen van specifieke maatwerk onderwijsproducten om specifieke knelpuntvakken en docenten met specifieke problemen gericht te ondersteunen (team- en peer coaching).

Uitvoering en bereikte resultaten

Het project OECR is medio 1997 gestart met de oprichting van het centrum en het aantrekken van een directeur. Inmiddels zijn vijftien personen werkzaam bij het centrum. Het centrum stelt zich ten doel om onderwijskundige expertise toegankelijk te maken voor verbetering van facultaire onderwijsprogramma's. Meer concreet betekent dit het samen met faculteiten werken aan (de verbetering van) het professionaliseringsbeleid, het ontwikkelen van scholingsaanbod voor docenten en van facultaire evaluatiesystemen voor kwaliteitsbewaking op cursusniveau, alsmede van specifiek maatwerk om knelpunten op te lossen. Omdat de personele bezetting begin 1998 haar beslag heeft gekregen is de uitvoering van het project vanaf dat moment in volle omvang ter hand genomen. Het OECR levert diensten op zes terreinen.

1. Cursussen: basiscursus didactiek, de cursus digitale didactiek, de cursus hoorcollege geven: Ga er maar aan staan!, een Engeltalige cursus Basisdidactiek, de cursus 'Mee-liften en freeriden: hinderpaal of handige studiestrategie?!' en tot slot het seminar 'Het begeleiden van onderwijskundige innovaties'.
2. ICT&O
Het OECR coördineert de activiteiten rond ICT&O bij de EUR. Dit houdt in dat er periodiek bijeenkomsten worden georganiseerd. De grote instellingsbrede projecten op dit terrein worden begeleid door een project-leider vanuit het OECR. Daarnaast biedt het centrum cursussen aan op dit terrein.
3. Onderwijsontwikkeling
Het OECR begeleidt momenteel het Landelijk Overleg Orgaan MER opleidingen (LOOMER) met de uitwerking van competenties in het onderwijs. Deze uitwerkingen zijn voor de betrokkenen te zien op www.blackboard.eur.nl
4. Coaching
Het OECR biedt de mogelijkheid om coaching als collegiale consultatie in uw school te implementeren. De doelstelling is nieuwe vaardigheden als een olievlek over de collegae verspreiden. Daartoe is een Train

the trainer-programma ontwikkeld dat twee jaar duurt. In het eerste jaar wordt een aantal docenten gecoacht zoals hierboven beschreven is. Tijdens de intervisiebijeenkomsten worden zij geschoold op vaardigheden die nodig zijn om hun collegae te coachen. Het jaar wordt afgesloten met een intensieve tweedaagse training. In het tweede jaar gaan de docenten zelf coachen en intervisiebijeenkomsten organiseren. Gedurende dat jaar staat het OECR hen terzijde met ondersteuningsbijeenkomsten en individuele consultatie.

5. Consultancy

Naast allerlei cursussen en seminars biedt het OECR ook individuele (werk)begeleiding aan. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan: het bespreken van video-opnames van een college; het bieden van in-service begeleiding voor (beginnende) docenten; het begeleiden bij de onderwijsvoorbereiding. Daarnaast wordt op facultair- of opleidingsniveau ondersteuning geboden op het terrein van het uitvoeren van evaluaties op cursus- en curriculumniveau; het aanreiken, ontwikkelen en implementeren van evaluatie-instrumenten; het ondersteunen en begeleiden bij (de verbetering van) de (systematiek voor) studiebegeleiding; het ondersteunen en begeleiden bij de verbetering van (studie)roosters; het ondersteunen en begeleiden van de follow-up van de onderwijsvisiteatie.

6. Kwaliteitszorg

Uitgangspunt bij de onderwijskundige dienstverlening van het OECR is het bestaand beleid van opleidingen en faculteiten op het terrein van kwaliteitszorg van het onderwijs. Zij zijn het immers die door bijvoorbeeld visitatiecommissies worden aangesproken op de kwaliteit van het onderwijs.

Zoals uit bovenstaande blijkt is het centrum succesvol en zijn de oorspronkelijke doelstellingen meer dan gerealiseerd.

Betrokkenheid studenten

Gezien de aard van het project zijn er geen studenten direct betrokken.

Dual commitment

Het OECR is inmiddels structureel ingebed in de organisatie, als onderdeel van de EUR Holding BV. De middelen uit het studeerbaarheidsfonds hebben de start van het OECR mogelijk gemaakt.

1.3 Bevordering aansluiting VWO-EUR

Doel

1. Het informeren van de faculteiten over de repercussies van de invoering van de tweede fase vwo.
2. Het stimuleren van faculteiten om te komen tot aansluitingsprojecten en de vorming van specifieke scholennetwerken rond bepaalde opleidingen.
3. Het verder verbeteren en uitbouwen van het huidige universitaire kennismakingsprogramma 'Penta College Project' tot een volwaardig aansluitingsprogramma in de sfeer van het vak Oriëntatie op studie en beroep c.q. Loopbaanoriëntatie.
4. Het stimuleren van faculteiten tot zichtbaar-making van de mogelijke knel- en aandachtspunten op het gebied van vakinhoud, vakdidactiek in de aansluiting van het vwo op de eigen EUR-opleiding, alsmede het stimuleren van faculteiten tot formulering en implementatie van plannen ter verbetering van de designeerde punten.

Uitvoering en bereikte resultaten

Het project dat de verbetering beoogt van de aansluiting vwo-wo (en de EUR in het bijzonder) door middel van voorlichting aan faculteiten over de tweede fase vwo, het ontwikkelen, verbeteren en uitbouwen van aansluitingsprojecten en het traceren van knelpunten en het bijdragen aan oplossingen hiervoor, is met het aantrekken van een projectmedewerker (schooldecaan vwo) aanvang 1998 in volle gang gezet. Door de projectmedewerker is – in aanvang – samen met tien vo-scholen en vertegenwoordigers van de faculteiten het programma 'Proefstuderan aan de EUR' – de opvolger van het 'Penta College Project 96/97'

– ontwikkeld. Binnen de meeste faculteiten heeft dit programma al een of meer malen plaatsgevonden. Inmiddels wordt contact onderhouden met twintig scholen in de regio. In samenwerking met de TUDelft is een brochure ontwikkeld waarin – naast algemene informatie over proefstuderan – ook wordt aangekondigd dat wordt gewerkt aan een systeem van terugkoppeling van studieresultaten naar de vwo-scholen, waarbij vanzelfsprekend de privacy van de student niet wordt veronachtzaamd. Ook op het gebied van het informeren van de EUR-medewerkers over de aanstaande veranderingen in de tweede fase van het vo zijn door de projectmedewerker in samenwerking met de opleidingscommissies bijeenkomsten georganiseerd onder andere bij de faculteiten FGG en FHKW. Algemene bijeenkomsten, voor alle faculteiten toegankelijk, zijn najaar 1998 georganiseerd. Door eerder genoemde faculteiten werden bij deze gelegenheden voordrachten gehouden ter informatie (en verdere mobilisatie) van allen die bij de aansluiting vwo-wo betrokken zijn. De EUR neemt inmiddels deel aan de werkzaamheden van de regionale stuurgroep aansluiting vo-ho. Eveneens neemt de EUR deel aan het project 'Een ongehinderde voortgang'. Dit project rond ROC Da Vinci College te Dordrecht bundelt instellingen van basisonderwijs tot en met ho rond aansluitingsvraagstukken. Het voorlichten van faculteiten over de tweede fase vwo is in feite afgerond. Via vervolgvactiteiten in het kader van dit project, zullen faculteiten blijvend geïnformeerd worden over verdere ontwikkelingen. Ook het idee van 'aansluitingsprojecten' is in voldoende mate onder de aandacht van faculteiten gebracht. Het kennismakingsprogramma, dat thans onder de naam 'proefstuderan' bekend is, is erg succesvol. Er is inmiddels een netwerk met 40 scholen totstandgebracht. Daarmee is de grens van de groei bereikt omdat de facultaire menskracht om de relatie adequaat in te vullen niet verder kan worden opgevoerd. Ook centraal is de beschikbare capaciteit beperkt: brochures voor personeel en 3 vwo-studenten zijn ontwikkeld, monitoring is georganiseerd,

maar voor het opzetten van een systeem van ‘ambassadeurs’ waarbij oud-leerlingen worden getraind en vervolgens gekoppeld aan hun oude school ontbreekt menskracht. In overleg met de afdeling Interne en Externe Betrekkingen van de EUR is een communicatienota waarin – als onderdeel – voorstellen worden gedaan om het aanvullen van de aanwezige projectleden met een tweede fulltimekracht en voor het inbedden van deze activiteiten als structurele voorziening in de EUR.

Betrokkenheid studenten

Studenten zijn vooral betrokken door hun rol als ‘ambassadeur’.

Dual commitment

De activiteiten worden structureel ingebed en gefinancierd.

2 Faculteit der Economische Wetenschappen

2.1 Ontwikkeling vakdidactische trainingen

Doel

Oorspronkelijke doelstelling: Het opstellen en aanbieden van vakdidactische trainingen aan docenten van de FEW – zulks in aanvulling op de activiteiten rond de basiskwalificatie.

De doelstelling van dit project zoals omschreven in de door de minister goedgekeurde aanvraag is bijgesteld. Hiervoor is een drietal overwegingen:

- De ervaringen met de als pilot opgezette basis cursus didactiek waren in die zin niet positief dat het in de praktijk moeilijk bleek om docenten te mobiliseren aan de cursus deel te nemen. Deelname werd te veel gezien als een motie van wantrouwen ten aanzien van de onderwijs capaciteit van een docent.
- Binnen de faculteit zijn goede ervaringen opgedaan met de onderwijs evaluaties.

- Binnen de EUR is inmiddels een eigen Onderwijskundig Expertise Centrum Rotterdam (OEER) opgericht.

Gezien het bovenstaande heeft de faculteit besloten af te zien van het opzetten en organiseren van vakdidactische cursussen, maar door gebruik te maken van het OEER in aanvulling op de bestaande onderwijs evaluaties, een professionaliseringstraject voor economie- en econometriedocenten (voornamelijk uit de basisfase) uit te zetten.

Uitvoering en bereikte resultaten

De uitvoering van het project is uitbesteed aan het OEER. De afgelopen periode heeft het OEER collegeobservaties gedaan bij een groot aantal docenten bij de FEW. Rapportage daarover vond plaats aan de opleidingsdirecteuren. De observaties hebben geleid tot een schriftelijke rapportage/feedback per docent met betrekking tot didactische concepten van het onderwijs.

Betrokkenheid studenten

Directe betrokkenheid van studenten is bij dit project niet mogelijk, uiteraard zijn veranderingen in het onderwijs, naar aanleiding van feedback, voor de studenten merkbaar.

Dual commitment

In het kader van het kwaliteitsbeleid van docenten en onderwijs zal waar nodig het project een vervolg krijgen met financiering vanuit eigen middelen.

3 Faculteit der Rechtsgeleerdheid

3.1 Intensivering en kwaliteitsverbetering van het onderwijs

Doel

Het project beoogt de inzet van de beschik-

bare onderwijs capaciteit ten gunste van de intensivering en de kwaliteit van het onderwijs te verhogen. Tevens worden alternatieve onderwijsvormen ontwikkeld en/of bestaande onderwijsvormen verbeterd.

Uitvoering project en bereikte resultaten

De intensiveringsgedachte vereist dat voor zowel propedeuse als doctoraal een gescheiden traject ontworpen wordt. Beide fasen van onderwijs zijn qua structuur te verschillend om de doelstelling van dit project voor de gehele opleiding te uniformeren.

Propedeuse

Sinds 1998 gaat de propedeuse van start met de zogenaamde IPO-week. De week biedt in zijn totaliteit een nieuwe onderwijsvorm, door de gebruikelijke onderwijsvormen op een nieuwe manier op elkaar af te stemmen en in te richten. Nadruk ligt daarbij op zelfwerkzaamheid en probleemgestuurd onderwijs. Doelstelling is de studenten binnen vier dagen op tempo en niveau te brengen. Voor een uitgebreide beschrijving van de opzet en inhoud van het programma van de onderwijsweek en de bereikte resultaten zij verwezen naar de rapporten *Zin in recht. Eerste onderwijsweek propedeuse Faculteit Rechtsgeleerdheid, 1998, 1999 en 1998-2000*.

Dual commitment

Op 1 augustus 2000 liep het project ten einde. Naar aanleiding van het succes van de weken in 1998 en 1999 heeft het bestuur van de faculteit besloten om van de IPO-week een structureel onderdeel van de propedeuse te maken en deze te financieren uit de reguliere facultaire middelen.

Conclusie

Blijkens de evaluaties van het IPO-project is deze vorm van intensivering geslaagd te noemen.⁹

⁹ De Inspectie voor het Onderwijs omschreef de IPO-week in 1999 als een ‘creatieve en – om allerlei redenen – functionele werkvorm’, conceptrapport aan de faculteit FR van de EUR van 15 juli 1999.

Doctoraal

Het deelproject intensivering doctoraal is in het voorjaar 1998 van start gegaan en bestaat uit de onderdelen A en B.

A

Doel

Het eerste onderdeel was erop gericht de betrokkenheid van de studenten bij het werkgroeponderwijs te vergroten door hen te stimuleren niet alleen de werkgroepen bij te wonen, maar deze ook voor te bereiden. De verwachting was dat dit de tentamenresultaten positief zou beïnvloeden.

Uitvoering en bereikte resultaten

Dit doel is getracht te bereiken door een facultatieve creditregeling in te voeren, waarbij de studenten, indien zij zeven van de tien werkgroepen hadden bijgewoond en actief hadden deelgenomen aan de discussie tijdens en de voorbereiding van de werkgroep, een extra vraag op het tentamen mochten maken, die maximaal één extra punt kon opleveren. Het project is uitgevoerd bij de verplichte vakken goederen- en faillissementsrecht, burgerlijk procesrecht en personen-, familie- en erfrecht. De resultaten waren in het eerste jaar bemoedigend. Uit het cijfermateriaal kon de conclusie worden getrokken dat de studenten die aan de creditregeling hadden meegedaan, de stof beter leken te beheersen dan zij die niet hadden meegedaan, aangezien – ook zonder de credit mee te rekenen – de groep beter scoorde dan de groep die in het geheel niet had meegedaan aan de creditregeling of de credit niet had gehaald. Wel bestond de indruk dat studenten met lagere studienummers (vermoedelijk veel recidivisten) minder vaak met de creditregeling meededen dan studenten met hogere studienummers. Deze tendens zette zich in het tweede jaar voort. De studenten die deelnamen aan de credit, behaalden wederom betere tentamenresultaten. De studenten die het werkgroeponderwijs extra nodig hadden – de zwakkere studenten en de recidivisten – deden daarentegen hetzij niet mee aan de creditregeling, hetzij op een

zodanig marginale wijze dat zij geen credit behaalden of met de (op het randje) behaalde credit nog niet slaagden voor het tentamen. De creditregeling beantwoordt derhalve in die zin niet aan het beoogde doel doordat goede studenten een hoger cijfer behaalden en slechte studenten ook nu op een onvoldoende uitkwamen. De middengroep, die via de credit een 5 in een 6 zag veranderen, was slechts klein. Daar komt bij dat de beschreven methode van doceren schools overkomt (huiswerk, overhoringen en verplichte deelname aan de werkgroepen). De betere studenten stoorden zich ook wel aan deze werkwijze. In het licht van de ontwikkelingen op de middelbare school (studiehuis) past het volgens de docenten ook niet om op de universiteit het onderwijs op schoolse wijze te verzorgen dan op de middelbare school.

Dual commitment

Het project is uitgevoerd bij de verplichte vakken goederen- en faillissementsrecht, burgerlijk procesrecht (gefinancierd via het project) en personen-, familie- en erfrecht (gefinancierd uit eigen middelen van de sectie).

Conclusie

Gezien de resultaten hebben de docenten in het studiejaar 2000/2001 het creditsysteem niet voortgezet. Zij trachten nu op andere, minder schoolse, wijze de betrokkenheid van de deelnemers aan het werkgroeponderwijs te vergroten.

B

Doel

Het tweede onderdeel heeft als doel de schriftelijke vaardigheden van de studenten in het basisdoctoraal te bevorderen ter versterking van de kwaliteit van de juridische opleiding. Nevendoel is de studenten te confronteren met de samenhang tussen drie vakken uit het basisdoctoraal, te weten – in volgorde waarin de respectieve vakken in het doctoraal worden aangeboden – goederen- en faillissementsrecht, handelsverkeersrecht & intellectuele rechten en ondernemingsrecht, opdat zij inzicht krijgen

in de problemen die zich kunnen voordoen in de privaatrechtelijke rechtspraak en die zich niet beperken tot één van deze rechtsgebieden. Tevens bereidt het project de studenten voor op het schrijven van de verplichte scriptie.

Uitvoering

Om dit doel te bereiken is de tweedejaars doctoraalstudenten in de studiejaar 1998/1999 en 1999/2000 de gelegenheid geboden een credit te behalen door deel te nemen aan een individuele creditopdracht, waarin beide aspecten aan de orde komen. Om de credit te verkrijgen dienden zij naar aanleiding van een casus met vragen over alledrie de rechtsgebieden een werkstuk van drie tot zes pagina's te schrijven aan de hand van een handleiding voor het schrijven van een werkstuk. Bij de beoordeling van het werkstuk werd bij de toekenning van het cijfer rekening gehouden met het doel. De credit hield in dat bij de schriftelijke tentamens van de basisdoctoraalvakken handelsverkeersrecht & intellectuele rechten en ondernemingsrecht een extra vraag die betrekking had op de opdracht, mocht worden beantwoord, waarvoor maximaal één extra tentamenpunt kon worden behaald.

Bereikte resultaten

In het studiejaar 1998/1999 bedroeg het aantal deelnemers 263, waarvan 70% een voldoende behaalde voor de opdracht. Opvallend is dat studenten die een hoog cijfer voor de tentamens behaalden ook een goede opdracht hadden gemaakt.

Betrokkenheid studenten

Nagenoeg alle studenten die deelnamen aan de creditopdrachten, hebben ook aan de eerste tentamenronde deelgenomen. Het verschil tussen het aantal studenten dat heeft deelgenomen in 1998 en 1999 kan voor een deel worden verklaard uit het feit dat ook studenten zich gedragen als 'calculerende burgers'. Na de eerste ervaring met de creditopdracht in 1998 haakte een deel van de (nieuwe) studenten in 1999 af, omdat de beloning naar hun

mening niet in verhouding stond met de inspanning die zij zich moesten getroosten om de creditopdracht te behalen.

De creditopdracht had als bijkomend effect dat het slagingspercentage bij de eerdergenoemde vakken met 4-10% steeg.

Dual commitment

Na afloop van de projectperiode wordt getracht binnen de bestaande middelen het project in onderling overleg met de betrokkenen op enigerlei wijze te continueren.

3.2 Zelfselectie studenten door middel van een test

Doel

Het doel van het project Individueel Studeer-Advies Rechtsgeleerdheid (ISA) is eerstejaars rechtenstudenten aan het eind van het eerste trimester van de propedeuse een studeeradvies te verstrekken. Het doel van het advies is de doorstroom van eerstejaarsstudenten te bevorderen en studentengegevens te verschaffen voor een optimale keuze betreffende hun rechtenstudie.

Uitvoering en bereikte resultaten

Het ISA-project is een gezamenlijke inspanning van de juridische faculteiten van de Universiteit van Amsterdam, de Vrije Universiteit en de Erasmus Universiteit Rotterdam. Het bestaat uit een viertal fasen:

- analyse propedeuseprogramma's van de drie faculteiten;
- predictieonderzoek;
- constructie computerprogramma voor studeeradviezen;
- evaluatie van effecten van studeeradviezen.

Het jaar 2000 is door de vakgroep Psychologische Methodenleer (UvA) gebruikt om de definitieve predictieformule vast te stellen en een internetapplicatie voor te bereiden. In 1999 heeft het laatste empirische onderzoek plaatsgevonden, waarbij zowel gebruik is gemaakt van de schriftelijke afnamemethodiek als van een interactieve applicatie voor de

computer. Aan de EUR hebben 167 eerstejaarsstudenten aan de schriftelijke afname van de test meegedaan en 125 studenten hebben de elektronische variant ingevuld. Totaal hebben 292 studenten rechten deelgenomen.

Met expertise uit de faculteit der Rechtsgeleerdheid Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) is specifiek voor de rechtenopleiding een test Juridisch Redeneren ontwikkeld die als onderdeel van de Juridische Vaardighedentest in het ISA-programma is opgenomen. De test is een goede aanvulling gebleken op het instrumentarium dat gebruikt wordt bij het bepalen van de eigenschappen van studenten die nodig zijn om het studiesucces te kunnen voorspellen, en blijkt een hoge voorspellende waarde te hebben. De predictiewaarde is zelfs gunstiger dan het cijfer voor het eerste tentamen bij het bepalen van het succes van studenten die de propedeuse binnen één jaar behalen. Het studiesucces van een eerstejaars rechtenstudent is voor een groot deel afhankelijk van een goed getraind geheugen. In dit verband kan er ook gerefereerd worden aan de didactische uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de onderwijsvorm die in het project Intensivering Propedeuseonderwijs (IPO) centraal staat.

Het ISA-instrument Rechtsgeleerdheid bestaat uit:

1. Studieprognose

De ISA-studieprognose geeft de kans op studiesucces weer. Een prognose is hetzelfde als een voorspelling of een predictie. De kansen op het halen van de propedeuse Rechtsgeleerdheid in een jaar worden getest aan de hand van gegevens die betrekking hebben op

- eigen verwachtingen;
- vooropleiding;
- voorbereiding op tentamens;
- resultaten op de tentamens.

2. Grafisch overzicht van de uitslag van het ISA-onderzoek

3. Individueel studeeradvies

Het ISA-advies bestaat uit zes onderdelen. In dit deel van het programma wordt de studiebekwaamheid voor de rechtenopleiding bevestigd. De zes onderdelen zijn:

- cognitieve vaardigheid;
- tijdsbesteding;
- studieaanpak;
- manier van studeren;
- interesses voor studies;
- evaluatie.

4. Samenvatting

Van het ISA-programma is een ISA-internetapplicatie gemaakt. De vakgroep Psychologische Methodenleer van de Universiteit van Amsterdam heeft daarvoor een website ontworpen die voor studenten van de drie faculteiten dag en nacht toegankelijk is. Rechtenstudenten van de drie deelnemende faculteiten hebben met behulp van hun studentnummer toegang tot de ISA-site. Zij krijgen eerst uitleg aangeboden over het adviesprogramma. Daarna verschijnt een prognose die voor rechtenstudenten in het algemeen geldt. De student wordt uitgenodigd de laatste schoolprestaties, enkele biografische gegevens en de eerste studieprestaties voor Rechtsgeleerdheid in te voeren. Op grond van deze gegevens wordt een individuele studieprognose gegeven. Vervolgens verschijnt een keuzemenu waarin wordt toegelicht dat gegevens over studiebekwaamheid, tijd besteed aan de studie, studiemotivatie, faalangst en/of studievaardigheid verbetering van de studieprognose biedt en een individueel studeeradvies oplevert.

De student kan het vervolg van het programma zelf kiezen. Wordt bijvoorbeeld studiemotivatie als vervolg gekozen, dan wordt een korte test aangeboden. Na beantwoording van de opgaven volgt direct een aangepaste prognose en de uitslag op de test. Aan de hand van de prognose en de uitslag wordt een studeeradvies gegeven. Daarna volgt weer het keuzemenu. Na elke ingevulde test wordt een herziene prognose, een uitslag en een aangepast studeeradvies gegeven.

De student kan op elk moment het programma verlaten. De gegevens kunnen gekopieerd en geprint worden. De verstrekte gegevens worden anoniem opgeslagen. De student kiest een code waaronder de gegevens weer bereikt kunnen worden. Bij een nieuw bezoek aan het

programma worden de belangrijkste gegevens voor de betreffende persoon samengevat. Daarna kan de student nieuwe gegevens invoeren via het keuzemenu. Na elk nieuw gegeven ontvangt de student een nieuwe prognose, de uitslag van de gemaakte test en een actueel studeeradvies. De gegevens blijven twee jaar toegankelijk voor de studenten. De verstrekte gegevens blijven anoniem voor derden. De prognose, de uitslagen en de adviezen kunnen alleen door de student aan de studiebegeleiders worden overhandigd. Het ISA-programma is te raadplegen op www.isa.psy.uva.nl

Betrokkenheid studenten

Is evident.

Dual commitment

De drie juridische faculteiten zullen de ISA-internetapplicatie op de eigen website integreren.

Conclusie

Het onderzoek en de ontwikkeling van het ISA-programma is volgens planning eind 2000 afgerond. Het testmateriaal is vastgesteld en de onderzoeksrapporten zullen in het jaar 2001 gereedkomen. Het project is zowel inhoudelijk als organisatorisch zeer succesvol verlopen.

3.3 Colloquia / Masterclass

Doel

Een podium voor excellente studenten van de faculteit der Rechtsgeleerdheid creëren.

Uitvoering en bereikte resultaten

Het project is in 1998 gestart. In september van dat jaar organiseerde de faculteit rond de komst van de dean van de Hofstra University (VS), die de eerste Hofstra Lecture aan de Erasmus Universiteit Rotterdam kwam geven, een masterclass voor zeer goede studenten. Het onderwerp van deze masterclass American Law 1998 was 'Commercial impracticability'. Dit onderwerp is vanuit diverse gezichtspunten geanalyseerd en besproken. Op de vooraf-

gaande introductiebijeenkomst hadden de twaalf deelnemende studenten een korte inleiding op het onderwerp gekregen en studiemateriaal in de vorm van een uitvoerige reader ontvangen. Aan dat materiaal was een aantal discussiepunten toegevoegd. De eigenlijke masterclass werd ingeleid door een drietal sprekers, A.R. Steel-Nicholson, advocaat bij Trenité Van Doorn te Rotterdam, prof.mr. J. van Dunné en mr. P. Klik LL. M. De voertaal van de bijeenkomst was Engels. Na de inleidingen werden de studenten in de gelegenheid gesteld om mede aan de hand van de eerder verstrekte discussiepunten met de sprekers van gedachten te wisselen. Van deze mogelijkheid is op intensieve wijze gebruik gemaakt.

In oktober 1999 is een tweede masterclass American Law gehouden met 25 deelnemers. Onderwerp was dit keer 'Battle of forms'. De opzet van de masterclass was dezelfde als van de masterclass die in 1998 werd gehouden. Het onderwerp werd ingeleid door de reeds genoemde A.R. Steel-Nicholson, U.A. Joas Quinn, prof. dr. F.J.M. De Ly en de projectleider. In februari 2000 is onder leiding van prof.mr.dr. M.A. Loth een langer lopende masterclass gestart, met als overkoepelend thema 'Geschillenbeslechting, beginselen en functioneren'. Tijdens een tiental bijeenkomsten, waarvan de laatste plaatsvond in november 2000, werd het thema voor verschillende rechtsgebieden uitgediept. De bijeenkomsten werden ingeleid door een hoogleraar en een (gast)docent, waarna twee studenten een presentatie hielden over een deelaspect van het onderwerp en discussie plaatsvond met de overige deelnemers. De 23 deelnemende studenten kregen vooraf steeds een syllabus met artikelen over het onderwerp van de bijeenkomst.

De deelnemers van de masterclass Geschillenbeslechting krijgen de mogelijkheid om onder begeleiding een wetenschappelijk artikel te schrijven naar aanleiding van hun presentatie. De artikelen zullen worden gebundeld. De eerste begeleidingsbijeenkomst heeft reeds plaatsgevonden. Een artikel is al gepubliceerd in het tijdschrift *Ars Aequi*.

Betrokkenheid studenten

Is evident.

Dual commitment

De faculteit heeft de intentie om in de toekomst voor zeer goede studenten bijzondere onderwijsactiviteiten te blijven organiseren.

Conclusie

De studenten zijn zeer enthousiast over deze bijzondere vorm van onderwijs. Omdat de masterclasses geen deel uitmaken van het curriculum van de faculteit, krijgen zij voor hun deelname geen studiepunten. Wel zijn door de faculteit deelnamecertificaten uitgereikt.

3.4 Onderwijskundige d-base voor internationaal strafrechtelijke verdragen

Doel

Een zeer groot deel van de onderwijstijd wordt benut om studenten enigszins wegwijs te maken in het geheel van internationale verdragen. Beoogd wordt te voorzien in een adequate elektronische leeromgeving in de vorm van een d-baseprogramma. Dit programma moet het mogelijk maken om met behulp van trefwoorden enerzijds inzicht te krijgen in de inhoud van afzonderlijke verdragen en anderzijds zicht te bieden op de samenhang binnen het geheel van verdragen. Daartoe wordt het mogelijk afzonderlijke capita van internationaal strafrecht te bestuderen aan de hand van een dwarsdoorsnede van de verdragen die betrekking hebben op een gekozen thema. Elke regeling wordt toegelicht en via een onderwijskundige opzet wordt verwezen naar verwante regelingen. Een dergelijk programma kan studenten efficiënt en naar eigen behoefte inzicht bieden in het verdragencomplex, zodat meer onderwijstijd overblijft voor verdieping van dit inzicht.

Uitvoering

Bij de ontwikkeling van de elektronische leeromgeving in de vorm van een d-base-programma is nadrukkelijk aangesloten bij de

cursus Internationaal Strafrecht in Europa van de Open Universiteit. Deze cursus bestaat uit een werkboek en een reader (bronnenmateriaal). De tekst in het werkboek bestaat telkens uit een Engelstalig deel dat het internationale aspect van een bepaald onderdeel betreft en – daarop aanvullend – een Nederlandstalig deel dat de nationale uitwerking van het onderdeel bespreekt. De reader (bronnenmateriaal) bestaat uit een Engelstalige verzameling van verdragen, protocollen, et cetera.

Fase 1 van het project heeft bestaan uit een grondige analyse van dit bronnenmateriaal. Doel van deze analyse was te komen tot een verzameling trefwoorden en een daarmee samenhangende zoekhiërarchie (boomstructuur). Deze trefwoordenverzameling en zoekhiërarchie sluiten aan bij de tekst van de cursus. Voorop staat niet wat er allemaal via het d-baseprogramma in de verdragen gevonden kan worden, maar wat de auteurs uitgaande van de tekst van de cursus willen en kunnen laten vinden.

In fase 2 van het project is op basis van de gekozen uitgangspunten en resultaten van de bovenbeschreven analyse gezocht naar de meest geschikte software voor het d-base-programma. Hierbij is ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de betaalbaarheid en onderhoudsgevoeligheid (toevoegen van nieuwe verdragsteksten) van de software. In fase 3 heeft de invoer van de verdragsteksten, met trefwoorden en zoekhiërarchie (boomstructuur), in het gekozen programma plaatsgevonden. Daarnaast werd in deze fase tevens proefgedraaid met het programma. Hierbij werd nadrukkelijk bezien in hoeverre het d-baseprogramma behulpzaam kan zijn bij de oplossing van diverse casusposities.

Fase 4 staat in het teken van de interne integratie van het schriftelijk en het elektronisch onderwijsmateriaal. Hoewel de trefwoordenverzameling en zoekhiërarchie in eerste instantie dienden aan te sluiten bij de

(bestaande) tekst van de cursus (zie fase 1), bleek het noodzakelijk om tevens het schriftelijk onderwijsmateriaal, met name de casusposities, aan te passen.

Fase 5 behelst de externe integratie van het ontwikkelde materiaal in een elektronische leeromgeving (Blackboard).

Bereikte resultaten

De fases 1 en 2 van het project, respectievelijk de analyse van de verdragsteksten en de keuze van de software, zijn in het vierde kwartaal van 1998 afgerond. In fase 3 heeft de uitvoering van het project echter enige vertraging opgelopen. Deze vertraging is te wijten geweest aan het niet volledig voldoen van de oorspronkelijk gekozen software. In 2001 wordt de laatste hand gelegd aan zowel de interne integratie (formuleren van casusposities) als de externe integratie in een elektronische leeromgeving (fase 4/5).

Betrokkenheid studenten

Studenten zijn in verschillende fases van het project, maar met name in fase 3, bij het proefdraaien met het programma betrokken geweest.

Dual commitment

Het ontwikkelde materiaal wordt na afronding van het project structureel ingebed in het onderwijs aan zowel de EUR als de OU.

Conclusie

Ondanks enige vertraging is het project na wens verlopen. Vanaf september 2001 zal het ontwikkelde materiaal aan de EUR in het onderwijs gebruikt gaan worden.

3.5 Oefenrechtbank

Doel

Doel van het project is om – in het kader van het verplichte doctoraalonderwijs Nederlands recht – de mondelinge en schriftelijke taal-

vaardigheden van de studenten te vergroten. Dit taalvaardighedenonderwijs vormt een noodzakelijke schakel tussen het inleidende taalvaardighedenonderwijs in de propedeuse en de eisen die aan studenten gesteld worden aan het einde van hun doctoraalstudie en in hun latere beroepspraktijk. Door de juridische taalvaardigheden niet op zichzelf te oefenen maar te integreren in de stof van de juridische hoofdvakken, wordt een betere en snellere verwerving door de student van de bedoelde taalvaardigheden, alsook een betere kennisverwerving van de juridische hoofdvakken beoogd.

Uitvoering en bereikte resultaten

Aanleiding voor het ontwikkelen van een oefenrechtbank in het doctoraalprogramma Nederlands recht, was de constatering dat er in het verplichte doctoraalonderwijs onvoldoende aandacht is voor mondelinge en schriftelijke vaardigheden. In een aantal notities zijn suggesties gedaan voor de manier waarop in de oefenrechtbank het onderwijs in taalvaardigheden zou kunnen worden geïntegreerd in materieelrechtelijke en/of procesrechtelijke stof uit de juridische hoofdvakken.¹⁰ Op basis van deze notities is het onderwijsprogramma voor de eerste pilot opgezet. In het *Werkboek Oefenrechtbank Rotterdam* (1999-2000) is onderwijsmateriaal opgenomen over de te oefenen vaardigheden en wordt een handleiding gegeven voor de werkzaamheden die studenten in het kader van de oefenrechtbank moeten verrichten. Daarnaast zijn in het werkboek artikelen opgenomen die inzicht geven in de achtergronden van de leerstof. De prestaties van studenten zijn beoordeeld aan de hand van casusposities die studenten moesten oplossen en verdedigen in de context van een proces-simulatie. In de notitie *Oefenrechtbank 2000* wordt weergegeven hoe de eerste pilot is verlopen.

¹⁰ Zie de notitie van Van Haaften In het kader van de 2de tranche Kwaliteit en Studeerbaarheid: Oefenrechtbank, het Scheveningenrapport en de notities van Plug Oefenrechtbank (1998) en Oefenrechtbank Rotterdam (1999).

Voordat de oefenrechtbank in het studiejaar 2001-2002 verplicht wordt, vindt in het tweede semester van het studiejaar 2000-2001 een tweede pilot plaats. Het programma voor de tweede pilot is, mede op grond van de evaluatie van de eerste pilot, op een aantal punten gewijzigd. Bovendien heeft de stuurgroep Vaardigheden besloten om onderdelen uit het vaardighedentraject, dat is gepresenteerd in de notitie 'Vaardighedenprogramma Nederlands Recht' (23 september 1999), te bundelen in de oefenrechtbank. Door die bundeling kan een meer coherent programma worden opgezet en wordt versnippering in (te) kleine onderdelen voorkomen. Verzwaring en uitbreiding van de oefenrechtbank brengt met zich mee dat het een 4-punts vak wordt. Bij de voorbereiding van de tweede pilot van de oefenrechtbank is niet alleen rekening gehouden met de grootschaligheid die het verplichte karakter van het vak met zich mee zal brengen, maar uiteraard ook met de verzwaring van het vak. Hieronder worden de belangrijkste aanpassingen opgesomd.

- In het nieuwe programma wordt meer aandacht besteed aan onderzoeksvaardigheden. Het doen van juridisch onderzoek (het verzamelen, ordenen en interpreteren van wetenschappelijk materiaal zoals jurisprudentie en literatuur) komt expliciet aan bod in bibliotheek- en computeropdrachten.
- In het nieuwe programma wordt meer aandacht besteed aan argumentatievaardigheid en schrijfvaardigheid. Om deze vaardigheden intensiever te trainen moeten studenten naast pleitnotities ook een korte verhandeling en een processtuk schrijven.
- Voor het ontwikkelen van casus, procesdossiers en onderzoekopdrachten die daaraan verbonden zijn, wordt intensiever samengewerkt met docenten van hoofdvakken. Er worden strafrechtelijke, privaatrechtelijke en bestuursrechtelijke kamers gevormd.
- Het werkboek *Oefenrechtbank Rotterdam* is uitgebreid met meer voorbeeld- en instructiemateriaal en met meer suggesties voor literatuur.

Betrokkenheid van studenten

Aan de eerste pilot hebben 22 studenten deelgenomen, aan de tweede pilot zullen maximaal 48 studenten deelnemen.

Dual commitment

De oefenrechtbank wordt vanaf het studiejaar 2001-2002 een verplicht onderdeel van de studie Nederlands Recht. Het vak zal worden aangeboden in het eerste doctoraaljaar. De verwachting is dat er per jaar ongeveer 350 studenten aan de oefenrechtbank zullen deelnemen.

4 Faculteit der Sociale Wetenschappen

4.1 Summercourses / masterclass

Doel

Verhoging rendement alsmede binding van de beste studenten aan de faculteit door middel van *summercourses*. *Summerschools* bieden studenten de mogelijkheid om zich tijdens de zomerperiode intensief en op een andere manier bezig te houden met de studiestof en bieden goede studenten de kans op deze manier een extra keuzevak te volgen.

Uitvoering van het project

In de zomer van 2000 is het project eindelijk van start gegaan en inmiddels is al een aanvang gemaakt met de *summerschool* voor de zomer 2001.

De opleiding Bestuurskunde, het avondprogramma in het bijzonder, is betrokken bij een netwerk van instellingen die voor hun parttime (avond)studenten een jaarlijks terugkerende internationale *summerschool* van één week organiseert. De partners zijn:

- Copenhagen Business School
- Nord-Trøndelag College in Steinkjer, in samenwerking met de Sud-Trøndelag College te Trondheim
- South Bank University Business School, London
- Bocconi Business School, Milaan
- Universität Potsdam, in samenwerking met de Fachhochschule für Technische Wissenschaften, Berlijn

- ESADE Business School te Barcelona.

De *summerschool* heeft een terugkomend thema: 'The Welfare State in Transition'.

Voor iedere *summerschool* wordt een subtitel bedacht.

De deelnemende studenten worden in groepen van tien ingedeeld, rekening houdend met verschillende nationaliteiten. Na een algemene inleiding en een indeling in groepen, krijgen de studenten in de ochtend twee plenaire lezingen te horen. Na de lezingen splitst de groep zich op voor twee mini-plenaire sessies waarin gelegenheid geboden wordt de sprekers vragen te stellen en te discussiëren over het onderwerp. In de middag is er groepswork. De ochtend van de laatste dag wordt gebruikt om de week samen te vatten. De middag is bestemd voor de presentaties van iedere groep. De studenten krijgen ieder een certificaat van deelneming.

Avondstudenten (verkort programma) bestuurskunde kunnen hier aan deelnemen en krijgen (indien zij een paper schrijven) vrijstelling voor een tweetal studiepunten.

Bereikte resultaten

De afgelopen zomer hebben zeven studenten met veel enthousiasme deelgenomen aan de *summerschool*. De kosten van het programma én het feit dat de doelgroep overdag werkzaam is, maakt dat er een beperkte groep deelneemt aan de *summerschool*. De studenten zijn wel enthousiast en kunnen in de afronding van de studie meer aandacht besteden aan de scriptie omdat zij deels vrijstelling hebben voor het vak 'bestuurskunde in de praktijk' (twee studiepunten). Aangezien het project pas laat op gang is gekomen is al aangevangen met de (mede)organisatie van de *summerschool* 2001.

Betrokkenheid van studenten

De studenten zijn zeer betrokken bij het programma en de interesse voor het vakgebied neemt toe.

Dual commitment

Zoals aangegeven wordt de organisatie van *summerschools* voortgezet en gefinancierd uit eigen middelen.

Conclusie

Na een moeizame start van het project is er nu een goed alternatief voor de betere avondstudent, hetgeen hen motiveert in de studie. Het studieprogramma van de avondstudenten kent vele verplichtingen en deze *summer-school* geeft de studenten de kans een eigen invulling aan hun interesse te geven.

4.2 Verbetering didactische vaardigheden docenten

Doel

Het project kende een drietal doelen, te weten:

1. Het versterken van de didactische kwaliteit van docenten en het verbeteren van de didactische onderbouwing van de opleidingen opdat er voor studenten een krachtige(re) leeromgeving ontstaat.
2. Het – in aanvulling op de activiteiten rond de basis cursus didactiek – ontwikkelen en aanbieden van didactische trainingen op het terrein van het sociaal-wetenschappelijk onderwijs aan docenten van de FSW en in het bijzonder het begeleiden van kleine (werk)groepen.
3. Het zorgdragen voor een juiste uitvoering van de activiteiten die naar aanleiding van de onderwijs-evaluaties ondernomen dienen te worden.

Uitvoering

Tijdens de eerste fase van het project is in een drachtige samenwerking tussen faculteit en het OECR de onderwijs-evaluatie inhoudelijk en procedureel aangepast (1998). Aanpassing van het systeem van cursusevaluatie bleek nodig te zijn, omdat met het vigerende systeem van onderwijs-evaluatie niet de gewenste informatie kon worden verkregen.

In de tweede fase van het project (1999 en 2000) zijn diverse follow-up activiteiten verricht toegespitst op de ontwikkelingen binnen de faculteit en haar opleidingen.

Met verschillende docenten zijn – op basis van de ervaringen uit de onderwijs-evaluatie – coachingsgesprekken gevoerd en medewerkers van het OECR hebben observaties gedaan

tijdens het onderwijs (hoorcollege, werkcolleges) van de betreffende docenten. De docenten hebben naar aanleiding van deze observaties en in gesprek met de medewerkers van het OECR, hun onderwijsactiviteiten aangepast. In deze fase is daarnaast, op basis van de evaluatiegegevens, een aantal onderwerpen gedestilleerd waarvan duidelijk bleek dat behoefte aan een training over het onderwerp door de docenten op prijs werd gesteld. Zo hebben onder meer trainingen plaatsgevonden, zoals ontwikkelingen in de ICT en de mogelijkheden ervan voor het onderwijs; activerende werkvormen en het begeleiden van kleine groepen. In enkele gevallen waren de uitkomsten van de onderwijs-evaluatie aanleiding voor docenten om deel te nemen aan 'open' cursussen van het OECR, zoals hoorcollege geven en boeiend presenteren.

Gedurende de gehele looptijd van het traject is gesproken over de wijze van rapporteren over de bevindingen uit de onderwijs-evaluatie. Met name het laatste jaar van het project bleek bij de faculteit de behoefte te groeien om – naast het algemene 'evaluatieboek' – ook te kunnen beschikken over een compacter overzicht van de evaluatieresultaten. Per blok wordt in het ontwikkelde systeem een omvangrijk 'evaluatieboek' (totaal 150 vakken per jaar) geproduceerd, terwijl de behoefte van het managementteam vooral ook gericht is op het kunnen signaleren van trends in en tussen vakken. In het najaar van 2000 zijn hierover afspraken gemaakt met het OECR om met ingang van 2001 ook deze trends in een compacte curriculumrapportage op te nemen. Daarnaast is met het OECR gesproken over de mogelijkheden om de evaluatie meer te differentiëren naar behoeften. Een aantal vakken blijkt namelijk stelselmatig als 'goed' uit de rapportage te komen. Voor deze vakken is het minder noodzakelijk iedere jaargang zeer uitgebreid te evalueren. Andere vakken zouden daarentegen diepgaander onderzocht kunnen worden. Een aspect dat hierbij meespeelt is dat voorkomen moet worden dat studenten en docenten te vaak gevraagd wordt medewerking te verlenen aan de onderwijs-evaluatie,

waardoor evaluatiemoeheid zou kunnen ontstaan.

Het proces van de onderwijs-evaluatie zal in overleg met het OECR nog specifiekere worden vastgesteld. Nadat het bureau Veldwerk de verwerking van de data niet meer kon uitvoeren in verband met opheffing, heeft het OECR deze activiteiten overgenomen. De aanlevering van de (ingevulde) formulieren vanuit het bureau Examenadministratie wisselde sterk van regelmaat. Het organisatorisch proces is dientengevolge (nog) niet geheel waterdicht en zodoende kan het bijvoorbeeld voorkomen dat een docent enige tijd over ingevulde evaluatieformulieren beschikt, die hij van het tentamen tezamen met de uitgewerkte tentamens heeft meegenomen.

Bereikte resultaten

De volgende producten zijn in het kader van dit project ontwikkeld en geïmplementeerd.

- Een evaluatie-instrument dat is afgestemd op de behoeften van de faculteit
- Een aantal maatwerktrainingen ten behoeve van docenten FSW
- Individuele begeleidingstrajecten van docenten

In hoeverre de didactische kwaliteiten van de docenten door dit project zijn verbeterd, is niet vast te stellen. Teveel factoren zijn hierop van invloed om dit valide en betrouwbaar te kunnen vaststellen. Hiernaar is om die reden totnogtoe geen onderzoek gedaan.

Wel bestaat het idee dat de structurele evaluatiesystematiek en de aandacht die hieraan besteed wordt in onder meer de (functionerings)-besprekingen met docenten, alsmede het aanbod voor didactische professionalisering, tezamen leiden tot een toenemende aandacht en belangstelling voor de kwaliteit van het onderwijs in de FSW.

Betrokkenheid studenten

De studenten zijn de belangrijkste bron van informatie in het proces van onderwijs-evaluatie. De evaluatierapportages worden structureel besproken in de opleidingscommissies Bestuurskunde en Sociologie. Deze commissies

bestaan voor 50% uit studentvertegenwoordigers. Adviezen van de opleidingscommissies worden veelal gevolgd door het centrale en de decentrale managementteams Bestuurskunde en Sociologie.

Dual commitment

In 2001 vinden tussen faculteit en het OECR besprekingen plaats om de resultaten van het project te institutionaliseren in de procesgang van de interne kwaliteitszorg binnen de faculteit.

Conclusie

Inhoudelijk gezien kan het project als redelijk geslaagd worden bestempeld. De faculteit beschikt nu over structurele evaluatiegegevens van het onderwijs. Deze informatie is een belangrijke input voor het proces van interne kwaliteitszorg. Het aanbieden van didactische trainingen op het terrein van het sociaal-wetenschappelijk onderwijs aan docenten is daarentegen minder uit de verf gekomen dan vooraf gehoopt. Enerzijds is de aandacht voor de ontwikkelende evaluatiesystematiek hiervan de oorzaak. Anderzijds heeft de faculteit zich in een onderwijskundig gezien 'rustige' periode bevonden, waardoor de behoefte vanuit de faculteit aan onderwijskundige vernieuwingen minder sterk was. Met betrekking tot de organisatorische procesgang is door het OECR een administratief medewerker aangesteld om het evaluatieproces in zijn geheel te begeleiden. Hierbij zal bekeken worden in hoeverre het aantal actoren in het proces kan worden verminderd, door het bureau Examenadministratie hiervan geen deel meer te laten uitmaken. Ten slotte zal ook gekeken worden in hoeverre optisch leesbare formulieren en/of online evaluatiesystemen in de naaste toekomst goede alternatieven zijn om eerder over de evaluatiedata te kunnen beschikken.

4.3 Beleid & Politiek: de Academie & Atelier

Doel

Het project kende de volgende kerndoelstelling:

het integreren van de 'kennis- en kunde-componenten' van de opleiding, waardoor een sterkere vervlechting van de theorie-praktijkcompetenties van afgestudeerde bestuurskundigen wordt gerealiseerd.

Afgeleide doelstellingen van het project zijn daarnaast:

- het verbeteren van de studeerbaarheid;
- het intensiveren van de studielast;
- het profileren van de EUR-bestuurskunde-opleiding.

Uitvoering

Het project omvatte de volgende activiteiten:

- het ontwikkelen van het nieuwe onderwijsconcept;
- het implementeren van het onderwijsconcept;
- het bieden van onderwijskundige ondersteuning aan docenten bij onderwijsvoorbereiding, onderwijsuitvoering en onderwijs-evaluatie, en advisering van stuurgroep en decentraal managementteam bij de invoering van het nieuwe onderwijsconcept;
- evaluatie van de behaalde resultaten met het onderwijsconcept.

Het onderwijsconcept 'de universiteit als academie & atelier' binnen het onderwijsprogramma van de afstudeerrichting Beleid & Politiek van de opleiding Bestuurskunde heeft in het jaar 2000 zijn eindversie gekregen.

De noodzaak voor ontwikkeling van nieuwe onderwijsonderdelen nam gedurende het jaar sterk af omdat veel studenten uit het eerste cohort aan de afronding van hun studie begonnen (stage en scriptie) en de gehele differentiatie in de steigers stond. Gedurende het afgelopen jaar zijn nog enkele kleine wijzigingen aangebracht in onderdelen van het curriculum van beleid & politiek.

De onderwijskundige ondersteuning bestond het afgelopen jaar vooral uit:

- projectafbakening en projectvoortgangsbewaking (inhoudelijk en procesmatig), waaronder formatieve en summatieve evaluatie en projectrapportages;

- advisering en ondersteuning bij de didactische invulling van de academie in het derde doctoraaljaar, waaronder het bijwonen van atelierbijeenkomsten over academiemodulen en het evalueren ervan, het assisteren bij de invulling van werkboeken voor de academie, het observeren en nabespreken van hoorcolleges binnen de academie, het assisteren bij het opstellen van tentamen en het evalueren ervan;
- de advisering en ondersteuning bij de didactische invulling van het atelier, waaronder het verder ontwikkelen van competenties, het bewaken van de aansluiting en toepassing van de competenties in het onderwijs; het ontwerpen van een opdrachtenpool; het ontwikkelen van een studievolsysteem; het bewaken van de toepassing van portfolio's; het mede vormgeven van atelierbijeenkomsten;
- professionalisering van de faculteit – het organiseren en uitvoeren van een faculteitsdag waarin alle docenten van de afstudeerrichting participeerden.

De stuurgroep heeft zich gericht op de ontwikkeling van een uitgebreide evaluatie van het gehele innovatietraject en de gerealiseerde opleiding. Oorspronkelijk was het de bedoeling om een samenvattende evaluatie van het gehele innovatietraject aan te leveren in december 2000. De stuurgroep wenste een uitgebreide(re) evaluatie waardoor de summatieve evaluatie eerst in april 2001 wordt aangeleverd. Door een medewerkster van het OECR wordt in samenwerking met de stuurgroep een algeheel evaluatierapport geschreven. In dit rapport wordt onder meer ingegaan op de oorspronkelijke uitgangsprincipes van de innovatie en de gerealiseerde praktijk. De rapportage zal mede bepalend zijn voor het besluitvormingsproces over verdergaande onderwijskundige innovatie van onder meer ook de andere afstudeerrichting binnen de opleiding.

Bereikte resultaten

Gedurende het project is de afstudeerrichting Beleid & Politiek ontwikkeld en geïmplemen-

teerd volgens het onderwijskundig concept 'academie & atelier'.

Binnen het project zijn onder meer de volgende producten ontwikkeld:

- informatiebrochure *Beleid en Politiek; de Universiteit als Academie & Atelier*;
- diverse docentwerkboeken, zoals 'een tentamen samenstellen bij een academie-module', format werkboek atelier;
- diverse studentwerkboeken, zoals werkboek atelier 1, opdrachtenwerkboek atelier 2, werkboek portfolio samenstellen, zelfdiagnose proto-atelier, beoordelingsinstrument zelfdiagnose, werkboek veldpresentaties;
- diverse plannings- en strategiedocumenten van doctoraalfases 1, 2 en 3;
- diverse evaluatierapportages over onder andere het proto-atelier, de doctoraalfase 1, 2 en 3.

Betrokkenheid studenten

De studenten spelen een zeer belangrijke rol in de ontwikkeling van het onderwijsconcept. Regelmatig wordt met de studenten gesproken over opzet en vormgeving van onder andere de activiteiten in het atelier. Daarin wordt van de studenten ook een belangrijke zelfsturing verwacht.

Dual commitment

Het project wordt gecontinueerd binnen de initiële opleiding Bestuurskunde. Hoewel er geen intensieve ontwikkelende rol noodzakelijk wordt geacht, zal toch continue begeleiding noodzakelijk blijven om het concept verder te ontwikkelen. Afhankelijk van de summatieve evaluatie, maar ook van de verbreding van het concept binnen andere afstudeerrichtingen, zal over een aanvullende ontwikkelende rol worden besloten.

Conclusie

Nog vóór het verschijnen van de resultaten van de summatieve evaluatie kan worden gesteld dat het project 'de universiteit als academie & atelier' zeer succesvol is gebleken. Het volledige programma van de afstudeerrichting Beleid & Politiek is nu geïmplementeerd. Het concept zal mogelijk worden uitgebreid over een

groter deel van de opleiding. De ervaringen die met het project zijn opgedaan zullen door middel van kennisdisseminatie met andere opleidingen binnen en buiten de EUR worden gedeeld, in de vorm van publicaties en presentaties.

5 Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

Opleiding Geneeskunde

5.1 Professionalisering docenten

Doel

Gerichte verbetering van de didactische vaardigheden van de docent. Het accent ligt daarbij op de uitvoeringsvaardigheden in het kader van het geven van colleges en het begeleiden van practicumgroepen.

Uitvoering

De opzet is als volgt:

1. voorbespreking door onderwijskundige met de docent met betrekking tot de doelstellingen en de opzet van het college dan wel practicum;
2. didactische observatie van docent tijdens het college dan wel het practicum door een onderwijskundige;
3. nabespreking door onderwijskundige met de docent waarin onder andere 'verbeterpunten' worden besproken.

Bereikte resultaten

In het studiejaar 1996/1997 lag het accent op de colleges terwijl in het studiejaar 1997/1998 het accent lag op de practica. De werkzaamheden hebben zich toegespitst op het propedeusecurriculum en in mindere mate op onderdelen van het doctoraalcurriculum. In totaal zijn bij een vijftiental onderdelen van het curriculum didactische observaties uitgevoerd in het studiejaar 1997/1998. Het accent van deze vorm van professionalisering is met ingang van het studiejaar 1998/1999 verlegd naar die onderdelen van het propedeuse-

curriculum waar knelpunten in de uitvoeringesignaleerd werden; dit op basis van bevindingen van de interne kwaliteitszorg.

Didactische observaties werden in het studiejaar 1998/1999 uitgevoerd bij colleges, werkgroepen en practica, verspreid over het curriculum en meer in het bijzonder bij de uitvoering van nieuw vormgegeven onderwijs: het medisch probleemoplossend onderwijs in het tweede doctoraaljaar, en rondom het thema spieren en spierziekten in de propedeuse.

Met het oog op het verbeteren van de uitvoering van dit onderwijs en de afstemming tussen de verschillende curriculumonderdelen, brengt de faculteit het onderwijs momenteel 'en detail' in kaart. Daartoe heeft de faculteit doelstellingen en beschrijvingen van colleges en practica opgevraagd. Tevens is een werkgroep ingesteld, de werkgroep vaardigheids-onderwijs, die in overleg met de betreffende docenten onderzoekt op welke wijze gepoogd wordt de doelstellingen van het vaardigheids-onderwijs te bereiken om op basis daarvan voorstellen voor verbetering te kunnen formuleren.

Met het oog op het professionaliseren van docenten is ook in het kalenderjaar 2000 uitvoering gegeven aan didactische observaties van docenten. Hierbij wordt een onderwijsbijeenkomst met de betreffende docent voorbesproken door een externe onderwijskundige en de uitvoering van het onderwijs geobserveerd en nabesproken. In het kalenderjaar 2000 heeft de nadruk gelegen op kleinschalig onderwijs en meer in het bijzonder op het medisch probleemoplossend onderwijs.

Betrokkenheid studenten

Gezien de aard van het project zijn studenten niet direct betrokken.

Dual commitment

Het voornemen bestaat deze vorm van ondersteuning structureel aan te bieden in 'nieuw vormgegeven curriculumonderdelen' (bijvoorbeeld medisch probleemoplossend onderwijs 3e studiejaar).

Conclusie

Het project is naar tevredenheid verlopen: de animo onder docenten om te participeren in het project is groot en participatie wordt als zinvol ervaren.

5.2 Klinisch lijnonderwijs

Het project Klinisch lijnonderwijs bevat twee onderdelen:

1. Het voortzetten in de doctoraalfase van het attitudeonderwijs zoals in de propedeuse gegeven.
2. De invoering van het medisch probleemoplossend onderwijs in de doctoraal fase.

(Ad.1) Attitudeonderwijs in de doctoraalfase*Doel*

- Verdere ontwikkeling van communicatieve en specifiek gesprekstechnische vaardigheden, vooruitlopend op de introductie cursus Kliniek, het practicum Klinische vaardigheden en de co-assistentenschappen.
- Het verder vormen van de persoonlijke attitude ten aanzien van de medische situatie in het algemeen en de arts-patiëntrelatie in het bijzonder, waarbij de aanstaand arts zich rekenschap leert geven van de beleveniswereld van de patiënt, van zijn of haar eigen positie in de arts-patiëntrelatie en van de organisatie, c.q. context waarin deze is ingebed.
- Actieve kennismaking met de latere beroepsuitoefening als arts. Studenten worden op verschillende manieren geconfronteerd met de relevante onderwerpen, waaronder recente medische dilemma's, geheimhouding en privacy, of omgaan met emoties, waarbij hun eigen positie en latere rol als arts ter discussie staat. Zodoende worden zij in gelegenheid gesteld voor zichzelf te beslissen of zij die rol willen en menen aan te kunnen.

(Ad.2) Medisch Probleemoplossend Onderwijs (MPO) doctoraal fase*Doel*

Het ontwikkelen en implementeren van plenair en kleinschalig medisch probleemoplossend onderwijs in de doctoraalfase.

Het doel is uitgewerkt in de volgende doelstellingen van het MPO:

1. Het ontwikkelen van vaardigheden in het formuleren van de klinische probleemstelling en het uiteindelijk oplossen van het klinisch probleem bij de individuele patiënt.
2. Het toepassen van de principes van de klinische methodologie van uit de kennis van de pathofysiologische mechanismen zoals onderwezen in de thematische blokken.
3. Het ontwikkelen van technieken die de klinische besluitvorming en behandeling mogelijk maken (anamnese, lichamelijk onderzoek, aanvullende diagnostiek, therapie).
4. Het implementeren van disciplineoverstijgende aspecten, zoals klinische epidemiologie, beslissonderzoek, farmacotherapie, aspecten van kwaliteit van zorg en keuze in de zorg.
5. Attitudevorming (zie doelstellingen attitudeonderwijs).
6. Door actieve participatie de student aanzetten tot meer zelfstudie.

Bereikte resultaten

Het attitudeonderwijs in de doctoraalfase zowel als in de propedeuse is vormgegeven. Het onderwijs MPO is inmiddels structureel ingebed in de jaren 1-4 van de opleiding Geneeskunde.

Betrokkenheid studenten

Bij evaluatie van de onderdelen die geen betrekking hadden op het lichamelijk onderzoek, bleken studenten het attitudeonderwijs op een 5-puntsschaal met een score van ruim 4 te waarderen.

Uit overleg met de studenten blijkt dat deze vorm van onderwijs als een verrijking van het curriculum wordt ervaren. Voorts zijn de docenten positief over de interactie met collega's tijdens de colleges en over de interactie met studenten. Voor het studiejaar 1998/1999 is de structuur van uit te werken onderwerpen als voorbereiding op de colleges wel aangescherpt.

Dual commitment

De activiteiten worden structureel voortgezet.

5.3 Curriculumboek*Doel*

Op basis van beschrijvingen van (werk)colleges en practica en met de daaraan gekoppelde beschrijvingen van inhoud en leerdoelen van alle programmaonderdelen van het curriculum komen tot een curriculumboek dat primair bedoeld is voor: a) bestuurlijk verantwoorde lijken; b) onderwijscoördinatoren; c) docenten en studenten.

Het curriculumboek zal zowel op papier als in elektronische vorm ter beschikking worden gesteld.

Uitvoering

- Coördinatoren van alle onderdelen van het curriculum zijn aangeschreven met het verzoek in overleg met docenten – die participeren in het betreffende programmaonderdeel van het curriculum – korte abstracts (inclusief keywords met aanduiding van beheersingsniveau) op te stellen van de (werk)colleges en practica die aangeboden worden. Vervolgens worden deze abstracts gebundeld en geordend per studiejaar. Voor de elektronische versie van het curriculumboek zal gebruikmakend van de Windows-omgeving en met speciale aandacht voor 'user-interface' aspecten een 'electronic book' ontworpen worden waarmee snel inzage in opbouw en inhoud van het curriculum verkregen kan worden.

- Inmiddels zijn programmabeschrijvingen bij alle coördinatoren van het curriculum van de artsopleiding opgevraagd. Van circa 50% van de curriculumonderdelen zijn momenteel 'en detail' beschrijvingen beschikbaar.
- De ontwikkeling van de elektronische versie van het curriculumboek verloopt in een aantal fasen waarin successievelijk centraal staat: a) het ontwerp van de definitiestudie (wat willen we en wat zijn de randvoorwaarden); b) het opstellen van het basisontwerp; c) het opstellen van het functioneel detailontwerp; d) het opstellen van het technisch detailontwerp; e) het ontwerpen van een prototypesysteem.
- Inmiddels zijn de definitiestudie, het basisontwerp en het functioneel detail ontwerp opgesteld en is een start gemaakt met het ontwikkelen van een prototypesysteem.

Bereikte resultaten

In het kader van het project curriculumboek wordt een curriculuminformatiesysteem (CIS) ontwikkeld. Het systeem is gemaakt met Oracle tools en heeft een Oracle database. Het systeem zal toegankelijk worden gemaakt voor docenten, blok- en periodecoördinatoren. Het project zit in de fase van afronding. Een finale gebruikerstest is in voorbereiding waarin het systeem getest zal worden met een grotere dataset en meerdere gebruikers. Het systeem wordt in 2001 opgeleverd. De werving voor een applicatiebeheerder is inmiddels afgerond.

Het systeem is ontwikkeld door het softwarebureau SIGHTLINE (Enschede) in samenwerking met de afdeling Medische Informatica, het opleidingsinstituut Geneeskunde, het computersteunpunt Hoboken van de FGG-EUR.

Het systeem wordt momenteel getest op haar functionaliteit, gebruikersgemak en betrouwbaarheid. Op basis van een daaraan gekoppeld testrapport is een definitieve versie van het systeem ontwikkeld. Het systeem is in 2000 opgeleverd.

Betrokkenheid studenten

Gezien de aard van het project is er geen directe betrokkenheid van studenten.

Dual commitment

Het systeem is geïmplementeerd.

5.4 Toepassing informatie-technologie in het onderwijs

5.4.1. Deelproject Netwerkdialoog

Doel

Het ontwikkelen van een standaardvorm waarin studenten en docenten op eenvoudige wijze informatie kunnen uitwisselen via het computernetwerk

Uitvoering

Opzetten van een onderwijsite voor de opleiding Geneeskunde.

Invoering en onderhoud van de verschillende curriculumonderdelen van de medische studie.

Bereikte resultaten

De informatie uit de studiegids is vanaf het studiejaar 2000/2001 ook elektronisch beschikbaar via de onderwijsite Geneeskunde. Ook kunnen studenten op deze site tentamencijfers opvragen en zich inschrijven voor verschillende onderwijsactiviteiten. Een student dient hiertoe met een speciaal username en password in te loggen en krijgt alleen zijn eigen gegevens te zien.

Daarnaast zijn enkele computerondersteunde onderwijsprogramma's (zelfstudietoetsen) als webapplicatie beschikbaar gekomen op de site (zie deelproject 2).

Met betrekking tot de curriculumonderdelen kan worden gemeld dat alle onderdelen uit de jaren 1 t/m 3 volgens de 'huis'standaard zijn ingevoerd. Verschillende curriculumonderdelen uit het vierde jaar, zijn bij wijze van een proefproject ondergebracht in de elektronische leeromgeving Blackboard. Evaluatie hiervan vindt plaats in het voorjaar van 2001.

Betrokkenheid studenten

Via de rubriek 'reacties' kunnen studenten commentaar geven op de site.

Een aantal studenten is betrokken bij het invoeren van gegevens op de onderwijsite.

Dual commitment

Onderwijsdecaan van het opleidingsinstituut FGG, medewerkers van de werkgroep ICT & Onderwijs en diverse onderwijscoördinatoren van betrokken curriculumonderdelen.

5.4.2. Deelproject Computer Ondersteund

Toetsen

Doel

Het ontwikkelen van een systeem waarmee toetsen kunnen worden afgenomen per computer.

Uitvoering

1. Toetsprogramma 'Histology Jackpot'
2. Ingangstoetsen voor diverse practica
3. Zelfstudietoetsen
4. Onderzoek aanschaf itembanksysteem

Bereikte resultaten

Op het gebied van computerondersteund toetsen hebben de volgende ontwikkelingen plaatsgevonden:

1. het COO-programma 'Histology Jackpot' is voor de tweede keer als toetsprogramma in het eerstejaars onderwijs ingezet;
2. ingangstoetsen* voor de vakgebieden anatomie, embryologie en immunologie zijn met succes in het onderwijs ingezet;
3. zelfstudietoetsen* voor de vakgebieden immunologie, longziekten en dermatologie worden via de onderwijsite Geneeskunde aangeboden;
4. besluit tot aanschaf van het itembanksysteem 'EGEL'.

* toelichting op de term ingangstoets/
zelfstudietoets

Een *ingangstoets* is een elektronisch toetsprogramma waarmee een gebruiker kan toetsen of zijn kennis over een bepaald onderwerp voldoende is om toegelaten te worden tot een bepaalde onderwijsactiviteit. Na beantwoording van een aantal vragen krijgt de gebruiker zijn score. Het is mogelijk om feedback op de gemaakte vragen in te zien, waarbij het gegeven antwoord zichtbaar is. Verschillende vraagvormen, al dan niet gecombineerd

met beeldmateriaal, worden gebruikt: juist-onjuist vragen, multiple choice vragen, multiple response vragen, aanwijsvragen en sleepvragen. Een variant op de ingangstoets is de *zelfstudietoets*, waarbij direct na het beantwoorden van de vraag feedback wordt gegeven.

Betrokkenheid studenten

Een aantal studenten heeft de programma's kritisch doorgenomen, waarbij hun commentaren zijn verwerkt.

Dual commitment

De inzet van de onderwijsdecaan van het opleidingsinstituut FGG, de medewerkers van de werkgroep ICT & Onderwijs en diverse docenten is gefinancierd uit eigen middelen.

5.4.3. Deelproject klinische COO-programma's

Doel

Het ontwikkelen van COO-programma's waarbij het materiaal zo moet worden gepresenteerd dat de herkenbaarheid van aandoeningen wordt verhoogd en studenten vertrouwd raken met klinisch redeneren, waarbij ook aandacht is voor de preklinische aspecten.

Uitvoering

1. Serie Kindergeneeskunde in beeld, deel 2: Groei en Groeistoornissen: een overzicht van de meest voorkomende groeistoornissen bij kinderen. Naast een uitgebreide theorie-module zijn er 44 patiëntbeschrijvingen en 36 series toetsvragen beschikbaar.
2. Kinderlongziekten: casuïstiek van een aantal meest voorkomende longziekten bij kinderen.
3. Ontwikkeling van een dynamische patiëntsimulatie (DPS) op het gebied van de kindergeneeskunde.
4. Farmacie: ontwikkelen van casusgebaseerd oefenmateriaal om studenten in de klinische fase voorschrijfaardigheden te laten ontwikkelen en oefenen.

Bereikte resultaten

- ad 1.** Een theoretisch gedeelte is ingebouwd in het programma Groei en Groeistoornissen.

Momenteel wordt het programma op cd-rom uitgebracht.

ad 2. Het project bevindt zich in de afrondende fase. Verwachting is het programma begin volgend jaar in gebruik te nemen.

ad 3. Deelname aan landelijke DPS-cursus. Het project bevindt zich in de productiefase.

ad 4. Het project bevindt zich in de productiefase.

Betrokkenheid studenten

Een aantal studenten heeft systematisch het programma doorgenomen; hun commentaren zijn verwerkt.

Dual commitment

De inzet van de onderwijsdecaan van het opleidingsinstituut FGG, de medewerkers van de werkgroep ICT & Onderwijs en diverse docenten is gefinancierd uit eigen middelen.

5.4.4. Deelproject preklinische

COO-programma's

Doel

Het ontwikkelen van COO voor de preklinische fase. Hierbij is onder andere aandacht voor de heroriëntatie op practica; ICT biedt mogelijkheden voor vervanging of ingrijpende herstructurering van arbeidsintensieve en kapitaalintensieve practica.

Ook het verbeteren of vervangen van hoorcolleges door zelfstudiemateriaal valt onder deze noemer. De nadruk ligt op efficiënter werken en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs.

Uitvoering

1. Embryologie practicummodules
Ontwikkeling van een tweetal COO-modules (50 minuten per module), die een onderdeel zullen vormen van de practica 'vorming driebladige kiemenschijf en neurulatie' en 'krommingsproces, lichaamsholtes, placentatie'. In deze modules zullen animaties, tekeningen, microscopische preparaten en ander beeldmateriaal, die belangrijke embryologische processen illustreren, op een geïntegreerde en interactieve wijze toegankelijk worden gemaakt.

2. Biochemie

Het inzichtelijk maken van de regulatie van het metabolisme en afwijkingen die daarin kunnen voorkomen middels simulatie.

3. Elektronisch Medisch Dossier

Inzicht verschaffen in de mogelijkheden en beperkingen van elektronische medische dossiers (EMD's) in de dagelijkse artsenvoor praktijk, nu en in de (nabije) toekomst.

4. Farmacologie

Met behulp van de te ontwikkelen toepassing is een student in staat om farmacologische experimenten te simuleren, interacties te voorspellen, en het effect van geneesmiddelen te bepalen. Op deze manier leert de student welke effecten geneesmiddelen hebben (farmacodynamiek), hoe het lichaam omgaat met geneesmiddelen (farmacokinetiek) en in hoeverre geneesmiddelen interacties met elkaar vertonen.

5. Urodynamica

De student maakt op een interactieve manier kennis met verschillende onderzoeksmethoden die op het gebied van de urodynamica beschikbaar zijn. Aan de hand van casus leert de student wanneer welke techniek kan worden ingezet bij het bepalen van een juiste diagnose.

Bereikte resultaten

- ad 1.** Embryologie practicummodules: beide modules zijn met succes in het onderwijs gebruikt (implementatie februari 2000).
- ad 2.** Biochemie: productiefase.
- ad 3.** Elektronisch Medisch Dossier: afrondende fase (implementatie december 2000).
- ad 4.** Farmacologie: productiefase.
- ad 5.** Urodynamica: ontwerpfase, 1^e prototype.

Betrokkenheid studenten

Een aantal studenten heeft de programma's kritisch doorgenomen; hun commentaren zijn verwerkt.

Dual commitment

De inzet van de onderwijsdecaan van het opleidingsinstituut FGG, de medewerkers van de werkgroep ICT & Onderwijs en diverse docenten is gefinancierd uit eigen middelen.

6 *Faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen*

Opleiding Beleid en Management Gezondheidszorg

6.1 Tweelingstage

Doel

In de projectaanvraag Tweede Tranche Studeerbaarheidsfonds 1997 wordt het doel van dit project omschreven als: het bevorderen van de studeerbaarheid en het verbeteren van de kwaliteit van afgestudeerden, door een vroege kennismaking van de studenten met de praktijk van het primaire proces en van organisatieprocessen in de gezondheidszorg. Deze kennismaking geschiedt door middel van twee korte, verplichte snuffelstages in een zorginstelling voor alle propedeusestudenten BMG, die nog geen ervaring in het primaire proces van de gezondheidszorg hebben opgedaan. De eerste stage wordt aan het einde van de propedeuse aangeboden. Dit is de zogenoemde 'primair proces stage'. Hierin maakt de student kennis met de praktijk van het primaire proces en met de organisatie van zorg op afdelingsniveau. Via participerende observatie op een afdeling van een intramurale zorginstelling kan de wijze waarop zorgverleners omgaan met elkaar, werkdruk, met spanningsvelden in de directe zorgverlening en met de patiënt/cliënt, worden bestudeerd. Aan het begin van het tweede studiejaar volgt het tweede deel van de stage, de zogenoemde 'organisatiestage', waarbij de student kennis maakt met de organisatie van het primaire proces op instellingsniveau, met spanningsvelden tussen management en professionals en met de cultuur in de instelling. De student verricht deze stages bij voorkeur in dezelfde instelling (tweelingstage). Beide stages zijn inhoudelijk en organisatorisch gekoppeld, en daarnaast zijn zij ingebed in het theoretische onderwijs van de vakken Ziekte & Zorg en Organisatiekunde II.

Uitvoering

Reeds vanaf 1995 wordt er bij de opleiding BMG geëxperimenteerd met een facultatieve snuffelstage in een zorginstelling. Uit onderwijskundig oogpunt werd het als noodzakelijk gezien dat studenten naast theoretische kennis ook praktische ervaringen opdoen in het veld. De positieve waardering van deze pilotstage (1995-1997) door zowel stagiaires als hun stagebegeleiders in de instellingen, hebben geleid tot plannen voor de invoering van een verplichte stage in het propedeuse curriculum. Ook werd de noodzaak gevoeld om de stageervaring te verbreden van het directe primaire proces in de zorg tot de organisatie daarvan. Op deze wijze wordt een eenzijdige kijk op het primaire proces en de positie van de diverse professionals daarin vermeden. In 1997 is een projectaanvraag bij het Studeerbaarheidsfonds ingediend om deze onderwijsvernieuwing verder te kunnen ontwikkelen en implementeren.

1997-1998

Dit studiejaar is benut voor de organisatorische voorbereidingen voor de verplichte invoering van de primair processtage en voor de voorbereiding van een pilot voor de organisatiestage in het tweede jaar. Wederom is een facultatieve primair processtage van twee weken in de zomervakantie aangeboden aan alle voltijds propedeusestudenten.

1998-1999

In dit studiejaar is de primair processtage verplicht ingevoerd in het propedeuse curriculum als nieuw studieonderdeel *Het Primaire Proces*. Het nieuwe vak (3 studiepunten) bestond uit het volgen van een aantal theoriecolleges + tentamen (onderdeel Ziekteleer en Zorgverlening), een week stage in een zorginstelling waarin onder andere een stagelogboek moet worden bijgehouden en het schrijven van een stageverslag (toetsing) verplicht is. Deeltijders kwamen in de meerderheid van de gevallen in aanmerking voor een vrijstelling. Daarnaast is de implementatie van de verplichte organisatie-stage aan het begin van het studiejaar 1999-2000 inhoudelijk en organisatorisch voorbereid.

1999-2000

Verplichte invoering van de 'Organisatiestage' aan het begin van het tweede studiejaar. Bij de invoering van de vernieuwde propedeuse (studiejaar 1999-2000) is de inhoud en opzet van het propedeusevak *Het Primaire Proces* aangepast. De theoretische stof behorende bij het onderdeel 'Ziekteleer en zorgverlening' is overgeheveld naar andere vakken in het eerste jaar en de stageduur is weer verlengd naar twee weken. De verplichting om een stageverslag te schrijven is gehandhaafd.

2000-2001

Afgezien van enkele kleinere aanpassingen is de tweelingstage in de hierboven beschreven opzet in het eerste en tweede studiejaar ongewijzigd en zal voorlopig ook zeker gehandhaafd blijven.

Overzicht en beschrijving van de voornaamste projectactiviteiten

- Het primaire proces: dit nieuwe studieonderdeel (3 studiepunten) bestaat uit een verplichte stage voor alle propedeusestudenten BMG (voltijd en deeltijd) die geen ervaring hebben opgedaan in het primaire proces van zorgverlening. De meeste deeltijdstudenten komen voor een vrijstelling in aanmerking. De stage wordt uitgevoerd door studenten te laten meelopen met de verpleging en verzorging op een afdeling van een intramurale zorginstelling. Studenten kunnen zelf een stageplaats regelen, of gebruikmaken van een regulier aanbod van instellingen binnen de regio. Tijdens de stage moet een stagelogboek (inclusief opdrachten) worden bijgehouden en moeten studenten een zelfgekozen stagevraagstelling onderzoeken (middels participerende observatie). Na afloop van de stage moet een verslag geschreven worden dat, mits voldoende, ook aan de instelling wordt verzonden. De stage wordt praktisch en inhoudelijk voorbereid in enkele bijeenkomsten van het vaardigheidsonderwijs. Er is een kleine reader en een filmopdracht samengesteld. Er is een thematische koppeling met het

vak *Ziekte en zorg* waarin relevante thema's uit de medische sociologie worden behandeld.

- Organisatiestage: dit onderdeel (1 studie-punt) is ingevoerd ter vervanging van een literatuur-schrijfpdracht en bestaat uit het houden van diverse interviews met leiding-gevenden (staf en directie) in dezelfde instelling waarin de student zijn primaire processtage had gelopen. Studenten werken naar keuze individueel of in koppels en kiezen zelf een organisatiekundig thema voor de stage, dat hen wordt aangereikt binnen het vak *Organisatiekunde II*. Hierover geven zij een presentatie (toetsing) aan blokdocenten en medestudenten. De koppeling met de primaire processtage is zowel organisatorisch (studenten moeten tijdens de primaire processtage al contacten leggen met het management in dezelfde instelling) als inhoudelijk (onderzoeken van de *organisatie* van de zorg: de 'andere kant van de medaille'). Deeltijdstudenten komen alleen in aanmerking voor een vrijstelling als zij aantoonbare ervaring hebben in het (midden)management.

Bereikte resultaten

Veel voltijdstudenten BMG ontberen praktische kennis van het veld van de gezondheidszorg en hebben nauwelijks ervaringen opgedaan in het primaire proces. De tweelingstage biedt hen de kans om te snuffelen aan de praktijk van de zorg en aan hun latere beroep. Voltijd BMG-studenten hebben, zo blijkt uit enquêtes, grote behoefte aan meer oriëntatie op de toekomstige beroepspraktijk. Voor veel studenten heeft de stage dan ook als persoonlijk doel om hun studiekeuze te ijken of te heroverwegen. De stage past daarmee goed in de vernieuwde opzet van de propedeuse BMG, die een sterk oriënterend en selecterend karakter heeft. De primair processtage is sinds jaren een van de meest gewaardeerde onderdelen van de propedeuse. Een ander bijkomend effect is dat studenten over het algemeen veel respect en waardering krijgen voor het werk dat verpleging en verzorging uitvoert en dat zij

bovendien gevoeliger worden voor de noden van patiënten/cliënten. Vaak ervaren zij de kloof tussen management en werkvloer aan den lijve en vinden zij dit confronterend maar leerzaam. De stages dragen dus bij aan de attitudevorming van mensen die in de toekomst beleid- en managementfuncties in de zorg zullen gaan vervullen. In dit verband is het tevens relevant om op te merken dat ook in het veld overwegend zeer positief wordt gereageerd op dit initiatief, al kost de begeleiding van stagiaires vaak extra tijd. In de enquêtes geven stagebegeleiders aan dat zij dergelijke snuffelstages zeer nuttig vinden voor toekomstige managers. Dit neemt niet weg dat het vinden van stageadressen niet altijd eenvoudig is. Door personeelstekorten bieden veel zorginstellingen minder stageplaatsen aan. Ook deeltijdstudenten blijken hun voordeel te kunnen doen met de opzet van de organisatiestage; deze biedt hen de kans om in een andere instelling dan waar men werkzaam is, eens een 'kijkje in de keuken' te nemen, of om het eigen werk op een andere manier te bekijken.

Tot slot kan nog als resultaat genoemd worden dat studenten binnen de tweelingstage onderdelen diverse vaardigheden oefenen (deels voorbereid in het vaardigheidsonderwijs van het eerste jaar): participeren, observeren, (gericht) interviewen, presenteren, vraagstellingen ontwikkelen en formuleren/rapporteren over leerervaringen.

Betrokkenheid studenten

Zowel qua inhoud als evaluatie zijn studenten nauw betrokken bij het project. De tweelingstage is totstandgekomen op basis van behoefte aan meer praktijkervaring tijdens de studie. Sinds de eerste pilotstage in de zorginstelling in 1995 hebben grote aantallen studenten deelgenomen aan de primair processtages, de eerste jaren offerden zij er zelfs een aantal weken zomervakantie voor op. Ongeveer de helft van de studenten kiest zelf een stageplaats, bijvoorbeeld in de woonplaats van hun ouders. Enkele studenten hebben aan hun stage een bijbaantje als zorgassistent overgehouden. De evaluaties die

jaarlijks worden afgenomen, geven aan dat de studenten zeer tevreden zijn over de opzet en uitvoering. In 1999 is, op basis van de evaluatie waarin de meerderheid van de studenten aangaf de stage te kort te vinden, besloten om de stageduur weer te verlengen van een naar twee weken. Ook hieruit blijkt de grote betrokkenheid van studenten bij dit studieonderdeel.

Dual commitment

De inspanning vanuit het instituut BMG om deze stages te ontwikkelen en te implementeren in het reguliere curriculum is steeds groot geweest. Sinds 1995 zijn diverse pilots gefinancierd, hebben stafmedewerkers de opzet en uitvoering van de stage begeleid. Sinds 1999 is een medewerker van Bureau Studiezaken gedeeltelijk vrijgesteld voor de administratieve ondersteuning bij het organiseren van de stages. Ook in de toekomst zullen beide stages in het curriculum gehandhaafd blijven.

6.2 Beter afstuderen

Doel

In de projectaanvraag Tweede Tranche Studeerbaarheidsfonds 1997 wordt het doel van dit project omschreven als: het versterken van het onderwijs in kennis en vaardigheden die noodzakelijk zijn voor het afstuderen en het verbeteren van de afstudeerbegeleiding, zodat de doorlooptijd wordt gereduceerd en studenten beter zijn voorbereid en toegerust om kwalitatief betere scripties te schrijven. Realisatie van het doel is nagestreefd door middel van een drietal deelprojecten (A tot en met C):

- Ontwikkelen en implementeren van een nieuw (pilot)vak 'Afstuderen', waarin benodigde kennis en vaardigheden worden getraind. Activiteiten: A1. een informatieworkshop over het afstuderen; A2. een serie werkgroepen waarin vaardigheden voor het afstuderen worden geoefend; A3. het opzetten van scriptieprocesgroepen waarin studenten elkaar ondersteunen.
- Herschrijven van de scriptiehandleiding (Handleiding bij het Afstuderen).

C. Intensiveren en verbeteren van de scriptie-begeleiding door betere fasering en registratie, verbeteren aanbod van afstudeer-opdrachten.

Uitvoering

Het project Beter Afstuderen is voorbereid en uitgewerkt in de loop van 1997-1998 en het projectplan is in de diverse gremia (onder andere Opleidingscommissie augustus 1998) besproken en goedgekeurd. In september 1998 is een begin gemaakt met de activiteiten (organiseren van informatieworkshop en van pilotwerkgroepen Vaardigheden afstuderen). Deze activiteiten zijn uitvoerig geëvalueerd en in de Commissie Kwaliteitsbevordering Onderwijs en de Opleidingscommissie besproken (maart/april 1999). Op basis van de resultaten opgedaan met de pilot, is besloten om de practica en de informatieworkshop over het afstuderen jaarlijks te herhalen. De practica zijn tot een verplicht onderdeel gemaakt van het vierdejaarsprogramma van de studie BMG. Daartoe is het Onderwijs- en Examenreglement (OER) (1999-2000) aangepast.

De ervaringen tijdens het studiejaar 1999-2000 zijn geëvalueerd en besproken in de Opleidingscommissie (januari 2000). De practica en workshop zijn opnieuw in 2000-2001 aangeboden. In de zomer van 2000 is de Handleiding bij het Afstuderen, inclusief nieuwe procedures en fasering van het project, geheel herschreven en in het studiejaar 2000-2001 is er met de nieuwe procedures geëxperimenteerd. Deze worden in januari 2001 geëvalueerd onder studenten en docenten. Een aanpassing van het OER voor 2001-2002 wordt voorbereid.

Overzicht en beschrijving van de voornaamste projectactiviteiten

A1. Organiseren van een jaarlijkse

informatieworkshop over het afstuderen

Sinds 1998 wordt jaarlijks aan het begin van het studiejaar een informatieworkshop Afstuderen georganiseerd, waarin alle vierdejaarsstudenten (voltijd en deeltijd) worden geïnformeerd over de regels en procedures die bij het afstudeerproject horen en waar zij ook concrete

ervaringen van studenten en docenten (tweegesprek tussen docent en oud-student over het proces van afstuderen) te horen krijgen. Ook worden door docenten enkele afstudeerprojecten aangeboden. Voor elke bijeenkomst wordt een informatieklaar geactualiseerd met daarin 'Profielchetsen van begeleiders' om de keuze van een geschikte begeleider voor studenten te vereenvoudigen. Opkomst: de eerste bijeenkomst (1998) is door ruim 50 studenten bezocht, op 11 oktober 1999 waren er 46 deelnemers en op 11 september 2000 waren er 49 deelnemers; dit is telkens bijna het volledige vierdejaarscohort. De waardering voor deze bijeenkomsten is steeds groot. Er zijn naar aanleiding van de evaluaties enkele kleine aanpassingen gedaan. De activiteit wordt in de huidige vorm gehandhaafd.

A2. Ontwikkelen/aanbieden van een serie practica waarin vaardigheden voor het afstuderen worden geoefend

In 1998-1999 zijn deze practica als pilot ontwikkeld en getest (met 8 studenten). Vanaf 1999-2000 zijn deze activiteiten als verplicht studieonderdeel opgenomen in het eerste blok van het vierde jaar, getiteld: Practica Vaardigheden Afstuderen (1 studiepunten). In groepen van maximaal 15 studenten worden de benodigde vaardigheden aan de hand van praktische ervaringen van oud-studenten en concreet materiaal, zoals probleemstellingen, (concept)hoofdstukken en projectvoorstellen, geoefend. Er zijn drie bijeenkomsten van drie uur, die overeenkomen met de gehanteerde onderzoeksfasering:

- I Ontwerpen van een onderzoekopzet: probleemstelling en onderzoeksontwerp
- II Structureren en analyseren van data
- III Het rapporteren over onderzoeksgegevens

Toetsing geschiedt door middel van twee individuele huiswerkopdrachten. Deze practica zijn nu twee keer binnen het reguliere curriculum aangeboden en worden door de studenten zeer positief beoordeeld (zie Bijlage Evaluaties). In 1999-2000 hebben 58 studenten de practica gevolgd, in 2000-2001 66. Ook deze activiteit zal worden voortgezet.

A3. Opzetten/aanbieden van scriptiegroepen waarin studenten elkaar ondersteunen tijdens het proces van afstuderen

Sinds 1999 biedt de studieadviseur van het iBMG aan studenten die dat wensen de mogelijkheid deel te nemen aan scriptiegroepen. Onder leiding van de studieadviseur ondersteunen studenten elkaar bij de bewaking van de voortgang van het afstudeerproject. Dit zijn wekelijkse procesgroepen, die duidelijk voldoen aan een behoefte bij een aantal studenten die vastgelopen zijn of dreigen vast te lopen tijdens het afstuderen. Er is aanwezigheids- en voorbereidingsverplichting, studenten moeten bovendien gemaakte afspraken nakomen. Sinds de start (oktober 1999) zijn telkens minimaal zes studenten opgenomen in de groepen. Deze activiteit zal worden voortgezet.

B. Verbeteren van de handleiding bij het afstuderen

In de eerste jaren van het project heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de meningen van studenten en docenten over de bestaande richtlijnen en procedures. Aan de hand hiervan en op basis van de ervaringen in de (pilot)practica (A2) is er in 2000 een nieuwe handleiding geschreven, die tijdens de voorlichtingsworkshop is geïntroduceerd en als richtsnoer bij de practica is gehanteerd. In de nieuwe richtlijnen wordt uitvoerig stilgestaan bij bestaande problemen en mogelijke oplossingen. De taken van student en begeleider tijdens elke fase van het afstudeerproject zijn helder gedefinieerd en omschreven. De nieuw voorgestelde procedures rond de goedkeuring van het definitieve projectvoorstel worden in het studiejaar 2000-2001 getest en in het studiejaar 2001-2002 definitief in het OER geïmplementeerd.

C. Intensiveren en verbeteren van de afstudeerbegeleiding

Door de nieuwe Handleiding bij het Afstuderen is er meer duidelijkheid geschapen over de eisen en criteria die aan een student en zijn/haar begeleider worden gesteld. Er is een nieuwe fasering van het afstudeerproject ingevoerd, met duidelijke (toetsbare) 'eind-

producten', waardoor structurering beter mogelijk is geworden. Met de nieuwe Handleiding bij het Afstuderen zal een bijeenkomst met alle afstudeerbegeleiders worden belegd, waarin de discussie over criteria en procedures opnieuw wordt gevoerd. Zo kan de kwaliteit van begeleiding worden verbeterd en de aanpak onderling meer worden afgestemd. Andere verbeteracties binnen het project betroffen de inzet van een 'intaker' binnen de twee secties van BMG met de meeste afstudeerbegeleiders (SMW en B&O) die de studenten doorverwijst naar een geschikte begeleider. Ook de registratie van afstudeerbegeleiding door middel van een Access- kaartenbak is verbeterd. Een plan voor een elektronisch logboek is niet geconcretiseerd. De komende invoering van de bachelor-masterstructuur maakt een dergelijke investering niet opportuun omdat wordt overwogen hierbij een portfolio voor studenten te introduceren.

Bereikte resultaten

De invoering en consolidatie van een groot aantal vernieuwingen rond het proces en de begeleiding van het afstuderen hebben zeker vruchten afgeworpen. De nieuwe practica en richtlijnen hebben docenten en studenten meer duidelijkheid verschaft over hetgeen er van hen wordt verwacht. De kwaliteit van de projectvoorstellen is hierdoor verbeterd, zo is althans de indruk van een groot aantal docenten. Het is niet duidelijk of ook verbetering is opgetreden in de kwaliteit van het eindproduct (de scriptie) en ten aanzien van de doorlooptijd van het afstudeerproject. Ten aanzien van het laatste is opgemerkt dat de gemiddelde tijd in maanden die een student doet over zijn/haar afstudeerproject eerder toe- dan afneemt. Dit komt onder andere doordat steeds meer studenten reeds voor hun afstuderen een baan accepteren. Helaas ontbreken op dit moment, door een achterstand in de verwerking van de evaluaties van het afstudeerproject als geheel, 'harde' gegevens over rendementen (doorlooptijd), cijfers en waardering van de scripties.

Betrokkenheid van studenten

Zowel qua inhoud als evaluatie zijn studenten

nauw betrokken bij het project 'Beter Afstuderen'. De ervaringen en problemen van (oud)-studenten dienen als basis, zowel bij de opzet van de informatiewerkshops (waarin een oud-student en diens begeleider napraten over het proces van afstuderen, problemen, lessen en oplossingen) als bij de practica (ervaringen van begeleiders en studenten; casuïstiek en scripties van studenten). De studenten hebben op verschillende momenten hun waardering uitgesproken over de opzet en uitvoering van het project. Vooral de practica voorzien in een behoefte. De herhaling van leerstof uit de methodologievakken wordt nuttig en noodzakelijk gevonden en de oefening van vaardigheden aan de hand van concreet materiaal van oud-studenten geeft hen veel houvast. Studenten zien het afstudeerproject met meer vertrouwen tegemoet. Een student: "Ik vond deze bijeenkomsten bijzonder leerzaam, maar vooral hoopvol. Ik zie nu minder tegen het afstudeerproject op. Het is duidelijk geworden hoe de relatie met de begeleider kan verlopen, maar vooral de eigen verantwoordelijkheid die ik als student heb in dit proces. Het hoeft niet mis te gaan als je er zelf voor werkt. Prima practica."

De opzet van het project is daarnaast besproken in de Opleidingscommissie, waarin ook studenten zitting hebben. Op basis van de evaluaties zijn verbeteringen aangebracht en is er een nieuwe Handleiding bij het Afstuderen voor studenten en docenten ontwikkeld. Deze handleiding wordt, zo is de indruk, daadwerkelijk door studenten gebruikt.

Dual commitment

Er is door het iBMG veel tijd en aandacht besteed aan het project Beter Afstuderen. Een interne commissie heeft de projectleider ondersteund. Er is intensief samengewerkt met de coördinator afstudeerprojecten. Alle activiteiten binnen het project hebben geleid tot structurele aanpassingen en verbeteringen. De achterstallige evaluaties (onder andere van rendementen) zullen alsnog worden uitgevoerd. Ook na de invoering van de bachelor-masterstructuur zullen deze inspanningen niet

tevergeefs zijn, omdat wij ervan uit gaan dat het schrijven van een 'voldoende scriptie' een vereiste zal blijven voor het behalen van een academische mastertitel.

6.3 Studentenvolgsysteem

Doel

Het projectdoel zoals destijds geformuleerd in het voorstel luidt: het optimaliseren van de studiebegeleiding van studenten waarmee tevens een bijdrage geleverd zal moeten worden aan het verbeteren van de rendementen en het reduceren van de gemiddelde studieduur.

In eerste instantie werd beoogd om een sluitend systeem op te zetten dat zowel de studenten in de propedeuse als in de doctoraalfase zou omvatten. In verband met het, reeds voor aanvang tot een kwart terugbrengen van de gevraagde financiële middelen, werd een aangepast plan ontworpen dat binnen de bestaande financiële ruimte uitvoerbaar is (zie rapportage van het voorgaande jaar). Het plan beperkt zich nu tot het optimaal volgen en begeleiden van studenten in de propedeuse. Dit betekent niet dat aan doctoraalsstudenten geen begeleiding wordt gegeven en dat zij niet gevolgd worden. Het volgen gebeurt echter minder intensief dan oorspronkelijk beoogd werd. Aan een deel van de begeleiding in de doctoraalfase wordt bovendien gestalte gegeven door het project 'Verbeteren afstudeerfase'.

Uitvoering

De in 1997 ontworpen procedure voor de begeleiding van eerstejaarsstudenten is tot en met het jaar 2000 gecontinueerd. Slechts kleine aanpassingen zijn gedaan in bijvoorbeeld het moment waarop de begeleidingsgesprekken plaatsvinden. In november 1999 zijn deze gesprekken voor het eerst gehouden ná de eerste tentamenronde. De ervaringen met het doen van tentamen konden daardoor direct meegenomen worden. In 2000 zijn de gesprekken gehouden nadat ook de uitslag van de tentamens bekend was. In de eerste opzet werden alle studenten die in februari minder

dan 10 studiepunten hadden gehaald door de studieadviseur uitgenodigd voor een gesprek. In het studiejaar 1999/2000 is dit overgenomen door de studiebegeleiders. Vaste afspraken zijn gemaakt over wanneer de studiebegeleider doorverwijst naar de studieadviseur en hoe informatie-uitwisseling plaatsvindt tussen studieadviseur en studiebegeleiders. De studieadviseur onderhoudt regelmatig contact met de studiebegeleiders. Op vaste momenten in het jaar wordt de studiebegeleiding mondeling geëvalueerd en worden afspraken gemaakt over de eerstkomende periode. Deze afspraken omvatten ook beperkte trainingen in studiebegeleidingsvaardigheden.

Studiebegeleiding ná het eerste jaar

De studenten die binnen het eerste inschrijvingsjaar minder dan 21 studiepunten hebben behaald, werden bij aanvang van het project individueel in zowel propedeuse als doctoraalfase gevolgd door de studieadviseur. Momenteel wordt het initiatief tot begeleiding weer in toenemende mate bij de student zelf gelegd. Eerder was al gebleken dat het oproepen van studenten op basis van de resultaten niet effectief is. De meeste studenten weten heel goed waarom zij in een bepaalde periode beneden de maat presteren en reageren niet op een oproep of pas vele maanden later. Deze instelling van studenten is echter sterk gewijzigd door de introductie van een absolute scheiding van propedeuse en doctoraalfase (OER 1999-2000). De regeling selecteert zwakke studenten. Op het moment dat er voor studenten nadelige gevolgen optreden (of zij dit zien aankomen), doordat zij niet verder mogen in de doctoraalfase, komen zij vanzelf naar de studieadviseur om te vragen naar mogelijkheden om toch met de studie door te gaan. Studieplanning en studiegedrag zijn dan vaste onderdelen van het gesprek. In veel gevallen is een hulpverlenend traject opgezet.

Bereikte resultaten

De resultaten van dit project zijn in twee delen te splitsen. Enerzijds betreffen zij de tevredenheid van zowel studenten als studiebegeleiders. Anderzijds zijn er de meer harde resultaten in

de vorm van de behaalde studieresultaten en het verloop tijdens het eerste inschrijvingsjaar. Ten aanzien van het eerste punt, de tevredenheid, is de mening van de studenten eensluidend. Studenten vinden de vorm waarin studiebegeleiding wordt aangeboden goed. Het gemiddelde cijfer dat studenten het iBMG hiervoor geven is een 7,5 (n= 49). Diegenen die de studiebegeleiding relatief laag beoordeelden (met een 6) geven hierbij aan dat zij ook geen hulp nodig hebben gehad en dat zij dus eigenlijk geen goed oordeel konden geven. Mede daarom vonden enkelen de verplichte gesprekken overbodig, zij "hadden geen problemen en zagen het nut er dus niet van in." Dit heeft ertoe geleid dat afspraken met de begeleiders zijn gemaakt over de wijze waarop deze gesprekken worden geïntroduceerd. Het verplichte karakter ervan is echter niet losgelaten. De student kan wel, indien hij dat wil, bij aanvang van de studie aangeven dat hij deze vorm van begeleiding niet wenst.

De studiebegeleiders zijn zeer tevreden met deze vorm van begeleiding. Zij zijn heel gemotiveerd en ervaren het persoonlijke contact met de studenten als zeer stimulerend. Dit neemt niet weg dat de gespreksrondes als intensief en tijdrovend worden ervaren. De studieresultaten van het afgelopen studiejaar zijn opnieuw bevredigend te noemen in vergelijking met voorgaande jaren: in augustus 2000 heeft 30% van de voltijdstudenten de propedeuse gehaald tegen 28% in 1998 en 21% in 1997.

In juni 2000 ontvingen 43 (54%) studenten een positief studieadvies en 36 (46%) studenten een negatief advies. Een positief advies wordt gegeven als een student, na de juni-tentamen, 21 studiepunten of meer heeft behaald. Een negatief advies wordt gegeven bij minder dan 21 studiepunten. In geen enkel geval werd in 2000 afgezien van het geven van advies op basis van ernstige persoonlijke omstandigheden (1999: 1, 1998: 5).

Jaar van advies	Positief advies		Negatief advies	
	Aantal	%	Aantal	%
96	34	49	35	51
97	26	40	39	60
98	46	59	27	35
99	45	58	32	42
2000	43	54	36	46

Het aantal studenten dat de studie staakte tijdens of aan het einde van het eerste inschrijvingsjaar:

Cohort	Totaal aantal studenten		Vertrokken	
	Aantal	%	Vertrokken	
96	68	20	29,4	
97	92	17	18,5	
98	89	25	28,1	
99	83	21	25,3	

Uit de vertrekcijfers kunnen niet direct conclusies worden getrokken. Wat uit de schriftelijke evaluaties blijkt is dat studenten wel tevreden zijn met de manier waarop met hun twijfel over de juiste studiekeuze werd omgegaan. Daarnaast is geprobeerd de selectieve en oriënterende functie van de propedeuse te verbeteren. Dit kan tot gevolg hebben dat het aantal tijdige studiestakers toeneemt of in ieder geval niet beduidend minder wordt. Pas in de komende jaren zal echter blijken of dit ook tot een reductie van het aantal studiestakers heeft geleid in de latere studie jaren.

De zich voortzettende verbetering in studieresultaten is niet alleen toe te schrijven aan het begeleidingssysteem. Het hoog gewaardeerde vaardigheidsonderwijs (waaraan de studiebegeleiding is opgehangen), de invoering van de prestatiebeurs, de gewijzigde opzet van de propedeuse met een verhoging van het aantal contacturen en het herinvoeren van het probleemgestuurd groepsonderwijs, zijn vermoedelijk samen met de studiebegeleiding verantwoordelijk voor de relatief goede resultaten.

Over de hele periode bleek dat de tegenvallende resultaten van bepaalde studenten vrijwel allemaal verklaarbaar waren op grond van persoonlijke omstandigheden. Dit inzicht was eerder nooit zo aanwezig geweest daar veel persoonlijke omstandigheden onbekend waren bij de studierichting.

De indruk bestaat dat, als gevolg van de begeleiding in het eerste studiejaar, studenten in het daaropvolgende jaar makkelijker hulp vragen dan voorheen. Dit maakt begeleiding in de vervolgjaren beter mogelijk.

Betrokkenheid van studenten

De studenten vormen de basis van dit project. In de opzet zijn zij betrokken doordat zij de problemen die speelden hebben aangegeven. De opzet van het project is daarnaast besproken in de Opleidingscommissie. Door een schriftelijke evaluatie aan het einde van het eerste en tweede loopjaar van het project hebben zij hun ervaringen kunnen inbrengen en is de opzet verduidelijkt of bijgesteld op basis van hun bevindingen. Door ziekte van de studieadviseur is de laatste evaluatie helaas niet doorgegaan.

Dual commitment

De studiebegeleiding heeft bij het iBMG prioriteit. Veel aandacht is besteed aan bemensing met goed gemotiveerde docenten. Nog steeds wordt, met name voor het volgen van doctoraalstudenten, gezocht naar een goed hulpmiddel dat de zwakkere studenten kan signaleren. Met behulp van Boris en Business Objects kunnen probleemstudenten in principe gevolgd worden. Helaas is er nog geen sprake van een systeem dat zo werkt dat de beneden de maat presterende studenten door het systeem zelf gesignaleerd worden. Desalniettemin zal in de toekomst veel energie gestoken worden in verbetering van de mogelijkheden. Deze verbeteringen zullen samengaan met de herstructurering van het derde studiejaar en de omschakeling naar de bachelor-masterstructuur.

7 Faculteit der Wijbegeerte

7.1 Kennis- en vaardighedenverwerving informatietechnologie

Doel

Verbetering studeerbaarheid van het onderwijsprogramma door studenten vaardigheden bij te brengen op het gebied van de informatie- en communicatietechnologie (ICT), en door hen de mogelijkheid te bieden om kennis en inzichten op het gebied van ICT toe te passen en te ontwikkelen.

Voortgang en bereikte resultaten

Vanaf 1997 is ervaring opgedaan met interactief onderwijs. Tevens wordt vanaf dat jaar aandacht besteed aan de computervaardigheden van studenten. Het project *Kennis- en vaardighedenverwerving informatietechnologie* is in 1998 gestart. Met de beschikbaar gestelde middelen kon een medewerker Computer Ondersteund Onderwijs (COO) aangesteld worden.

De medewerker COO heeft zich in de projectperiode beziggehouden met het opzetten en uitbouwen van een infrastructuur voor een interactieve leeromgeving, alsmede deskundigheidsbevordering bij studenten en docenten. In het kader van de deskundigheidsbevordering is een inleidende cursus in het gebruik van computer, HTML en internet ontwikkeld. Daarnaast zijn door hem korte, inleidende cursussen PowerPoint en Access, alsmede een cursus over het opzetten van een virtuele leeromgeving verzorgd. Tevens kunnen de verdere uitbouw van de FW-homepage, oorspronkelijk opgezet door dr. G.J.C. Lokhorst, en het opzetten van een facultair intranet op het conto van het project geschreven worden. Vanaf 1999 wordt in de propedeuse en het basisdoctoraal gewerkt met studiehandleidingen die tevens online beschikbaar zijn. Met ingang van het studiejaar 2000-2001 is de faculteit overgestapt naar het instellingsbreed ingevoerde teleleerplatform Blackboard. Vanaf dat jaar zullen alle cursussen in de propedeuse tevens via Blackboard aangeboden worden. Rekening houdend met de ervaringen die daarmee

worden opgedaan, is het voornemen dat in de planperiode ook met de andere studiefasen te gaan doen. Met Blackboard kan de docent op relatief eenvoudige wijze met studenten communiceren, tussentoetsen online aanbieden en sheets of ander collegemateriaal (waaronder de al eerdergenoemde studiehandleidingen) beschikbaar stellen. Daarmee is de toepassing van ICT in het onderwijs in zijn vervolgfase beland.

De faculteit wil middels Blackboard docenten en studenten stimuleren om steeds meer gebruik te maken van ICT in het onderwijs. De faculteit heeft ten behoeve van de implementatie van Blackboard een voorstel bij het ICT-fonds van de EUR ingediend. Vooruitlopend daarop zijn voor de komende drie jaar middelen op de begroting gereserveerd. Uitgegaan is van een 0,5 fte medewerker COO. De ondersteuning van het computernetwerk wordt verzorgd door de afdeling Werkplekondersteuning van het DIA. Daartoe is de dienstverleningsovereenkomst tussen DIA en faculteit herzien. Tevens zijn voor de komende jaren, zoals eerder al aangegeven, extra middelen gereserveerd voor de modernisering (inclusief uitbreiding) van pc- en netwerkvoorzieningen.

Betrokkenheid studenten

Is evident.

Dual commitment

De activiteiten zijn ingebed in de onderwijsorganisatie. Een 0,8 fte formatieplaats voor de medewerker COO is gecontinueerd, met het oog op de verdere implementatie van ICT-toepassingen in het onderwijs. Voor de bekostiging daarvan wordt een beroep gedaan op het zogenoemde ICT&O-fonds dat de instelling bestemd heeft voor de integratie van ICT in het onderwijs (in totaal mfl 4,5). Daarnaast wordt voor het vervolgtraject ruimte gemaakt binnen de facultaire begroting.

7.2 Stage

Doel

Verbetering van de studeerbaarheid van de opleidingen door stages, het trainen en

ontwikkelen van vaardigheden, alsmede het verbeteren van de voorbereiding op arbeidsmarkt en beroep.

Voortgang en bereikte resultaten

De looptijd is drie jaar. De faculteit heeft op zich genomen om stageplaatsen voor de studenten te zoeken. Daartoe zal een functionaris worden aangesteld, die tot taak krijgt een netwerk van stageplaatsen op te bouwen en te onderhouden. De uitvoering van het project heeft, lopende de facultaire herstructurering en als gevolg van personele mutaties, vertraging opgelopen. Inmiddels is een inhaalslag gaande.

De stage heeft een omvang van minimaal vijf en maximaal tien studiepunten. De stage kan zowel in het kader van de scriptie als in het kader van de keuzevakken plaatsvinden (ter beoordeling van de examencommissie, na advies van de begeleider) en bezit het karakter van een praktijk- dan wel onderzoeksstage. In de stageovereenkomst en het stageplan worden de verwachtingen ten aanzien van de stagiair, de stageverlener en de faculteit vastgelegd. In de studie jaren 1998-1999 en 1999-2000 zijn – in bescheiden mate – stagemogelijkheden onder de aandacht van studenten gebracht. Een beperkt aantal stageplaatsen is ingevuld. Dhr. P. Molendijk, verantwoordelijk voor facultaire voorlichting en werving, is in 2000 tevens als stagecoördinator aangesteld. Hij is onder meer belast met het uitbouwen en onderhouden van een netwerk van stageplaatsen, het afstemmen van begeleiding, vraag en aanbod, alsmede de voorbereiding en begeleiding van het stagetraject.

Betrokkenheid studenten

Is evident.

Dual commitment

Activiteiten worden structureel ingebed.

7.3 Verbetering studievorderingenbeleid

Doel

Verbetering studievoortgang van studenten door het implementeren van een studentenvolgsysteem, met inbegrip van studietrajectbegeleiding.

Voortgang en bereikte resultaten

Met ingang van 1998 is een 0,5 fte studievoortgangcoördinator aangesteld. Deze functionaris is onder meer belast met het opzetten c.q. uitbouwen van een studentenvolgsysteem. Tevens is het coördinatorschap van het tutorstelsel bij hem ondergebracht. In de eerste helft van 1998 is een onderzoek naar studieuitval verricht. Daarbij zijn de gegevens van uitvallers onderzocht. De bevindingen daarvan zijn neergelegd in twee notities. Het uitblijven van een duidelijk commitment (vooral, maar niet uitsluitend, bij dubbelstudenten), discrepanties tussen verwachtingen ten aanzien van de studie en de praktijk, opeenvolgend uitstelgedrag, alsmede problemen van financiële aard, vergroten de kans op het voortijdig afbreken van de studie. Een derde notitie, alsmede de daaruit voortvloeiende discussie, is voor de decan mede aanleiding geweest voorstellen te doen ter verbetering van het bestaande tutorsysteem en de invoering van een zogeheten studieplanner. De coördinator spoort ouderejaarsstudenten op die aanzienlijke studievertraging hebben opgelopen, neemt in voorkomende gevallen de taken van de tutor waar en rapporteert over de studievoortgang van de verschillende cohorten.

De studievoortgangcoördinator heeft zijn bevindingen verder neergelegd in een groot aantal notities, alsmede twee jaarverslagen. Recentelijk is het jaarverslag over 1999-2000 verschenen. De coördinator baseert zich in de jaarverslagen onder meer op de rapportages van de cohort-tutores, gegevens van bureau Studentenadministratie en gegevens afkomstig uit Boris. De coördinator heeft inmiddels alle cohorten onder de loep genomen die in de periode sinds 1986 met de studie begonnen

zijn. Hij heeft met name die doctoraalstudenten opgespoord waarvan de studie stagneerde en de betrokken studenten en docenten benaderd. Met betrekking tot de oudste generaties is geconstateerd dat interventie vrijwel geen vruchten (meer) afwerpt. Derhalve is de bemoeienis met deze studenten beëindigd. De aandacht van de studievoortgangcoördinator richt zich met name op de cohorten 1993-1998. Na het vertrek van de tutor van het cohort 1998 zijn de taken door de coördinator overgenomen.

Om een goed beeld te krijgen van de studenten zijn door de coördinator beoordelingsparameters ontworpen, zoals status en wijze van inschrijving, behaalde studiepunten, voorhanden zijnde doctoraalprogramma en voorhanden zijnde scriptieontwerp. In totaal worden veertien parameters gebruikt, die richting geven aan het soort van interventie dat moet worden gepleegd. Met betrekking tot de resultaten van het project kunnen een aantal voorlopige conclusies getrokken worden:

- er is een duidelijk en systematisch zicht ontstaan op de studievoortgang van studenten, hun prestaties, het optreden van studievertraging, de mate waarin en de oorzaken ervan;
- er is een helder en systematisch beeld van de facultaire onderwijsprestaties verkregen, alsmede van de grenzen (in termen van effectiviteit, rendement et cetera) waarop maatregelen ter bevordering daarvan stuiten;
- er is inzicht ontstaan in de oorzaken van de laag blijvende propedeuserendementen, alsmede de achterliggende redenen en motieven;
- bestaande regelingen op het terrein van tentamens en examens zijn aangescherpt en geïmplementeerd (studieadvies propedeuse, dossierdiploma's, doctoraalprogramma, scriptieontwerp, et cetera); een en ander met positief effect;
- er is een toenemende bewustwording dat studiebegeleiding een actieve opstelling van de kant van de faculteit vereist.

Betrokkenheid studenten

Door de aard van het project zijn studenten niet direct betrokken.

Dual commitment

Het voorgaande is aanleiding de studievoortgangsbewaking in te bedden in de reguliere taken en het coördinatorschap te continueren.

Daarvoor is op de begroting een voorziening van 0,5 fte-studievoortgangskoördinator voor dr. F.J. de Jong getroffen.

8 Faculteit der Historische en Kunwetenschappen

8.1 Vervolgproject verbetering studenteninstroom

Doel

- Ontwikkeling van gerichte aansluitingsactiviteiten met een beperkt aantal scholen in de regio
- Ontwikkeling van een structureel netwerk tussen vwo- en wo-docenten, in aansluiting met het bestaande EUR-netwerk

Voortgang

In de eerste helft van 1999 heeft een aantal netwerkbijeenkomsten met geschiedenisleraren plaatsgevonden. De netwerkleden hebben gekozen voor een vorm waarbij maatschappijgeschiedenis (MG) twee keer per jaar vakinhoudelijke studiemiddagen voor geschiedenisleraren organiseert. Aan deze studiemiddagen kunnen ook niet-leden van de netwerkgroep deelnemen. De eerste studiemiddag over 'audiovisuele media als historische bron' heeft in september 1999 plaatsgevonden en telde 23 deelnemers. In maart 2000 werd een tweede studiemiddag georganiseerd met als thema 'multiculturele samenlevingen'. Helaas bleek het aantal belangstellenden voor laatstgenoemde studiemiddag te gering om te kunnen doorgaan.

Op grond van het voorgaande is besloten jaarlijks één nascholingsdag voor geschiedenisleraren te organiseren. In het jaar 2000 vond op 20 september een nascholing plaats met als

thema 'Nederland en Indonesië, vier eeuwen contact en beïnvloeding'. Het aantal deelnemende leraren bedroeg 34.

In januari 1999 organiseerde de staf van de opleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (KCW) een netwerkbijeenkomst met docenten culturele en kunstzinnige vorming (CKV) uit de regio. Tijdens deze bijeenkomst bleek dat er onder de CKV-docenten geen animo was voor structurele netwerkbijeenkomsten, maar vooral behoefte aan vakinhoudelijke ondersteuning. Om aan deze wens tegemoet te komen, heeft KCW haar expertise benut door een nascholingsprogramma voor CKV2-docenten uit te werken. In juni 1999 kwamen de CKV-docenten en de KCW-staf opnieuw bijeen om het concept-programma te bespreken, waarna gewenste aanpassingen in het programma zijn aangebracht. Deze driedaagse CKV2-nascholing heeft in september, oktober en november 1999 plaatsgevonden. Het aantal deelnemers bedroeg 19. In januari 2000 zijn certificaten voor deze nascholing uitgereikt en vond een evaluatie plaats. Uit de evaluatie kwam naar voren dat de deelnemende CKV2-docenten het nascholingsprogramma als inspirerend hadden ervaren en dat het hen voorzag van relevante achtergrondkennis. Naar aanleiding van enkele kritiekpunten werd besloten het nascholingsprogramma op een aantal kleine punten aan te passen en nogmaals aan te bieden in het najaar van 2000. Aan dit driedaagse CKV2-nascholingsprogramma dat plaatsvond van september- november 2000 hebben 33 CKV-leraren deelgenomen.

Naast genoemde netwerkbijeenkomsten en daaruit voortvloeiende nascholingsactiviteiten zijn de volgende activiteiten gecontinueerd:

- Het project proefstuden biedt leerlingen met belangstelling voor MG en/of KCW de mogelijkheid zich beter voor te bereiden op deze studies. Het programma bestaat uit twee dagen, waarin colleges en werkgroepen worden gevolgd en gesprekken met studieadviseurs, stagecoördinatoren en aio's zijn opgenomen. Deelnemers bereiden zich op deze dagen voor via huis-

werkopdrachten vanuit de FHKW. In de organisatie en selectie van 'proefstudeerders' wordt nauw samengewerkt met school-decanen. Het aantal deelnemende scholen wordt ieder jaar uitgebreid (1999: 18; 2000: 30). Aan het FHKW-proefstudeerprogramma januari/februari 2000 namen 20 scholieren deel. Zowel uit de evaluatie als uit de opkomst bleek dat de motivatie voor de tweede dag van het programma gering was. Vandaar dat in 2001 een eendaagsprogramma zal worden aangeboden.

- Net als in de afgelopen jaren biedt de FHKW ook in het studiejaar 2000-2001 gastlessen aan bij scholen in de regio. Bij beide opleidingen kan worden gekozen uit vier verschillende onderwerpen. In de loop der jaren daalde het aantal gastlessen tot circa vijftien per jaar. Gezien de arbeidsintensiviteit en onkosten, tezamen met de afgenomen vraag vanuit scholen, is het niet waarschijnlijk dat dit project per september 2001 wordt gecontinueerd. Wellicht heeft de afgenomen vraag naar gastlessen te maken met alternatieve mogelijkheden tot kennismaking met de FHKW-opleidingen, zoals bijvoorbeeld de module 'Oriëntatie op Vervolgonderwijs' en het proefstudeerproject.

Bereikte resultaten

Het vervolgproject verbetering studenteninstroom is in maart 2000 afgerond. Een aantal activiteiten die in het kader van dit project ontwikkeld zijn, zoals bijvoorbeeld het project proefstuden, zijn binnen de reguliere activiteiten van de FHKW geïmplementeerd. Andere activiteiten, zoals de CKV2-nascholing en de geschiedenisnascholing zijn in 2000 gecontinueerd. In 2001 zal de nascholing voor geschiedenisleraren worden voortgezet. Ook de CKV2-nascholing zal worden gecontinueerd; alleen wordt nog overwogen of het huidige aanbod wordt gehandhaafd of dat een nieuw eendaags programma zal worden aangeboden.

Betrokkenheid studenten

Is evident.

Dual commitment

De activiteiten worden na afloop van de project-periode voortgezet met eigen middelen.

8.2 Verbetering didactische vaardigheden docenten

Doel

Versterking didactische kwaliteit docenten en verbetering didactische onderbouwing van de opleidingen.

Voortgang

De uitvoering van dit project is van start gegaan in het najaar 1997.

In 1998 is besloten de aanpak van het project bij te stellen en is ervoor gekozen om – alvorens te starten met didactische trainingen – het OECR een vooronderzoek te laten verrichten om het individuele prestatieniveau van alle docenten vast te stellen. Doel van dit onderzoek was tweeledig:

- inzicht verkrijgen in het prestatieniveau van iedere docent om beslissingen te kunnen nemen over noodzakelijke en/of gewenste trainingsactiviteiten voor individuele docenten en voor de faculteit als geheel;
- via observatie van colleges door externe deskundigen van het OECR en individuele vertrouwelijke rapportage hierover, trachten docenten inzicht te geven in eigen onderwijs-kwaliteiten en daaruit voortvloeiend – indien nodig – te motiveren voor deelname aan trainingsactiviteiten.

Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in het derde trimester van het studiejaar 1997-1998 en gedurende het gehele studiejaar 1998-1999. Alle docenten zijn tijdens hun colleges door medewerkers van het OECR geobserveerd. Iedere docent heeft een strikt vertrouwelijk persoonlijk rapport ontvangen dat door het OECR met een ieder is doorgesproken. Van deze didactische onderwijs-evaluatie is door het OECR een algemene, volstrekt geanonimiseerde rapportage gemaakt onder de titel 'De Docent beoordeel(d)t'. Dit rapport bevat veel nuttige informatie voor het opzetten van een professionaliseringstraject voor docenten. In

het najaar van 1999 heeft hierover een gesprek plaatsgevonden tussen het OECR en de onderwijsdirecteur. Op basis van de resultaten en conclusies is aan het OECR gevraagd een voorstel

voor een aantal trainingsactiviteiten te doen, met de nadruk op activerende didactiek.

Op 9 maart 2000 heeft de training 'Interactief onderwijs en verschillende toetsingsmogelijkheden' plaatsgevonden. Aan deze training hebben negen docenten deelgenomen; de meerderheid van deze docenten was hierover heel enthousiast en zegt veel geleerd te hebben voor de eigen onderwijspraktijk. Op 14 juni 2000 heeft een vervolgrtraining plaatsgevonden, waaraan eenzelfde aantal docenten heeft deelgenomen. Deze training was gericht op het verbeteren van ieders didactische werkvorm en wijze van toetsing.

In het najaar van 2000 zijn binnen de faculteit afspraken gemaakt over verdere professionele training van docenten met nadruk op interactieve onderwijsvormen en met gebruikmaking van ICT-instrumenten. In het voorjaar van 2001 zal bovendien een facultaire werkgroep van start gaan die zich zal buigen over te hanteren onderwijsvormen in de vernieuwde onderwijsprogramma's.

Betrokkenheid studenten

Gezien de aard van het project zijn studenten niet direct betrokken.

Dual commitment

Het project is volledig en met succes afgerond. Het is evident geworden dat – in het kader van de kwaliteitszorg en -verbetering van het onderwijs – didactische/professionele training van docenten ook in de toekomst blijvende aandacht verdient.

9 Faculteit der Bedrijfskunde

9.1 Onderwijsprestaties, meetinstrumenten, terugkoppeling en personeelsbeleid

Doel

Het systematisch betrekken van onderwijsprestaties in het personeelsbeleid, de daarvoor

benodigde uitbreiding van het meetinstrumentarium en terugkoppeling van resulterende kwaliteitsverbetering naar studenten.

Uitvoering en bereikte resultaten

In november/december 1998 heeft een intensieve training 'voering functioneringsgesprekken door hoogleraren' plaatsgevonden (in samenwerking met bureau LTP te Amsterdam). De ervaring met deze training is zeer positief en heeft doorgewerkt in de uitvoering van de functioneringsgesprekken in 1999 en 2000. In 1999 en 2000 is het project gericht op de instrumenten en uitvoering van de cursus-evaluaties. Het project heeft geresulteerd in structurele aanpassingen en verbeteringen van het cursusevaluatieformulier en van de procedure die gevolgd wordt bij het verzamelen en verwerken van evaluatiegegevens. De verbetering van de procedure voor cursus-evaluatie is uitgevoerd in samenwerking met het Onderwijskundig Expertise Centrum Rotterdam van de Erasmus Universiteit Rotterdam. In 2000 is de laatste fase van deze nieuwe werkwijze ingevoerd. Een laatste uitbreiding en verbetering van de procedure betreft de invoering van tussentijdse evaluaties, waarbij studenten de gelegenheid krijgen om tijdens de uitvoering van de cursus schriftelijk feedback te geven aan de docenten en de opleidingsdirectie.

Betrokkenheid van studenten

De betrokkenheid van studenten komt naar voren in de participatie in de onderwijs-evaluaties. Dat gebeurt door het invullen van de enquêteformulieren, door het opzetten en uitvoeren van monitorgesprekken en door participatie in de overleg- en bestuursorganen zoals de Opleidingscommissie en de Faculteitsraad.

Dual commitment

De kosten van de evaluatieprocedure, de beoordeling van docenten en de follow-up gesprekken met docenten en vakgroepvoorzitters komen voor rekening van de faculteit.

9.2 Vernieuwing drs.-opleiding

Bedrijfskunde

Doel

Verbetering van de kwaliteit, de samenhang en het profiel van de opleiding Bedrijfskunde.

Uitvoering en bereikte resultaten

In de periode 1997-1999 is de structuur en inhoud van de *specialisatiefase* ingrijpend gewijzigd. De nieuwe opzet met *majors* (met basis- en verdiepingsblokken) en *minors* heeft geleid tot een belangrijke versterking van de samenhang, opbouw en profilering van de eindfase van de opleiding.

In het studiejaar 1999-2000 is het nieuwe propedeuseprogramma ingevoerd. Drie hoofdpunten van het nieuwe programma zijn:

- verbetering van de structuur en samenhang door nieuwe ordening van de cursussen in drie trimesters. Elk van de trimesters heeft een eigen *thema* waaraan de diverse cursussen gerelateerd zijn. Binnen de gehele propedeuse is er een duidelijke opbouw van de leerstof;
- *herijking van de inhoud* van de propedeuse. Er zijn enkele nieuwe cursussen ontwikkeld, andere zijn verplaatst naar andere studiefasen;
- nieuwe opzet en intensivering van het *vaardighedenprogramma*.

In 2000 is de invoering van het nieuwe curriculum voor het *basisdoctoraal* voorbereid. In september 2000 is gestart met de implementatie van het nieuwe basisdoctoraal-curriculum, dat wordt gekenmerkt door een thematische opzet. Bestaande en nieuwe cursussen en cursusonderdelen zijn geordend naar bedrijfskundige thema's en managementvraagstukken, gericht op een versterking van de samenhang en verdieping in het curriculum. Daarnaast is ook in het basisdoctoraal een structureel vaardighedentraject ontwikkeld en ingevoerd.

Betrokkenheid studenten

Studenten zijn bij de voorbereiding van de activiteiten in dit project betrokken door deel te nemen in de discussies in de Opleidingscommissie en de andere facultaire overleg- en bestuursorganen.

Dual commitment

Bij de voorbereiding en de implementatie van dit project zijn veel stafleden betrokken. Het project vergoedt slechts een deel van de kosten die met de activiteiten gemoeid zijn.

9.3 Automatisering verwerking onderwijs-evaluaties

Doel

Automatisering van de verwerking van onderwijs-evaluaties.

Uitvoering en bereikte resultaten

Het softwarepakket Teleform is volledig geïntegreerd in de procedure voor cursus-evaluaties. Op basis van de ervaringen met de uitvoering van de evaluaties en het functioneren van Teleform, zijn in 1999 en 2000 nog enkele aanpassingen in het systeem en de procedure doorgevoerd.

Betrokkenheid studenten

De betrokkenheid van studenten bij dit project is zeer beperkt, aangezien de activiteiten zich vooral 'back office' afspelen.

Dual commitment

De faculteit draagt eigen middelen bij via de ondersteuning en service door de eigen computerafdeling (BIT) en via de personele middelen die bestemd zijn voor de uitvoering en verslaglegging van de evaluaties.

9.4 Invoering snelle herkansingen

Doel

Verhogen van de snelheid waarmee studenten het basisdeel van de drs.-opleiding Bedrijfskunde doorlopen.

Uitvoering en bereikte resultaten

Met ingang van het studiejaar 1997/1998 zijn versnelde herkansingen gecreëerd voor studenten die in de eerste tentamenronde een resultaat bereikt hebben tussen 4,6 en 5,5. Deze versnelde herkansingen zijn zowel in de propedeuse, als in het basisdoctoraal ingevoerd. Met ingang van het studiejaar 1999-2000 zijn

er, na een uitvoerige discussie met de Examencommissie en de studentenvertegenwoordiging in de Opleidingscommissie en de Faculteitsraad, enkele aanpassingen in de regeling doorgevoerd. In het jaar 2000 zijn de effecten van de versnelde herkansingen geëvalueerd en heeft (opnieuw) een bestuurlijke discussie plaatsgevonden. In het studiejaar 2000-2001 vindt een laatste evaluatie plaats van de effecten van de regeling, gemeten over meerdere jaren.

Betrokkenheid studenten

De studenten zijn intensief betrokken geweest bij de tussentijdse evaluatie en de discussie over de aanpassing van het onderwijs- en examenreglement ten aanzien van de versnelde herkansingen.

Dual commitment

Een belangrijk deel van de kosten van de organisatie en uitvoering van de tentamens (inclusief de versnelde herkansingen) komt voor rekening van de opleiding zelf. Het budget uit dit project is vooral aangewend als 'startbijdrage' in de kosten.

9.5 Ontwikkeling lokale variant Market Information System

Doel

Doel van dit project was om informatie uit databases en internet op een eenduidige en eenvoudige manier toegankelijk te maken voor studenten en staf. Daarbij werd gestreefd naar een Rotterdamse variant op het Market Information System van de Copenhagen Business School.

Uitvoering

Bij de start van het project heeft een (voor-)onderzoek plaatsgevonden bij de Copenhagen Business School en binnen de Erasmus Universiteit Rotterdam. Op grond hiervan is gekozen voor het werken met een beperkt aantal (grote) databanken en een intensieve samenwerking met de Universiteitsbibliotheek (UB). In het project heeft het beschikbaar stellen en toegankelijk maken van de grote

internationale database Lexis Nexis een belangrijke rol gespeeld. Structurele technische aanpassingen behoorden niet tot de strekking van het project. Wel zijn er op basis van ervaringen in het project signalen ter verbetering van de infrastructuur afgegeven.

In samenwerking met de Universiteitsbibliotheek is in oktober 1999 de *handleiding* voor de elektronische databanken op bedrijfskundig en bedrijfseconomisch terrein opgeleverd. Deze handleiding is bedoeld voor studenten en medewerkers van de EUR en biedt informatie over de aanwezigheid, de inhoud en de toegankelijkheid van elektronische databanken. In 2000 zijn de voorbereidingen getroffen voor een 'web-verse' van de handleiding. In het kader van dit project zijn er diverse *workshops* gehouden voor de staf en de studenten van de faculteit der Bedrijfskunde. Onderwerp van deze workshops was het efficiënt zoeken van informatie in de elektronische databanken en op het internet.

Informatie die op het internet te vinden is, is ook een punt van aandacht geweest. Er is onder meer een indexering gemaakt van bedrijfskundig relevante internetsites. Deze indexering, het *Business Resource Net*, is een vast onderdeel geworden van het Studenten Informatie Net. Door de UB zal de indexering worden geïntegreerd in de UB-site.

Met de UB is uitvoerig overlegd en gewerkt aan het verbeteren van de nieuwe functie en dienstverlening van de bibliotheek in het elektronische tijdperk. In dit kader zijn onder meer databanken via het internet en de thuiswerkplek (beter) toegankelijk gemaakt. Een belangrijk resultaat is dat de internetversie van Lexis Nexis, na een intensieve proefperiode binnen de faculteit der Bedrijfskunde, als een belangrijke databank aan het assortiment van de bibliotheek is toegevoegd. Daarmee zijn enkele belangrijke ervaringen en voorzieningen voortkomende uit dit project verankerd binnen de EUR.

Bereikte resultaten

Binnen de faculteit der Bedrijfskunde heeft het project bijgedragen aan de creatie van een

rijke leeromgeving en aan de kennis van en ervaring in het werken met grote en complexe databases en het internet. De UB kan inmiddels op meerdere manieren zijn nieuwe rol in de dienstverlening aan de faculteiten concretiseren. Concrete producten uit het project zijn:

- Business Resource Net (www.fbk.eur.nl/SIN/BRN/)
- Databasegids 'Bedrijfskunde en bedrijfseconomie'
- Workshops over zoeken op internet en werken met databases

Betrokkenheid studenten

De studenten zijn op meerdere momenten gevraagd om feedback te geven, onder meer bij de ontwikkeling van de handleiding 'databases' en het Business Resource Net. Studenten hebben direct geprofiteerd van de nieuwe voorzieningen, zoals Lexis Nexis, de Kluwer Business Bibliotheek en het Business Resource Net.

Dual commitment

De betrokkenheid van de faculteit der Bedrijfskunde blijkt uit de meerkosten die voor dit project zijn gemaakt en de grote tijdsinspanning die velen hebben geleverd. Direct aanwijsbare extra zijn vooral gemaakt. De kosten bestaan onder meer uit de kosten van de gebruikersondersteuning en de personele lasten van de FB en de UB en de kosten van de noodzakelijke verlenging van het contract voor Lexis Nexis.

9.6 Didactische professionalisering bedrijfskundedocenten

Doel

Participatie docenten in cursus basisdidactiek en 'masterclasses', ontwikkeling van instrumenten voor feedback aan studenten in verband met bedrijfskundige vaardigheden in onderzoeksprojecten.

Uitvoering en bereikte resultaten

In het kader van dit project zijn diverse activiteiten uitgevoerd, veelal in nauwe samenwerking met het Onderwijskundig Expertise Centrum Rotterdam van de EUR. Belangrijke activiteiten waren:

- een maatwerkcursus 'activerende didactiek';
- individuele coaching en begeleiding verzorgd voor diverse docenten;
- participatie van docenten in de cursus 'Hoorcollege geven';
- participatie in het 'International Teachers Program';
- maatwerktraining 'boeiend presenteren';
- begeleiding bij de ontwikkeling van nieuwe werkvormen in relatie tot ICT;
- project 'observaties hoorcolleges'.

Het project heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de didactische kennis en vaardigheden bij een grote groep docenten van de opleiding Bedrijfskunde. Dat heeft geleid tot positieve resultaten in de opzet en uitvoering van het onderwijs, zoals blijkt uit cursus-evaluaties.

Betrokkenheid studenten

Geen directe betrokkenheid.

Dual commitment

De kosten van de uren die docenten besteden aan deze activiteiten en de implementatie van de leerervaringen en resultaten komen voor rekening van de faculteit.

9.7 Monitoring en begeleiding met betrekking tot de kwaliteit van de tentaminering

Doel

Het project is erop gericht de facultaire Examencommissie te professionaliseren met betrekking tot de kwaliteit van de tentaminering, en aldus verworven expertise in te zetten teneinde te komen tot een functionerend monitoring- en begeleidingssysteem, waarbij docenten op dit onderdeel van hun professie gerichte advisering, feedback en ondersteuning geboden kan worden.

Uitvoering en bereikte resultaten

Onder leiding van de Examencommissie heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de opzet, uitvoering en resultaten van de examens in de opleiding Bedrijfskunde. In het onderzoek is een aantal essentiële data met betrekking tot

de schriftelijke toetsen verzameld en geanalyseerd. Deze data hadden onder meer betrekking op de betrouwbaarheid, de spreiding in moeilijkheidsgraad, de cesuur, de omvang en de informatie over het tentamen. Op basis van de data en interviews met docenten is een aantal knelpunten geïnventariseerd. Vervolgens is een checklist opgesteld waarmee docenten de kwaliteit van de toetsing kunnen vergroten. Op basis van de checklist en aanvullend onderzoek is een aanzet gegeven tot het opzetten van een 'tentamen-wizard'. Het onderzoek is begeleid door een 'monitoringteam' waarin zowel docenten als studenten vertegenwoordigd zijn.

Naast het onderzoek is een begeleidingstraject voor docenten gestart. Deze begeleiding wordt in belangrijke mate uitgevoerd door het Onderwijs Expertise Centrum Rotterdam van de EUR. Dit deelproject, getiteld 'Toetsconstructie - advies en ondersteuning op maat voor docenten', biedt de specifieke begeleiding voor docenten in de opleiding Bedrijfskunde, die gekenmerkt wordt door een grote verscheidenheid aan vakgebieden en disciplines. Parallel daaraan is aan de docenten in de propedeuse ondersteuning geboden bij de toetsconstructie. Ook is een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om ICT toe te passen bij het opstellen en beheren van toetsen.

Mede vanuit dit project is bijgedragen aan een nieuwe 'Handleiding Praktijkopdracht en Afstudeertraject'. Deze handleiding is ontwikkeld door de studieadviseurs en het bureau Placement in nauw overleg met de Examencommissie en de major-coördinatoren. De handleiding is in de vorm van een brochure verspreid onder studenten en alle stafleden.

Betrokkenheid studenten

Studenten maken deel uit van het monitoringteam.

Dual commitment

De bijdrage vanuit de faculteit blijkt onder meer uit de uitvoering van de tentaminering en begeleiding van afstudeertrajecten door de

docenten en de daarbij te hanteren (nieuwe) procedures.

9.8 Ontwikkeling systematiek begeleiding studenten in de eindfase van de studie

Doel

Doel van het project was het stimuleren van ouderejaarsstudenten om hun studie (sneller) af te ronden. Ouderejaarsstudenten zijn studenten die reeds zeven jaar of langer geleden begonnen aan de studie Bedrijfskunde. Getracht is het numeriek studierendement te verhogen en de gemiddelde studieduur te verkorten door in sterkere mate aandacht te schenken aan knelpunten in de eindfase van de studie.

Voortgang

In het studiejaar 1999/2000 is deels voortgebouwd op de activiteiten die reeds in de twee voorafgaande twee jaren in gang werden gezet. Het betreft:

- verder opbouwen en actualiseren van een systematisch monitoring- en inventarisatiesysteem (spss en excell databases);
- uitbreiding van regelmatige informatieverstrekking aan de doelgroep (internet-site);
- organisatie avondbijeenkomsten in samenwerking met docenten van basisdoctoraalkvakken (bevordering voortgang en afronding basisdoctoraalonderdelen);
- organisatie alternatieve vormen van tentaminering van een aantal vakken;
- organisatie avondbijeenkomsten ten behoeve van een praktische cursus scriptieschrijven (bevordering voortgang in afstudeertraject);
- opzet van een structureel begeleidingsstelsel voor ouderejaarsstudenten als vervolg op het studeerbaarheidsfondsproject (tutorsysteem).

Bereikte resultaten

Er zijn positieve resultaten bereikt wat betreft het verhogen van het afstudeerrendement onder ouderejaarsstudenten. Het aandeel van afgestudeerde ouderejaarsstudenten in het

totaal aantal afgestudeerden is in 1999/2000 verder toegenomen ten opzichte van eerdere jaren (van 37% in 96/97 naar 49% in 1999/2000).

Een verder positief resultaat is – als vervolg op dit project – de invoering van het 'tutorsysteem' in de eindfase van de opleiding Bedrijfskunde. Dit tutorsysteem heeft als belangrijke

kenmerken:

- een pro-actieve en preventieve benadering van alle studenten in de afstudeerfase van de opleiding;
 - een structureel en systematisch begeleidings- en monitoringsysteem;
 - uitvoering van het begeleidingsstelsel door de 'majors' van de opleiding zelf.
- Naast een algemene coördinator zijn er binnen alle vakgroepen/majors tutors die fungeren als aanspreekpunt voor diverse activiteiten.

Betrokkenheid studenten

In de loop van het project is de betrokkenheid van de ouderejaarsstudenten bij de opleiding sterk gegroeid. Er is een duidelijke interesse voor en deelname aan de activiteiten die in het kader van het project worden uitgevoerd.

Dual commitment

Bij de activiteiten zijn steeds ook leden van de wetenschappelijke staf (vakgroepen) betrokken. Daarbij hebben financiële vergoedingen vanuit het projectbudget een beperkte rol gespeeld. Verder heeft de faculteit extra capaciteit voor studieadvisering en -begeleiding ingebracht ten behoeve van dit project.

9.9 Versterking vaardighedenkwalificatie studenten voor de arbeidsmarkt door middel van internationalisering van de drs.-opleiding

Doel

Versterking van de kwalificatie van bedrijfskunde-studenten voor de arbeidsmarkt door: het ontwikkelen van onderwijs gericht op (bedrijfskundige) vaardigheden in vreemde

talen en culturen; ontwikkelen van onderwijs waarbij studenten samenwerken in multinationale teams; samen met Europese partnerinstellingen onderwijs te ontwikkelen in onder andere cross-cultureel management en afstands-onderwijs; scholing van docenten in het doceren aan multinationale groepen van studenten.

Uitvoering en bereikte resultaten

De invoering van de major-minorstructuur in de specialisatiefase van de opleiding Bedrijfskunde is gepaard gegaan met een uitbreiding en vernieuwing van het aanbod aan Engelstalig onderwijs. Het aanbod aan Engelstalig onderwijs omvat onder meer circa 25 minors. Deze minors worden zowel aan de reguliere doctoraalstudenten als aan buitenlandse uitwisselingsstudenten aangeboden. Daarmee is een goede integratie van het Engelstalige ontvangsprogramma in de opleiding Bedrijfskunde gerealiseerd en is het multiculturele karakter van de studentenpopulatie versterkt. Het project heeft verder een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling en invoering van een nieuw Community of European Management Schools (CEMS) curriculum. Onderdelen daarvan zijn: een nieuwe opzet van de 'business projects', de ontwikkeling van nieuwe 'skills courses' en een nieuwe cursus 'Eurobizz' in het internationale ontvangsprogramma.

De ontwikkeling en uitvoering van gezamenlijke CEMS-courses is gerealiseerd.

Voorbeelden zijn: 'Building Intranets' (met SSE-Stockholm), Cross Cultural Management (met Copenhagen Business School en Wirtschafts Universitat Wien) en de major Logistiek Management (met alle CEMS Universiteiten).

De uitvoering van bijscholings- en trainingsactiviteiten voor docenten (het zogenoemde English Support Offer) is afgesloten met de Cambridge University Proficiency test in juni 2000. In totaal hebben zestien docenten het examen met goed gevolg afgelegd.

In september 2000 is gestart met de Engelstalige opleiding iMScBA. Meerdere docenten die aan het opleidingstraject in het kader van dit project hebben deelgenomen, participeren

in het onderwijs in deze Engelstalige opleiding. Initiatieven voor de verhoging van de internationale mobiliteit van docenten zijn met name vormgegeven door vrijwel alle vakgroepen, door de Inter Faculty Groups van de CEMS en door het onderzoeksinstituut ERIM.

Betrokkenheid van studenten

De ervaringen van studenten spelen een grote rol bij de verdere ontwikkeling van het aanbod en de implementatie van de Engelstalige cursussen en het CEMS-curriculum.

Dual commitment

Het project omvat een breed scala aan activiteiten waarbij veel leden van de wetenschappelijke staf en het bureau van de opleiding Bedrijfskunde betrokken zijn geweest. Een groot deel van de uren van deze medewerkers kon niet uit projectbudget bekostigd worden. Daarom is vanuit de middelen van de faculteit een belangrijke bijdrage aan dit project geleverd.

BIJLAGE 3: PROMOTIERENDEMENT AIO'S EN BURSALEN

In eerdere verslagen zijn eveneens tabellen met promotierendementen sinds 1986 opgenomen. Hieronder zijn alleen de gewijzigde en de nieuwe tabellen opgenomen.

Instroomjaar 1989

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ¹¹										Uitvallers /nog bezig ¹²	
			x ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7			
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	13	2	2	-	2	1	3	1	1	-	1	-	4	-
Economie	17	6	1	-	2	1	6	1	-	-	2	1	6	3
Recht	7	8	-	1	1	1	1	-	1	-	1	-	3	6
Gedrag & Maatschappij	8	2	-	-	1	-	3	1	2	1	1	-	1	-
Taal & Cultuur	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	47	18	3	1	7	3	14	3	4	1	5	1	14	9

Instroomjaar 1990

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ¹³										Uitvallers /nog bezig ¹⁴	
			x ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7			
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	10	12	-	-	5	3	2	3	-	1	1	-	2	5
Economie	21	2	-	-	8	-	1	-	2	1	1	-	9	1
Recht	6	2	-	-	3	-	2	-	-	-	1	1	-	1
Gedrag & Maatschappij	2	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	3
Taal & Cultuur	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Totaal	41	22	-	-	18	3	5	4	2	2	3	1	13	12

Instroomjaar 1991

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ¹⁵										Uitvallers /nog bezig ¹⁶	
			x ≤ 4		4 < x ≤ 5		5 < x ≤ 6		6 < x ≤ 7		x > 7			
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	18	15	1	-	5	5	5	4	1	2	6	2	-	2
Economie	17	4	-	-	7	1	4	2	-	-	-	-	6	1
Recht	2	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1
Gedrag & Maatschappij	6	2	-	-	-	1	3	1	1	-	1	-	1	-
Taal & Cultuur	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2
Totaal	45	25	1	-	12	7	12	7	3	2	8	3	9	6

Instroomjaar 1992

- ¹¹ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren
¹² (nog) niet gepromoveerd op 31/12/2000, ongeacht de aanstellingsduur
¹³ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren
¹⁴ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/2000, ongeacht de aanstellingsduur
¹⁵ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren
¹⁶ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/2000, ongeacht de aanstellingsduur

BIJLAGE

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ¹⁷										Uitvallers /nog bezig ¹⁸	
			x =< 4		4 < x =< 5		5 < x =< 6		6 < x =< 7		x > 7			
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	24	13	1	-	12	7	3	2	3	1	-	-	5	3
Economie	15	5	2	-	4	-	3	1	3	1	2	2	1	1
Recht	4	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gedrag & Maatschappij	8	4	-	-	1	1	2	-	1	1	-	-	4	2
Taal & Cultuur	9	4	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	6	4
Totaal	60	26	4	-	20	8	8	3	8	3	3	2	17	10

Instroomjaar 1993

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ¹⁹										Uitvallers /nog bezig ²⁰	
			x =< 4		4 < x =< 5		5 < x =< 6		6 < x =< 7		x > 7			
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	31	17	2	2	11	6	3	3	5	-	1	1	9	5
Economie	36	3	5	1	11	-	4	-	4	-	-	-	12	2
Recht	8	9	-	-	-	1	2	-	1	-	1	-	4	8
Gedrag & Maatschappij	5	2	-	1	-	-	1	1	1	-	-	-	3	-
Taal & Cultuur	1	5	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	3
Totaal	81	36	7	4	22	7	10	6	11	-	3	1	28	18

Instroomjaar 1994

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ²¹										Uitvallers /nog bezig ²²	
			x =< 4		4 < x =< 5		5 < x =< 6		6 < x =< 7		x > 7			
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	15	24	1	2	2	6	3	7	1	-	-	-	8	9
Economie	18	3	2	1	5	-	4	-	-	-	-	-	7	2
Recht	5	7	-	-	2	-	1	2	-	-	-	-	2	5
Gedrag & Maatschappij	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Taal & Cultuur	2	2	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1
Totaal	41	37	3	3	10	6	8	10	2	-	-	-	18	18

¹⁷ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

¹⁸ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/2000, ongeacht de aanstellingsduur

¹⁹ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

²⁰ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/2000, ongeacht de aanstellingsduur

²¹ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

²² (nog) niet gepromoveerd op 31/12/2000, ongeacht de aanstellingsduur

Instroomjaar 1995

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ²³										Uitvallers /nog bezig ²⁴	
			x =< 4		4 < x =< 5		5 < x =< 6		6 < x =< 7		x > 7			
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	23	19	1	-	10	6	3	5	-	-	-	-	9	8
Economie	16	6	1	1	4	1	-	-	-	-	-	-	11	4
Recht	2	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	1
Gedrag &	3	4	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	3
Maatschappij														
Taal & Cultuur	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Totaal	45	32	2	1	15	10	3	5	-	-	-	-	25	16

Instroomjaar 1996

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ²⁵										Uitvallers /nog bezig ²⁶	
			x =< 4		4 < x =< 5		5 < x =< 6		6 < x =< 7		x > 7			
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	14	22	-	-	4	2	-	-	-	-	-	-	10	20
Economie	24	10	2	-	4	2	-	-	-	-	-	-	18	8
Recht	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gedrag &	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2
Maatschappij														
Taal & Cultuur	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Totaal	47	34	3	-	8	4	-	-	-	-	-	-	34	30

²³ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren²⁴ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/2000, ongeacht de aanstellingsduur²⁵ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren²⁶ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/2000, ongeacht de aanstellingsduur

BIJLAGE

Instroomjaar 1998

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ²⁷										Uitvallers /nog bezig ²⁸	
			x =< 4		4 < x =< 5		5 < x =< 6		6 < x =< 7		x > 7			
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	22	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	25
Economie	19	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	9
Recht	5	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2
Gedrag &	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2
Maatschappij														
Taal & Cultuur	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Totaal	50	39	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	39

Instroomjaar 2000

HOOP-gebied	Omvang instroom		Aantal promoties ²⁹										Uitvallers /nog bezig ³⁰	
			x =< 4		4 < x =< 5		5 < x =< 6		6 < x =< 7		x > 7			
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v
Landbouw														
Natuur														
Techniek														
Gezondheid	26	46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	46
Economie	18	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	6
Recht	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	5
Gedrag &	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2
Maatschappij														
Taal & Cultuur	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Totaal	54	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	60

²⁷ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

²⁸ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/2000, ongeacht de aanstellingsduur²⁹ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

²⁹ waarbij x = de duur van de promotie in aantal jaren

³⁰ (nog) niet gepromoveerd op 31/12/2000, ongeacht de aanstellingsduur

⁵ 2 bursalen

⁶ 1 bursaal

⁷ 3 bursalen

⁸ 2 bursalen

BIJLAGE 4: SAMENSTELLING RVT, CVB, URAAD EN OVERZICHT BEHEERDERS

Per 1 september 2000

Samenstelling Raad van Toezicht

Prof.dr.s. C.A.J. Herkströter RA, voorzitter

Mw.mr. J.C.W. Boogaards

Dr. J.M. Linthorst

Dr. A.H.G. Rinnooy Kan

A.K. van der Vlis

Samenstelling College van Bestuur

Dr. H.J. van der Molen, voorzitter

Prof.dr. P.W.C. Akkermans M.A., rector magnificus (tot 1 september 2000)

Prof.dr.ir. J.H. van Bommel, rector magnificus (vanaf 1 september 2000)

Vacature

Samenstelling Universiteitsraad

Personeelsleden

Dr. B. Bode

Dr. H.H.F.M. Daemen

Prof.dr. H. van Dijk

Ir. Q.W.J. Hagen

Dr. H.J.T. Hoogland

Ir.dr.s. J.H.N. Kapteijn

Dr. J. van der Meulen

Prof.dr. J.W. Oosterhuis

Drs. A.W. Prins

Dr. E.B.M. Rood-Pijpers

Mr. R.C.J. de Roon

Dr. S.C. Willemstein

Studenten

Geert Bezemer

Jetze van den Ham

Wim ten Have

Gerard Koetsier

Bart van der Leeuw

Erwin Potjer

Jeannet Reijnders

Ariën Ritskes

Egbert-Jan Schutte

Krista Snoeck

Willem Speelman

Dik Waasdorp

Mr. W.G. Dolman, voorzitter

Mr. J.G. Kroeskop, secretaris

Overzicht Beheerders

Prof.dr. H. Bart, faculteit der Economische Wetenschappen

Prof.mr. H. de Doelder, faculteit der Rechtsgeleerdheid

Prof.dr. P.B. Lehning, faculteit der Sociale Wetenschappen

Prof.dr. C.D.A. Verwoerd, faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

Prof.dr. T. van Willigenburg, faculteit der Wijsbegeerte

Prof.dr. A.M. Bevers, faculteit der Historische en Kunstwetenschappen

Prof.dr. P.H.A.M. Verhaegen, faculteit der Bedrijfskunde

Dr. P.E.L.J. Soetaert, Universiteitsbibliotheek

Mr. H.P. Patoir, Bureau van de Universiteit

